

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ORGANIZAȚIA OBȘTEASCĂ ECOLOGICĂ UCRAINEANĂ
„MAMA-86» (UCRAINA)

ORGANIZAȚIA OBȘTEASCĂ „CENTRUL REPUBLICAN «GUTTA-CLUB»”
(REPUBLICA MOLDOVA)

A.M. ȘUMILO

N.I. KRAVCIUK

ROLUL ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE ÎN DOMENIUL FORMĂRII ȘI DEZVOLTĂRII DREPTURILOR OMULUI

(exemple de activism succesiv în domeniul protecției drepturilor omului)

MANUAL

Editura
Cartea Militară
CHIȘINĂU 2019

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PROJECT NUMBER 573861-EPP-I-2016-I-EE-EPPKA2-CBHE-JP
„EUROPEAN HUMAN RIGHTS LAW FOR UNIVERSITIES OF UKRAINE AND
MOLDOVA” (HRLAW)

THIS PROJECT HAS BEEN FUNDED WITH SUPPORT FROM THE EUROPEAN COMMISSION. THIS COMMUNICATION REFLECTS THE VIEWS ONLY OF THE AUTHOR, AND THE COMMISSION CANNOT BE HELD RESPONSIBLE FOR ANY USE WHICH MAY BE MADE OF THE INFORMATION CONTAINED THEREIN.

Proiectul „Legislația europeană privind drepturile omului pentru universitățile din Ucraina și Moldova” / „European Human Rights Law for Universities of Ukraine and Moldova” (HRLAW). Nr. de referință: 573861-EPP-I-2016-I-EE-EPPKA2-CBHE-JP.

Acest proiect a fost finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Erasmus+. Publicația reflectă numai punctul de vedere al autorului, iar Comisia Europeană nu este răspunzătoare de folosirea în alte scopuri a informațiilor conținute.

Prezentul document este proprietatea intelectuală a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova. Este interzisă multiplicarea și difuzarea acestuia fără acordul instituției.

Recenzenții:

B.N. Vasytkivsky, șeful organizației obștești de drept ecologic „EcoPravo-Kiev”, Ucraina

O.O. Uvarova, doctor drept, consultant național al Uniunii „Femeile ucrainene”, Ucraina

Autorii:

A. M. Șumilo, doctor în drept, profesor asociat, membru al Consiliului Coordonator al Organizației obștești ecologice ucrainene „MAMA-86” (Ucraina)

N. I. Kravciuk, Președinte al Organizației obștești „Centrul Republican «Gutta-Club»” (Republica Moldova)

Acest manual apare în regie proprie.

Responsabilitatea asupra conținutului revine în exclusivitate autorilor.

ISBN 978-9975-3363-4-5

CUPRINS

LISTA ABREVEIRILOR CONDIȚIONATE.....	7
ÎNTRDUCEREA	9
PLANUL TEMATIC AL DISCIPLINEI EDUCAȚIONALE	12
TEMA 1. EXPERIENȚA MONDIALĂ A FORMĂRII ȘI ACTIVITĂȚII OBȘTEȘTI.....	16
§ 1. Susre istorice al organizațiilor obștești	16
§ 2. Noțiunea juridică și economică a organizațiilor neguvernamentale.....	18
§ 3. Drepturile fundamentale constituționale ale cetățeanului.....	21
§ 4. Dreptul constituțional a cetățeanului – dreptul de asociere (libertatea sindicatelor și asociațiilor).....	22
Întrebări pentru control	25
TEMA 2. ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI ȘI REGLAMENTAREA LOR JURIDICĂ	26
§ 1. Noțiunea, caracteristica și clasificarea asociațiilor obștești	26
§ 2. Organizațiile neguvernamentale și specificul lor.....	33
§ 3. Siguranța juridică organizațiilor neguvernamentale în Ucraina	34
Întrebări pentru control	39
TEMA 3. PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII ȘI STATUTUL ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI.....	41
§ 1. Principii de bază în activitățile asociațiilor obștești.....	41
§ 2. Principiile deschiderii și transparenței în activitățile organizațiilor neguvernamentale	43
§ 3. Forme de activitate ale asociațiilor obștești	50
§ 4. Responsabilitatea pentru obstrucționarea activităților legitime ale organizațiilor neguvernamentale.....	52
Întrebări pentru control	55

TEMA 4. FORMAREA ȘI ÎNCHEIEREA ACTIVITĂȚILOR ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI.....	56
§ 1. Legalizarea organizațiilor neguvernamentale.....	56
§ 2. Caracteristicile înregistrării asociațiilor obștești cu statut de persoană juridică.....	57
§ 3. Încetarea activității asociațiilor obștești.....	62
Întrebări pentru control.....	73
TEMA 5. DREPTURILE ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI.....	74
§ 1. Finanțarea organizațiilor neguvernamentale.....	74
§ 2. Competența inspectorilor publici.....	75
§ 3. Realizarea de către asociațiile obștești dreptului la întrunire pașnică.....	77
§ 4. Realizarea de către asociațiile obștești a dreptului de a reprezenta interesele membrilor săi în autoritățile obștesti, inclusiv instanțele jude-cătorești	81
§ 5. Realizarea de către asociațiile obștești a dreptului de acces la informațiile obștesti	85
Întrebări pentru control.....	88
TEMA 6. CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI. CARACTERUL DE RESPONSABILITATE JURIDICĂ.....	89
§ 1. Controlul statului asupra activităților formațiunilor obștesti.....	89
§ 2. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice – organizații obștesti	95
Întrebări pentru control.....	96
TEMA 7. COMUNITĂȚILE INTERNAȚIONALE ALE ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI. ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE NEGUVERNAMENTALE	97
§ 1. Drepturile omului în organizațiile universale și regionale.....	97
§ 2. Organizații neguvernamentale internaționale pentru drepturile omului.....	102

Întrebări pentru control	104
TEMA 8. ADVOCACIA ÎN ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI.	
PRACTICA DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CETĂȚENILOR	
DE CĂTRE ORGANIZAȚIILE NEGUVERNAMENTALE.	
MECANISME DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CETĂȚEANILOR	
ÎN UCRAINA ȘI ÎN ȚĂRILE EUROPENE	105
§ 1. Advocacy a ONG-urilor	105
§ 2. Dreptul de a contesta persoane fizice, precum și organizații	
neguvernamentale de mediul înconjurător, la o instanță în chestiuni	
legate de protecția mediului în Republica Moldova	105
Întrebări pentru control	112
EXEMPLE DE ACTIVISM SUCCESIV ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI	
DREPTURILOR OMULUI.....	114
Antiazbest «Ukraine Bans Asbestos!».....	114
Anularea înregistrării de stat și încetarea utilizării pesticidului fosfură	
de zinc (Zn3P2) pe teritoriul Ucrainei	124
Lupta ONG-urilor de mediul înconjurător cu structurile guvernamentale	
și întreprinderile împotriva construirii de centrale hidroelectrice mici în	
Ucraina.....	130
Neprezentarea de către agenția «Moldsilva» informații de mediul	
înconjurător Asociației internaționale de gardieni ai râului	
«ECO-TIRAS»	140
Interacțiunea dintre ONG-urile de mediul înconjurător din Belarus,	
Germania, Polonia și Ucraina în confruntarea proiectului de restaurare	
a căii navigabile E-40	146
GLOSARIU	164
LITERATURA RECOMENDATĂ.....	175
Acte normative și juridice.....	175
Manuale și literatură auxiliară	182
Cadrul normativ-juridic al disciplinei.....	186
APLICAȚII.....	193
Anexa 1. Organizații internaționale de protecției a drepturilor omului	193

Anexa 2. Legea Republicii Moldova «Cu privire la asociațiile obștesti» (fragmente)	197
Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE.....	197
Capitolul II. CONSTRUIREA ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI	204
Capitolul III. DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI CONDIȚIILE ACTIVITĂȚII ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI.....	211
Capitolul VI. ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI	214
Capitolul VII. RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI	216
INDICATORI DE CAZURI JUDICIARE	219
INDICATORUL DE SUBIECTE	224

LISTA ABREVEIRILOR CONDIȚIONATE

al. – aliniatul

art. – articolul

AOPZ – Asociația organizațiilor de protecție a animalelor din
Ucraina

CA din Ucraina – Codul apei din Ucraina

CASU – Curtea Administrativă Supremă a Ucrainei

CB al Ucrainei – Codul bugetar al Ucrainei

CC a Ucrainei – Codul comercial al Ucrainei

CCF a Ucrainei – Codul de căsătorie și familie a Ucrainei

CCU – Curtea constituțională al Ucraina

CEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

CFa Ucrainei – Codul familial a Ucrainei

CFi a Ucrainei – Codul fiscal a Ucrainei

CFo Ucrainei – Codul forestier a Ucrainei

CFu a Ucrainei – Codul funciar al Ucrainei

CJA al Ucrainei – Codul de justiție administrativă al U crainei

CM a Ucrainei – Cabinetul de miniștri Ucrainei

CP a Ucrainei – Codul penal a Ucrainei

CPC a Ucrainei – Codul de procedură comercială al Ucraina

CPP a Ucrainei – Codul de procedură penală a Ucrainei

CS a Ucrainei – Curtea Supremă a Ucrainei

CSCU – Curtea Supremă de Comerț a Ucrainei

CSU – Codul Ucrainei de subsol

CSU – Curte specializată a Ucrainei pentru cauze civile și penale

CUpCA – Codul Ucrainei privind contravențiile administrative

Legea privind asociațiile obștești – Legea Ucrainei «Cu privire la
asociațiile obștești»

Legea privind asocierea cetățenilor – Legea Ucrainei «Cu privire la
asociațiile cetățenilor»

Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a
întreprinzătorilor individuali – Legea Ucrainei «Cu privire la
înregistrarea de stat a persoanelor juridice, a persoanelor fizice –
antreprenorilor și a asociațiilor obștești»

OMS – Organizația Mondială a sănătății

OING – organizațiile internaționale neguvernamentale

ONG – organizație neguvernamentală

p. – partea

Protocol № 1 – Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

RAC – Republica Autonomă Crimeea

RM – Republica Moldova

RS al Ucrainei – Rada Supremă al Ucrainei

SRD – Singurul registru de stat al persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și formațiuni obștesti

UE – Uniunea Europeană

ÎNTRUDUCEREA

Disciplina educațională «Rolul organizațiilor neguvernamentale în formarea și dezvoltarea mișcării drepturilor omului (exemple de activism succesiv în domeniul protecției drepturilor omului)» este destinată studenților care studiază în domeniul Legii 081, precum și pentru o gamă largă de studenți care au dorința și oportunitatea de a studia aspecte juridice, legate de drepturile omului, dezvoltarea mișcării drepturilor omului și activismul pentru drepturile omului.

Sarcina manualului propus se bazează pe acoperirea și analiza dreptului internațional și național, precum și interacțiunea lor cu problemele de formare, funcționare a organizațiilor neguvernamentale și dezvoltarea mișcării drepturilor omului, formarea unui cititor un sistem modern de cunoștințe speciale, abilități și abilități în domeniul protecției drepturilor omului, implementat prin asocierea cetățenilor cu organizațiile neguvernamentale; oferă o imagine coerentă a activităților lor ca valoare fundamentală și standardul legal al unei societăți moderne și o categorie practic semnificativă.

Manualul prezintă principiile teoretice și practice pentru funcționarea organizațiilor neguvernamentale, principalele doctrine și principii de activitate, aspectele materiale și instituționale ale organizațiilor neguvernamentale. Sunt propuse cazuri practice în domeniul activităților de drepturile omului ale asociațiilor obștești, exemple de cazuri judecătorești în vederea înțelegerii drepturilor omului ca lege direct aplicabilă.

Publicația urmărește, de asemenea, să ofere studenților cunoștințe despre creșterea conștiinței cetățenilor prin formarea asociațiilor obștești ca instrument de protecție a drepturilor omului.

Principalul material permite familiarizarea cu bazele teoretice și practice ale drepturilor omului legate de formarea asociațiilor obștești, experiența internațională a funcționării lor, drepturile universale ale omului; va permite să se întâlnească problemele asociațiilor obștești, oportunitatea de a le considera în conformitate cu tendințele mondiale moderne, precum și fundamentele statutului juridic al asociațiilor obștești

din Ucraina: concepte și caracteristicile principale ale asociațiilor obștești, definind fundamentele statutului juridic al asociațiilor obștești în general și tipurile lor separate, precum și problemele legalizării și înregistrării acestora; Să investigheze mecanismul de interconectare a asociațiilor obștești și să protejeze drepturile omului, principiile activităților asociațiilor obștești în legislația Ucrainei și UE, politica UE privind protecția asociațiilor obștești.

Scopul echipei autorului este acela de a crea capacitatea unei alegeri conștiente, libere și, prin urmare, responsabilă a pozițiilor ideologice personale pe baza unei atitudini pozitive față de posibilitățile asociațiilor obștești, de promovare a afirmării umanismului în societate și a dezvoltării spirituale a individului, de a asigura baza de cunoștințe și abilitățile necesare suficientă pentru gestionarea și pregătirea gratuită a documentelor legate de funcționarea asociațiilor obștești.

La sfârșitul manualului, în plus față de glosarul și indexul de terminologie, din motive de conveniență, este furnizat un indicator de cazuri juridice, va fi util pentru studierea jurisprudenței privind anumite categorii de cazuri legate de activitățile legate de drepturile omului ale organizațiilor obștești .

Ne exprimăm recunoștința noastră sinceră studenții absolvență al Departamentului de Drept Procedural al Facultății de Drept a Universității Naționale Cernăuți lu Laura Bzova, pentru editarea și traducerea promptă în limba română. Manualul românesc a ieșit împreună cu doamna Laura, care a preluat cazul și a acordat autorilor asistență lingvistică. Activitatea pe care a realizat-o în timpul lucrării asupra manualului a completat această publicație cu materialul normativ necesar și am adaptat complet, după cum o considerăm, publicului român

Autorul își exprimă recunoștința sinceră față de colegii, fondatorii mișcării ecologice și drepturilor omului din Ucraina și Moldova pentru contribuția neprețuită pe care au făcut-o pentru protejarea drepturilor ecologice ale cetățenilor, precum și pentru furnizarea materialelor lor pentru această lucrare. Dacă aveți întrebări cu privire la următoarele, le puteți contacta direct:

Galina Levina – Consilier juridic principal al întreprinderii de stat «EcoPravo-Kiev»;

Oleksandr Stepanenko – director executiv al organizației ecologice și obștești «Lumea Verde», președinte al ONG-ului «Inițiativa Helsinki – XXI» (Ucraina);

Ruslan Gavryliuk – Șef al Centrului Ecologic Național al Ucrainei;

Ilya Thrombbitsky – Director al Asociației Internaționale a gărzilor fluviului Nistrului «EKO-TIRAS» (Moldova).

PLANUL TEMATIC AL DISCIPLINEI EDUCAȚIONALE

Tema 1. Experiența mondială în crearea și funcționarea asociațiilor obștești

Principalul drept constituțional al cetățenilor într-un stat democratic. Dreptul de a se uni (libertatea de asociere și de asociații). Libertatea de asociere în partidele politice, culturale, sportive și alte organizații obștești. Sensul practic al conținutului activităților organizațiilor obștești și al partidelor politice, locul și rolul lor în societate. Analiza obiectivă a realităților vieții actuale, contradicțiile care apar în societate.

Distingerea conceptelor de stat și societate. Vederile lui Charles Louis de Montesquieu asupra acestor concepte ca fenomene separate. Întruparea de către Immanuel Kant a conceptului de societate civilă caracterizat prin statut juridic și libertate lui. Examinarea apariției asociațiilor obștești ca proces obiectiv, logic și condus de nevoia oamenilor în creativitatea colectivă, dezvoltarea inițiativei și abilităților. Realizarea libertății individuale a unui individ prin asociere.

Tema 2. Asociațiile obștești și reglementarea lor juridică

Dreptul organizațiilor neguvernamentale în legislația națională. Dreptul organizațiilor neguvernamentale ca instituție juridică cuprinzătoare. Subiectul și metoda legii organizațiilor neguvernamentale. Dreptul organizațiilor neguvernamentale ca disciplină de studiu.

Concepte, caracteristici și clasificarea asociațiilor obștești. Partid politic Organizarea obștească, sindicatele. Distincția dintre asociațiile obștești din alte organizații neguvernamentale: organizații religioase, fonduri comerciale etc. Restricții privind formarea și activitățile asociațiilor obștești. Legislația Ucrainei privind asociațiile obștești și importanța acestora în realizarea de către cetățenii Ucrainei a dreptului lor inalienabil la libertatea de asociere.

Clasificările asociațiilor obștești:

1) de către subiecții activității – asociațiile tineretului, copiilor, organizații ale femeilor, asociații de veterani, asociații de patronat, antreprenori etc.;

2) conform formei organizatorico-juridice – mișcare socială, uniune, fundație caritabilă, asociație, congres, instituție caritabilă, organizație caritabilă (fundație, misiune, liga etc.). De exemplu, Legea Republicii Moldova «Cu privire la asociațiile obștești» prevede selectarea uneia dintre cele patru forme organizaționale și juridice în crearea asociațiilor obștești, și anume: mișcarea obștească; organizarea obștească; instituție obștească; fond public;

3) în sfera vieții obștești – cultural, educațional, sportiv, ecologic, creativ etc. ;

4) în funcție de tipul și direcția activităților organizației în raport cu entitatea care la format; syndicatele, organizațiile caritabile, organizațiile pentru drepturile omului, organizațiile minorităților naționale și mișcările socio-politice.

Tema 3. Principiile activității și statutul asociațiilor obștești

Principiile formării și activității asociațiilor obștești: voluntariat, egalitate, autogovernare, legalitate, publicitate. Interzicerea restricționării drepturilor și libertăților cetățenilor în legătură cu afilierea sau fără atașarea lor la o asociație obștească. Relațiile dintre instituțiile guvernamentale și asociațiile obștești. Statutul asociațiilor obștești și dreptul lor de a înființa și de a se alătura syndicatele.

Tema 4. Procedura de formare și încetare a activității asociațiilor obștești

Fondatori ai asociațiilor cetățenilor. Calitatea de membru în asociații. Statutul (Dispozițiile) asociațiilor obștești, cerințe față de acesta. Organele care efectuează legalizarea organizațiilor neguvernamentale. Legalizarea syndicatele și a asociațiilor acestora. Înregistrarea și refuzul înregistrării. Notificare privind educația. Simbolurile asociațiilor obștești. Încetarea activității asociațiilor obștești, reorganizarea și lichidarea acestora.

Tema 5. Drepturile asociațiilor obștești

Tipuri de drepturi ale asociațiilor obștești. Dreptul organizațiilor neguvernamentale de a participa la formarea autorităților obștești și organelor autogovernării locale, reprezentarea în componența acestora, participarea asociațiilor la elaborarea politicii de stat. Accesul la mass-media de stat al asociațiilor obștești în campania electorală. Drepturile și obligațiile syndicatele, asociațiile acestora.

Proprietatea asociațiilor obștești, moduri de achiziție. Restricții ale asociațiilor pentru achiziționarea de fonduri și alte bunuri, exercitarea drepturilor lor de proprietate.

Garanții ale drepturilor sindicatelor. Activități comerciale și alte activități comerciale ale asociațiilor de cetățeni. Principalele sale direcții și limitări.

Tema 6. Controlul asupra activității asociațiilor obștești și particularitățile responsabilității lor legale

Activitățile de control ale organelor care efectuează legalizarea organizațiilor neguvernamentale. Controlul organelor și organelor financiare ale administrației fiscale de stat. Procedura de control financiar. Controlul judiciar.

Oficialii responsabili că activitatea legalizeze asociațiilor obștești pentru încălcarea legii. Tipurile de sancțiuni care pot fi aplicate în cadrul organizațiilor obștești pentru încălcarea legii și sub rezerva aplicării de sancțiuni. Bine ca o formă de mecanism de pedeapsă pentru impunerea sa. Interdicția temporară (suspendare) sau anumite tipuri de toate activitățile ONG-urilor. Restaurarea asociațiilor de afaceri complete. Avertizarea inadmisibilității activităților ilegale. Forțarea dizolvării (lichidării) unei organizații neguvernamentale, condiții pentru lichidarea asociațiilor obștești. Mecanismul de lichidare a asociațiilor obștești. Răspunderea pentru încălcarea legislației sindicale.

Tema 7. Relațiile internaționale ale asociațiilor obștești. Organizații neguvernamentale internaționale

Participarea organizațiilor obștești din Ucraina în afacerile internaționale, crearea uniunilor internaționale de asociații.

Baza juridică a activităților organizațiilor internaționale, a sucursalelor, a birourilor, a reprezentanțelor acestora și a altor structuri ale organizațiilor neguvernamentale ale țărilor străine pe teritoriul Ucrainei.

Statutul juridic al unei organizație obștească care a acționat ca fondator sau a devenit membru al unei organizații internaționale.

Tema 8. Advocacy în organizațiile obștești. Practica protejării drepturilor cetățenilor de către organizațiile neguvernamentale. Mecanisme de protejare a drepturilor cetățenilor în Ucraina și UE

Advocacy (activități regulate ale asociației sau campaniei obștești menite să reprezinte și să protejeze drepturile și interesele unui anumit

grup sau subiect social; promovarea intereselor obșteti în organele guvernamentale, inclusiv în Parlament), distincția față de lobby (acțiunile reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în cadrul contactelor cu reprezentanții organelor de stat și ale organelor autoguvernării locale pentru a obține decizia autorităților în conformitate cu interesele grupurilor speciale care reprezintă aceste organizații). Procesul de implementare a politicilor și de advocacy. Planificarea campaniilor de advocacy. Construirea unei coaliții și implicarea partenerilor în campanii de advocacy. Campanii de informare și sprijin de advocacy de lucru cu mass-media tradiționale și sociale. Lucru cu o gamă largă de public. Acțiuni directe. Caracteristicile promovării parlamentare. Exemple de campanii de advocacy parlamentare, inițiate și implementate de ONG-uri.

TEMA 1. EXPERIENȚA MONDIALĂ A FORMĂRII ȘI ACTIVITĂȚII OBȘTEȘTI

§ 1. Susre istorice al organizațiilor obștești

Statutul organizațiilor obștești s-a schimbat împreună cu societatea și statutul individului: de la dreptul nelimitat de a se uni în Grecia Antică pentru a reglementa drepturile și responsabilitățile individuale ale asociațiilor de persoane din Roma Antică, prin intermediul corporații intermediare cu o reglementare solidă a forței de muncă și a vieții membrilor lor, interzicerea de a crea organizații politice-pentru a permite crearea de sindicate și partide politice în secolul al XIX-lea, consolidarea dreptului la libertatea de asociere în legislația națională, și în mijlocul secolului XX – și în normele internaționale¹.

De regulă, procedura de înființare și funcționare a organizațiilor obștești este determinată de legi separate. Cu toate acestea, condiția prealabilă pentru formarea legislației țărilor străine în domeniul reglementării statutului juridic al organizațiilor obștești este normele constituționale care determină dreptul de a se uni în diferite tipuri de organizații nepolitice. Dreptul la libertatea de asociere consacrat în constituțiile țărilor străine constituie baza legală pentru înființarea și funcționarea organizațiilor obștești. La rândul lor, organizațiile obștești reprezintă una dintre formele de realizare a dreptului constituțional la libertatea de asociere. În perioada de la sfârșitul secolului al XIX-lea. până la mijlocul secolului XX. în Europa de Vest, reglementarea legislativă a activităților asociațiilor obștești a fost consacrată la nivel constituțional. În anii diferiți, au fost adoptate constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene: în Austria – 21 decembrie 1867; în Finlanda – 17 iulie 1919; în Italia – 22 decembrie 1947; în Danemarca –

¹ Неурядові організації Європейського Союзу: порівняльний аналіз громадських організацій України. – Київ, 2002. – С. 10–11.

1953; în Grecia – 9 iunie 1975; în Spania – 29 decembrie 1978 și așa mai departe².

Este necesar să recunoaștem coexistența a două tendințe principale (dar diametral opuse) în dezvoltarea reglementării legale a statutului organizațiilor obștești. Primul dintre acestea este că dreptul consacră relațiile sociale care au apărut de mult și necesită o astfel de standardizare (de exemplu, Franța). A doua tendință, care este tipică pentru marea majoritate a țărilor străine, implică introducerea actelor legislative cu cerințele de bază pentru înființarea și organizarea organizațiilor obștești, înainte de formarea și funcționarea lor³.

Procesul legislativ în țările europene are loc ținând cont de necesitatea de a asigura respectarea prevederilor art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată în 1950: «Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și libertatea de asociere cu ceilalți, inclusiv dreptul de a forma și de a se alătura sindicatelor pentru a-și proteja interesele»⁴.

În iulie 2002, participanții la reuniunea multilaterală organizată de Consiliul Europei la Strasbourg au adoptat «Principiile fundamentale privind statutul organizațiilor neguvernamentale în Europa», care pentru prima dată au sistematizat standardele europene de bază în acest domeniu. Printre principalele principii care definesc statutul juridic al organizațiilor obștești din Europa se pot remarca următoarele:

- 1) organizațiile neguvernamentale includ asociații sau organizații create de persoane fizice sau juridice și grupuri de astfel de persoane;
- 2) organizațiile neguvernamentale pot fi asociații și organizații informale, precum și asociațiile sau organizații cu personalitate juridică;
- 3) organizațiile neguvernamentale pot fi naționale și internaționale atât în ceea ce privește compoziția, cât și domeniul de activitate;

² Неурядові організації Європейського Союзу: порівняльний аналіз громадських організацій України. – Київ, 2002. – С. 10–11.

³ Меркулова К. О. Нормативно-правове регулювання адміністративно-правових відносин за участю громадських організацій // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 2. – С. 136–140. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2013_2_33

⁴ Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (data semnării: 04.11.1950) ULR: <http://www.dri.gov.ro/conventia-europeana-pentru-apararea-drepturilor-omului-si-a-libertatilor-fundamentale-roma-4-xi-1950/>

4) organizațiile neguvernamentale nu sunt supuse conducerii de către autoritățile statului;

5) organizațiile neguvernamentale care au personalitate juridică ar trebui să aibă aceleași drepturi ca cele deținute în mod obișnuit de alte entități juridice și ar trebui să facă obiectul aceluiași obligații și sancțiuni în domeniul dreptului administrativ, civil și penal care sunt în general aplicabile astfel de persoane juridice;

6) normele legislative și fiscale aplicabile organizațiilor neguvernamentale ar trebui să încurajeze formarea și activitățile pe termen lung;

7) acțiunile sau inactivitatea autorităților care exercită influență asupra organizațiilor neguvernamentale ar trebui acordate apelurilor administrative și apelurilor gratuite din partea organizațiilor neguvernamentale într-un tribunal independent și imparțial competent⁵.

§ 2. Noțiunea juridică și economică a organizațiilor neguvernamentale

Obiectul studierii disciplinei «Rolul organizațiilor neguvernamentale în domeniul formării și dezvoltării drepturilor omului» este institutul drepturilor și libertăților omului și a cetățeanului, unul dintre cele mai importante institute ale dreptului constituțional, civil, industrial, ecologic, economic și internațional public.

Subiectul cursului special este formarea și dezvoltarea practică a instituțiilor, organizațiilor și instituțiilor care promovează implementarea și protecția drepturilor și libertăților omului și a cetățeanului, așa cum se prevede în diferite domenii ale dreptului.

Organizațiile pentru protecția drepturilor omului au acceptat să înțeleagă organizațiile create pentru a proteja drepturile și libertățile omului și ale cetățenilor, contribuind la punerea lor în aplicare și contribuind la consolidarea lor.

În consecință, acțiunea colectivă a instituțiilor, asociațiilor și organizațiilor pentru protecția drepturilor omului al căror scop este de a

⁵ Громадянське суспільство як основа демократичного розвитку України: Аналітична доповідь [Електронний ресурс] / колектив авторів; за заг. ред. Н. В. Грицяк. – Київ: НІСД, 2009. – 25 с. (на правах рукопису). – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/Table/Kaln22092009/anal_dop.htm

protecția, consolidarea și asigurarea drepturilor și libertăților omului și cetățeanului este mișcarea pentru apărarea drepturilor omului.

Drepturile omului sunt un concept complex care determină posibilitățile de autodeterminare liberă și viața umană în diferite sfere (economice, politice, sociale, culturale). Sub drepturile omului înțeleg, de asemenea, drepturile care sunt explicate în normele legii și consacrate în libertatea ei de comportament a individului; capacitatea sa de a utiliza anumite beneficii; autoritatea de a întreprinde anumite acțiuni și de a solicita acțiuni adecvate de la alte persoane, precum și posibilitatea de a se adresa instanței judecătorești pentru protecția dreptului încălcat. Cu alte cuvinte, drepturile omului reprezintă principalul criteriu pentru evaluarea calității societății (stat), a gradului de democrație, a aderării la fundamentele juridice, a moralității, a valorilor universale.

Cele mai importante subiecte ale relațiilor sociale ale unei țări democratice moderne sunt organizațiile neguvernamentale (necomerciale), baza așa-numitului «al treilea sector» țărilor, menită să realizeze multe proiecte utile din punct de vedere social. În prezent, în dreptul străin au apărut câteva teorii economice care explică apariția și existența ONG-urilor:

1) teoria «bunurilor obștești» (autor B. Weisbroude). Susținătorii acestei teorii susțin că sectorul necomercial apare ca răspuns la imposibilitatea structurilor comerciale de a satisface cererea agregată de bunuri obștești și, mai ales, în sfera socială. Reprezentanții acestei teorii se referă la bunurile obștești de aer pur, apărare națională, siguranță obștească, servicii educaționale, asistență medicală, artă și altele. Folosind avantajele datelor, consumatorii au posibilitatea de a evita costul creării și utilizării acestora. Această problemă în știința economică a fost numită «du-te gratuit» și înseamnă utilizarea liberă a celor care au nevoie de aceste beneficii. Aceste beneficii sunt obiective utile din punct de vedere social pentru care există un sector necomercial;

2) teoria «pieței imperfecte» (G. Hansman, M. Krashinski). Oamenii de știință cred că organizațiile neguvernamentale există într-o economie de piață deoarece piața nu poate realiza cererea existentă pentru multe bunuri și servicii din cauza lipsei de informații cu privire la caracteristicile lor cantitative și calitative în rândul consumatorilor. Aceasta se referă în primul rând la rezultatele finale ale activităților din sectoare precum educația, sănătatea, cultura etc. Datorită informațiilor

insuficiente cu privire la caracteristicile calitative ale anumitor tipuri de servicii, beneficii, este extrem de dificil pentru consumatori să facă propriile alegeri în ultimul moment al tranzacției. Pentru a evita scăderea cererii de producere a diferitelor bunuri obștești, funcțiile de creare a acestora, care nu pot furniza consumatorilor informațiile necesare și complete la momentul încheierii tranzacției, toate aceste funcții se bazează pe sectorul necomercial;

3) teoria «subvențiilor». Reprezentanții acestei teorii (E. Fama, M. Jensen) susțin că motivul principal pentru apariția și dezvoltarea sectorului necomercial este utilizarea de subvenții explicite și implicite; scutirea de impozit, scutirea de impozit de la un număr de niveluri federale și locale, folosind donațiile persoanelor fizice și juridice. Potrivit susținătorilor acestei teorii, subvenții pentru organizații necomerciale, să le dea câteva avantaje în concurență cu firme comerciale. Beneficiile și subvențiile oferite de organizațiile necomerciale de stat sub formă de sprijin din partea statului, care să permită acestora din urmă să pună în aplicare oportunități eficiente pentru crearea de logistica pentru a aborda obiectivele stabilite în documentele fondatoare ale organizațiilor necomerciale, în comparație cu organizațiile care au un astfel de sprijin;

4) teoria «controlul consumatorilor». În opinia unuia dintre autorii teoriei «controlul consumatorilor» L. Ben-Nera, existența organizațiilor necomerciale rezultă din necesitatea controlului direct al activităților organizațiilor din partea consumatorilor. Acest lucru le permite acestora să-și protejeze interesele față de arbitrariile proprietarilor și managerilor;

5) teoria «originii sociale». Autorul teoriei «originii sociale» G. Espirin-Andersen se bazează pe această teorie asupra faptului că formarea organizațiilor necomerciale definite de evoluția istorică a țărilor individuale, un complex de condiții socio-economice și tradiții stabilite în sfera socială.

Motivele pentru apariția anumitor organizații necomerciale pot avea un grad mai mare de natură socio-politică, care se datorează «unui set de comunicări sociale și conexiuni sociale, instituții și valori»⁶.

⁶ Голенкова З. Т. и др. Гражданское общество в России // Социологические исследования. – 1997. – № 4. – С. 26.

Constituția Ucrainei definește o singură listă de garanții și principii democratice de activitate a organizațiilor obștești și a partidelor politice, proclamând:

- bazele diversității politice și ideologice pe care se bazează viața socială din Ucraina (art. 15);
- calitatea tuturor asociațiilor de cetățeni înaintea legii (p. 5 a art.36);
- garanțiile constituționale ale ordinului judecătoresc de interdicere a activităților asociațiilor cetățenilor (p.4 din art. 37);
- definirea legislativă a fundamentelor formării și activităților partidelor politice și ale altor asociații ale cetățenilor (al. 11, p. 1, art. 92).

§ 3. Drepturile fundamentale constituționale ale cetățeanului

Cetățenii Ucrainei au dreptul la libertatea de asociere în partidele politice și organizațiile obștești pentru exercitarea și protejarea drepturilor și libertăților lor și pentru satisfacerea intereselor politice, economice, sociale, culturale și de altă natură, cu excepția restricțiilor stabilite de lege în interesul securității naționale și ordinii obștești, apărarea sănătății populare sau protecția drepturilor și libertăților altor persoane (art. 36 din Constituția Ucrainei).

Partidele politice din Ucraina contribuie la formarea și exprimarea voinței politice a cetățenilor, să participe la alegeri. Doar cetățenii Ucrainei pot fi membri ai partidelor politice. Restricțiile privind apartenența la partidele politice sunt stabilite numai prin această Constituție și prin legile Ucrainei.

Cetățenii au dreptul de a participa la sindicate pentru a-și proteja drepturile și interesele de muncă și socio-economice. Sindicatele sunt organizații obștești care unesc cetățenii care au legătură cu interese comune prin natura activităților lor profesionale. Sindicatele profesionale se formează fără permisiunea prealabilă, pe baza alegerii libere a membrilor lor. Toate sindicatele au drepturi egale. Restricțiile privind calitatea de membru al sindicatelor sunt stabilite exclusiv de această Constituție și de legile Ucrainei. Nimeni nu poate fi obligat să se alăture vreunei asociații de cetățeni sau este limitat în dreptul de a aparține sau nu partidelor politice sau organizațiilor obștești.

Cetățenii au dreptul să participe la conducerea afacerilor de stat, la referendumurile ucrainene și locale, să aleagă liber și să fie aleși în organele puterii de stat și în organele autoguvernării locale (art. 38 din Constituția Ucrainei). Cetățenii se bucură de acces egal la serviciul public, precum și la serviciul în organele autoguvernării locale.

Cetățenii au dreptul să se adune în mod pașnic, fără arme și să organizeze întâlniri, mitinguri, campanii și demonstrații, despre care organele prealabile ale puterii executive sau ale autoguvernării locale sunt notificate în prealabil (art. 39 din Constituția Ucrainei). Restricțiile privind exercitarea acestui drept pot fi stabilite de o instanță în conformitate cu legea și numai în interesul siguranței naționale și ordinii obștești – pentru a preveni perturbările sau infracțiunile, pentru a proteja sănătatea obștească sau pentru a proteja drepturile și libertățile altora.

Orice persoană are dreptul să trimită apeluri individuale sau colective scrise sau să se adreseze personal organelor puterii de stat, organelor autoguvernării locale și oficialilor și ofițerilor acestor organe, care sunt obligați să ia în considerare apelurile și să dea un răspuns întemeiat în termenul stabilit de lege (art. 40 din Constituția Ucrainei).

§ 4. Dreptul constituțional a cetățeanului – dreptul de asociere (libertatea sindicatelor și asociațiilor)

Constituția Ucrainei în art. 36, în conformitate cu standardele internaționale general acceptate, garantează și protejează dreptul la libertatea de asociere. Dreptul la libertatea de asociere este unul dintre principalele drepturi politice ale cetățenilor, care asigură arta proclamată. 15 din Constituția Ucrainei diversitatea economică, politică și ideologică în viața obștească și libertatea activității politice. Libertatea de asociere înseamnă, în special, posibilitatea legală și reală, în mod voluntar, fără coerciție sau permisiune prealabilă, de a forma asociații de cetățeni sau de a se alătura acestora (p. 2 din al. 2 a părții motivantă din decizia Curții Constituționale a Ucrainei)⁷. Decizia menționată în domeniul dreptului

⁷ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзацу четвертого статті 2, частини другої статті 6, частин першої, другої статті 10 Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (справа про молодіжні організації)

cetățenilor la libertatea de asociere în partidele politice și în organizațiile obștești este că dreptul la libertatea de asociere este recunoscut de Curtea Constituțională a Ucrainei drept unul dintre principalele drepturi politice ale cetățenilor. Această poziție se bazează pe specificația dreptului constituțional la libertatea de asociere. Deci, în ciuda faptului că Constituția Ucrainei în baza prevederilor acordurilor internaționale dispun de reglementare constituțională și juridică internă a ONG-urilor și a partidelor politice reprezintă subiectul principal (politic) a dreptului la libertatea de asociere, care au stat la baza prezentului regulament.

În hotărârea sa din 13 decembrie 2001, în cazul organizației de tineret a Curții Constituționale cu referire la principiul statului de drept – ca o ingerință în exercitarea dreptului lor la libertatea de asociere și în activitățile asociației, a declarat o componentă cheie a constituționale și legale reglementarea asociațiilor obștești. În această hotărâre, Curtea a constatat că dispozițiile al. 4 art. 2 din Legea Ucrainei «Cu privire la asociațiile obștești pentru tineret și copii» încalcă principiul constituțional al diversității vieții sociale stabilește statutul de monopol exclusiv al unuia dintre sindicatele asociațiilor respective. În plus, în opinia Curții, predicția legislativă privind asocierea majorității organizațiilor legale ale tinerilor și ale copiilor nu respectă dispoziția constituțională privind libertatea de asociere. Unificarea efectivă a majorității acestor organizații este posibil, dar ar trebui să fie în afara reglementării guvernamentale numai pe baza exercitării dreptului la libertatea de asociere, care se bazează pe voința liberă a membrilor acestor ONG-uri (paragrafele 2, 3 p. 3 din partea motivantă)⁸.

După cum se poate observa din această decizie, Curtea Constituțională a Ucrainei a apărut nu numai libertatea de activitate a organizațiilor obștești, ci și libertatea formării lor. Oportunități pentru

від 13 грудня 2001 р. № 18-рп//2001 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 51. – Ст. 2310. – С. 466.

⁸ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзацу четвертого статті 2, частини другої статті 6, частин першої, другої статті 10 Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (справа про молодіжні організації) від 13.12.2001 р. № 18-рп//2001 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 51. – Ст. 2310. – С. 466.

cetățeni de a se alătura liber organizațiilor societății obștești, a forma organizații cu statut de persoane juridice pentru a acționa colectiv pentru a-și realiza și proteja interesele comune – unul dintre constituenții necesari și cei mai importanți ai dreptului la asociere, fără de care acest drept ar fi lipsit de sens.

În adoptarea unei noi Legi cu privire la asociațiile obștești⁹ (uitete Anexa 2) au fost interesați în primul rând de numeroasele instituții ale societății civile care așteptau să abordeze astfel de aspecte importante ale mijloacelor lor de trai, precum:

- obținerea statutului juridic al unei organizații obștească pentru a proteja nu numai interesele lor, ci și publicul, adică interesele unui număr nedeterminat de persoane aflate în afara activităților interne ale unei astfel de asociații;

- abolirea restricțiilor teritoriale ale activităților lor, care au devenit adesea un motiv formal de restrângere a dreptului lor constituțional la libertatea de asociere;

- definirea statutului juridic al asociațiilor obștești legalizate prin notificare scrisă simplă etc¹⁰.

Necesitatea adoptării unui nou act legislativ în domeniul reglementării organizării și activităților organizațiilor obștești este determinată de recomandarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, așa cum este prevăzut la sub-capitolul 7.5.1 din Rezoluția APCE 1755 (2010) «Funcționarea instituțiilor democratice din Ucraina», conform căreia APCE a cerut accelerarea aprobării o nouă lege privind organizațiile obștești din Ucraina pentru a aborda deficiențele legislației existente privind organizațiile neguvernamentale¹¹.

⁹ Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03. 2012 р. № 4572-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 30. – Ст. 26.

¹⁰ Летнянчин Л. Проблеми конституціоналізації свободи об'єднання в Україні // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 4.

¹¹ Резолюція 1755 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні» від 04.10.2010 р. № 1755(2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a19

Întrebări pentru control

1. Caracteristicile surselor istorice ale ONG-urilor în diferite perioade de formare a statului.
2. Norme constituționale ca regulator al statutului juridic al organizațiilor obștești.
3. Tendințele reglementării legale a statutului organizațiilor comunitare în țările europene.
4. Conceptul de «Principii fundamentale privind statutul organizațiilor neguvernamentale în Europa».
5. Obiectul disciplinei educaționale «Rolul organizațiilor neguvernamentale în domeniul formării și dezvoltării mișcării drepturilor omului».
6. Înțelegerea ONG-ului pentru drepturile omului.
7. Teorii străine care explică apariția și existența ONG-urilor.
8. Principalele drepturi constituționale ale cetățenilor și posibilitatea realizării acestora prin participarea la ONG-uri.
9. Implementarea dreptului constituțional al cetățenilor la asociere.
10. Povestiri adevărate introduse de Legea Ucrainei «Cu privire la asociațiile obștești».
11. Analizați folosind anexa 2 a acestui ghid, care părți și articole au fost excluse de la Legea Ucrainei «Cu privire la asociațiile obștești» la momentul actual, cu ce legătură are ea?

TEMA 2. ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI ȘI REGLAMENTAREA LOR JURIDICĂ

§ 1. Noțiunea, caracteristica și clasificarea asociațiilor obștești

Dreptul cetățenilor la libertatea de asociere este un drept inalienabil al unei persoane, consacrat în Declarația Universală a Drepturilor Omului¹², și garantată de Constituție¹³ și legislația Ucrainei. Statul promovează dezvoltarea activității politice și obștești, inițiativa creatoare a cetățenilor și creează condiții egale pentru activitățile asociațiilor acestora.

Potrivit art. 36 din Constituția Ucrainei, cetățenii Ucrainei au dreptul la libertatea de asociere în partidele politice și organizațiile obștești pentru realizarea și protejarea drepturilor și libertăților lor și satisfacerea intereselor politice, economice, sociale, culturale și de altă natură, cu excepția restricțiilor stabilite de lege în interesul securității naționale și ordinea obștească, apărarea sănătății poporului sau protecția drepturilor și libertăților celorlalți.

Cetățenii au dreptul de a participa la sindicate pentru a-și proteja drepturile și interesele de muncă și socio-economice. Sindicatele sunt organizații obștești care unesc cetățenii care au legătură cu interese comune prin natura activităților lor profesionale. Sindicatele profesionale se formează fără permisiunea prealabilă, pe baza alegerii libere a membrilor lor. Toate sindicatele au drepturi egale. Restricțiile privind calitatea de membru în sindicatele profesionale sunt stabilite exclusiv de Constituția și legea Ucrainei.

Nimeni nu poate fi obligat să se alăture vreunei asociații de cetățeni sau să se limiteze la drepturile de a aparține sau nu partidelor politice sau organizațiilor obștești.

Toate asociațiile de cetățeni sunt egale în fața legii.

¹² Declarația Universală a Drepturilor Omului de la 10.12.1948 URL: <http://datepersonale.md/md/international004/>

¹³ Конституція України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (23.07.96). – Ст. 141.

Potrivit art. 37 din Constituția Ucrainei formarea și activitatea partidelor politice și a organizațiilor obștesti a căror scopuri sau acțiuni de program vizează eliminarea independenței Ucrainei, schimbarea ordinii constituționale prin mijloace violente, încălcarea suveranității și integrității teritoriale a statului, subminarea securității sale, confiscarea ilegală a puterii de stat, propaganda războiului, violența, să provoace vrăjmășie interetnică, rasială, religioasă, încălcări ale drepturilor și libertăților omului, sănătate obștească, sunt interzise.

Partidele politice și organizațiile obștesti nu pot avea paramilitare.

Interzicerea activităților asociațiilor de cetățeni se face numai în instanță judecătorească.

Dreptul la libertatea de asociere este prevăzut în art. 314 din Codul civil al Ucrainei, și anume, indivizii au dreptul la libertatea de asociere în partidele politice și organizațiile obștesti. Afiilierea sau incapacitatea unei persoane la un partid politic sau la o organizație obștească nu constituie motive pentru a-și restrânge drepturile, acordând beneficii pentru el.

Definirea legislativă a unei organizații obștesti a fost prevăzută în art. 3 din Legea privind asociațiile cetățenilor¹⁴, și anume, asocierea cetățenilor pentru satisfacerea și protejarea intereselor lor comune sociale, economice, creative, de vârstă, național-culturală, sportivă și de altă natură.

Următorul act legislativ – Legea cu privire la asociațiile obștesti¹⁵, care a fost acceptat să înlocuiască cele menționate mai sus, în art. 1 oferă conceptul de asociație obștească – o asociere voluntară de persoane fizice și / sau juridice de drept privat pentru exercitarea și protejarea drepturilor și libertăților, satisfacerea intereselor obștesti, în special economice, sociale, culturale, de mediu și de altă natură.

La rândul său, o asociație obștească, organizată printr-o formă juridică, este formată ca o organizație obștească sau o uniune obștească. O organizație obștească este o asociație obștească, ale cărei fondatori și membri (participanți) sunt persoane fizice. O asociație obștească este o asociație obștească, ai cărei fondatori sunt persoane juridice de drept

¹⁴ Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1992 р. за № 2460-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34 (25.08.92). – Ст. 504.

¹⁵ Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. за № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1 (04.01.2013). – Ст. 1.

privat, iar membrii (participanții) pot fi persoane juridice de drept privat și persoane fizice.

O asociație obștească poate desfășura activități cu statut de persoană juridică sau fără statut. O asociație obștească cu statutul de persoană juridică este o societate neomercială a cărei scop principal nu este profitul.

O organizație obștească acționează ca un fel de asociație obștească, ale cărei fondatori și participanți sunt exclusiv persoane fizice.

Termenul «persoană juridică» este utilizat în dreptul civil și comercial pentru a asigura anumite nevoi de relații economice și de proprietate, iar necesitatea de a le conferi personalitate juridică în ceea ce privește dreptul cetățenilor la libertatea de asociere în organizațiile obștesti nu este suficient de clar.

În Constituția Ucrainei (art. 36 și 37), conceptul «dreptul cetățenilor ucraineni la libertatea de asociere în partidele politice și organizațiile obștesti» este folosit într-un sens mult mai restrâns. În schimb, tehnica generală a statului de drept implică faptul că termenii legali nu ar trebui utilizați în lege într-un alt sens decât cei utilizați în Constituția Ucrainei. În consecință, dreptul la libertatea de asociere în temeiul Constituției Ucrainei este limitat la cetățenii Ucrainei.

Legea cu privire la asociațiile obștesti prevede o serie de inovații în domeniul activităților organizațiilor obștesti, în special:

1) vârsta pentru fondatorii unei organizații obștesti de tineret este redusă – de la 15 până la 14 ani;

2) de către organizațiile obștesti cu statut de persoană juridică, dreptul de a desfășura activități de întreprinzător este atribuit în mod direct, dacă este prevăzut de statutul unei organizații obștesti sau de persoane juridice (societăți, întreprinderi) create în conformitate cu procedura stabilită de lege, dacă această activitate este în conformitate cu scopul (obiectivele) contribuie la realizarea acestuia;

3) procedura de formare a unei organizații obștesti este detaliată, sunt stabilite cerințele în protocolul al adunării constitutive;

4) procedura de înregistrare a organizațiilor obștesti și refuzul acestora, inclusiv nivelul normativ de examinare a documentelor de înregistrare (7 zile), prevede necesitatea de a informa organul abilitat cu privire la problemele de înregistrare a fondatorilor în legătură cu stabilirea sau refuzul într-o scrisoare recomandată cu o declarație de

serviciu, furnizând o decizie motivată, referindu-se la legea relevantă, precum și alte povestiri legislative.

Clasificarea formelor organizatorice și juridice de menaj a organizațiilor neguvernamentale

Potrivit Clasificatorului de Stat al Ucrainei clasificarea formelor organizatorice și juridice de conducere CS 002: 2004 a fost efectuată¹⁶, în conformitate cu clauza 3.8, asociațiilor obștești, sindicatelor, organizațiilor caritabile și altor organizații similare:

Asociația obștească este o asociație voluntară a persoanelor fizice și / sau a persoanelor juridice de drept privat pentru implementarea și protejarea drepturilor și libertăților, satisfacerea intereselor obștești, în special economice, sociale, culturale, ecologice și de altă natură. O asociație obștească este formată ca o organizație obștească sau o uniune obștească. O asociație obștească poate desfășura activități cu statut de persoană juridică sau fără statut. O asociație obștească cu statut de persoană juridică este o societate necomercială a cărei scop principal nu este profitul (Legea Ucrainei «Cu privire la asociațiile obștești»¹⁷, art. 1).

Partidul politic – o asociație voluntară legală de susținători ai unui program național de dezvoltare socială înregistrat în conformitate cu legea, cu scopul de a promova formarea și exprimarea voinței politice a cetățenilor, participarea la alegeri și alte evenimente politice (Legea Ucrainei «Cu privire la partidele politice din Ucraina»¹⁸, art. 2).

Organizație obștească este o asociație obștească, ale cărei fondatori și membri (participanți) sunt persoane fizice (Legea Ucrainei «Cu privire la asociațiile obștești», art. 1).

¹⁶ Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31.03.2004 р. № 59 та скасування нормативних документів: Наказ Державного комітету з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 р. за № 97 // Юридичний вісник України. – 2004. – 11. – № 47.

¹⁷ Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. за № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1 (04.01.2013). – Ст. 1.

¹⁸ Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. за № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23 (08.06.2001). – Ст. 118.

O asociație obștească este o asociație obștească, fondatorii căruia sunt persoane juridice de drept privat, iar membrii (participanții) pot fi persoane juridice de drept privat și persoane fizice (Legea Ucrainei «Cu privire la asociațiile obștești», art. 1).

O organizație religioasă este o organizație formată pentru a răspunde nevoilor religioase ale cetățenilor, de a profesa și de a răspândi credința și de a acționa în conformitate cu structura sa ierarhică și instituțională, de a alege, a numi și a înlocui personal în conformitate cu statutele sale. Organizațiile religioase sunt comunități religioase, de conducere și centre, mănăstiri, frații religioase, societăți misionare (misiuni), școli religioase, precum și asociații care constau din organizațiile religioase menționate mai sus. Asociațiile religioase sunt reprezentate de centrele lor (administrațiile) (Legea Ucrainei «Cu privire la libertatea conștiinței și organizațiile religioase»¹⁹, art. 7).

Sindicatul – o organizație necomercială obștească benevolă, care reunește cetățeni legați de interese comune pentru activitatea lor profesională (de muncă) (formare). Pentru reprezentarea și protejarea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat la nivelul corespunzător de reglementare a muncii și a contractului de relații socio-economice sindicatele, organizațiile sindicale pot fi enumerate ca primar, locale, provinciale, regionale, naționale, la nivel național. Organizațiile sindicale – unitățile organizatorice ale sindicatului, definite prin statutul sindicatului, care acționează în cadrul competențelor prevăzute de statut și de lege (Legea Ucrainei «Cu privire la sindicatele, drepturile lor și garanțiile de activitate»²⁰, art. 1, 11).

Uniunile de sindicatele – create pentru a-și îndeplini sarcinile statutare ale uniunii, organizarea lor (dacă este stipulată în cartă) au dreptul să se angajeze voluntar să formeze asociații (consilii, federații, confederații etc.) pe ramuri, teritorii sau alte motive, pentru a forma asociații și pentru a le părăsi în mod liber (Legea Ucrainei «Cu privire la sindicatele, drepturile lor și garanțiile de activitate», art. 8).

¹⁹ Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. за № 987-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25 (18.06.91). – Ст. 283.

²⁰ Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. за № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45 (12.11.99). – Ст. 397.

Asociația creative – o asociație voluntară de artiști profesionali de direcție profesională corespunzătoare în cultură și artă, care are un membru fix, acționând în conformitate cu statutul. Artiști profesioniști – activitate de creație individuală care este ocupația sa principală, culminând cu crearea și publicarea operelor sau interpretarea lor în cultură și artă și este principala sursă de venit, indiferent dacă are sau nu are nici un punct de vedere juridic relațiile de muncă. Activitatea creativă – creativitatea individuală sau colectivă a lucrătorilor creativi profesioniști, rezultatul cărora este o lucrare sau interpretarea acesteia, având valoare culturală și artistică (Legea Ucrainei «Cu privire la lucrătorii creativi profesioniști și la sindicatele creative»²¹, art. 1).

Organizația caritabilă este o persoană juridică de drept privat a cărei acte fondatoare definesc activitățile caritabile în unul sau mai multe domenii definite de Legea Ucrainei «Cu privire la activitatea de caritate și organizațiile caritabile» ca principalul scop al activității sale. (Legea Ucrainei «Cu privire la activitatea de caritate și organizațiile caritabile»²², art. 1).

O organizație caritabilă poate fi înființată ca instituție caritabilă, societate caritabilă sau fundație de caritate:

O instituție caritabilă este recunoscută ca o organizație caritabilă, înființată de cel puțin doi fondatori, și operează pe baza statutului.

O societate caritabilă recunoaște o organizație caritabilă, actul constitutiv al căruia definește bunurile pe care unul sau mai mulți fondatori le transmite pentru a realiza scopuri caritabile prin intermediul acestor active și / sau venituri provenite din aceste active. Actul fondator al instituției caritabile poate fi inclus în voință. Fondatorul sau fondatorii unei instituții de caritate nu participă la conducerea unei instituții de caritate. Instituția caritabilă acționează în baza instrumentului constitutiv.

Fundația caritabilă recunoaște o organizație caritabilă care operează pe bază de statut, are participanți și este administrată de participanți care nu sunt obligați să transfere orice bunuri acestei organizații pentru realizarea

²¹ Про професійних творчих працівників та творчі спілки: Закон України від 07.10.1997 р. за № 554/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 52. – Ст. 312.

²² Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. за № 5073-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 25 (21.06.2013). – Ст. 252.

scopurilor caritabile. O fundație caritabilă poate fi creată de unul sau mai mulți fondatori. Activele fondului de caritate pot fi formate de participanți și / sau de alți beneficiari. (Legea Ucrainei «Cu privire la activitatea de caritate și organizațiile caritabile», art. 13).

Organizarea patronilor este o organizație statutară autonomă, formată pe principiile voluntariatului și egalității în scopul reprezentării și protejării intereselor legitime ale angajatorilor. Organizațiile patronale pot fi unite în sindicate și alte asociații patronale statutare (Codul comercial a Ucrainei²³, ct. 21).

Asociația coproprietarilor unei clădiri cu mai multe apartamente este o persoană juridică creată de proprietari pentru a facilita utilizarea proprietății proprii și administrarea, întreținerea și folosirea proprietății indivizibile și comune (Legea Ucrainei «Cu privire la Asociația de coproprietari de o casa cu mai multe apartamente»²⁴, art. 1).

Organele de auto-organizare a populației este un organ reprezentativ creat de locuitorii care locuiesc în mod legal pe teritoriul satului, așezarea, orașul sau părți ale acestuia, pentru soluționarea problemelor. Organul de auto-organizare a populației este una dintre formele de participare a membrilor comunităților teritoriale ale satelor, orașelor, orașelor și zonelor urbane în rezolvarea unor probleme de importanță locală. Organele de auto-organizare a populației sunt case, stradale, comisii trimestriale, comitete de microdistricte, comitete ale districtelor din orașe, comitate rurale, comitetele satelor (Legea Ucrainei «Cu privire la organele de auto-organizare a populației»²⁵, art. 1).

Clasificările asociațiilor obștești:

1) *pentru subiectele de activitate* – pentru tineret, copii, organizații ale femeilor, asociații de veterani, asociații de patroni, întreprinzători și alții;

²³ Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. за № 436-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11 (28.03.2003). – Ст. 462.

²⁴ Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. за № 2866-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10 (07.03.2002). – Ст. 78.

²⁵ Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р. за № 2625-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48 (30.11.2001). – Ст. 254.

2) *conform formei organizatorico-juridice* – mișcare socială, uniune, fundație caritabilă, asociație, congres, instituție caritabilă, organizație caritabilă (fundație), misiune, liga etc. De exemplu, Legea Republicii Moldova «Cu privire la asociațiile obștești» prevede selectarea uneia dintre cele patru forme organizaționale și juridice în crearea asociațiilor obștești, și anume: mișcarea obștească; organizarea obștească; instituție obștească; fond public;

3) *în sfera vieții obștești* – culturale, educaționale, sportive, ecologice, creative etc.;

4) *de tipul și direcția activității organizației în raport cu entitatea care la creat* – sindicate, organizații caritabile, organizații ale drepturilor omului, organizații ale minorităților naționale, mișcări socio-politice.

§ 2. Organizațiile neguvernamentale și specificul lor

Elemente importante ale societății civile globale sunt organizațiile neguvernamentale (ONG-uri), organizațiile internaționale neguvernamentale (OING), care împărtășesc interese și valori comune în afara organelor guvernamentale formale și nu acționează în scopuri de profit. Organizațiile neguvernamentale sunt create, de regulă, ca răspuns la o situație specifică și sunt un produs al acțiunii sociale.

O caracteristică importantă a ONG-urilor este că oamenii se autoorganizează mai degrabă decât folosesc structurile tradiționale de stat. Sunt adesea grupuri de interese care fac lobby guvernelor pentru atingerea obiectivelor semnificative din punct de vedere social, rezolvarea anumitor probleme la nivel național sau internațional, încercarea de a atrage nu numai capacitățile statelor și organizațiilor interguvernamentale, ci și alte structuri obștești. Potrivit lui James Rosenau (eng. *James N. Rosenau*)²⁶, ONG-urile sunt «libere de suveranitatea actorilor».

Există trei tipuri principale de ONG-uri:

- ONG-urile de cercetare și consultanță s-au axat pe cercetarea, consilierea și diseminarea informațiilor în rândul factorilor de decizie și al publicului larg. Majoritatea acestor ONG-uri sunt grupuri de reflecție

²⁶ Un reprezentant al științei politice americane, specializat în studiul politicilor globale, în special – relații internaționale, cercetător în politica externă și globalizare în Statele Unite ale Americii.

obșteti sau private, care realizează anumite proiecte, imprimă publicații științifice, organizează conferințe și seminarii, colaborează cu mass-media.

- Lobby ONG-uri care se concentrează pe protejarea sau opunerea cursurilor specifice fiecărui guvern sau organizațiilor internaționale. Ele atrag atenția mass-mediei asupra presiunilor asupra guvernelor și folosesc forumuri internaționale pentru a-și face pozițiile obșteti.

- ONG-uri intermediare care furnizează servicii de rețea. Aceștia stabilesc contacte în țările pe I scena internațională și distribuie informații despre o problemă importantă pentru ei. Aceste rețele joacă un rol important în stabilirea legăturilor și organizarea cooperării între diferite organizații. Revoluția informațională le oferă oportunități suplimentare, încălcând monopolul informațional al structurilor guvernamentale.

Toate cele trei tipuri de ONG-uri interacționează activ între ele. În plus, majoritatea ONG-urilor pot îndeplini funcții specifice fiecărui tip. ONG-urile se află, de obicei, în țările industrializate. Aceștia pot oferi servicii (livrarea ajutorului umanitar, controlul drepturilor civile) sau pot fi avocați pentru o anumită problemă (pentru a exercita presiuni asupra guvernelor și instituțiilor internaționale). În comparație cu ONG-urile, mișcările obștești sunt mai amorse, adesea se bazează pe voluntari la muncă. Rețele – ONG-urile de coaliție și mișcările obștești folosesc adesea Internetul pentru a-și exprima pozițiile.

OING este doar una dintre componentele unei societăți civile globale. Cetățenii, grupurile locale, coalițiile și rețelele joacă, de asemenea, un rol important în dezbateră globală.

§ 3. Siguranța juridică organizațiilor neguvernamentale în Ucraina

ONG-urile pentru drepturile omului din Ucraina sunt formate pentru a desfășura activități de protecție a persoanelor fizice și a persoanelor juridice împotriva încălcărilor și abuzurilor de drept ale societății, statului, autoguvernării locale, asociațiilor nestatale de persoane și indivizi.

În lumea modernă, nu există un stat care să aibă o reputație impecabilă în domeniul protecției drepturilor omului. Desigur, dinamica pozitivă devine realitate datorită politicilor naționale eficiente și

dezvoltării cooperării internaționale și regionale în acest domeniu, respectând principiile neinterferenței în afacerile interne, suveranitatea și integritatea teritorială a altor state.

Conform conceptului general acceptat de obligații de bază pentru a asigura condițiile pentru realizarea deplină a drepturilor și libertăților omului și garanțiile acestora se bazează în primul rând pe stat. Într-un sens larg, activitățile naționale de apărare a drepturilor omului ale statului pot fi definite drept practica legislativă și de aplicare a legii a statului în domeniul protecției drepturilor omului, care reflectă calitatea guvernării (democratice) și în special dezvoltarea socio-economică, istoric și cultural al țării, cu scopul de a asigura indivizibilitatea, interdependența și universalitatea umană om. Într-un sens restrâns, un sistem de organe și mecanisme judiciare și extrajudiciare care, pentru a promova și proteja drepturile și libertățile omului și cetățeanului²⁷.

În Ucraina, funcția drepturilor omului, în plus față de autoritățile statului (organizații și mișcări ale societății obștesti, mass-media etc.) îndeplinesc, în plus față de autoritățile statului, o funcție privind drepturile omului, în locul sau chiar contrar acțiunilor autorităților obștesti²⁸. Bineînțeles, impactul organizațiilor neguvernamentale pentru protecția drepturilor omului asupra sferei de protecție a drepturilor omului este mult mai mic decât cel al statului, dar are o tendință evidentă de a crește.

O analiză a stării actuale a mișcări pentru protecția drepturilor omului în Ucraina sugerează că majoritatea problemelor care apar astăzi în procesul de instituționalizare a ONG-urilor se datorează în mare parte complexității dezvoltării istorice a țării ca întreg, și anume:

- timp de decenii, țara nu avea condițiile politice necesare pentru dezvoltarea completă a instituțiilor societății civile. Multe dintre ele încă nu au o bază adecvată în structura, conștiința poporului, practica aplicării legii. În ceea ce privește organizațiile pentru protecția drepturilor omului,

²⁷ Чуксина В. В. Национальные правозащитные институты в контексте взаимодействия внутригосударственных и международных механизмов защиты прав человека // Известия Иркутской гос. экономической академии. – 2011. – Вып. 4. – С. 158–162.

²⁸ Палій Г. О. Діяльність українських правозахисних організацій та рухів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: niss.gov.ua/articles/1283

formarea lor într-o mare măsură și până în prezent afectează lipsa capacității națiunii de a-și proteja drepturile prin mijloace legale;

– formarea unui ONG ca instituție a societății civile are loc în absența unui concept științific bazat pe astfel de organizații în Ucraina, precum și percepția asupra locului sectorului nestatal în sistemul de protecție a drepturilor omului, pe baza experienței îndelungate a organizațiilor pentru drepturile omului în lume. La nivel național, nu există încă o abordare globală unică a ONG-urilor implicate în mecanismul de protecție a drepturilor omului;

– aprobarea unui model instituțional științific în conformitate cu standardele sale internaționale și interesele naționale ale Ucrainei, o organizație pentru drepturile omului depinde în mod direct de cadrul legal necesar pentru aceasta, corespunde pe deplin relației juridice în care aceste organizații își desfășoară activitatea²⁹.

Activitățile în domeniul apărării drepturilor omului au următoarele caracteristici:

- aceasta este lucrarea organizațiilor pentru drepturile omului;
- aceste organizații pot fi de stat și neguvernamentale;
- această activitate vizează asigurarea asistenței juridice și juridice pentru fiecare persoană fizică și juridică;
- asistența acordată are ca scop oprirea încălcărilor legii, prevenirea abuzului de drept, aducerea vinovatului la răspunderea legală, restabilirea dreptului încălcat, despăgubirea pentru prejudiciile cauzate de încălcarea legii.

Sistemul organizațiilor pentru protecția drepturilor omului din Ucraina este interpretat diferit. Cea mai comună grupare a organelor pentru protecția drepturilor omului este împărțirea lor în stat și nestatală, internațional și național³⁰.

Organizațiile de stat pentru a proteja drepturile omului sunt organele justiției, organele de protecție a consumatorilor, comisarul

²⁹ Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації України та Європейського Союзу: інституціональний аспект порівняння // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 4. – С. 76–83. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2014_4_10

³⁰ <http://veterano.com.ua/korisni-materiali/viiskovi-znannia/34-dovidnyky/249-pravozakhisni-organizatsiji>

pentru drepturile omului din Ucraina, organizațiile interguvernamentale pentru a proteja drepturile omului.

Organizațiile neguvernamentale pentru a proteja drepturile omului sunt reprezentate de avocați, notari publici și alte organizații neguvernamentale (non-guvernamentale) pentru protecția drepturilor omului.

Atât organizațiile de stat, cât și cele neguvernamentale (non-guvernamentale) care își desfășoară activitatea în domeniul protecției drepturilor omului își direcționează activitățile pentru a oferi asistență juridică fiecărei persoanei fizice și persoanei juridice. Această asistență juridică este oferită pentru a pune capăt încălcărilor legii, a preveni abuzul de drept, a aduce autorii răspunderii juridice, a restabili dreptul încălcat, a compensa prejudiciul cauzat de o încălcare a legii.

Organizațiile neguvernamentale pentru protecția drepturilor omului care acordă asistența nu este furnizată pe deplin de către stat – instituții sociale, organizații guvernamentale pentru protecția drepturilor omului, comisarul Radei Supreme a Ucrainei cu privire la drepturile omului, sistemul judiciar, și exercită controlul social și influența asupra realizării politicii de stat în domeniul apărării drepturilor omului. Trebuie remarcat faptul că în societatea ucraineană este cererea de evidență pentru o astfel de activitate. Potrivit unui studiu efectuat în mai 2013 de către Fundația pentru Inițiative Democratice și serviciul sociologic al Centrului Razumkov, 57,4% dintre respondenți consideră că organizațiile obștesti ar trebui să se ocupe în primul rând de protecția grupurilor vulnerabile, 49,7% alte asistență în protejarea drepturilor lor, 45,5% – pentru a controla activitatea autorităților, etc.³¹.

În conformitate cu direcțiile de activitate, organizațiile de apărare a drepturilor omului din Ucraina sunt în mare parte împărțite în **organizațiile protecției generale a drepturilor omului**, obiectivele legale ale cărora includ activități pe întregul spectru al problemelor drepturilor omului și **organizații de profil** care desfășoară activități într-o anumită

³¹ Громадський сектор і політика: взаємодія, нейтралітет чи боротьба? – загальнонаціональне та експертне опитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dif.org.ua/ua/polls/2013-year/gromadskii-sektor-i-politika-vzaimodija_-neitralitet-chi-borotba_---zagalnonacionalne-ta-ekspertne-opituvannya.htm

direcție a categoriei drepturilor, ale căror activități sunt de natură locală. Apariția multora dintre ele a devenit un fel de răspuns la o serie de probleme acute în domeniul protecției drepturilor omului cu care se confruntă țara în ultimii ani³².

În general, organizațiile societății civile, poziționate ca apărători ai drepturilor omului, sunt eterogene, au grade diferite de eficacitate a activităților lor. În acest segment, au fost stabilite un număr de organizații care au câștigat o experiență îndelungată și au demonstrat activități productive: Grupa de protecție a drepturilor omului din Harkov³³, Uniunea ucraineană a protecției drepturilor omului din Helsinki³⁴, Comitetul Internațional pentru protecția drepturilor omului³⁵, Comitetul alegătorilor din Ucraina³⁶, Grupa pentru apărarea drepturilor omului din Vinița³⁷, Societatea Internațională pentru apărarea drepturilor omului – Secțiunea Ucraineană³⁸, Liga Internațională pentru protecția drepturilor cetățenilor ucraineni³⁹. Organizațiile cotate sunt recunoscute ca experți principali în clasamentul organizațiilor pentru protecția drepturilor omului⁴⁰.

Principala legătură între eforturile organizațiilor societății civile este crearea de coaliții ale organizațiilor și mișcărilor pentru protecția

³² Грицай І. О.К. Неурядові правозахисні організації України та Європейського Союзу: інституційний аспект порівняння // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 4. – С. 76–83.

³³ Grupa de protecție a drepturilor omului din Harkov. – URL: <http://khpg.org/>

³⁴ Uniunea ucraineană a protecției drepturilor omului din Helsinki. – URL: <https://helsinki.org.ua/>

³⁵ Comitetul Internațional pentru protecția drepturilor omului – URL: <http://www.committee.org.ua/>

³⁶ Comitetul alegătorilor din Ucraina. – URL: <http://www.cvu.org.ua/>

³⁷ Grupa pentru apărarea drepturilor omului din Vinița. – URL: <http://www.vpg.org.ua/>

³⁸ Societatea Internațională pentru apărarea drepturilor omului – Secțiunea Ucraineană. – URL: <http://www.igfm.org.ua/>

³⁹ Liga Internațională pentru protecția drepturilor cetățenilor ucraineni. – URL: ligaforpeople.com.ua

⁴⁰ Рейтинг правозахисних організацій і правозахисників України. 29 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://galinfo.com.ua/news/99573.html>

drepturilor omului. Pe situl Rețelei al activiștilor mișcării a protecției drepturilor omului (proiectul «Human Rights Activists in Action») este localizat Manualul organizațiilor pentru a proteja drepturile omului din Ucraina⁴¹. Trebuie remarcat faptul că formele și metodele utilizate de organizațiile pentru drepturile omului diferă de programele și activitățile reglementate de legislația națională și internațională pentru a participa la proteste autorizate și neautorizate.

Astăzi, organizațiile pentru apărarea drepturilor omului își extind activitățile în domeniul protecției drepturilor omului și au fost confirmate în structura generală a organizațiilor obștesti. În mod tradițional, organizațiile pentru apărarea drepturilor omului din Ucraina depind de donatorii străini și sunt mai strâns asociați atât cu organizațiile interguvernamentale internaționale, cât și cu cele internaționale, decât cu instituțiile de stat pentru apărarea drepturilor omului.

Pentru a promova protecția drepturilor cetățenilor care se încălcă, organizațiile neguvernamentale pentru apărarea drepturilor omului desfășoară activități de informare (care acoperă majoritatea regiunilor din Ucraina) spectru larg, să desfășoare activități de monitorizare în domeniul protecției drepturilor omului, să ofere asistență juridică atașat la formatul consultativ al interacțiunii cu autoritățile obștesti. Aceasta a observat că în mare măsură furnizează informații cu privire la statutul și protecția drepturilor omului și cetățeanului în Ucraina tendințele periculoase și încălcări sistemice în rapoartele sale de monitorizare furnizează acesteia ONG-uri, organizații pentru drepturile omului și grupuri de reflecție⁴².

Întrebări pentru control

1. Dreptul cetățenilor la libertatea de asociere, consolidarea acestuia în diverse acte normative.
2. Dreptul la libertatea de asociere în partidele politice și organizațiile obștesti, sindicatele.

⁴¹ <http://hr-activists.net/organizations>

⁴² Щодо здійснення правозахисної функції організаціями громадянського суспільства. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1283/>

3. Conceptul de asociație obștească (o organizație obștească sau o uniune obștească).

4. Clasificarea formelor organizatorice și juridice de administrare a asociațiilor obștești, a sindicatelor, a organizațiilor caritabile și a altor organizații similare.

5. Clasificările asociațiilor obștești.

6. Specificitatea organizațiilor neguvernamentale.

7. ONG-urile pentru apărarea drepturilor omului, sistemul lor.

8. Coaliția organizațiilor și mișcărilor pentru apărarea drepturilor omului.

TEMA 3. PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII ȘI STATUTUL ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

§ 1. Principii de bază în activitățile asociațiilor obștești

În conformitate cu principiile asociațiilor obștești, trebuie să se înțeleagă ideile de bază, punctele de pornire ale ordinii de formare și funcționare a asociațiilor obștești, pe baza căreia ea se formează și funcționează⁴³.

La crearea unei asociații obștești și funcționarea acesteia există o mulțime de întrebări ale fondatorilor, ce principii ar trebui să ghideze, să pregătească documentele pentru înregistrare? Principalul act de reglementare, care trebuie să fie ghidată este Legea cu privire la asociațiile obștești, care definește principiile juridice și organizatorice ale dreptului la libertatea de asociere garantat de Constituția Ucrainei și tratatele internaționale ale Ucrainei acceptate ei fiind obligatorii de către Rada Supremă a Ucrainei procedura de constituire, înregistrare, activitate și încetare a asociațiilor obștești.

Principiile de bază ale formării și activităților asociațiilor obștești și esența acestora sunt definite în art. 3 din Legea cu privire la asociațiile obștești. Asociațiile obștești se formează și acționează pe baza principiilor:

- 1) voluntar;
- 2) autonomie;
- 3) alegerea liberă a teritoriului;
- 4) egalitate în fața legii;
- 5) lipsa interesului proprietății membrilor (participanți);
- 6) transparență, deschidere și publicitate.

⁴³ Рамазанова У. Природа принципів утворення та діяльності громадських об'єднань // Закон и жизнь. – 2013. – № 6. – С. 34–37. – URL: <http://www.legeasviata.in.ua/archive/2013/6/08.pdf>

Voluntariatul implică dreptul unei persoane de a participa liber sau nu într-o asociație obștească, inclusiv în formarea, admiterea la o astfel de asociere sau încetarea participării (participării) la aceasta.

Autogovernarea oferă dreptul membrilor (participanților) unei asociații obștești de a gestiona în mod independent activitățile unei asociații obștești în conformitate cu scopul (scopurile) acesteia, de a determina direcțiile de activitate, precum și neintervenția autorităților de stat, a altor organe de stat, a autorităților din Republica Autonomă Crimeea, autogovernarea în activitatea unei asociații obștești, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Alegerea liberă a teritoriului de activitate prevede dreptul asociațiilor obștești de a stabili în mod independent teritoriul activităților lor, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Egalitatea în fața legii prevede că asociațiile obștești sunt egale în drepturile și obligațiile lor în conformitate cu legea, luând în considerare forma de organizare și forma juridică, tipul și statutul unei astfel de asociații.

Lipsa interesului de proprietate implică faptul că membrii (participanții) unei asociații obștești nu au dreptul la o parte din proprietatea unei asociații obștești și nu sunt responsabili pentru obligațiile asociației. Veniturile sau bunurile (activele) unei asociații obștești nu sunt supuse distribuirii între membrii săi (participanți) și nu pot fi folosiți în beneficiul unui membru (participant) al unei asociații obștești, al funcționarilor săi (cu excepția plății forței de muncă și a deducerilor măsurilor sociale).

Principiile de ransparență, deschidere implică dreptul tuturor membrilor (participanților) unei asociații obștești de a avea acces liber la informații despre activitățile sale, inclusiv deciziile și măsurile luate de asociațiile obștești, precum și obligația unei asociații obștești de a asigura acest acces. Publicitatea înseamnă că asociațiile obștești informează publicul despre obiectivele și activitățile lor.

La reuniunea multilaterală a Consiliului Europei de la Strasbourg din 2002, au fost adoptate «Principii fundamentale cu privire la statutul organizațiilor neguvernamentale în Europa și expunerea motivelor», unde standardele europene pentru acest domeniu au fost mai întâi sistematizate în acest domeniu. Unul dintre principiile care definesc statutul juridic al

organizațiilor obștești din Uniunea Europeană este după cum urmează: organizațiile neguvernamentale includ asociații sau organizații create de persoane fizice sau juridice și grupuri de astfel de persoane⁴⁴.

Principiul reprodus reflecta ulterior în Legea cu privire la asociațiile obștești, care prevede că asocierea obștească – o asociație voluntară de persoane fizice și / sau entități de drept privat, pentru a pune în aplicare și de a proteja drepturile și libertățile sociale îndeplinesc, inclusiv economice, sociale, culturale, de mediu și de altă natură. Această asociere comunitate pentru forma juridică este format ca o organizație obștească sau asociație obștească. O organizație obștească este o asociație obștească, ale cărei fondatori și membri (participanți) sunt indivizi. Asociația Obștească – o organizație obștească, fondatori sunt persoane juridice de drept privat, iar membrii (participanți) sunt persoane juridice de drept privat și de persoane fizice (art. 1).

§ 2. Principiile deschiderii și transparenței în activitățile organizațiilor neguvernamentale

În realitățile moderne, principiile deschiderii și transparenței în activitățile asociațiilor obștești sunt cele mai relevante. Una dintre principalele sarcini ale ONG-urilor este introducerea standardelor europene de deschidere și transparență în activitățile ONG-urilor.

Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede că «exercitarea acestor drepturi nu va face obiectul nici unei restricții, cu excepția celor prevăzute de lege și necesare într-o societate democratică din motive de siguranță națională sau obștească, pentru a preveni perturbări sau infracțiuni, fie morală, fie pentru protecția drepturilor și libertăților celorlalți»⁴⁵. La rândul său, condiția necesară pentru îndeplinirea acestor cerințe de către asociațiile

⁴⁴ Principii fundamentale cu privire la statutul organizațiilor neguvernamentale în Europa și expunerea motivelor. Adoptată de participanții la reuniunea multilaterală organizată de Consiliul Europei, Strasbourg, 5 iulie 2002. ULR: http://cc.sibimol.bnrm.md/opac/bibliographic_view/580335;jsessionid=FF366D2D9D08C32DA94A18D8363A7597

⁴⁵ Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (data semnării: 04.11.1950) ULR: <http://www.dri.gov.ro/conventia-europeana-pentru-apararea-drepturilor-omului-si-a-libertatilor-fundamentale-roma-4-xi-1950/>

obștești este respectarea principiilor legalității și publicității în activitățile lor, care, printre altele, păstrează principiile deschiderii și transparenței.

Principalele standarde europene pentru funcționarea asociațiilor obștești au fost mai întâi sistematizate în «Principiile fundamentale privind statutul organizațiilor neguvernamentale din Europa» (adoptat de Consiliul Europei în 2002). În acest document, în special, accentul se pune pe faptul că «orice evaluare a eligibilității obiectivelor ONG atunci când încearcă să dobândească o personalitate juridică ar trebui să se bazeze pe bună cunoaștere și respect pentru ideea pluralismului politic și nu ar trebui să fie ghidată de prejudecăți»⁴⁶. Atunci când se acordă sprijin public, în conformitate cu cerințele acestui document, este necesar să se ia în considerare natura activității ONG-urilor și să se găsească răspunsul la întrebarea: este ONG-ul într-adevăr în beneficiul membrilor săi sau în beneficiul întregii societăți (sau al unei părți a acesteia). Un astfel de sprijin poate depinde, de asemenea, de prezența unui statut specific într-un ONG și se supune anumitor cerințe privind raportarea financiară și transparența.

O subdiviziune separată a «Principiilor fundamentale privind statutul organizațiilor neguvernamentale din Europa» se concentrează asupra transparenței și responsabilității în activitățile lor. Acesta prevede că ONG-urile trebuie să prezinte un raport anual membrilor sau directorilor lor cu privire la conturile și activitățile lor; aceste rapoarte trebuie furnizate supraveghetorului desemnat în cazul în care autoritățile fiscale sau alte tipuri de sprijin public. În plus, ONG-urile ar trebui să furnizeze rapoarte de donatori suficient de detaliate cu privire la utilizarea contribuțiilor caritabile. Se prevede, de asemenea, că registrele, rapoartele și activitățile relevante ale ONG-urilor pot fi, atunci când sunt stabilite de lege sau în conformitate cu prevederile contractului, supuse inspecției de către autoritatea de supraveghere⁴⁷.

Dezvoltarea viitoare a standardelor juridice europene privind

⁴⁶ Principii fundamentale cu privire la statutul organizațiilor neguvernamentale în Europa și expunerea motivelor. Adoptată de participanții la reuniunea multilaterală organizată de Consiliul Europei, Strasbourg, 5 iulie 2002. URL: http://cc.sibimol.bnrm.md/opac/bibliographic_view/580335;jsessionid=FF366D2D9D08C32DA94A18D8363A7597

⁴⁷ Tot acolo.

transparența și deschiderea asociațiilor obștești a fost primită în Recomandarea din 2007 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre cu privire la statutul juridic al organizațiilor neguvernamentale în Europa nr. SM / Rec (2007) 14. Punctul 40 din acest document declară: «Informațiile privind furnizarea de ONG-uri cu personalitate juridică, în cazul în care nu este o consecință automată a formării ONG-urilor, ar trebui să fie accesibile publicului»⁴⁸. În plus, acest document acordă o atenție deosebită responsabilității și transparenței asociațiilor obștești care beneficiază de sprijin din partea statului. Conform pp 62-65 din recomandările menționate mai sus, poate fi necesar «un ONG care primește orice ajutor de stat»: să prezinte organului de control competent anual un raport financiar și un raport privind activitățile sale; să raporteze ce parte din cheltuielile sale este îndreptată spre strângerea de fonduri și cheltuieli administrative; să efectueze un audit financiar efectuat de o organizație sau de o persoană independentă de funcționarii săi. În același timp, toate raportarea ar trebui să fie obligatorie ținând cont de drepturile donatorilor, beneficiarilor de asistență și ale lucrătorilor ONG-urilor, precum și dreptul de a proteja informațiile confidențiale permise de lege. Cerințele specificate ar trebui îndeplinite de un ONG străin, dar numai în legătură cu activitățile sale într-o țară în care nu este rezident.

În plus, «Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre cu privire la statutul juridic al organizațiilor neguvernamentale din Europa nr. SM / Rec (2007) 14» stipulează că un ONG poate fi obligat să furnizeze date de contabilitate, raportare și activitate pentru audit organului în cazul în care ONG-ul nu respectă cerințele de raportare sau dacă există motive obiective de a bănuși că este vorba despre o abatere sau o pregătire semnificativă din trecut⁴⁹.

Punerea în aplicare a normelor de mai sus sunt menționate privind deschiderea și transparența activității ONG-urilor este prevăzută de obligațiile internaționale ale Ucrainei, în conformitate cu o serie de

⁴⁸ Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adresate statelor membre cu privire la statutul juridic al organizațiilor neguvernamentale din Europa № CM/Rec (2007) 14 (Adoptat de Comitetul de Miniștri la 10 octombrie 2007, la cea de-a 1006-a ședință a Deputaților de Miniștri) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_937

⁴⁹ Tot acolo.

acorduri semnate și ratificate de aceasta și acte juridice internaționale. Astfel, în special, în art. 474 din Acordul de asociere dintre Ucraina și UE prevede că «Ucraina va aduce treptat legislația sa mai aproape de normele și standardele dreptului UE în conformitate cu anumite prevederi și obligații» așa cum sunt definite în prezentul acord.⁵⁰

Cerințele de reglementare și de drept cu privire la transparența și deschiderea funcționării asociațiilor obștești în Ucraina sunt prevăzute în art. 36 din Constituția Ucrainei, care acordă cetățenilor Ucrainei «dreptul la libertatea de asociere în partidele politice și organizațiile obștești pentru realizarea și protejarea drepturilor și libertăților lor și satisfacerea intereselor politice, economice, sociale, culturale și de altă natură ...». În art. 37 din Legea fundamentală⁵¹ este prezentată o listă exhaustivă a motivelor pentru interzicerea formării și activităților partidelor politice și organizațiilor neguvernamentale în deplină conformitate cu Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950. Respectarea principiilor deschiderii și transparenței de către asociațiile obștești în activitatea lor este o condiție prealabilă pentru respectarea normelor constituționale specificate.

Legea fundamentală privind asociațiile obștești în art. 3 «Principiile creării și activității asociațiilor obștești» și se face referire la următorul principiu de «transparență, deschidere și publicitate» și a oferit interpretarea lui: «Transparență, deschidere prevede dreptul tuturor membrilor (participanți) ai asociațiilor obștești au acces ușor la informații despre sale activități, inclusiv asociația obștească a adoptat deciziile și măsurile luate și datorită asociației obștești pentru a oferi un astfel de acces. Publicitatea înseamnă că asociațiile obștești informează publicul despre obiectivele și activitățile lor»⁵².

⁵⁰ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf)

⁵¹ Конституція України / поточна редакція від 15.05.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

⁵² Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/

În ceea ce privește informațiile cu privire la scopul (e) al asociației obștești, aceasta este, potrivit prezentei legi sunt cuprinse în documentele necesare pentru formarea și înregistrarea acestuia, în special în Protocolul asamblarea elementelor constitutive (art. 9); pentru asociațiile cu statut de persoană juridică – în statutul unei asociații obștești (art. 11). Mai mult decât atât obiective (obiective), Statutul asociației obștești ar trebui să conțină informații cu privire la numele (dacă sunt disponibile – este de asemenea redusă); procedura de dobândire și încetare a calității de membru (participare), drepturile și obligațiile membrilor săi (participanți); puterile capului, cel mai înalt organ de conducere, alte controale, ordinea de formare și modificări în componența, durata mandatului; periodicitatea reuniunilor și procedura de luare a deciziilor; ordinea de raportare a organelor de conducere; sursele de primire și procedura de utilizare a fondurilor și a altor bunuri; procedura de modificare a statutului; procedura de luare a deciziei privind dizolvarea sau reorganizarea, etc. De asemenea, art. 21 din lege prevede că punerea în aplicare a obiectivelor (obiective) ale asociației obștești poate, în special, «să difuzeze liber informații cu privire la activitățile lor, să promoveze scopul lor (goluri) ...»⁵³.

Asociația obștească cu statut de persoană juridică și persoane juridice (societăți, întreprinderi) constituită de aceasta, conform art. 23 din prezenta lege sunt obligate să mențină raportarea contabilă, financiară și statistică, să fie înregistrate în organele de venituri și taxe și să plătească obligatoriu plăți către buget.

Legea cu privire la asociațiile obștești prevede că asociațiile obștești sunt obligate:

- să păstreze documente legale, documente care conțin informații despre activitățile desfășurate în conformitate cu obiectivele și sarcinile; să păstreze și să actualizeze în mod regulat informațiile suficiente pentru identificarea, în conformitate cu cerințele legii, a beneficiarilor efectiv (controlorilor) finali ai unei asociații obștești și să o furnizeze registratorului de stat în cazurile și în măsura prevăzută de lege;

- să întocmească situații financiare anuale cu o analiză detaliată a veniturilor și cheltuielilor;

– să ia măsuri de control pentru a asigura înscrierea și cheltuirea tuturor fondurilor într-un mod compatibil cu obiectivele și obiectivele activității declarate a unei asociații obșteti;

– să se asigure că cel puțin cinci ani de contabilitate și stocare a tuturor evidențelor contabile necesare tranzacțiilor interne și internaționale și să le furnizeze autorităților de stat competente la cerere.

Această lege prevede, de asemenea, că asociațiile obșteti cu statut de persoane juridice care beneficiază de sprijin financiar în detrimentul bugetului de stat al Ucrainei, bugetele locale, sunt obligate să transmită și să obșteti rapoarte privind utilizarea specifică a acestor fonduri în conformitate cu legea.

Conform Legii Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și asociațiilor obșteti», asociațiile obșteti sunt clasificate drept «formațiuni obșteti». Acestea includ și alte organizații ale societății obșteti și partide politice. Toate datele privind înregistrarea formațiunilor obșteti trebuie introduse în Registrul unic de Stat al persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și asociații obșteti nou înființate. Acesta din urmă este definit ca «singurul sistem informatic de stat care asigură colectarea, acumularea, prelucrarea, protecția, înregistrarea și furnizarea de informații despre persoane juridice, persoane fizice – antreprenori și asociații obșteti care nu au statut de personalitate juridică»⁵⁴.

Conform Legii Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, antreprenorilor și formațiunilor obșteti», informațiile conținute în Registrul unic de stat sunt obșteti și obșteti (cu excepția numerelor de înregistrare a contribuabililor și a datelor privind pașapoartele) și sunt furnizate sub forma:

– acces gratuit prin portalul serviciilor electronice la informațiile de bază despre formațiunile obșteti care nu au statutul de persoană juridică relevante în momentul solicitării – prin căutarea numelui și tipului de formare obștească, vizualizare, copiere și tipărire;

⁵⁴ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 26.11.2015 р. № 677-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55405

– divulgarea de informații obștinești sub formă de date deschise în conformitate cu Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile obștinești».

De asemenea, această lege precizează că procedura de furnizare a informațiilor din Registrul unic de stat, lista informațiilor suplimentare la care se oferă acces liber prin intermediul portalului de servicii electronice, conținutul extrasului sunt stabilite de Ministerul de justiție al Ucrainei în procedura de furnizare a informațiilor din Registrul unic de Stat. În Registrul unic de Stat se înregistrează, în special, următoarele informații, cum ar fi tipul formațiunii obștinești, informațiile despre statutul său, scopul activității, lista fondatorilor și altele⁵⁵.

Cerințele pentru transparență și deschidere nu sunt cuprinse doar în documentele normative legale care reglementează constituirea și funcționarea asociațiilor obștinești, ci și în actele de politică de stat care definesc bazele interacțiunii lor cu autoritățile statului. Astfel, în Strategia actuală a politicii de stat de promovare a dezvoltării societății obștinești, unul dintre principiile sale definește principiul «deschiderii și transparenței activităților organelor executive și ale organelor autoguvernării locale în exercitarea atribuțiilor»⁵⁶. Aprobat prin Decretul Președintelui Ucrainei⁵⁷, Strategia națională de promovare a dezvoltării societății obștinești în Ucraina pentru perioada 2016-2020. În cadrul acesteia, printre principiile politicii de stat de promovare a dezvoltării societății obștinești se propune consolidarea următoarelor: «transparența, deschiderea și responsabilitatea autorităților și a publicului»⁵⁸.

⁵⁵ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 26.11.2015 р. № 677-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55405

⁵⁶ Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації Указ Президента України від 24.03.2012 р. № 212/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>

⁵⁷ Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні Указ Президента України від 28.04.2015 р. № 246/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/68/2016#n25>

⁵⁸ Відкритість і прозорість у діяльності громадських об'єднань: стан, проблеми, перспективи вирішення. Аналітична записка Відділ розвитку політичної системи Ю. В. Опалько, № 11, Серія «Громадянське суспільство»

§ 3. Forme de activitate ale asociațiilor obștești

Formele de activitate ale asociațiilor obștești diferă substanțial unele de altele în ceea ce privește conținutul sarcinilor îndeplinite și, prin urmare, natura acțiunilor, durile, metodele de rezolvare a acestora, precum și direcția procedurilor și succesiunea utilizării lor⁵⁹. Dar legiuitorul prevede în toate asociațiile obștești o anumită structură logică, un algoritm de acțiuni, ciclicitatea lor, interconectarea funcțională cu alte asociații obștești de diferite ramuri și niveluri de guvernare, o orientare asupra performanței eficiente a sarcinilor statutare.

Formele de activitate ale asociațiilor obștești pot fi grupate în funcție de gradul de organizare sau de conținut al activităților lor, în funcție de sfera teritorială a activităților lor, precum și în funcție de existența înregistrării de stat, de la principiile organizării, de la fondatorii asociațiilor obștești, sindicatelor, industriei și scopului activității, de la autoritatea de a aplica coerciția etc⁶⁰.

Forma de activitate a asociațiilor obștești se datorează, în mare parte, statutului administrativ și juridic al unei asociații obștești ca un complex al puterilor sale, care sunt consacrate în normele diferitelor ramuri ale dreptului și se desfășoară în sfera reglementării administrativ-juridice în relațiile cu autoritățile executive și cu alte organe ale statului.

Luând în considerare această formă de activitate a asociațiilor obștești, este posibil să se definească ca obiectul necesar, reglementat în mod legal, un mod deliberat de activitate desfășurat în sfera vitală a relațiilor sociale, exprimându-și esența și scopul social în societate.

Formele de activitate ale unei asociații obștești sunt metode de activitate practică, care vizează realizarea scopurilor unei asociații obștești și sarcinile care îi sunt atribuite, care au următoarele caracteristici: ele sunt reglementate de regulile legii; cauza consecințelor

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2132/>

⁵⁹ Іщук С. І. Концептуальні засади реалізації права на свободу об'єднань в Україні [Електронний ресурс] // Часоп. Нац. ун-ту «Острозька Академія». Сер. «Право». – 2012. – № 2 (6). – С. 1–12. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12isiovu.pdf>

⁶⁰ Коваль К. Закон України «Про громадські об'єднання». Що нового? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gc.ua/uk/novini-biznesu/zakon-ukra%D1%97ni-progromadski-obyednannya-shho-novogo> (дата звернення: 11.07.2018).

juridice; punerea în aplicare și protejarea normelor juridice, asigurarea aplicării legii, aplicarea legii, aplicarea legii (inclusiv aplicarea legii, controlul și supravegherea), activitățile contractuale și de reglementare.

Un loc important în realizarea scopurilor și exercițiilor al asociației obștești sunt formele ilegale, care, deși nu sunt legate de acțiuni semnificative din punct de vedere juridic care produc consecințe juridice, sunt totuși reglementate în mare măsură de lege, se manifestă în activități subordonate. Formele greșite sunt legate, în principal, de organizarea, în special de pregătirea (organizatorică, economică, politică, informativă, ideologică).

Formele legale și ilegale sunt interconectate. În primul rând, formele ilegale reprezintă un pas preliminar în implementarea formelor juridice (de exemplu, lucrările pregătitoare, verificarea, colectarea, analiza și prelucrarea informațiilor). În al doilea rând, formele ilegale asigură punerea în aplicare a formelor juridice (de exemplu, punerea în aplicare a deciziilor de aplicare a legii în anumite domenii de activitate necesare finanțării). În al treilea rând, formele nejuridice sunt încă puse în aplicare prin lege (de exemplu, o astfel de formă nelegală, cum ar fi planificarea, poate dobândi o formă juridică sub forma unui buget al proiectului).

Realizarea diferitelor sarcini ale unei asociații obștești are loc atât în forme legale, cât și nelegale, care sunt interconectate, interacționează, se furnizează și se completează reciproc. Sarcinile separate în domeniul activităților asociațiilor obștești au forme specifice de implementare a acestora: ele se desfășoară în aceleași forme, diferența în implementarea diverselor funcții este corelarea formelor juridice și nejuridice (de exemplu, furnizorii de servicii sociale de orientare de gen)⁶¹.

Formele de activitate ale asociațiilor obștești sunt împărțite în funcție de gradul de exprimare legală a legii și a aplicării legii. Forma juridică constă în emiterea de acte normative și individuale și implică elaborarea normelor legale, îmbunătățirea acestora, precum și schimbarea și abolirea normelor învechite. Toate aceste activități sunt marcate de un caracter subordonat. Cele mai multe formă de luare a legii de

⁶¹ Ламах Е. Б. Громадські об'єднання як надавачі соціальних послуг гендерного спрямування [Електронний ресурс] / Нац. акад. держ. управл. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej17/PDF/31.pdf>

reglementare este utilizat în managementul întreprinderilor, care formează asociații cu statut legal. Astfel de măsuri, cum ar fi formarea și organizarea întreprinderii, sunt legale. O întreprindere este creată pe baza unui act individual care conține o astfel de voință.

Forma de activitate a asociațiilor obștești este o modalitate obiectivă, reglementată din punct de vedere obiectiv, de activitate desfășurată în sfera vitală a relațiilor sociale, care vizează realizarea obiectivelor asociației obștești și a sarcinilor acesteia, exprimându-și esența și caracterul social în societate; datorită statutului administrativ-juridic ca un complex de competențe implementate în domeniul reglementării administrativ-juridice în relațiile cu autoritățile statului.

§ 4. Responsabilitatea pentru obstrucționarea activităților legitime ale organizațiilor neguvernamentale

Codul penal a Ucrainei⁶² în art. 170 prevede răspunderea pentru obstrucționarea activității legale a sindicatelor, partidelor politice și organizațiilor obștești, și anume: interferența intenționată cu activitățile legale ale sindicatelor, partidelor politice, organizațiilor obștești sau organelor acestora se pedepsesc cu muncă de corecție pentru un termen de până la doi ani sau cu închisoare de până la trei ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a se angaja în anumite activități pentru un termen de până la trei ani.

Obiectul infracțiunii este dreptul constituțional al cetățenilor la libertatea de asociere în sindicate, partide politice și organizații obștești pentru realizarea și protejarea drepturilor și libertăților lor și satisfacerea intereselor politice, economice, sociale, culturale și de altă natură, precum și drepturile și interesele legitime ale sindicatelor, partide politice și organizații obștești.

Organele organizațiilor obștești includ organe statutare superioare de guvernare (adunări generale, conferințe, congrese etc.), create de organele executive (comitete centrale, comitete, plenuri, președinții etc.) și alte organe prin care aceste organizații își exercită puterile.

Pe partea obiectivă, crima se caracterizează prin acțiuni sau inacțiuni care împiedică activitățile legitime ale organizațiilor obștești.

⁶² Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. за № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26 (29.06.2001). – Ст. 131.

Astfel de activități ale unei organizații obștești neguvernamentale care nu contravin Constituției și legilor Ucrainei și care se desfășoară în conformitate cu scopul și / sau fundamentele programului sunt legale.

Prevenirea activităților ilegale ale acestor asociații nu face parte din această infracțiune. Ilegală a recunoscut formarea și activitatea partidelor politice și organizațiilor obștești, scopul programului sau acțiuni au ca scop eliminarea independenței Ucrainei, ordinea constituțională prin forță, încălcarea suveranității și integrității teritoriale, subminează securitatea, confiscarea ilegală a puterii de stat, propaganda de război sau violență, incitarea la ură etnică, rasială sau religioasă, atacurile asupra drepturilor omului și a libertăților, sănătății, crearea de formațiuni paramilitare ilegale. Astfel de asociații de cetățeni nu sunt supuse legalizării, iar activitățile lor în cazul legalizării sunt interzise prin lege. Activitățile unui partid politic legate de finanțarea lui din surse interzise de lege, precum și străinii sau apatrizii, sunt recunoscute ilegal.

Nu este permisă crearea și funcționarea unităților structurale ale partidelor politice în organele executive și judiciare și organele executive ale autorităților locale, formațiunilor militare, precum și la întreprinderile de stat, instituțiile de învățământ și alte instituții și organizații de stat.

Membrii partidelor politice ale judecătorului, procurorilor, ofițerilor afacerilor interne, ofițerii Serviciului de Securitate din Ucraina, militari, comisarul Radei Supreme a Ucrainei privind drepturile omului și alte categorii de persoane nu pot fi membri ai partidului.

Obstrucționarea activități legitime sindicale sau organe pot fi exprimate în limitarea forței de muncă, drepturile și libertățile garantate de Constituție și legile Ucrainei, în legătură cu care aparține sau care nu aparțin unei uniuni sau sindicate sau de aderare la acesta socio-economice, politice și personale ieșire din acesta; încălcarea garanțiilor stabilite prin lege pentru angajații întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor alese în organele sindicale; eșecul angajatorului de a crea condiții adecvate pentru activitățile organizațiilor sindicale; nerespectarea deciziei legale a sindicatului; crearea unui obstacol în calea unificării sindicatelor în asociere; intervenția ilegală în organizarea și ordinea de desfășurare a reuniunilor, conferințelor, altor evenimente organizate de sindicate în conformitate cu legea; disoluția forțată, rezilierea și, de asemenea, interzicerea activităților sindicatelor, a uniunilor lor într-o manieră nejudiciară; privarea acestora de drepturile lor de proprietate pe

orice alt motiv decât o hotărâre judecătorească; crearea unui obstacol în calea încheierii de către sindicate a acordurilor colective și monitorizarea conformității acestora; lipsa informării oficiale privind condițiile de muncă, respectarea legislației muncii etc.

Ar trebui să fie recunoscute obstacolele în calea activităților legitime ale partidelor politice sau ale organelor lor: intervenția ilegală, inclusiv din partea funcționarilor autorităților de stat și a organelor autoguvernării locale, în crearea și activitatea partidelor politice și a sucursalelor lor locale; furnizarea de funcții guvernamentale sau organe locale de autoguvernare cu privilegii sau promovarea activităților unui partid și asuprirea celorlalți; interdicția neîntemeiată a unui partid politic, anularea certificatului de înregistrare sau limitarea activităților unei părți sau ale organelor acesteia în exercitarea drepturilor conferite prin lege; a crea obstacole în calea punerii în aplicare de către partidul politic sau organele sale a competențelor sale în domeniul proprietății, financiar și de altă natură; eliminarea ilegală a partidului de la alegeri; atragerea nejustificată a liderilor sau a altor membri ai partidului la răspunderea juridică pentru a reduce eficiența sau încetarea activităților partidului etc..

Interferența cu activitățile legitime ale organizațiilor obștești sau ale organelor lor poate fi manifestată prin orice acte, inclusiv cele descrise mai sus, care vizează crearea unei bariere în ceea ce privește îndeplinirea de către organizațiile obștești sau organele lor a sarcinilor lor statutare, exercitarea drepturilor, inclusiv dreptul la proprietate și fondurile obținute ca urmare a activităților economice și de altă natură, restricțiile privind drepturile și libertățile cetățenilor în legătură cu afilierea sau neatribuirea lor la asociațiile obștești.

Interferența poate fi exprimată și în ceea ce privește amenințările, violența sau orice altă influență ilegală asupra conducătorilor sau a altor membri ai sindicatelor, partidelor politice sau organizațiilor obștești și ale organelor lor, pentru a le împiedica să-și exercite autoritatea sau să ia o decizie ilegală din partea acestui organ reprezentativ sau sindical. Compoziția acestei infracțiuni poate constitui, de asemenea, o barieră în calea introducerii voluntare a cetățenilor în modul prevăzut de lege unui sindicat, unui partid politic sau unei organizații obștești.

Aspectul obiectiv al infracțiunii în cauză este obstrucționarea activității legale a asociațiilor obștești cu orice statut și orice nivel (legătură): asociere obștească cu statut ucrainean, local sau internațional;

primar, local, raional, regional, organizație sindicală sau orice altă organizație sindicală; structura ucraineană a unui partid politic sau a sucursalelor sale locale; organul unor astfel de asociații de orice nivel (central sau local, superior (congres, conferință, întrunire) sau executiv); manageri sau alți reprezentanți ai acestor asociații sau ai organelor acestora.

Dacă metoda de intervenție în sine este criminală (depășirea puterii sau a autorității obștești, provocarea vătămarilor corporale, a amenințărilor cu uciderea, a falsului oficial, a încălcării egalității cetățenilor), atunci dacă ați comis din acest motiv, trebuie să vă calificați pentru un set de infracțiuni – art. 170 și articolele 365, 121, 122, 129, 366, 161 Codului penal al Ucrainei.

Această infracțiune este considerată a fi încetată de la momentul comiterii de acțiuni sau inacțiuni, care vizează interzicerea activității legitime a respectivelor asociații obștești sau a organelor.

Întrebări pentru control

1. Definirea legislativă a principiilor creării, funcționării asociațiilor obștești.

2. Principiile de bază ale formării și activității asociațiilor obștești și esența acestora.

3. Principii fundamentale privind statutul organizațiilor neguvernamentale din Europa.

4. Implementarea principiilor deschiderii și transparenței (responsabilității) în activitățile ONG-urilor moderne.

5. Responsabilitatea și transparența asociațiilor obștești care beneficiază de sprijin din partea statului.

6. Forme de activitate ale asociațiilor obștești.

7. Responsabilitatea pentru obstrucționarea activităților legitime ale sindicatelor, partidelor politice, organizațiilor obștești.

TEMA 4. FORMAREA ȘI ÎNCHEIEREA ACTIVITĂȚILOR ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

§ 1. Legalizarea organizațiilor neguvernamentale

În conformitate cu art. 36 din Constituția Ucrainei și Legea cu privire la asociațiile obștești, legalizarea (recunoașterea oficială) a ONG-urilor este obligatorie și se realizează prin intermediul acestora:

- înregistrare;
- aviz de înființare.

Fiecare dintre aceste proceduri este determinată de legea privind asociațiile obștești și de procedura de menținere a Registrului asociațiilor obștești⁶³, diferențe atât în ceea ce privește conținutul, cât și în consecință.

Legea a stabilit obligația de a aplica persoanei juridice fondatoare pentru legalizarea de către ONG-uri rapoarte fondare; cerințe pentru o declarație: trebuie să fie semnată de fondatorii unei organizații obștești sau de reprezentanții săi autorizați. Numele de familie declarație, prenume, numele fondatorilor ONG-urilor sau reprezentanții autorizați ai acestora, data nașterii, locul de reședință, denumirea și sediul organelor statutare centrale, obiectivul principal al ONG-ului. Semnăturile declarația trebuie să fie certificate în conformitate cu legea.

Pentru a înregistra ONG-ul (procedură pentru stabilirea unui partid politic stabilit prin Legea Ucrainei «Cu privire la partidele politice din Ucraina»), reglementările în cauză de constatarea la aplicarea fondatorilor săi, care se adaugă la statutară (regulamente), protocolul ale Congresului constitutiv (conferința) sau adunarea generală, informații cu privire la conducerea organelor statutare centrale, informații cu privire la sucursalele locale, documentele ce confirmă achitarea taxei de

⁶³ Про затвердження Порядку ведення Реєстру громадських об'єднань: Постанова КМ України від 19.12.2012 р. за № 1212 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 1 (15.01.2013). – Ст. 21.

înregistrare, cu excepția cazului în ONG-ul excepta de la înregistrarea colectivă în conformitate cu legile din Ucraina.

Legea nu prevede dreptul organului de legalizare de a solicita alte documente.

Din analiza sistematică a articolelor din Legea privind asociațiile obștești rezultă că normele sale privind obligația de a dispune de un instrument legal și de competențele de control ale organelor de legalizare se aplică ONG-urilor, indiferent de modul (legătura) legalizării lor. Organele care efectuează legalizarea asociațiilor obștești exercită controlul asupra conformității cu prevederile statutului. Reprezentanții acestor organe au dreptul de a fi prezenți la evenimentele organizate de asociațiile obștești, de a solicita documentele necesare, de a primi explicații.

§ 2. Caracteristicile înregistrării asociațiilor obștești cu statut de persoană juridică

Motivele pentru această categorie de litigii sunt refuzul registratorilor de stat de a aduce modificări informațiilor despre o asociație obștească ca persoană juridică cuprinsă în Registrul unic de stat.

În cazul modificării Statutului, componența organelor de conducere ale asociației obștești este obligată să notifice organul autorizat corespunzător cu privire la problemele de înregistrare (partea 2 a articolului 14 din Legea privind asociațiile obștești). În urma revizuirii prezentului aviz, autoritatea de înregistrare autorizată ia una dintre următoarele decizii: adoptarea unui aviz, refuzul de a accepta o notificare, trimiterea unei concluzii privind rezultatele expertizei juridice, abandonarea documentelor fără examinarea fondului (p. 9, art. 14 din Legea cu privire la asociații obștești).

În cauzele privind recursurile la deciziile menționate mai sus, se pune întrebarea dacă organul abilitat a fost obligat să verifice respectarea statutelor sale de către asociațiile obștești la convocarea unei ședințe a organului suprem de conducere, autoritatea unei astfel de ședințe și deciziile luate asupra acesteia.

În acest context, este indicat faptul că reclamația lui Shkuro D.S. este adresată departamentului districtului Kalanciatsk din regiunea Herson, cea de-a treia persoană este organizația obștească regională a

vânătorilor «Ciobanul roșie» din Kalanciatsk, recunoașterea acțiunilor ilegale și obligația de a efectua anumite acțiuni. În același timp, registratorul de stat nu a verificat circumstanțele privind respectarea procedurii de convocare a adunării generale și a deciziei privind statutul unei organizații obștești. Documentele depuse nu îndeplinesc cerințele art. 14 din Legea privind asociațiile obștești, pe care registratorul de stat nu le-a acordat atenție și nu a oferit nici o evaluare juridică. analiza sistematică circumstanțelor și cerințele legislației actuale a Ucrainei, instanța judecătorească a constatat că registratorul de stat au existat motive legale pentru decizia luând act de modificări în organele de conducere Organizației obștești a vânătorilor din districtul Kalanciak «Ciobanul roșie», deoarece pârâtul nu a acționat în setul mod legislație, fără respectarea procedurilor legale pentru acțiuni care, la rândul său, a dus la încălcarea drepturilor solicitantului, și, prin urmare, acțiunile acuzatului legate de acest refuz este ilegală⁶⁴. Hotărârea instanței judecătorești nu a fost atacată în apel.

Aceeași concluzie, dar ceva cu o altă motivație, a venit Curtea administrativă din Herson în decizia sa din 11 septembrie 2013, în cazul în care numărul 821/3172 / al 13-lea costum Kalanciatsk președintele organizației obștești regionale de vânători, «Ciobanul roșie» piei Kalanciak la Departamentul de Justiție al regiunii Herson, un terț – districtul Kalanciak ONG-ul vânători «Ciobanul roșie», recunoașterea acțiunilor ilegale, anularea comenzilor și a angajamentelor de a lua anumite acțiuni. Pentru a decide cu privire la recunoașterea acțiunilor Departamentului de Justiției regiunea Herson cu privire la adoptarea rapoartelor de modificări în organele de conducere Kalanciak organizarea obștească regională de vânători, «Ciobanul roșie», instanța a concluzionat că absența unei autorități de înregistrare temei juridic adecvat pentru decizia luând act de modificări în componența organelor de conducere organizației obștești a vânătorilor din districtul Kalanciak «Ciobanul roșie», deoarece pârâtul nu a verificat condițiile respectării convocarea comanda Organizației obștești a vânătorilor din districtul Kalanciak

⁶⁴ Постанова Херсонського окружного адміністративного суду від 11.06.2013 р. у справі № 821/1722/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31815016>

«Ciobanul roșie», în puterile și deciziile acestei organizații sociale statut, în timp ce în conformitate cu p. 9 art. 14 din Legea cu privire la asociațiile obștești în cazul încălcării statutului unei asociații obștești, aceasta este baza pentru adoptarea de către organul abilitat la înregistrarea unei decizii de refuzare a acceptării notificării modificărilor în componența organelor de conducere. A subliniat faptul că autoritatea să verifice circumstanțele de mai sus procedura prescrisă de pregătire și executare a deciziilor cu privire la legalizarea asociațiilor obștești și a altor grupuri comunitare, aprobate de Ministerul Justiției al Ucrainei la 8 iulie 2011 numărul 1828/5, înregistrată la Ministerul de justiției al Ucrainei 13 iulie 2011 sub № 855/19593, ca punerea în aplicare a examinării juridice a documentelor depuse de înregistrare⁶⁵.

În mod similar, au fost soluționate și cazul Curții administrative de apel din Keiv nr. 826/17770/13-a și Hotărârea de apel administrativ din Odesa nr. 821/1137/14.⁶⁶

În practica judiciară au fost identificate cazuri în care instanța judecătorească a constatat că o organizație obștească trebuie să prezinte, în confirmarea anumitor fapte care au avut loc la modificarea statutului sau a componenței organelor de conducere, anumite documente în plus față de cele prevăzute în p. 4, 6 art. 14 din Legea cu privire la asociațiile obștești. Astfel, în cazul nr. 826/13043/13, Curtea administrativă de apel din Kiev a ajuns la concluzia că o organizație obștească trebuia să furnizeze dovezi ale chemării corespunzătoare a delegațiilor la ședințele organului suprem de conducere⁶⁷. În mod similar, instanța de judecată în

⁶⁵ Постанова Херсонського окружного адміністративного суду від 11.09.2013 р. у справі № 821/3172/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33508203>

⁶⁶ Постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 18.03.2014 р. у справі № 826/17770/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37863126>; ухвала Одеського апеляційного адміністративного суду від 19.11.2014 р. у справі № 821/1137/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41535240>

⁶⁷ Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 04.03.2014 р. у справі № 826/13043/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр

cauza nr. 823/731/14, referindu-se la faptul că statutul de organizație obștească a persoanelor cu dizabilități era singurul președinte al acestei organizații, putea fi dezactivat, a declarat că atunci când anunță alegerea unui nou șef, o organizație obștească ar trebui să prezinte documente care să confirme că noul șef ales are un statutul de invaliditate⁶⁸.

Prin urmare, în examinarea acestor cauze, instanțele administrative au ajuns la concluzia că decizia adunării generale a asociației obștești, în care sa decis schimbarea șefului asociației, a fost ilegală, iar acțiunile ilegale ale registratorului de stat privind înregistrarea modificărilor relevante în Registrul unic de stat au fost considerate ilegale. Este important ca, în procesul de luare a deciziilor, instanțelor să nu i se acorde dovezi de invalidare în conformitate cu procedura stabilită sau revocarea deciziei adunării generale.

Deciziile cu o astfel de poziție au fost înaintate Curții Supreme Administrative din Ucraina, însă instanța de recurs nu și-a formulat concluziile în această privință.⁶⁹.

Curtea administrativă de apel din Odessa a luat o poziție diferită pe această temă. În special, în rezoluția sa din 16 aprilie 2014, în cazul în care numărul 821/3172 / Curtea a 13-a menționat că instanța de judecată a fost lăsat nesupravegheat și aplicat în mod incorect normele în acest litigiu comportamentul asociațiilor înregistrate și schimbul de informații între respectivul înregistrare și aprobat de către Cabinetul de Ministrii Ucrainei la 19 decembrie 2012 numărul 1212, în special pp 4, 6, care prevede că responsabil pentru exactitatea datelor înscrise în registru, prin lege, este persoana care a transmis informațiile. Registratorul, la rândul său, legea este responsabil doar pentru informarea în timp util, precum și

судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37551547>

⁶⁸ Ухвала від 01.07.2014 р. у справі № 823/731/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39667624>

⁶⁹ Ухвала ВАСУ від 20.12.2013 р. у справі № 802/3479/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36335006>; ухвала ВАСУ від 09.12.2014 р. у справі № 823/731/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41901030>

pârâtul, în acest caz, a trebuit să acționeze numai în conformitate cu prevederile art. 14 din Legea cu privire la asociațiile obștești și Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoanelor fizice – antreprenorii și, prin urmare, nu ar trebui să poarte nici o responsabilitate pentru corectitudinea corectă proiectată și l-au trimis documente (informații), pentru că nu numai că nu trebuie, dar a avut nici o posibilitate reală de a testa toate circumstanțele pentru respectarea ordinului de convocare a adunărilor obștești organizarea, procedurile și deciziile de eligibilitate sunt luate cu privire la alte documente prezentate pentru înregistrare, inclusiv cele care confirmă faptul apartenenței la organizațiile obștești, prezența unui cvorum pentru a lua decizii în cadrul reuniunilor; reclamant, la rândul său, în caz că are îndoieli cu privire la autenticitatea ale adunării generale terță parte are dreptul de a face apel împotriva deciziei controversate a reuniunii instanței judecătorești de comerț (dar acest drept nu este încă permisă) sau contactul agențiile de aplicare a legii, o procedură penală pentru noii agenți de falsificare ai consiliului organizației obștești a vânătorilor din districtul Kalacian «Ciobanul roșie» a acestor documente⁷⁰.

În examinarea acestei decizii, Curtea Administrativă Supremă a Ucrainei a constatat că, în examinarea cazului, era necesar să se țină seama de procedura de pregătire și de executare a deciziilor privind asociațiile obștești⁷¹ (Comanda a expirat la 09.02.2016). Cu toate acestea, în ceea ce privește chestiunea principală – dacă organul autorizat trebuie să verifice respectarea statutului în momentul modificării organelor de conducere – instanța de recurs nu și-a dat concluzia⁷².

⁷⁰ Постанова Одеського апеляційного адміністративного суду від 16.04.2014 р. у справі № 821/3172/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/38626144>

⁷¹ Про порядок підготовки та оформлення рішень щодо громадських об'єднань: Наказ Мін'юсту України від 14.12.2012 р. за № 1845/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 98 (29.12.2012). – Ст. 3991.

⁷² Ухвала ВАСУ від 06.11.2014 р. у справі № 821/3172/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41629000>

§ 3. Încetarea activității asociațiilor obștești

Motivele litigiilor din această categorie sunt neadmiterea de către autoritățile fiscale a declarațiilor fiscale, al documentelor de raportare financiară către autoritățile fiscale sau absența unei entități comerciale la adresa juridică pe parcursul anului de către asociațiile obștești.

Conform rezultatelor analizei hotărârilor judecătorești în această categorie de cazuri, sa constatat că există abordări diferite privind aplicarea legislației privind încetarea asociațiilor obștești cu statut de persoană juridică la examinarea cauzelor privind cererile autorităților fiscale de stat, și anume că nu există o poziție juridică unificată în aplicarea art. 25, 28, 29 din Legea cu privire la asociațiile obștești și art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antreprenorib⁷³, care au reglementat motivele de reziliere a asociațiilor obștești și, respectiv, a entităților comerciale. Astfel, unele instanțe judecătorești preferă să aplice Legea cu privire la asociațiile obștești, alte instanțe – Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antreprenori, care au consolidat diferite motive pentru încetarea forțată a asociațiilor obștești.

În ceea ce privește avantajul aplicării relației juridice în litigiu a Legii cu privire la asociațiile obștești, se poate lua astfel de hotărâri judecătorești.

Astfel, prin hotărârea din 19 noiembrie 2014, în cauza nr. 804/15112/14, Curtea administrativă din Dnipropetrovsk a refuzat să satisfacă cererea Inspectoratului fiscal de stat din Kirovohrad de la direcția principală a Ministerului de venituri din regiunea Dnipropetrovsk către asociația obștească a districtului Jovtnăvâi din Kirovohrad «Edelweiss» la încetarea unei persoane juridice având în vedere ceea ce pretinde de a rezilia o persoană juridică – asociația obștească a districtului Jovtnăvâi din Kirovohrad, «Edelweiss», nu sunt supuse satisfacției din cauza lipsei de motive prevăzute de lege. În recurs, această hotărâre a Curții administrative din Dnipropetrovsk nu a fost contestată⁷⁴.

⁷³ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. за № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32 (08.08.2003). – Ст. 263.

⁷⁴ Постанова Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 19.11.2014 р. у справі № 804/15112/14 [Електронний ресурс] // Єдиний

Hotărârea judecătorească de apel administrativ din Donetsk din 10 iulie 2013 în cazul nr. 812/3666/13 – neschimbată decizia Curței administrative al Lugansk din 15 mai 2013, care a respins procesul cu Inspectoratul fiscal de stat din regiunea Lugansk Serviciul pentru organizația sindicală primară a Sindicatului Independent de Minerii din Ucraina «Mina Partizanska» privind încetarea unei persoane juridice care nu a furnizat situații financiare încă din 2009. Judecând asupra unei astfel de hotărâri, instanța a procedat la faptul că Legea cu privire la asociațiile obștești este o lege specială care reglementează procedura de constituire, înregistrare, activitate și încetare a asociațiilor obștești din Ucraina. Grupul de judecători nu a luat în considerare legătura dintre reclamant și cerințele p. a 2-a din art. 8 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și fizice – antreprenori în baza încetării persoanei juridice din cauza nerespectării de către raportarea fiscală respondent din 2009, pe motiv că nedepunerea declarațiilor fiscale pentru anul ONG și sindicale nu sunt motive să înceteze organizația sindicală ca entitate juridică, ținând seama de cerințele Legilor «Cu privire la asociațiile obștești» și «Cu privire la sindicatele, drepturile lor și garanțiile activităților»⁷⁵.

Aceași poziție este prezentată în Hotărârea Curții administrative de apel din Jitomir din 27 mai 2013 în cauza nr. 817/61/13-a și Curtea administrativă din Odesa din 01.06.2013 în cazul nr. 815/3582/13-a⁷⁶.

державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41431947>

⁷⁵ Ухвала Донецького апеляційного адміністративного суду від 10.07.2013 р. у справі № 812/3666/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32337821>; постанова Луганського окружного адміністративного суду від 15.05.2013 р. у справі № 812/3666/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31315368>; <http://reyestr.court.gov.ua/Review/32337806>

⁷⁶ Постанова Житомирського апеляційного адміністративного суду від 27.05.2013 р. у справі № 817/61/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31488744>; постанова Одеського окружного адміністративного суду від 01.06.2013 р. у справі № 815/3582/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31578223>

Această concluzie sa ajuns la Curtea Supremă Administrativă a Ucrainei în anul 2012 în perioada de aplicare a Legii cu privire la asociațiile cetățenilor, indicând că aplicarea prevederilor Legii cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antrepinzătorilor este posibilă numai în măsura în care aceasta nu contravine prevederilor relevante ale Legii cu privire la asociațiile cetățenilor; deoarece art. 32 din prezenta lege prevede o listă exhaustivă a motivelor dizolvării forțate a asociației cetățenești, atunci ea exclude aplicarea art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antrepinzătorilor⁷⁷. Deși aceste decizii au aplicat Legea cu privire la asociațiile cetățenilor și nu legea actuală privind asociațiile obștești, aceasta nu afectează esența problemei ridicate, deoarece se referă la aplicarea normelor generale și speciale pentru relațiile juridice care apar în procesul de încetare a activității asociațiilor obștești.

După intrarea în vigoare a Legii cu privire la asociațiile obștești, Curtea Supremă Administrativă a Ucrainei a susținut poziția menționată mai sus. Astfel, decizia Curții Supreme Administrative din 20 martie 2014, în cazul în care numărul 2a-8298/09/10/0170 decizie a Curții administrative al Republicii Autonome Crimeea din 21 octombrie 2009 și decizia Curții administrative de apel Sevastopol din 31 ianuarie 2011 a admis. În luarea acestei decizii, Curtea Administrativă Supremă a Ucrainei a acceptat poziția judecătorilor și de apel pentru a extinde beneficiile Legii cu privire la asociațiile obștești în reglementarea relațiilor care apar în procesul de încheiere a asociațiilor, argumentând că legea este o lege specială care reglementează înființarea, funcționarea, încetarea asociațiilor, drepturile și responsabilitățile, răspunderea pentru încălcarea acestor norme și reguli de asociere⁷⁸.

⁷⁷ Ухвала ВАСУ від 24.01.2012 р. у справі № К-49223/09 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/21534945>; ухвала ВАСУ від 22.10.2012 р. у справі № К-18042/09 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26949490>

⁷⁸ Ухвала ВАСУ від 20.03.2014 р. у справі № 2a-8298/09/10/0170 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37968419>

Tot în practica instanțelor judecătorești administrative există o abordare diferită a soluționării acestei categorii de cazuri, și anume recunoașterea de către instanțe a posibilității de reglementare a relațiilor de încetare a asociațiilor obștești prin Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoanelor fizice – antreprenori.

Astfel, în hotărârea sa din 25 iunie 2013, numărul cazului 1170 / 2a-3394/12 pretenției Inspecție fiscale de stat Dolinska din regiunea Kirovohrad la ordinea ordinii obștești «Askold» încetarea unei persoane juridice ca argument pentru cererea Curtea administrativă de apel din Dnipropetrovsk a remarcat că, în conformitate cu p. 2 din art. 25 din Legea cu privire la asociațiile obștești încetarea unei asociații obștești cu statut juridic se duce la desființarea persoanelor juridice în modul stabilit de Legea cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoane fizice – antreprenori, cu specificațiile stabilite prin prezenta lege și, prin urmare, normele Legea este lege relativ comune privind asociațiile obștești⁷⁹.

Această poziție este stabilită în decizia Curței administrative din Hmelnițki la 5 mai 2014, în numărul cazului 822/1478/14, care a satisfăcut cererea Inspecției fiscale de Stat din Șepetivka a Departamentului principal Ministerului de venituri în regiunea Hmelnițki a organizației sobștească Grițivska de aplicare a legii «Statul de drept» de a rezilia juridice persoană. În satisfacerea cererii, instanța a constatat, în hotărârea sa, ca, potrivit art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoane fizice – antreprenori pe bazaunei hotărâri privind încetarea, în speciu, este un eșec pe termen de un an a declarațiilor fiscale a serviciului de stat în conformitatea cu lege. Având în vedere instanța menționată mai sus, sa ajuns la concluzia că pretențiile solicitantului sunt rezonabile, în conformitate cu legislația în vigoare și sub rezerva satisfacției. În recurs, hotărârea instanței în acest caz nu a fost contestată⁸⁰.

⁷⁹ Постанова Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 25.06.2013 р. у справі № 1170/2a-3394/12 // Архів Дніпропетровського окружного адміністративного суду. – Режим доступу <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32989825>

⁸⁰ Постанова Хмельницького окружного адміністративного суду від 05.05.2014 р. у справі № 822/1478/14 [Електронний ресурс] // Єдиний

Але ця позиція юридична не відображає дійсності, адже практика інстанційних судів у різних регіонах відрізняється⁸¹.

Існують випадки різного роду дій інстанційних судів та звернення до законодавства, яке регулює відносини між громадянами та органами влади.

Так, рішенням від 20 січня 2014 року, у справі № 804/15-166/13, Верховний адміністративний суд України відхилив скаргу на рішення місцевого органу виконавчої влади про відмову у видачі дозволу на проведення акції протесту.

державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38582705>

⁸¹ Постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 11.09.2014 р. у справі № 823/244/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40648680>; постанова Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 22.04.2013 р. у справі № 809/1002/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/30851803>; постанова Донецького окружного адміністративного суду від 15.02.2013 р. у справі № 805/870/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29338067>; постанова Херсонського окружного адміністративного суду від 08.08.2013 р. у справі № 821/2849/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33026726>; постанова Рівненського окружного адміністративного суду від 18.01.2013 р. у справі № 2а/1770/4669/2012 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28738929>; постанова Запорізького окружного адміністративного суду від 25.10.2013 р. у справі № 808/7214/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34592360>; постанова Одеського окружного адміністративного суду від 04.06.2013 р. у справі № 815/3566/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31603675>; постанова Черкаського окружного адміністративного суду від 11.08.2014 р. у справі № 823/2153/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40091123>; постанова Дніпропетровського апеляційного суду від 06.05.2014 р. у справі № 804/4409/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38876878>

Dnipropetrovsk regional pentru tineret «Asociația creativă «STREET FACTOR» încetează persoană juridică, în cazul în care numărul 804/15 166/13-o. În acest caz, instanța a concluzionat că, în cap. 2, art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoanelor fizice- antreprenori pentru o hotărâre de încetare a persoanei juridice care nu au legătură cu falimentul unei persoane juridice, este faptul că nu pentru o autoritățile de venituri ani și taxe de declarații fiscale, documente, situații financiare în conformitate cu legea. Cu toate acestea relații obștești în domeniul educației, înregistrarea și încetarea asociațiilor din Ucraina este reglementată printr-un act legislativ special – Legea cu privire la asociații. În același timp, p. 5 din art. 28 au spus că legea prevede în mod clar că alte motive pentru interzicerea activităților unei asociații obștești, cu excepția celor specificate în p. 1 nu sunt permise. Având în vedere faptul că legea cu privire la asociațiile au oferit o bază pentru încetarea asociației obștești de lipsa lor pentru venituri, autoritățile și obligațiile declarațiilor fiscale, documente, situații financiare în conformitate cu legea și că dispozițiile acesteia sunt speciale relativ Legea № 755-IV, se aplică în acest caz este supus cerințelor Legii cu privire la asociații, având în vedere pretențiile rezilierea persoanei juridice «Asociația creativă «STREET FACTOR» nu este supusă satisfacerii din cauza lipsei celor prevăzute de lege.

În același timp, instanța de judecată a Curții de apel, în hotărârea sa din 30 septembrie 2014, a ajuns la concluzia încălcării de către instanța administrativă de circumscripție a normelor actualei legislații a Ucrainei și a observat că, în conformitate cu p. 1 art. 3, p. 1 art. 33, al. 5 p. 2 art. Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antreprinzători, a căror acțiune se extinde la înregistrarea de stat a tuturor persoanelor juridice, indiferent de forma organizatorică, forma de proprietate și subordonare, precum și indivizii – antreprinzători, motivele pentru adoptarea unei hotărâri judecătorești de a desființa o persoană juridică, care nu are legătură cu falimentul persoanei juridice, este în special neîndeplinirea de către întreprindere a declarațiilor fiscale ale serviciului fiscal de stat, a documentelor de raportare financiară în conformitate cu legea⁸².

⁸² Постанова Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 20.01.2014 р. у справі № 804/15166/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний

Конclusii similare au fost făcute de instanțele judecătorești în cazul procesului de inspecție fiscală de stat în districtul Amur-Nijnedneprovsk din Dnipropetrovsk departamentul principal a Ministerului de venituri în regiunea Dnipropetrovsk la ONG-ul asociația din regiunea Dnipropetrovsk «Satul binecuvântat» la rezilierea unei persoane juridice⁸³.

În perioada de aplicare a Legii cu privire la asociațiile cetățenilor, instanța de recurs a aderat la poziția conform căreia normele Legii privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antreprenzorilor sunt generale în ceea ce privește normele speciale ale Legii cu privire la asociațiile cetățenilor care reglementează înregistrarea asociațiilor cetățenilor, lichidare și nu contravin normelor generale. Și de asta rezilierea unei persoane juridice, definită în art. 38 din Legea cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a persoanelor fizice – antreprenzori, sunt independente de cazurile de dizolvare forțată (lichidare) a asociațiilor prevăzute la art. 32 din Legea privind asocierea cetățenilor, prevăzute în plus pentru persoanele care fac obiectul prezentei legi⁸⁴.

державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36723044>; постанова Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 30.09.2014 р. у справі № 804/15166/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41229132>

⁸³ Постанова Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 21.01.2014 р. у справі №804/14947/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36958040>; постанова Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 01.07.2014 р. у справі № 804/14947/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.vasu.gov.ua/Review/39717084>

⁸⁴ Ухвала ВАСУ від 26.06.2012 р. у справі № К-27198/10 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24962057>; ухвала ВАСУ від 11.06.2012 у справі № К-19501/10 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24960288>; ухвала ВАСУ від 27.11.2012 р. у справі № К/9991/192/12 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27885102>; ухвала ВАСУ від 21.07.2014 р. у справі № К/9991/39374/12 [Електронний ресурс] // Єдиний

Aceeași poziție judiciară exprimată Curții Supreme Administrative a Ucrainei în 2014. În special, hotărârea Curții Supreme Administrative a Ucrainei la 19 noiembrie 2014, în numărul cazului 817/2051/14 Curtea a subliniat că, în funcție de motivele de încetare a asocierii cetățenilor și subiectul de a merge în instanță ar trebui să fie aplicate în conformitate cu legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoane fizice – antreprenori sau legea privind asociațiile. În conformitate cu al. 5 p. 2 art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoanelor fizice – antreprinzători pentru o hotărâre de încetare a persoanei juridice care nu au legătură cu falimentul unei persoane juridice, este eșecul într-un an de stat declarațiile fiscale serviciul fiscal, documentele, situațiile financiare în conformitate cu legea. Astfel, autoritățile fiscale au dreptul de a face apel la instanța de reziliere pentru organizație care nu sunr publice pe parcursul anului organele serviciului fiscal de stat a declarațiilor fiscale, documentele de raportare financiară în conformitate cu legea⁸⁵.

Prin urmare, poziția atât a instanțelor administrative locale, cât și a instanțelor administrative și a Curții Supreme Administrative a Ucrainei.

Următoarea chestiune controversată din această categorie este problema dacă autoritățile fiscale au dreptul să se adreseze unei instanțe cu cereri de reziliere a asociațiilor obștești din motive care nu au legătură cu depunerea declarațiilor fiscale. Cel mai frecvent motiv este că este consacrat în al. 6 p.2 art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a ppersoanelor juridice și persoanelor fizice – antreprinzători: prezența în registrul unic de stat a unei evidențe a absenței unei persoane juridice la sediul său social.

Analiza deciziilor judecătorești atestă formarea a două poziții opuse pe această temă.

În conformitate cu prima poziție, autoritățile fiscale nu au dreptul să solicite instanței de judecată revendicări privind încetarea unei

державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40310485>; ухвала ВАСУ від 23.09.2014 р. у справі № К/800/10718/13 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40685098>

⁸⁵ Ухвала ВАСУ від 19.11.2014 р. у справі № 817/2051/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41602139>

persoane juridice pe motivul lipsei acestora din urmă la locul de înregistrare.

De exemplu, instanțele judecătorești aflate în hotărârea instanței administrative din Rivne din 11 august 2014 și hotărârea Curții administrative de apel din Jitomir din 24 septembrie 2014 în cauza nr. 817/2072/14 au luat act de următoarele: Partea 1 din art. 28 din Legea cu privire la asociațiile obștești prevede că asocierea obștească poate fi interzisă de către instanța judecătorească pe cererea organului autorizat de înregistrare în cazul semnelor asociațiilor obștești cu articolele 36, 37 din Constituția Ucrainei, art. 4 din prezenta lege. Interzicerea unei asociații obștești rezultă din încetarea activității sale în conformitate cu procedura stabilită de prezenta lege și prin excluderea din registru a asociațiilor obștești. Astfel, în legislația actuală nu există motive de fond de recurs a autorității fiscale în instanță pentru a cere încetarea organizării obștești regionale a partidului «Pora», care nu face obiectul activității antreprenoriale⁸⁶.

Într-un caz similar, Curtea administrativă din Vinița, refuzând să se conformeze pe deplin cererii sale, din data de 16 iunie 2014, a susținut că inspecțiile fiscale sunt organe de stat care asigură conformitatea cu legislația fiscală și alte legi legate de primirea de fonduri în bugete. Autoritatea de a depune un proces împotriva încetării unei persoane juridice în legătură cu includerea în registrul de stat a informațiilor despre absența unei persoane juridice la adresa juridică a serviciului fiscal nu are nicio autoritate. În aceste circumstanțe, autoritatea fiscală, atunci când a adresat o acțiune în fața unei instanțe de judecată cu privire la rezilierea persoanei juridice a inculpatului pe baza faptului că informațiile au fost înscrise în registrul de stat al absenței adresei sale legale, a depășit autoritatea sa⁸⁷.

⁸⁶ Постанова Рівненського окружного адміністративного суду від 11.08.2014 р. у справі № 817/2072/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40098318>; ухвала Житомирського апеляційного адміністративного суду від 24.09.2014 р. у справі № 817/2072/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40614659>

⁸⁷ Постанова Вінницького окружного адміністративного суду від 16.06.2014 р. у справі № 802/1760/14-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39306049>

Sprijinirea аceastă poziție, instanța de recurs se referă, în special, фактul că ea însăși а prezenței în înregistrarea Региструl de stat unificat de nici о persoană juridică specificată locаția sa nu este о процедурă dovezi plătitор активității care vizează evaziunea fiscală, și, prin urmare, nu poate fi de fond мотивul declarat de cerințele аutorității fiscale pentru încetarea unei persoane juridice. Cu toate аcesteа, аutoritățile de venituri și taxe se pot aplica cerințele încetarea unei persoane juridice nu în toate cazurile determinate de art. 38 din Legeа Ucrainei cu privire la înregistrarea de stat а persoanelor juridice și persoanelor fizice – аntreprenori, ci doar în cele în care аceste organe funcționează în jurisdicția lor. Și pentru că аutoritățile fiscale de stat au dreptul de а solicita suspendarea înregistrării de stat а unei persoane juridice în cazul în care cauza аcțiunii este supusă unei astfel de еșec în termen de un аn de derviciul de stat а declarații fiscale, documente, situații financiare în conformitate cu legeа⁸⁸.

Trebuie remarcat фактul că, luând poziția cu privire la absența аutorităților menționate în cadrul аutorităților fiscale, instanțele judecătorești refuză în unele cazuri să satisfacă cererea⁸⁹, iar în аltele – să refuze deschiderea процедурii în cauza административă⁹⁰.

⁸⁸ Ухвала ВАСУ від 18.09.2013 р. у справі № 2а/0270/4206/11 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33858735>

⁸⁹ Постанова Вінницького окружного адміністративного суду від 16.06.2014 р. у справі № 802/1760/14-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39306049>; ухвала ВАСУ від 18.09.2013 р. у справі № 2а/0270/4206/11 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33858735>

⁹⁰ Ухвала Київського окружного адміністративного суду від 10.10.2013 р. у справі № 810/5461/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34021802>; ухвала Луганського окружного адміністративного суду від 25.02.2013 р. у справі № 812/2015/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29554959>; ухвала Луганського окружного адміністративного суду від 13.03.2013 р. у справі № 812/2016/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29924514>; ухвала Київського окружного адміністративного від 07.11.2014 р. у справі № 810/6287/14 // [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу:

Conform unei alte poziții exprimate de către autoritățile fiscale au următoarele imediat după este necesară datele privind localizarea efectivă a contribuabilului de a efectua informațiile oferite puteri statutare pentru a controla actualitatea, corectitudinea, caracterul complet de calcul și de plată a impozitelor și taxelor (plăți obligatorii) furnizarea contribuabililor și a altor activități în cadrul punerii în aplicare a funcției de control, și, prin urmare, cererile de încetare a unei persoane juridice în cazul înregistrării de stat unificat lipsa unei persoane juridice pentru locația specificată îndeplinește atribuțiile de venituri și taxe. Adresa autorității fiscale la instanța din acest motiv se datorează îndeplinirea obligației sale legale de a analiza cauzele și evaluarea datelor privind încălcări ale legislației fiscale. Mai mult, p. 2 a art. 38 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și persoanelor fizice – antreprenori nu conține imperativ rezervări privind cercul persoanelor care au dreptul de a cere instanței judecătorești o plângere privind încetarea unei persoane juridice din motivele de mai sus⁹¹.

Cele de mai sus sunt conformitate cu poziția Curții Supreme a Ucrainei, care a recunoscut dreptul autorităților administrației fiscale de stat de a adresa instanței judecătorești o cerere de anulare a înregistrării de stat a subiectului activității de întreprinzător⁹². Deoarece anularea înregistrării conținutului este echivalentă cu curent Institutul de încetare a persoanei juridice, din poziția Curții Supreme a Ucrainei este justificată aplicarea și punerea în aplicare a Codului fiscal actual al Ucrainei, de art. 20 din care reluate punctul 17 al art. 11 din Legea Ucrainei «Cu privire la

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41318288>; ухвала Київського окружного адміністративного суду від 07.11.2014 р. у справі № 810/6270/14 // [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41301832>.

⁹¹ Ухвала ВАСУ від 20.12.2012 р. у справі № 7/699 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28329235>

⁹² Постанова Верховного суду України від 09.10.2012 р. у справі № 21-177a12 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27362861>; постанова Верховного суду України від 16.10.2012 р. у справі № 21-281a12 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27226048>

Serviciul fiscal de stat al Ucrainei» a pierdut valabilitatea. În acest caz, Curtea Supremă a Ucrainei a menționat că autoritatea a declarat apel la instanța de judecată poate fi utilizată numai în scopul care decurg din punerea în aplicare a sarcinilor și funcțiilor serviciului fiscal de stat, și anume de a preveni încălcarea legislației fiscale sau suspendarea.

Întrebări pentru control

1. Fondatori ai asociațiilor obștești.
2. Statutul (reglementările) asociațiilor obștești, cerințele pentru acesta, elaborarea unui proiect de statut al ONG-urilor.
3. Legalizarea organizațiilor neguvernamentale.
4. Înregistrarea și refuzul înregistrării. Raportul privind formarea ONG-urilor.
5. Încetarea activității asociațiilor obștești, reorganizarea și lichidarea acestora.
6. Litigiul privind refuzul registratorilor de stat de a aduce modificări informațiilor despre o asociație obștească ca persoană juridică conținută în Registrul unic de stat.
7. Caracteristicile modificării statutului, componența organelor de conducere ale unei asociații obștești.
8. Consecințele juridice ale neachitării de către asociațiile obștești în cursul anului a declarațiilor fiscale ale autorităților fiscale de stat, a documentelor de raportare financiară.
9. Consecințele juridice ale absenței unei organizații obștești la adresa legală.

TEMA 5. DREPTURILE ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

§ 1. Finanțarea organizațiilor neguvernamentale

Nu mai puțin acută este o altă problemă în dezvoltarea ONG -urilor resurse financiare este limitată. Legea cu privire la asociațiile obștești prevede că organizațiile obștești cu statut de persoană juridică au dreptul la sprijin financiar în detrimentul bugetului de stat al Ucrainei, bugetele locale și sunt obligate să prezinte și să obștești rapoarte privind utilizarea acestor fonduri.

Cu toate acestea, finanțarea de către stat a ONG-urilor din Ucraina rămâne oficială și netransparentă, granturile de ajutor de stat nu sunt reglementate, nu există o finanțare guvernamentală pe termen lung, problema stabilirii Fondului Național pentru dezvoltarea societății obștești rămâne nerezolvată la nivel de stat.

Implementarea programelor (proiectelor, măsurilor) elaborate de ONG-uri complică termene prea scurte pe parcursul cărora se acordă sprijin financiar din partea statului pentru activitățile lor, constrângeri de cost nerezonabile, finanțarea programelor, proiectelor și activităților ONG-urilor în detrimentul fondurilor bugetare.

Printre mecanismele de sprijin din partea statului pentru ONG-uri în valoare de subvenții notând pentru organizațiile obștești statutare (cum ar fi guvernul mecanism de sprijin prevede furnizarea liberă sau privilegiate a resurselor materiale – instalații, echipamente, crearea condițiilor favorabile de închiriere a spațiilor sau a terenurilor). Cu toate că subvențiile oferite de ONG-uri la criterii predefinite de stat, de fapt, ele sunt, după cum arată practica, sunt aceleași asociații, organizarea obștești naționale de veterani cu dizabilități, organizațiile de tineret la nivel național. Prin urmare, procedurile existente de alocare a subvențiilor de stat și ONG-urile prezente scopul lor nu este propice pentru atenuarea problemelor sociale, soluția care este active obștești, altele decât cele de mai sus, asociații⁹³.

⁹³ Горемикіна Ю. В. Проблеми розвитку недержавних організацій у сфері

§ 2. Competența inspectorilor publici

Controlul trebuie să fie reciproc. ONG-urile care reprezintă o parte a societății sau a unui grup social specific are dreptul de a controla starea, dar, în principiu, organizațiile pot monitoriza activitățile statului sub forma așa-numitului control public. Este vorba de control social care nu permite ONG-urilor să intervină direct în activitățile statului, dar cu pricire la anumit edomenii de activitate și pentru anumit organizații obștești este prevăzută de acte juridice, deoarece aste mai eficientă decât controlul de organele de stat și datorită importanței deosebite în societate a funcțiilor publice pentru protecția drepturilor și intereselor cetățenilor (de exemplu, drepturile legale de a exercita un control public în anumite zone dotate cu sindicatele)⁹⁴.

Controlul public este o formă importantă de implementare democratică și o modalitate de implicare a populației în managementul societății și al statului. Ideea controlului exercitat de societatea civilă se bazează pe transparența și deschiderea întregului sistem de funcționare a instituțiilor puterii, dispozițiile legale respective, care în cele din urmă fac imposibilă ascunderea informațiilor «dezavantajoase» care, dacă nu toate, devin controlor în aceste condiții, majoritatea covârșitoare⁹⁵.

Ghidat de art. 255 din Codul Ucrainei privind contravențiile administrative, gama persoanelor autorizate să întocmească protocoale privind infracțiunile administrative include reprezentanți ai organizații obștești sau organe obștești de autoguvernare:

- membru al organizației obștești pentru protecția ordinii obștești și a frontierei de stat (art. 92, 148, 152, 154, 160, 175¹, 179, 185⁷, 186², 186⁴ Codului Ucrainei privind contravențiile administrative);
- membrii organizațiilor obștești ale persoanelor cu dizabilități (p. 2, 3, 4 art. 152¹ Codului Ucrainei privind contravențiile administrative);

надання соціальних послуг // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 1 (11). – С. 161–168.

⁹⁴ Органи державної влади України: монографія / за ред. В. Ф. Погорілка. – Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2002. – С. 493.

⁹⁵ Кравчук В. М. Межі державного контролю функціонування громадських організацій [Електронний ресурс]. – URL: dspace.tneu.edu.ua

– inspector public al Societății ucrainene pentru protecția monumentelor istorice și culturale (art. 92 Codului Ucrainei privind contravențiile administrative);

– inspectorul public pentru protecția mediului înconjurător (p. 4 art. 85, art. 88¹, 91 Codului Ucrainei privind contravențiile administrative).

În cazul infracțiunilor administrative a căror considerație este atribuită autorităților menționate la articolele 222 – 244-21, 244-23 din prezentul Cod, protocoalele privind infracțiunile au dreptul de a compune funcționari autorizați ai acestor organisme. În plus, protocoalele privind infracțiunile administrative au dreptul de a face:

– membrii organizațiilor obștești ale persoanelor cu dizabilități (ч. 6 ст. 152¹ Codului Ucrainei privind contravențiile administrative).

Pentru întocmirea unui protocol cu privire la o infracțiune administrativă în cazul imposibilității de a face la locul de comitere a infracțiunii, dacă redactarea protocolului este obligatorie, infractorul poate fi eliberat la departamentul al Poliției Militare în Forțele Armatei ale Ucrainei sau la Serviciul Ucrainei Frontierei de Stat, sediul central al unei clădiri obștești, cu ordinea obștească și a frontierei de stat sau punctul social al poliției ordine obștească, ofițer în poliția militară, sau angajat al Serviciului Frontierei de Stat a Ucrainei sau membru al unei clădiri obștești pentru a proteja ordinea obștească și a frontierei de stat, precum și cu încălcarea Legii cu privire la secretul de stat – la Serviciul de Securitate al Ucrainei ca angajat la acest organ. Aducerea într-un infractor printre agenții de informații personalului din Ucraina în îndeplinirea obligațiilor care sunt efectuate numai în prezența unui reprezentant oficial acest organ.

Atunci când comiteți încălcări ale pădurilor, încălcări ale vânătoriei, reglementarea pescuitului și protecția stocurilor de pește și alte încălcări ale legislației cu privire la protecția și utilizarea animalelor sălbatice în cazul în care persoana nu va mai fi găsit în încălcarea, lucrătorii de stat de protecție a pădurilor, precum și în pădurile de ferme colective – angajați Pădurea protecția acestor firme autorizate de către funcționarii care efectuează supravegherea de stat asupra respectării regulilor de vânătoare, de pescuit autoritățile, alți oficiali rhaniv exercitarea controlului statului asupra protecția și utilizarea animalelor sălbatice, angajați Serviciii teritorii și obiecte de fond de rezervă naturală, iar poliția poate aduce

autorii acestor infracțiuni la poliție sau la sediul organului executiv al satului, consiliul orașului.

Eliberarea unui infractor poate fi, de asemenea, efectuată de către membrii organizațiilor obștești pentru protecția ordinii obștești și a frontierei de stat, inspectorii publici de protecție a naturii, inspectorii publici de vânătoare, inspectorii publici ai organelor de protecție a peștilor și inspectorii publici forestieri.

§ 3. Realizarea de către asociațiile obștești dreptului la întrunire pașnică

Motivele litigiilor din această categorie în instanțele de judecată sunt restrângerea drepturilor asociațiilor obștești la întruniri pașnice.

Studiul practicii judiciare arată că, în cele mai multe cazuri, motivele refuzului organelor autoguvernării locale de a satisface cererile de restricționare a dreptului la întrunire pașnică nu sunt de a furniza dovezi în instanța judecătorească care să indice o posibilitate reală de a încălca securitatea națională și ordinea obștească în timpul comportamentului lor.⁹⁶

De exemplu, în hotărârea sa din 06 martie 2014, în cazul în care numărul 823/3743 / 13 Curtea administrativă de apel din Kiev anulează rezoluția Curții administrative din Cercasî la 25 noiembrie 2013, în cazul de contencios administrativ al Comitetului executiv al Consiliului local Cercasî al partidului Comunist din Ucraina cu privire la restricțiile privind dreptul la întrunire pașnică a declarat că solicitantul nu a fost furnizat instanței judecătorești nici o dovadă care să sprijine exercitarea unor acțiuni specifice privind organizarea și să asigure protecția siguranței obștești, a ordinii obștești pentru aceste întrunire pașnică sunt în proces de a avea motive obiective să creadă că deținerea de întrunire pașnică creează o amenințare reală la adresa securității naționale și a

⁹⁶ Постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 06.03.2014 р. у справі № 823/3743/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37710360>; постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 09.04.2014 р. у справі № 810/5138/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38278220>

ordinii obștești, sau incapacitatea de probă pentru a le pune în aplicare. În schimb, cererea solicitantului doar pe baza formale privind posibilele încălcări ale siguranței obștești, ordinii obștești, care nu sunt suficiente pentru a restrânge dreptul constituțional al cetățenilor. Un astfel de pericol nu trebuie imaginat, ci ar trebui să se bazeze pe fapte concrete sau pe date privind existența unei amenințări reale la adresa securității naționale și a ordinii obștești.

Motive pentru refuz de a se confirma procesul Comitetului executiv municipal din Mukacevo la conducătorul bătrânilor Kanaloș S.E., membrii Borșodi I.I., Baljg O.O., Mandăcia E.E., alte persoane: Ionaș I.M., Președintele a așezării de romi din orașul Mukacevo, privind limitarea dreptului la întrunire pașnică în caz №807/2682/13-a, care se oferă în procesul Curții administrative din regiunea Transcarpatică, astfel de circumstanțe factuale au devenit: lipsa pribelor din materialele cauzei pentru a confirma incapacitatea solicitantului de a asigura ordinea obștească în timpul întrunirii pașnice în anunțul de la 23 iulie 2013⁹⁷.

Necesitatea de a furniza instanței judecătorești de probă a subliniat și Curtea Supremă Administrativă a Ucrainei, în decizia sa din 26 martie 2014, în cazul în care procesul administrativ Administrația orașului Kiev ONG-ului «Nația sănătoasă», «Perspectiva sobră asupra vieții», «Kievul sobru», «Mișcarea GPL», «Comitetul parental al Ucrainei», Asociația credincioșilor Bisericii Ortodoxe ucrainene Greco-catolică, Frăția Ortodoxă ucraineană de Biserica Ortodoxă ucraineană Sf. Arhanghel Mihail, președinte al ONG-ului «Donna» Iascenko L.O., un membru al Comitetului de rganizare al «Kiev Pride 2013» Naumenko V.A., Uniunea Comunist al Uniunii leninistă Organizații de Tineret , a treia persoană -. Departamentul al Ministerului de afacerilor interne al Ucrainei la Kiev , privind limitarea exercitării dreptului la întrunire pașnică⁹⁸.

Pe lângă aceasta, în practica instanțelor judecătorești administrative există și cazuri de interdicere a întrunirii pașnice. Astfel, în martie 2014,

⁹⁷ Постанова Закарпатського окружного адміністративного суду від 28.07.2013 р. у справі № 807/2682/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32759120>

⁹⁸ Постанова ВАСУ від 26.03.2014 р. у справі № 826/7505/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37941125>

Curtea administrativă din Harkov a acordat Organizației obștești «Rusia Mare» în persoana președintelui PERSOANA_6 un proces din partea Consiliului municipal din Harkov privind restrângerea dreptului la o întrunire pașnică. După satisfacerea cererii, instanța de fond a ajuns la concluzia că reclamantei i se dau circumstanțele specifice existenței unei amenințări reale la adresa securității naționale și a ordinii obștești. Ca dovadă a instanței a fost acordată: 1) O scrisoare a procuraturii din orașul Harkov, din care se credea că desfășurarea acestei întâlniri amenință suveranitatea și integritatea teritorială a statului, drepturile și libertățile locuitorilor din regiune; 2) Scrisoarea Serviciului de Securitate al Ucrainei în regiunea Harkov, în conformitate cu care în ziua colectării în Harkov activiști radicale pro-ruse ONG-urilor intenționează să organizeze evenimente obștești în care a planificat pentru a discuta o serie de probleme de dezvoltare în continuare a autorităților locale din regiunea Harkov și participarea la acestora activități care sunt percepute de locuitori Harkovului, motiv pentru care în timpul acestor activități pot fi desfășurate acțiuni provocatoare pe activități ale agențiilor de aplicare a legii și a autorităților locale, dezvoltarea necontrolată a ceea ce ar putea duce la revolte, inclusiv cele legate de violență și confiscarea clădirilor guvernamentale; 3) scrisoarele Administrația orașului Harkovului la Direcției principale a Ministerului de afaceri interne al Ucrainei în regiunea Harkov, în care se indică faptul că în ziua întâlnirii au fost transmise și rapoarte către PERSOANA_3 despre desfășurarea unui miting lângă monumentul T.G. Șevchenko pentru a sprijini numărul european de integrare 1000 și de notificare Harkov organizație a Partidului Comunist din Ucraina PERSOANA_5 pentru a efectua evenimente campanie de informare despre schimbarea politicii care duce la deteriorarea totală a vieții populației de lucru, de numerotare de până la 1000, în plus, în aceeași zi planificată în . Harkov meci de fotbal din campionatul Ucrainei pe fotbal între echipele din Premier League «Metalist» (Kharkiv) – «Șahtior» (Donețk), în legătură cu care nu există cazuri neobișnuite de situații de conflict între participanții care au opinii divergente cu privire la situația socio-politică care sa dezvoltat în Ucraina⁹⁹.

⁹⁹ Постанова Харківського окружного адміністративного суду від 28.03.2014 р. у справі № 820/5681/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр

Trebuie remarcat faptul că poziția Curtea Supreme Administrative a Ucrainei privind dreptul cetățenilor la întrunire pașnică este reflectată în certificatul pentru a studia și de a rezuma practica instanțelor de judecătoria administrativă în timpul examinării și rezoluția pentru 2010-2011, cauzele privind dreptul la întrunire pașnică (întâlniri, marșuri, demonstrații, etc.) de la 01 aprilie 2012, care a urmat instanțele administrative din Ucraina în timpul 2013-2015 ani, în cazurile care implică organizații obștești atunci când punerea în aplicare a acestora vă legei de mai sus. Conform rezultatelor acestui certificat numai temei juridic pentru cererea autorităților executive, restricțiile guvernamentale locale privind dreptul la întrunire pașnică este deținută de o instanță judecătorească a faptului că deținerea unui astfel de eveniment poate crea un real pericol de revolte sau crime, amenințare pentru sănătatea obștească sau drepturile și libertățile altor persoane. Acest pericol nu ar trebui să fie evident, dar trebuie să se bazeze pe fapte concrete sau date despre prezența unei amenințări reale la adresa securității naționale și a ordinii obștești.

O atenție deosebită merită să fie hotărâtă de instanțele judecătorești cu privire la momentul candidaturilor pentru întrunire pașnică. Anumite hotărâri judecătorești nu reflectă abordarea Curții Europene privind nelegalitatea utilizării actelor organelor autoguvernării locale, cu condiția să nu existe un act general al parlamentului¹⁰⁰.

De exemplu, Curtea Administrativă Supremă a Ucrainei, în decizia sa din 23 ianuarie 2014, în numărul cazului 2a-7669 / 11/2670 a subliniat că, deoarece acest moment nu exista termene legislative ce să organizeze o adunare pașnică, solicitantul în eforturile lor de a asigura evenimentele ghidate în mod corect organizarea și desfășurarea regiunii Kiev sportive politice, religioase, culturale, educative, de divertisment, și alte măsuri, precizând termenul de comunicare a unor astfel de măsuri în 10 zile bri pentru comportamentul lor, astfel cum sunt raportate de către organizatorii Consiliului orașului Kiev¹⁰¹.

судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37903530>

¹⁰⁰ Vyerentsov and others v Ukraine, заява № 20372/11, рішення від 11.04.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.echr.coe.int

¹⁰¹ Ухвала ВАСУ України від 23.01.2014 р. у справі № 2a-17669/11/2670 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29023687>

În același timp, există cazuri în care instanțele judecătorești locale și cele de recurs au o poziție diferită. De exemplu, în Hotărârea din 07 august 2013, în cauza nr. 823/2444/13-a, Curtea administrativă Cerkasî a declarat că aceste proceduri locale sunt ilegale din cauza competențelor excesive prevăzute în Constituție și în legea Ucrainei¹⁰².

§ 4. Realizarea de către asociațiile obștești a dreptului de a reprezenta interesele membrilor săi în autoritățile obștești, inclusiv instanțele judecătorești

Cauzele acestor litigii sunt refuzul instanțelor judecătorești administrative de a accepta pretențiile pe care asociațiile obștești le depun în interesul membrilor.

Practica dreptului mărturisește existența unor abordări diferite ale dreptului asociațiilor obștești de a reprezenta interesele membrilor lor în autoritățile statului și de a stabili regulile de confirmare de către asociațiile respective a dreptului de a acționa în interesul membrilor.

Legea Ucrainei «Cu privire la asistența juridică gratuită»¹⁰³, în esență, nu stabilește nici o particularitate a reprezentării organizațiilor neguvernamentale care oferă asistență juridică, nu prin fonduri bugetare, și art. 2 din prezenta lege lasă procedura de acordare a acestei asistențe în competența legislației privind organizațiile obștești și a documentelor constitutive ale organizațiilor specifice.

În acest sens, în practică, există cazuri în care instanțele din deciziile lor indică faptul că, spre deosebire de Legea privind asociațiile cetățenilor, în art. 21 din Legea cu privire la asociațiile obștești în lista drepturilor nu există, și având în vedere p. 2 a art. 56 din Codul de Justiție Administrativă a Ucrainei, dreptul de a reprezenta reprezentanții este acordat numai persoanelor care dispun de procedură administrativă. În consecință, dreptul de a reprezenta în mod direct organizațiile obștești

¹⁰² Постанова Черкаського окружного адміністративного суду від 07.08.2013 р. у справі № 823/2444/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32917184>.

¹⁰³ Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. за № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51 (23.12.2011). – Ст. 577.

în chestiuni administrative este discutabil. În același timp, instanțele judecătorești nu iau întotdeauna în considerare faptul că, potrivit părții 1 din art. 1 din prezenta asociația obștească – o asociație voluntară de persoane fizice și / sau entități de drept privat, pentru a pune în aplicare și de a proteja drepturile și libertățile sociale îndeplinesc, inclusiv interesele economice, sociale, culturale, de mediu și de altă natură. În al doilea rând, în ceea ce privește protecția intereselor în instanța de judecată, documentele numai că au recunoscut autoritatea reprezentantului de certificare cu condiția ca dreptul procedural relevant.

De exemplu, prin returnarea unei declarații de plângere în cazul nr. 821/3627/14 într-un proces al Asociației de afaceri Solidaritatea din Herson către Inspectoratul fiscal de stat de la Herson, Departamentul principal al Ministerului de venituri din regiunea Herson, a depus apărarea drepturilor unui membru al unei organizații – un antreprenor PERSOANA_1, Curtea administrativă din Herson, în hotărârea sa din 29 august 2014, a ajuns la concluzia că o organizație obștească poate proteja în justiție drepturile de proprietate personală și de proprietate ale membrilor săi, precum și drepturile și interesele legitime ale altor persoane care au făcut apel pentru o astfel de protecție, în cazurile în care această autoritate este prevăzută în documentele statutare și dacă legea relevantă stabilește dreptul unei organizații obștești de a sesiza o instanță judecătorească în apărarea drepturilor și intereselor altor persoane. În consecință, solicitantul trebuie să menționeze în cererea de reclamație și să furnizeze dovezi care să confirme dreptul asociației de afaceri a organizației «Solidaritatea» din Herson de a depune un proces în interesul antreprenorului PERSOANA_1, să furnizeze instanței judecătorești a copie a statutului organizației, extras din Registrul asociațiilor obștești și Registrul unic de stat, precum și o copie a certificatului de înregistrare a unei asociații obștești ca organizație obștească, dovada calității de membru al antreprenorului individual PERSOANA_1 din Hobas¹⁰⁴.

În același timp, în practica judiciară are loc și recunoaștere de către o asociație obștească a unui astfel de drept. În special, în hotărârea din

¹⁰⁴ Ухвала Херсонського окружного адміністративного суду від 29.08.2014 р. у справі № 821/3627/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40297109>

15 mai 2013, în cauza nr. 801/5172/13-a, Curței administrative al Republicii Autonome Crimeea a remarcat că, potrivit alin. 3 art. 20 din Legea privind asociațiile cetățenilor în scopurile și sarcinile specificate în documentele statutare, asociațiile înregistrate de cetățeni se bucură de dreptul de a-și reprezenta și proteja interesele legitime ale membrilor (participanților) lor la organele statale și obștești. În consecință, asociațiile înregistrate de cetățeni au dreptul să-și reprezinte și să-și protejeze interesele legitime ale membrilor (participanților) lor în organele de stat și, prin urmare, să confirme drepturile de reprezentare a unei persoane concrete, solicitantul trebuie să prezinte documentele care confirmă apartenența acestei persoane «NTSAIu «IuSTIS»¹⁰⁵.

Practica Curții Administrative Superioare a Ucrainei nu ne permite să ajungem la o concluzie fără echivoc cu privire la faptul dacă, potrivit legii, asociațiile obștești pot reprezenta interesele membrilor lor în instanțe. În unele cazuri, instanța de recurs recunosc o astfel de oportunitate de către organizațiile obștești¹⁰⁶, în altele Curtea Administrativă Supremă a Ucrainei notează că o organizație obștească poate proteja drepturile membrilor săi în instanță numai dacă legea relevantă stabilește dreptul unei organizații obștești de a se adresa instanței pentru protecția drepturilor și intereselor altora¹⁰⁷.

Poziția juridică privind regulile de confirmare a dreptului asociațiilor obștești de a acționa în interesul membrilor săi este diferită.

Poziția privind necesitatea de a conferi împuternicirii de către asociațiile obștești să confirme reprezentarea intereselor membrilor lor în organele de stat este prevăzută în Hotărârea Curții administrative de apel din Vinița din 20 martie 2014 în cazul nr. 2-a-1704/10/2270, care, a remarcat instanța că puterile președintelui consiliului public a organizației «Asociația luptătorilor pentru justiție» A. G. Voitko privind

¹⁰⁵ Ухвала окружного адміністративного суду АРК від 15.05.2013 р. у справі № 801/5172/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31353839>

¹⁰⁶ Ухвала ВАСУ від 10.12.2014 р. у справі № 826/20189/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42014037>

¹⁰⁷ Ухвала ВАСУ від 25.09.2014 р. у справі № 826/9638/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40708473>

reprezentarea în fața serviciului executiv de stat al departamentului de justiție al orașului Netișin, interesele membrilor acestei organizații, Vialikh T.M. și Vialikh A.O., nu au fost executate prin împuternicire și prin urmare în reprezentare interesele PERSOANA_9 și PERSOANA_5 Departamentul Afacerilor Interne al Departamentului de Justiție al orașului Netișin Vojtko A.G. a fost refuză în mod legal negat¹⁰⁸.

Există cazuri de recunoaștere de către instanțe a unei confirmări suficiente a acestor competențe la documentele locale ale asociațiilor comerciale. Astfel, Curtea administrativă din Dnipropetrovsk de la 30 septembrie 2014 în cauza nr. 199/200/14-A (2a/199/57/14) a recunoscut posibila participare în cazul organizației obștești «Organizația independentă a drepturilor omului» dreptul la protecție «în interesele membrul organizației PERSOANA_4. Pentru a justifica adoptarea unei astfel de decizii, instanța judecătorească a constatat că, potrivit părții 1 din art. 1 și art. 21 din Legea privind asociațiile obștești, astfel de asociații pot acționa în favoarea intereselor oricărei persoane, inclusiv a membrilor organizației, pentru satisfacerea intereselor sociale, economice, sociale, culturale, de mediu și de altă natură. În consecință, dreptul de a reprezenta interesele organizațiilor obștești ale membrilor săi se implementează în conformitate cu Constituția Ucrainei și legislația privind asociațiile obștești. Pentru a profita de acest drept și pentru a confirma dreptul de a reprezenta interesele membrului său în instanță, organizația trebuie să furnizeze dovezi că acest cetățean este cu adevărat membru al acestuia, precum și faptul că persoana care este reprezentată în instanță de un reprezentant autorizat de organizație sau care are dreptul să reprezinte organizația în aceste relații. După cum a stabilit instanța judecătorească, ONG-ul «Dreptul la protecție» ca organizație obștească fără statut de persoană juridică este format în deplină conformitate cu regulile actualei legislații, iar persoana în interesul căreia se depune plângerea este membră a acestei organizații și adjunctului șefului¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Ухвала Вінницького апеляційного адміністративного суду від 20.03.2014 р. у справі № 2-а-1704/10/2270 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37884737>

¹⁰⁹ Ухвала Дніпропетровського адміністративного апеляційного суду від 30.09.2014 р. у справі № 199/200/14-а (2a/199/57/14) [Електронний ресурс] //

Poziția Curții Administrative Supereme a Ucrainei asupra acestei chestiuni poate fi ilustrată prin exemplul decretului din 10 octombrie 2013 prin care instanța a returnat declarația de revendicare a organizației sociale «Contract social» în interesul PERSOANA_1 către Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovici, a treia persoană – Procurorul General al Ucrainei, Pșonka V., privind recunoașterea acțiunilor ilegale și obligația de a întreprinde anumite acțiuni. Motivul returnării a fost că nu au fost depuse dosare în declarația de revendicare pentru a confirma autoritatea persoanei respective de a conduce cazul în numele solicitantului (statutul sau poziția unei organizații obștești, o împuternicire notarială etc.)¹¹⁰.

§ 5. Realizarea de către asociațiile obștești a dreptului de acces la informațiile obștești

Motivele pentru apariția litigiilor din această categorie sunt eșecul de a furniza informații publice administratorilor săi – asociațiilor obștești. Există cazuri răspândite de a răspunde solicitării ca informațiile solicitate să fie afișate pe siturile oficiale al managerului de informații sau să nu se răspundă la astfel de solicitări.

Analiza deciziilor judecătorești în această categorie de cazuri conferă dreptul de a afirma unitatea practicii judiciare în examinarea cazurilor din această categorie. În marea majoritate a cazurilor, pretențiile asociațiilor obștești sunt pe deplin satisfăcute, astfel se restabilește dreptul asociațiilor obștești de a accesa informațiile publice.

De exemplu, în cazul nr. 824/2058/14-a, cu privire la afirmația organizației obștești ucrainene «Comitetul de control constituțional și juridic al Ucrainei», la Universitatea Națională din Cernăuți, numită în cinstea lui Iurii Fedkovici executantul obligațiilor Rectorului Universitatea Națională din Cernaăuși, numită în cinstea lui Iurii Fedkovici Petrișin R.I., despre recunoașterea actelor de o plângere ilegală este pe deplin satisfăcut, acțiunile nevalabile ale actului executantul obligațiilor Rectorului U Universitatea Națională din Cernaăuși, numită în cinstea lui

Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41229099>

¹¹⁰ Ухвала ВАСУ від 10.10.2013 р. у справі № 800/665/13 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34058295>

Iurii Fedkovici Petrișin R.I., privind refuzul de a satisface cererea de informații. Decizia Curții administrative din Cernăuți din 10 iunie 2014 a fost motivată de faptul că normele actualei legislații prevăd în mod direct dreptul de a solicita recuperarea copiilor certificate în mod corespunzător ale documentelor de informare obștească (pp. 3, 6 p. 1 art. 21 Legea privind asociațiile obștești), îndeplinirea de către administrator a obligației de divulgare a informațiilor obșteti nu îl scutește de obligația de a furniza informații obșteti cu privire la cererea de informații, răspunsul respondentului potrivit căruia informațiile solicitate de reclamant au fost publicate pe site-ul web Universitatea Națională din Cernăuți, numită în cinstea lui Iurii Fedkovici, este refuzul real de a furniza informații; prin urmare, este ilegal deoarece administratorii de informații au datoria de a furniza informații corecte, exacte și complete pentru anchete în conformitate cu Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile obșteti»¹¹¹.

Unitatea practicii judiciare atunci când se analizează această categorie de litigii se datorează explicării Plenului Curții Supreme Administrative a Ucrainei pe această temă¹¹².

Numărul redus de refuzuri pentru creanțele în litigiu nu are legătură cu complexitatea aplicării prevederilor Legii cu privire la asociațiile obștești, ci cu faptul că informațiile solicitate sunt informații cu acces restrâns.

De exemplu, în decizia Curții administrative din Dnipropetrovsk din 9 august 2013 în cazul nr. 804/9956/13-a, într-un proces al organizației obșteti ucrainene «Comitetul de control constituțional și juridic al Ucrainei» la rectorul instituției de învățământ superior de Stat «Universitatea ucraineană de stat de chimie și tehnologie» Burmistra M.V. privind recunoașterea acțiunii unei instanțe ilegale a refuzat să satisfacă cererea cu privire la faptul că informațiile solicitate de

¹¹¹ Постанова Чернівецького окружного адміністративного суду від 10.06.2014 р. у справі № 824/2058/14-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39265746>

¹¹² Постанова Пленуму ВАСУ від 30.09.2013 р. № 11 «Про практику застосування адміністративними судами положень Закону України від 13.01.2011 р. № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0011760-13>

reclamant sunt informații cu acces restrâns. Depunerea documentelor solicitate de reclamant implică divulgarea datelor personale ale membrilor comitetului de admitere, ceea ce ar duce la încălcarea dreptului constituțional al unei persoane la secretul vieții private. Datele solicitate de reclamant, în special cu privire la membrii comitetului de admitere, numele și alte informații despre examinatori, sunt confidențiale în conformitate cu art. 7 din Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile obștești»¹¹³.

Ianuarie 2013 problema de punere în aplicare asociațiile obștești dreptul la informare obștească a fost că art. 20 din Legea cu privire la asociațiile obștești prevede că organizațiile non-guvernamentale să pună în aplicare scopurile și obiectivele stabilite în statut, au dreptul de a primi de la autoritățile și organele obștești și autoritățile locale informațiile necesare pentru a atinge scopurile și obiectivele lor. Într-o astfel de situație pentru o lungă perioadă de timp autoritățile au refuzat să furnizeze informații sau termene de amânare pentru rezolvarea cererilor invocate. Deși în acel moment a fost validă partea 2 din art. 19 Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile publice»¹¹⁴, care a acordat solicitantului, inclusiv asociațiilor obștești, dreptul de a contacta administratorul de informații cu o cerere de informații, indiferent dacă aceste informații sunt personale legate de el sau de el, fără a explica motivul cererii. Noua lege privind asociațiile obștești a eliminat acest conflict, deoarece, potrivit art. 21 din prezenta lege, asociațiile obștești au dreptul de a primi, în conformitate cu procedura prevăzută de lege, informații obștești care se află în posesia subiecților autorității, alți administratori de informații obștești.

¹¹³ Постанова Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 09.08.2013 р. у справі № 804/9956/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34549581>

¹¹⁴ Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. за № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32 (12.08.2011). – Ст. 314.

Întrebări pentru control

1. Tipuri de drepturi ale asociațiilor obștești.
2. Dreptul organizațiilor neguvernamentale de a participa la formarea autorităților obșteti și a organelor autoguvernării locale.
3. Proprietatea asociațiilor obștești, căile de achiziție.
4. Activități comerciale și alte activități ale asociațiilor obștești, restricțiile sale.
5. Competența inspectorilor publici ca reprezentanți ai controlului public.
6. Aplicarea dreptului la o întrunire pașnică de către membrii ONG-urilor.
7. Realizarea de către asociațiile obștești a dreptului de a reprezenta interesele membrilor săi în autoritățile statului, inclusiv instanțele judecătorești.
8. Realizarea de către asociațiile obștești a dreptului de acces la informațiile public.

TEMA 6. CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI. CARACTERUL DE RESPONSABILITATE JURIDICĂ

§ 1. Controlul statului asupra activităților formațiunilor obștești

Controlul de stat este o funcție inalienabilă a administrației obștești, prezintă într-o formă sau alta în toate sferele vieții obștești. Controlul este contabilitatea, supravegherea oricărui lucru, verificarea activităților oricărei alte organizații sau a persoanei responsabile, raportarea, analiza rezultatelor activităților lor și implementarea planurilor strategice, luarea măsurilor de corectare a acestor planuri pentru a obține rezultatele necesare. Aceasta este orice verificare a conformității acestui obiect cu restricțiile și mijloacele de a influența organizația pentru a obține rezultatele necesare¹¹⁵. În general, controlul de stat este activitatea sistematică constructivă a autorităților obștești în asigurarea legalității în toate sferele, conformitatea procesului de funcționare a obiectului cu deciziile de management luate. Eficacitatea controlului este asigurată, sub rezerva respectării stricte a cerințelor de principiu pentru acesta. Da, controlul trebuie să fie obiectiv, eficient și transparent și deschis, nu ar trebui să fie un scop în sine.

Controlul în activitățile organizațiilor obștești este necesar ca o activitate externă (de către autoritățile statului)¹¹⁶, atât interne, cât și interne – controlul conducerii organizației, care este responsabil nu numai pentru propriile activități personale, ci și pentru situația într-o organizație obștească. O astfel de monitorizare este importantă deoarece oferă o evaluare în timp util a activităților organizației, intervenții și măsuri adecvate în cazurile necesare.

¹¹⁵ Англійсько-український словник термінів і понять з державного управління / уклад. Г. Райт та ін.; пер. В. Івашко. – Київ: Основа, 1996. – С. 88.

¹¹⁶ Додіна Є. Є. Питання державного контролю за діяльністю громадських організацій // Актуальні проблеми держави і права. – Одеса: Юр. літ., 2001. – Вип. 11. – С. 425–428.

Controlul statului asupra activității asociațiilor obștești ca parte a sistemului național de control este de a asigura executarea exactă și egală a legilor de către toate asociațiile obștești ca subiecți ai dreptului. Ea, precum și reglementarea juridică, include o serie de etape: verificarea programului de conformitate (statut) al unei organizații obștești, activitățile sale de către legea statului; luând pe această bază soluții; aducând această decizie organelor executive ale statului și formării obștești.

Forme ale actului de control al statului:

a) refuzul de a înregistra o formație publică, programul (cartea) care contravine cerințelor constituționale, legile statului;

b) avertizarea (de către procuratură) a unei formațiuni obștești despre inconsecvența activității sale cu legile existente;

c) atragerea la responsabilitatea juridică a liderilor, membrii formațiunii obștești pentru încălcarea regulilor de stat stabilite;

d) încetarea activităților de formare obștească înainte de luarea deciziei (având în vedere anunțarea stării de urgență, natura anticoncurențială a activităților sale);

e) lichidarea formării sociale ca o organizație obștești care urmărește să schimbe cu forța ordinea constituțională și integritatea statului, să submineze securitatea, combustibilul, ura socială sau religioasă.

În societatea de astăzi, un control solid asupra organizațiilor publice nu este recomandabil. O atenție sporită este acordată controlului selectiv. Potrivit majorității cetățenilor și cercetătorilor, legislația ONG-urilor ar trebui să consolideze o listă completă și exhaustivă a cazurilor în care controlul activităților organizațiilor obștești este posibil (deoarece nu este nevoie să se controleze activitățile tuturor organizațiilor și nu toate activitățile trebuie supravegheate). În special, ar trebui să se distingă astfel de forme și domenii ale controlului de stat al organizației obștești:

1) controlul prealabil asupra documentației legale (în special, statutul sau poziția unei organizații obștești), precum și controlul permanent al respectării de către organizațiile obștești a dispozițiilor prevăzute în acestea;

2) controlul selectiv în sectorul financiar (formarea veniturilor, sursele acestora, respectarea legislației actuale privind salariile, controlul asupra utilizării fondurilor etc.);

3) controlul selectiv asupra respectării normelor și standardelor stabilite (în special, supravegherea și controlul de către controlul de mediu al statului, incendiu, supraveghere sanitară și epidemiologică);

4) controlul selectiv al respectării prevederilor Constituției și legilor Ucrainei în cadrul oricărei activități obștești;

5) controlul activităților unei organizații obștești în prezența unor motive suficiente pentru aceasta. De exemplu, motivele exercitării controlului asupra activităților unei organizații obștești de către stat pot fi disponibilitatea informațiilor verificate privind constrângerea unei persoane de a se alătura unei anumite organizații, apelurile la reuniuni pentru lichidarea independenței Ucrainei, schimbarea ordinii constituționale prin forță sau altfel.

Consolidarea legislativă a utilizării diverselor forme și metode de control de către organele de stat ar asigura obiectivitatea și abilitatea de a răspunde rapid abaterilor în activitățile organizațiilor obștești. Adâncimea și limitele controlului de stat asupra activităților organizațiilor obștești ar trebui, de asemenea, să fie divergente:

a) în funcție de sfera organizării obștești și de importanța acesteia în dezvoltarea socială;

b) din specificitate etc.

Limitele controlului pot fi, de asemenea, diferențiate pe obiectul controlului – verificarea activităților unei organizații obștești în ansamblu sau a legalității conducerii acesteia¹¹⁷.

În conformitate cu legea, se desfășoară supravegherea și controlul activităților organizațiilor obștești din Ucraina:

1. Organizațiile comunității locale și filialele locale ale organizațiilor obștești ucrainene și internaționale – organele de justiție (în conformitate cu prevederile cartei organizației, cerințele Constituției și legile Ucrainei);

2. Organizațiile obștești locale și filialele locale ale organizațiilor obștești ucrainene și internaționale, a căror legalizare este atribuită autorității delegate a organelor executive ale satului, consiliilor de așezări și municipale – comitetelor executive ale consiliilor satelor, orașelor și

¹¹⁷ Кравчук В. М. Межі державного контролю функціонування громадських організацій [Електронний ресурс]. – URL: dspace.tneu.edu.ua

orașelor (în conformitate cu prevederile cartei organizației, cerințele Constituției și legilor Ucrainei);

3. Organele financiare și organele ale Inspectoratului fiscal de stat (cu privire la exactitatea și prezentarea la timp a situațiilor financiare).

Controlul statului se efectuează de către funcționari ai organelor de legalizare doar pe baza, în limitele autorității și în modul prevăzut de Constituția și legile Ucrainei, evaluarea conformității obiectului de control al statutului și legislației, luarea măsurilor de prevenire a încălcării cerințelor propriilor documente statutare, Constituției și actualului legislația Ucrainei¹¹⁸.

Organul de legalizare poate iniția inspecții neprogramate în cazul dezvăluirii în mass-media a informațiilor despre activitatea ilegală a ONG-urilor.

Inspecțiile planificate se efectuează în scopul stabilirii implementării Legii cu privire la asociațiile obștești și a statutului în ceea ce privește depunerea obligatorie a modificărilor statutului după aprobarea de către cel mai înalt organ statutar, respectarea restricțiilor privind activitatea ONG-urilor, anunțarea regulată a documentelor lor principale, sursele de finanțare și cheltuieli, respectarea procedurii prevăzute de statutul de convocare și organizare a ședințelor organelor statutare relevante, competența organului care convocă ședința.

Organul de legalizare stabilește anual un plan anual de inspecție a organizațiilor obștești, care precizează numele, data legalizării, informații despre șef și locația, data și perioada de inspecție, numele, prenumele și patronimicul angajatului, care trebuie să efectueze inspecția.

Inspecțiile planificate și neprogramate sunt finalizate prin elaborarea unui act de inspecție a activităților unei organizații obștești. Autoritățile, autorul scrisorii (reclamațiile) și ONG-urile sunt informate cu privire la rezultatele inspecției neprogramate.

În cazul în care organizația obștească / biroul local nu se află la locația respectivă¹¹⁹, un lucrător de inspecție întocmește un act cu privire

¹¹⁸ Про затвердження Порядку перевірки документів громадської організації, що претендує на визнання статусу саморегульованої організації оцінювачів: Наказ Фонду державного майна України від 19.12.2001 р. за № 2357 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 3 (01.02.2002). – Ст. 114.

¹¹⁹ Інформація про легалізовані Міністерством юстиції України громадські організації, відсутні за адресою місцезнаходження [Електронний ресурс],

la absența unei organizații obștesti / unitate locală la locația respectivă.

În cazul unei confruntări cu o organizație obștească / unitate locală pentru verificare, ofițerul de inspecție întocmește un recensământ de audit.

Rezultatele inspecțiilor programate și neprogramate, în care obiectul controlului la locația nu este găsit (care nu este prezentată de înregistrare a modificărilor aduse instrumentelor statutare), autoritatea poate lua astfel de măsuri proactive legalizarea, postat pe site-ul legalizării (sau alt) organ sau anunțul presei scrise despre căutarea unei organizații care nu este găsită pentru un loc de găsim; registratorul de stat trimite o cerere de certificat de extrădare din Registrul de stat pentru a afla locația actuală a organizației și de activitate (rapoartele sau fiscale depuse?).

În cazul depistării rezultatelor verificării încălcării altor legi din Ucraina, organul de legalizare trimite o copie a certificatului de verificare și, dacă este necesar, altor materiale de inspecție către organul de stat competent.

Pentru încălcarea legii, în conformitate cu Legea cu privire la asociațiile obștesti, – asociațiile obștesti, subdiviziunile separate ale organizațiilor neguvernamentale străine pentru încălcarea legislației poartă răspunderea prevăzută de legislația Ucrainei.

Un exemplu al activităților de monitorizare a administrației districtului Tomakivski din regiunea Dnipropetrovsk care efectuează legalizarea ONG-urilor este Lista încălcărilor cerințelor actualei legislații din Ucraina și cerințele documentelor sale statutare de către organizațiile obștesti care au fost dezvăluite de acest organ de supraveghere:

- numele organizației pe ștampilă și sigiliu, contrazice propriul nume al organizațiilor;
- membrii colectivi ai organizațiilor sunt cluburi, nu colective de muncă ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor;
- unele întâlniri ale celor mai înalte organe de conducere ale organizațiilor au fost neautorizate, deoarece au fost folosite alte nume ale organelor de conducere ale organizației;

– unele aspecte au fost examinate și aprobate cu excesul de autoritate al organelor de conducere ale organizației (de exemplu, ele nu au fost luate de organul suprem de conducere – adunarea generală, ci de organul permanent – Consiliul, care nu a fost prevăzut de statutul organizației);

– unele organizații neguvernamentale au folosit simboluri neînregistrate;

– întâlnirile organelor de conducere au avut loc cu încălcarea perioadei indicate în propriile documente statutare;

– organizațiile nu țin mereu rapoarte ale reuniunilor organelor de conducere;

– activitățile filialelor locale ale organizațiilor obștești – organizații primare, nu sunt aduse în concordanță cu cerințele propriilor documente legale¹²⁰.

Potrivit art. 28 din Legea cu privire la asociațiile obștești, poate fi interzisă de către o instanță judecătorească, în procesul instanței de judecată, la înregistrarea în cazul apariției unor semne de încălcare de către asociațiile obștești a cerințelor art. 36, 37 din Constituția Ucrainei, art. 4 din Legea cu privire la asociațiile obștești. Interdicția unei asociații obștești rezultă din încetarea activităților sale în conformitate cu procedura stabilită de Legea Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, persoanelor fizice – antreprenorilor și asociațiilor obștești»¹²¹.

Cazul privind interzicerea unei asociații obștești este luat în considerare în conformitate cu procedura stabilită de Codul de Justiție Administrativă al Ucrainei¹²².

¹²⁰ Методичні рекомендації на тему: «Нагляд та контроль за статутною діяльністю громадських організацій з боку органів, що проводять легалізацію об'єднань громадян», Томаківське районне управління юстиції Дніпропетровської області, смт. Томаківка, 2010 р. [Електронний ресурс]. – URL: tomakovka-just.at.ua/kontrol-za-go.doc

¹²¹ Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. за № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32 (08.08.2003). – Ст. 263.

¹²² Кодекс адміністративного судочинства України (ред. з 15.12.2017 р.) від 06.07.2005 р. за № 2747-IV // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32 (26.08.2005). – Ст. 1918.

În cazul în care se ia o hotărâre de interdicere a unei asociații obștești, fondurile și alte active ale unei asociații obștești prin hotărâre judecătorească sunt direcționate către bugetul de stat.

§ 2. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice – organizații obștești

Codul Ucrainei privind contravențiile administrative ¹²³ în art.166¹¹ prevede răspunderea pentru încălcarea legislației privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice, persoanelor fizice – antreprenorilor și asociațiilor obștești.

Cetățenii și funcționarii sunt luați în caz de răspundere administrativă:

- încălcarea termenelor legale pentru înregistrarea de stat a unei persoane juridice, a unui antreprenor individual sau a unei formațiuni obștești, extorcarea unor documente care nu sunt prevăzute de lege pentru înregistrarea de stat, precum și alte încălcări ale procedurii de înregistrare de stat a unei persoane juridice, a unui antreprenor individual sau a unei formațiuni obștești instituite prin lege;

- încălcarea procedurii de trimitere a cazurilor înregistrate de persoane juridice și persoane fizice – antreprenori prin ordine poștale stabilite prin legislație¹²⁴;

- încălcarea procedurii de păstrare a cazurilor înregistrate de persoane juridice și persoane fizice – antreprenori stabilite prin lege;

- incapacitatea de a supune unei persoane juridice un registrator de stat prevăzut de Legea Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și asociațiilor obștești» de informații despre entitatea juridică a beneficiarului final.

¹²³ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. за № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.

¹²⁴ Utilizat în sensul dat în Legea Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și organizații obștești».

Întrebări pentru control

1. Activitățile de control ale organelor care efectuează legalizarea ONG-urilor.
2. Controlul organelor financiare ale administrației fiscale de stat.
3. Tipuri de sancțiuni la care pot fi aplicate asociațiilor obștești.
4. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și asociațiilor obștești.
5. Penalizarea ca formă de recuperare, mecanismul impunerii sale.
6. Interzicerea temporară (suspendarea) anumitor tipuri sau toate activitățile asociațiilor obștești.
7. Avertizarea inadmisibilității activităților ilegale.
8. Forțarea dizolvării (lichidării) unei organizații neguvernamentale, condiții pentru lichidarea asociațiilor obștești.

TEMA 7. COMUNITĂȚILE INTERNAȚIONALE ALE ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI. ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE NEGUVERNAMENTALE

§ 1. Drepturile omului în organizațiile universale și regionale

Organizații universale

Schematic, toate organizațiile interguvernamentale internaționale în domeniul protecției drepturilor omului pot fi împărțite în două grupuri: universale și regionale¹²⁵.

Mecanismele universale de protecției ale drepturilor omului sunt organe și organizații care își extind activitățile la restul lumii, indiferent de granițele statale și regionale. Aceste mecanisme sunt, într-o măsură mai mare sau mai mică, legate de Organizația Națiunilor Unite (ONU), deoarece membrii săi sunt aproape toate statele lumii și în conformitate cu Statutul ONU-lui, unul dintre principalele obiective ale activităților sale este «stabilirea credinței în drepturile fundamentale ale omului, demnitatea și valoarea persoanei umane».

Carta obligă corpul principal al ONU-lui este- Adunarea Generală a ONU-lui – să acorde o atenție deosebită protecției drepturilor omului. În 1948 a adoptat Declarația Universală a Drepturilor Omului¹²⁶, și apoi o serie întreagă de acte juridice internaționale care se referă la diferite aspecte ale activităților în domeniul protecției drepturilor omului (drepturile civile, politice, culturale, interzicerea genocidului, apartheidul, discriminarea rasială etc.). Aspectele legate de protecția drepturilor omului sunt abordate în principalele comitete ale Adunării, precum și în organele

¹²⁵ Шатравська Т. Міжнародні механізми захисту прав людини. Право громадян України на звернення до конвенційних органів з захисту прав людини [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.shatarska.in.ua/2-mizhnarodni-mexanizmi-zaxistu-prav-lyudini-pravo-gromadyan-ukra%D1%97ni-na-zvernennya-do-konvencijnix-organiv-z-zaxistu-prav-lyudini/>

¹²⁶ Declarația Universală a Drepturilor Omului de la 10.12.1948 URL:<http://datepersonale.md/md/international004/>

sale subsidiare (de exemplu, în comisiile speciale pentru discriminare, împotriva apartheidului etc.).

Printre alte organe ale Națiunilor Unite este Consiliul Economic și Social (ECOSOC) joacă un rol special în protecția drepturilor omului,¹²⁷, care, sub conducerea Adunării Generale a ONU-lui, coordonează activitățile economice și sociale ale Națiunilor Unite, inclusiv, așa cum se precizează în Statut, pregătește «recomandări pentru aprofundarea respectului și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți». Importanța acestui organ este evidențiată de faptul că reprezintă aproape 70% din totalul resurselor bugetare, precum și din personalul ONU.

Ucraina de multe ori a fost membru al ECOSOC (1946, 1977-79, 1989-91, 1993-95, 2002-04). În 2008-2009, ea a fost membră a majorității comisiilor funcționale ECOSOC¹²⁸.

Cu toate acestea, în ciuda puterilor largi și a rolului important jucat de organizațiile internaționale în principalele organe ale Națiunilor Unite, principalele funcții pentru protecția drepturilor omului sunt organele și organizațiile universale de protecție a drepturilor omului, care sunt împărțite în trei tipuri:

1) Organele permanente care fac parte din sistemul ONU – Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și organul său de experți – Subcomisia pentru prevenirea discriminării și protecția drepturilor minorităților.

2) Organele înființate în baza acordurilor internaționale încheiate sub auspiciile ONU. În cadrul ONU, au fost elaborate numeroase tratate internaționale privind drepturile omului care dezvoltă prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului cu privire la anumite grupuri de drepturi sau drepturi individuale consacrate în acesta, care sunt obligatorii din punct de vedere juridic pentru state, dar numai cele care le-au semnat și ratificat.

3) Agenții specializate ale ONU create prin acorduri interguvernamentale în domeniul economiei, relațiilor sociale, culturii,

¹²⁷ Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite – URL: <https://mpnewyork.mae.ro/node/1168> (data tratamentului: 11.07.2018).

¹²⁸ Notă informativă privind Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite – URL: <http://www.ces.ro/consiliul-economic-si-social/ro/1>

educației, sănătății etc. Agențiile specializate sunt organizații internaționale permanente care își desfășoară activitatea pe propriile acorduri cu Organizația Națiunilor Unite. Astăzi există 16 astfel de organizații, dar nu toate acestea sunt chestiuni legate de drepturile omului, deoarece drepturile omului nu sunt esențiale pentru activitatea lor, ci numai pentru orientarea socială generală. Aceste instituții includ, în primul rând, Organizația Internațională a Muncii (OIM)¹²⁹ și Organizația Internațională a UNESCO este o agenție specializată a ONU-lui care promovează pacea și securitatea prin extinderea cooperării popoarelor în domeniul educației, științei și culturii, precum și necesitatea de a proteja pacea în mintea oamenilor¹³⁰.

Statutul ONU, alături de organizațiile internaționale universale, prevede crearea unor organizații interguvernamentale regionale, ale căror membri pot fi, de regulă, state dintr-o anumită regiune geografică. Capitolul VIII a Statutul ONU «Acordurile regionale»¹³¹ determină ordinea creării și direcțiilor generale de activitate a acestor organizații. Siguranța colectivă, cooperarea în sfera economică, socială și culturală, promovarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți sunt, de asemenea, domenii importante pentru activitățile organizațiilor regionale.

Organizațiile regionale

- Organizarea Statelor Americane (OSA);
- Liga Statelor Arabe (LSA);
- Uniunea Africană;
- Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ANASE);
- Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE);
- Consiliul Europei (CE), care are trei organe principale: Comitetul Miniștrilor (executiv), Adunarea Parlamentară (APCE) (organ consultativ și reprezentativ) și Congresul autoritatea regională a Europei

¹²⁹ Organizația Internațională a Muncii – URL: [https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm](https://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm)

¹³⁰ Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură – URL: <http://www.cultura.ro/unesco>

¹³¹ Statut ООН, Департамент громадської інформації ООН Представництво ООН в Україні [Електронний ресурс]. – URL: www.un.org.ua

(organ consultativ), formată din două camere, dintre care una reprezintă interesele autorităților locale, iar cealaltă – o regiune regională;

- Uniunea Europeană (UE), creată în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană, semnat de șefii de stat și de guvern ai celor 12 state ale Comunității Europene la Maastricht (Țările de Jos) în 1992. Tratatul a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993.

Realizările concrete în activitatea Consiliului Europei sunt sute de recomandări pentru statele membre cu privire la cele mai importante aspecte ale vieții comunității și la numeroasele convenții și tratate europene.

Cel mai faimos dintre aceste documente este Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950¹³². Ucraina a ratificat Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950, Primul protocol și protocolurile nr. 2, 4, 7 și 11 la Convenție din 1997¹³³ cu anumite declarații și avertisme.

În conformitate cu prevederile Convenției, Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Comitetul de Miniștri au fost chemați să monitorizeze respectarea de către statele părți. Ei au fost împuterniciți să ia în considerare atât plângerile individuale, cât și acțiunile statelor membre ale Consiliului Europei privind încălcările dispozițiilor Convenției din 1950. Începând cu 1 noiembrie 1998, după intrarea în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenția din 1950, sistemul de control în două etape (Comisia și Curtea) a fost reorganizat într-o singură instanță permanentă pentru drepturile omului de la Strasbourg, Franța, unde este localizat Consiliul Europei.

În 1961 Consiliul Europei a primit Carta socială a Europei¹³⁴, care, împreună cu protocoalele, detaliază dispozițiile Convenției din 1950 privind afacerile sociale și vizează protejarea a 23 drepturi sociale

¹³² Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950. – URL: <http://lex.justice.md/md/285802/>

¹³³ Primul protocol și protocolurile nr. 2, 4, 7 și 11 la Convenție privind drepturilor omului și libertățile fundamentale din anii 1950 – URL: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=28152

¹³⁴ Carta socială a Europei URL: <https://rm.coe.int/168047e170>

fundamentale și sprijinirea politica socială în Europa. Ucraina a ratificat Carta socială europeană (revizuită) în 2006¹³⁵ cu anumite afirmații.

În 1987, Consiliul Europei a adoptat Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante¹³⁶, pe care Ucraina la ratificat în 1997¹³⁷.

Consiliul Europei acordă atenție problemelor minorităților naționale: în 1994 a fost adoptată Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale¹³⁸, pe care Ucraina la ratificat în 1997¹³⁹; în 1992 – Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare¹⁴⁰, pe care Ucraina la ratificat în 2003¹⁴¹. Scopul acestor documente este de a preveni discriminarea pe baza naționalității, de a promova stabilirea unei egalități reale, de a promova crearea condițiilor pentru conservarea și dezvoltarea culturii, religiei, limbii și tradițiilor minorităților naționale.

În 2007, Ministerul de justiție al Ucrainei a pregătit primul raport al Consiliului Europei privind implementarea prevederilor Harta europeană a limbilor regionale sau minoritare¹⁴².

¹³⁵ Carta socială a Europei (revazuită) – URL: <http://www.dri.gov.ro/carta-sociala-europeana-revizuita/>

¹³⁶ Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante – URL: <https://rm.coe.int/16806dbac4>

¹³⁷ Про ратифікацію Європейської конвенції про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: Закон України від 24.01.1997 р. за № 33/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 11. – Ст. 94.

¹³⁸ Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale de la 01.02.1995. – URL: http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Conventia_Cadru_pentru_Protectia_Minoritatilor_Nationale.pdf

¹³⁹ Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин: Закон України від 09.12.1997 р. за № 703/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 14. – Ст. 56.

¹⁴⁰ Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare de la 05.11.1992. – URL: <http://www.dri.gov.ro/carta-europeana-a-limbilor-regionale-sau-minoritare/>

¹⁴¹ Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин: Закон України від 15.05.2003 р. за № 802-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 24 (27.06.2003). – Ст. 1109.

¹⁴² Перша періодична доповідь України Про виконання європейської хартії регіональних мов або мов меншин [Електронний ресурс]. – URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/ukraina-gotue-pershu-dopovid-dlya-radi->

§ 2. Organizații neguvernamentale internaționale pentru drepturile omului

Cele mai cunoscute ONG-uri internaționale pentru drepturile omului sunt «Amnesty International», «Human Rights Watch», care sunt organizații obștești independente care există pe donațiile persoanelor și a diferitelor fonduri din lume. Ei resping în mod fundamental orice finanțare posibilă din partea anumitor guverne.

«Amnesty International» a început să funcționeze în 1961, după ce avocatul londonez Piter Benenson a publicat un articol «Prizonierii uitați», dedicat studenților portughezi care au fost condamnați pentru proclamarea unui toast pentru libertate. Peter Benenson a cerut oamenilor de bună voință să colaboreze pentru a elibera toți prizonierii de conștiință lucrând împreună. Reacția comunității mondiale nu a fost amânată și deja în 1961 a început să funcționeze «Amnesty International». Pentru ziua de azi «Amnesty International» are peste 1 milion de membri în 176 de țări. Organizația are statutul oficial al Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, iar în 1977, «Amnesty International» acordat Premiul Nobel pentru Pace. În rapoartele anuale «Amnesty International» anunță informații despre drepturile omului în mai mult de 140 de țări, inclusiv Ucraina.

«Human Rights Watch» a fost creată în 1978 ca răspuns la apelurile pentru asistență din partea grupurilor pentru drepturile omului din URSS, Varșovia și Praga, care au început să culeagă informații privind respectarea prevederilor Acordurilor de la Helsinki privind drepturile omului. Pentru ziua de azi «Human Rights Watch», cu sediul la New York, are sucursale la Moscova, Tașkent și Tbilisi, dezvăluie încălcări ale drepturilor omului și le împiedică în peste 70 de țări ale lumii.

Primele organizații neguvernamentale internaționale au fost în principal educaționale, științifice, religioase, pacifiste și economice. La începutul formării sale, ONG-urile s-au dezvoltat ca un factor independent în relațiile internaționale, în care statul a jucat un rol minor.

Stabilirea relațiilor formalizate cu ONG-urile a fost consacrată în Carta ONU-lui. La conferința de la San Francisco, ONG-urile din SUA au fost foarte reprezentate: 42 de ONG-uri au fost consilieri ai delegației americane, iar alte 160 de ONG-uri au primit statut de observator. Rezultatul conferinței a fost includerea în Carta ONU art.71¹⁴³, unde a fost stabilită distincția ONG-urilor de la organizațiile interguvernamentale.

La începutul secolului XXI au fost până la 50.000 de ONG-uri. Cel mai faimos dintre ei este:

- Organizațiile pentru drepturile omului: «Amnesty International» și «Organizația internațională pentru apărarea drepturilor omului», «Medicii fără frontiere», «Reporteri fără frontiere»;
- organizațiile de ecologice: «Greenpeace», «Lumea Verde» și «Prietenii planetei»;
- organizația internațională anti-corupțională «Transparența Internațională» și multe altele.

Mai mult de 13.000 de organizații ale societății obștești au colaborat cu Departamentul pentru Afaceri Economice și Sociale al Secretariatului ONU-lui. Mai mult de 1.500 de organizații neguvernamentale care desfășoară programe de informare extinse au un statut asociat la Departamentul de Informații obștești.

În general, organizațiile internaționale non-guvernamentale operează într-un flux financiar mai puternic decât Națiunile Unite. De la începutul secolului XXI suma anuală a fondurilor ținută pentru programele de asistență economică, distribuite de Ministerul de afaceri interne, a fost de aproximativ 7 miliarde de dolari.

Creșterea numărului de organizații neguvernamentale și tendințele acestora se datorează, în special, unor astfel de cauze:

- agravarea problemelor globale ale civilizației și capacitatea insuficientă a statelor individuale și a organizațiilor guvernamentale internaționale de a le rezolva;
- consolidarea proceselor democratice în domeniul relațiilor interne și internaționale, a căror expresie instituțională este organizațiile neguvernamentale;

¹⁴³ Carta Națiunilor Unite și Statutul Curții Internaționale de Justiție .– URL: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/19362>

- transformarea în sfera intereselor naționale ale statelor, mișcarea de la interesele statului la valori umane comune, cum ar fi drepturile omului și protecția mediului;
- o creștere a dorinței indivizilor de a spori controlul asupra procesului de luare a deciziilor în chestiuni legate de interesele lor;
- extinderea posibilităților de conexiuni și activități transfrontaliere ale publicului din diferite țări, posibilitățile de progres tehnologic.

Întrebări pentru control

1. Relațiile internaționale ale organizațiilor obștești din Ucraina, sindicate și asociații internaționale.
2. Baza juridică a activităților organizațiilor internaționale pe teritoriul Ucrainei.
3. Statutul juridic al ONG-ului intern care este fondatorul sau membru al unei organizații internaționale.
4. Statutul juridic al organizațiilor internaționale universale și regionale.
5. ONG-uri internaționale pentru protecția drepturilor omului, exemple ale activităților.
6. Folosind Anexa 1, faceți o clasificare a organizațiilor internaționale pentru drepturile omului.

TEMA 8. ADVOCACIA ÎN ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI. PRACTICA DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CETĂȚENILOR DE CĂTRE ORGANIZAȚIILE NEGUVERNAMENTALE. MECANISME DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CETĂȚENILOR ÎN UCRAINA ȘI ÎN ȚĂRILE EUROPENE

§ 1. Advocacy a ONG-urilor

Advocacy (activitatea regulată a unei asociații obștești sau o campanie care vizează reprezentarea și protejarea drepturilor și intereselor unui anumit grup sau subiect social, promovarea intereselor obștești în organele guvernamentale, inclusiv parlamentul), distincția sa de lobby – reprezentanții organizațiilor neguvernamentale în cadrul contactelor cu reprezentanții organelor de stat și organele administrației obștești locale pentru a lua decizii de către autorități în conformitate cu interesele grupurilor speciale care reprezintă organizațiile menționate. Procesul de implementare a politicilor și de advocacy. Planificarea campaniilor de advocacy. Construirea unei coaliții și implicarea partenerilor în campanii de advocacy. Campania de advocacy pentru informare și de lucru cu mass-media tradițională și sociale. Lucrați cu o gamă largă de public. Acțiuni directe. Caracteristicile promovării parlamentare. Exemple de campanii parlamentare de advocacy. inițiate și implementate de organizații neguvernamentale.

§ 2. Dreptul de a contesta persoane fizice, precum și organizații neguvernamentale de mediul înconjurător, la o instanță în chestiuni legate de protecția mediului în Republica Moldova

Întrebările generale

Dreptul de a se adresa instanței în chestiuni legate de mediu este reglementat de normele generale de drept prevăzute:

- Constituția Republicii Moldova¹⁴⁴;

¹⁴⁴ Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?id=311496&lang=2>

- Codul de procedură civilă al Republicii Moldova¹⁴⁵;
- Legea Republicii Moldova «Contenciosului administrativ»¹⁴⁶.

În plus, unele acte normative de mediu prevăd norme specifice pentru a stabili dreptul de a se adresa instanței în chestiuni legate de mediu. Potrivit art. 30 din Legea Republicii Moldova «Privind la protecția mediului înconjurător»¹⁴⁷, statul recunoaște tuturor persoanelor fizice dreptul la un mediu sănătos, în care scop asigură, în conformitate cu legislația în vigoare: accesul deplin, operativ și liber la informațiile privind starea mediului și starea sănătății populației; dreptul de a se asocia în organizații, partide, mișcări, asociații de protecție a mediului, de a adera la cele existente; dreptul de a participa la dezbaterile proiectelor de legi, diverselor programe economice sau de altă natură ce vizează direct sau indirect protecția mediului și folosirea resurselor naturale; dreptul la informare și consultare asupra proiectelor de amplasare și construire a obiectelor cu efecte negative asupra mediului, de refacere și amenajare a teritoriului, a localităților urbane și rurale; dreptul de a interveni cu demersuri la instanțele de stat, pentru suspendarea temporară sau definitivă a activității agenților economici care aduc daune ireparabile mediului; dreptul de a solicita efectuarea expertizei obiectivelor și de a participa la efectuarea expertizei obștești; dreptul de a organiza referendumuri naționale și locale în probleme majore de protecție a mediului; dreptul la educație și instruire ecologică; dreptul de a se adresa, direct sau prin intermediul unor organizații, partide, mișcări, asociații, autorităților pentru mediu, administrative sau judecătorești pentru a sista acțiunile care aduc daune mediului, indiferent dacă agenții economici vor fi sau nu prejudicați în mod direct; dreptul de a trage la răspundere persoanele, care au comis contravenții sau infracțiuni ecologice; dreptul la despăgubire pentru prejudiciul suferit cu urnare a poluării sau a altor acțiuni de afectare a mediului, precum și pentru prejudiciul adus sănătății oamenilor; dreptul de a beneficia de facilitățile prevăzute de legislație

¹⁴⁵ Codul de procedură civilă al Republicii Moldova № 225 de la 30.05.2003 .– URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=286229&lang>

¹⁴⁶ Legea Republicii Moldova «Contenciosul administrativ» № 793 de le 10.02.2000 – URL: <http://lex.justice.md/ru/311729/>

¹⁴⁷ Legea Republicii Moldova «Privind protecția mediului înconjurător» – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=311604&lang=2>

pentru investițiile capitale, care au drept scop ameliorarea calității mediului.

Lucrările efectuate în materie de mediu, este comun, indiferent de starea subiectului (solicitantul) și efectuate într-o instanță administrativă sau într-o instanță de drept. În instanță judecătorească administrativă de către orice persoană care se consideră jignită în oricare din dreptul autorităților obșteti care utilizează orice act administrativ sau solicitare neplăcere în termeni legali pot solicita instanței administrative competente anularea actului de recunoaștere drepturile și compensarea lor pentru prejudiciul. Competența instanței de jurisdicție generală include examinarea cauzelor civile pentru a proteja drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice și ale asociațiilor acestora, ale autorităților obșteti și ale altor persoane care sunt subiecți ai materiilor civile, de familie, de muncă și de altă natură. relațiile juridice, precum și protecția intereselor statului și ale societății, promovarea consolidării statului de drept, a legii și ordinii, prevenirea cazurilor de încălcare a acestora. Instanțele judecătorești iau în considerare cazurile care implică organizații și cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini, apatrizi, organizații străine, organizații cu capital străin, organizații internaționale, dacă legea sau un tratat internațional la care Republica Moldova este parte nu prevede competența instanțelor străine sau a altor autorități.

Criteriile pentru «interes legitim» nu sunt clar definite în legislație.

Principalul criteriu pentru capacitatea juridică a unei organizații neguvernamentale de mediu ca entitate juridică este înregistrarea unui statut care ar trebui să reflecte obiectivele și obiectivele organizației (protecția mediului, drepturile și interesele persoanelor, inclusiv prin depunerea cererilor, plângeri, procese etc.). De asemenea, organizațiile neguvernamentale în funcție de criteriul teritorial sunt împărțite în asociațiile obșteti republicane, locale și internaționale.

Probleme separate legate de dreptul de a face apel la persoanele fizice, grupurile lor și ONG-urile de mediul înconjurător

1. Obiecții la refuzul accesului la informațiile despre mediul înconjurător

Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație»¹⁴⁸ stabilește că o persoană (o persoană fizică și o organizație neguvernamentală) care consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă/persoana, de asemenea, se poate adresa pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime Avocatului Poporului (art. 21). Dacă furnizorii de informații nu au o autoritate de reglementare superioară, reclamațiile care le contestă acțiunile sau omisiunile sunt prezentate direct instanței administrative competente.

Potrivit art. 23 din Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație», în cazul în care persoana care consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informație i-au fost lezate, precum și în cazul în care nu este satisfăcută de soluția dată de către conducerea furnizorului de informații sau de către organul ierarhic superior al acestuia, ea poate ataca acțiunile sau inacțiunea furnizorului de informații direct în instanța de contencios administrativ competentă.

De asemenea, conform art. 62 Rezoluția Plenului Camerei Supreme de Justiție a Republica Moldova nr. 3 din 24 decembrie 2010 «Cu privire la practica instanțelor care aplică anumite prevederi ale legislației de mediu în cauzele civile», informația despre mediu este echivalată cu informarea publicului și un refuz nefondat de a furniza informații despre mediu poate fi atacat la o instanță judecătorească, care face obiectul unui proces administrativ.

În funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului (art. 24 din Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație»).

¹⁴⁸ Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație» № 982 de la 11.05.2000 – URL: <http://lex.justice.md/ru/311759/>

2. Recurs împotriva legalității deciziilor, a acțiunilor împotriva art. 6 Convenția de la Aarhus¹⁴⁹

Persoana în cauză are dreptul, în conformitate cu procedura prevăzută de lege, de a adresa autorității judiciare protecția drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime încălcate sau contestate. Dacă decizia autorității obștești sub forma unui act administrativ încalcă drepturile unei persoane fizice sau ale unui ONG, ea are dreptul să se adreseze instanței administrative competente pentru anularea actului.

3. Atacurile și inactivitatea persoanelor particulare «care încalcă prevederile legislației privind protecția mediului»

De regulă, în conformitate cu dreptul procedural civil și administrativ, persoana în cauză are dreptul, în conformitate cu procedura prevăzută de lege, de a adresa autorității judiciare protecția drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime încălcate sau contestate.

Din conținutul art. 30 (g) din Legea Republicii Moldova «Cu privire la protecția mediului» urmează posibilitatea de a solicita autorităților judiciare obligația de a înceta activitățile care dăunează mediului înconjurător. Acest articol nu indică necesitatea de a dovedi încălcarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor legitime.

4. Acțiuni de oprire/încetarea activității

Potrivit art. 11 din Codul civil al Republicii Moldova¹⁵⁰, una dintre căile de protecție a drepturilor este restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui.

Dreptul de a solicita suspendarea / încetarea activităților rezultă, de asemenea, din conținutul art. 30 (g) din Legea Republicii Moldova «Privind protecția mediului înconjurător», care oferă posibilitatea de a dreptul de a se adresa, direct sau prin intermediul unor organizații, partide, mișcări, asociații, autorităților pentru mediu, administrative sau judecătorești pentru a sista acțiunile care aduc daune mediului, indiferent

¹⁴⁹ Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu de la 25.06.1998 – URL: <http://www.cncan.ro/assets/Legislatie/Tratate-acorduri-conventii/Conventii/Conventia-privind-accesul-la-informatie-participarea-publicului-la-luarea-deciziei-si-ccesul-la-justitie-in-probleme-de-mediu.pdf>

¹⁵⁰ Codul civil al Republicii Moldova № 1107 de la 06.06.2002 – URL: <http://lex.justice.md/ru/325085/>

dacă agenții economici vor fi sau nu prejudicați în mod direct; dreptul de a trage la răspundere persoanele, care au comis contravenții sau infracțiuni ecologice.

Conform punctului 50 din Rezoluția Plenului Curții Supreme a Republicii Moldova din 24 decembrie 2010, instanțele judecătorești pot lua o decizie de suspendare a activităților agenților economici, ceea ce contravine legii privind mediul. Mai mult decât atât, în baza satisfacerii (sau respingerii) cererilor în această categorie de cazuri, nu însuși faptul de a provoca vătămări, ci influența dăunătoare asupra mediului și a sănătății umane, stabilită ca urmare a examinării corecte.

5. Actio popularis¹⁵¹

Din prevederile părții 1 a art. 73 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova prevede că, în cazurile prevăzute de lege, autoritățile publice, organizațiile, persoanele fizice pot adresa în judecată acțiune (cerere) în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane, la cererea acestora, sau în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unui număr nelimitat de persoane fizice. Acțiunea în apărarea intereselor unei persoane în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă) poate fi intentată independent de existența cererii unei persoane interesate sau a reprezentantului ei legal. Deoarece conținutul n. 55 Rezoluția Plenului Camerei Judiciare Suprem Moldova 24.12.2010. ONG-urile și persoanele fizice pot depune cereri de recunoaștere ilegale actelor administrative ale organelor de stat în ceea ce privește accesul la informațiile despre mediu, suspendarea activităților economice sau de altă natură ale persoanelor fizice și entitățile care afectează în mod negativ mediul și daunele asupra sănătății umane cauzate mediului din cauza poluării sau a altor acțiuni a cauzat pagube ecologice în mediul

¹⁵¹ *Termenul a apărut în dreptul roman, așa-numitul proces, al cărui drept de prezentare îi aparținea fiecărui cetățean roman.*

În legea modernă, forma unei plângeri constituționale, dreptul fiecăruia de a depune o plângere la un act normativ după promulgare, care nu este obligat să demonstreze că norma relevantă afectează în mod direct drepturile și libertățile sale. Garanția de bază a controlului constituțional cuprinzător, deoarece oricine poate face apel la Curtea Constituțională. În acest caz, cetățeanul își îndeplinește obligația de a proteja Constituția și nu neapărat să încalce drepturile fundamentale ale reclamantului.

înconjurător sau pentru sănătatea umană, precum și alte creanțe. Astfel, din textul părții 1 din art. 73 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și paragraful 55 al Rezoluției sus-menționate, se poate concluziona că atât organizațiile obșteti, cât și cetățenii pot depune dosare de despăgubire pentru daunele aduse mediului, sănătății, inclusiv în interesul unui număr nedeterminat de persoane, nu există nicio practică judiciară în acest domeniu.

6. Despăgubiri (daune)

Persoanele fizice și ONG-urile pot, de regulă, să depună cereri de despăgubire pentru ele sau, în cazul organizațiilor neguvernamentale, și membrilor acestor organizații.

De asemenea, conform art. 1422 din Codul civil al Republicii Moldova, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerată în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

Cererile de despăgubire pentru daunele cauzate mediului sunt depuse fie de procuror (Partea 3 a articolului 71 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova), fie de Inspectoratul de Stat pentru Mediu¹⁵².

¹⁵² Vădim Cioric, șef IPM Leova. Extrageri ilicite de resurse minerale. – URL: <http://ies.gov.md/>

7. Principalele probleme practice legate de dreptul de a se adresa instanței

Principalele probleme practice legate de dreptul de a se adresa în instanță sunt următoarele:

- necesitatea de a spori nivelul de cunoștințe, abilități practice ale indivizilor și ONG-urilor;
- necesitatea de a îmbunătăți gradul de conștientizare a procedurilor de acces la justiție;
- barierele financiare în calea plății litigiilor, în principal din cauza necesității de a plăti pentru serviciile unui avocat specializat (sau chiar a unui avocat în general, deoarece numai aceștia pot fi reprezentați în instanță și numai pe baza ordinului unui avocat);
- alte cheltuieli juridice – sume datorate martorilor, interpreților, experților și specialiștilor;
- cheltuielile legate de efectuarea examinărilor medico-legale;
- nivel scăzut de încredere în organele de stat și sistemul judiciar¹⁵³.

Întrebări pentru control

1. Conceptul de «advocacy».
2. Planificarea campaniilor de advocacy. Construirea unei coaliții și implicarea partenerilor în campanii de advocacy. Dați drept exemplu un viitor caz de advocacy.
3. Dreptul de a face apel la indivizi, precum și la organizațiile neguvernamentale de mediu, la studiile de mediu din Ucraina și Republica Moldova.
4. Exemple de refuz al organizațiilor obșteti de acces la informațiile despre mediu de către instituțiile guvernamentale.

¹⁵³ Скрыльников Дмитрий. Исследование по вопросам права на обращение отдельных лиц, групп лиц, а также экологических неправительственных организаций в суд по делам, касающимся окружающей среды, Европейская экономическая комиссия организации объединенных наций, конвенция о доступе к информации, участии общественности в процессе принятия решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды, Целевая группа по доступу к правосудию, 2014. – С. 37–40.

5. Prezentați exemple de recurs al legalității deciziilor, acțiuni împotriva Convenției de la Aarhus.

6. Dați exemple de activism de succes în domeniul drepturilor omului.

EXEMPLE DE ACTIVISM SUCCESIV ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DREPTURILOR OMULUI

Antiazbest «Ukraine Bans Asbestos!»

Organizația obștească ecologică «MAMA-86»¹⁵⁴ în conformitate cu obiectivele sale statutare, se ocupă de problemele legate de utilizarea azbestului cristalin în Ucraina. Acest lucru, în special, este evidențiat de memorandumurile care au încheiat «MAMA-86» cu organizațiile internaționale:

- Replicarea în 2012, Conferinței la nivel înalt privind azbestul, susținută de rețeaua internațională a organizațiilor neguvernamentale «Femeile în Europa pentru un viitor comun» (WECF). La 29 martie 2012 au avut loc Conferința internațională de experți privind securitatea chimică și Convenția de la Rotterdam: instrumente de politică și practică în cadrul proiectului menționat¹⁵⁵;

- replicarea în 2008 a proiectului «Azbest» – Creșterea gradului de conștientizare în Europa de Est în vederea sprijinirii Convenției de la Rotterdam, cu sprijinul rețelei internaționale a organizațiilor neguvernamentale «Femeile în Europa pentru un viitor comun» (WECF) și Ministerul locuințelor, amenajării teritoriului și mediului înconjurător (VROM)¹⁵⁶.

«MAMA-86» corespunde definiției publicului interesat prevăzute la art. 6 din Convenția privind accesul la informații, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția de la Aarhus) la care Ucraina ea parte. Conform clauzei b) a p. 2-a din art. 9 din Convenția de la Aarhus, reprezentanții publicului interesat care consideră că a avut loc o încălcare a unuia sau a altui drept,

¹⁵⁴ <https://www.«MAMA-86».org/index.php/ua/>

¹⁵⁵ Режим доступа: <http://archive.«MAMA-86».org/index.php/uk/chemsec/chemsec-news/326-asbestos-conference-2012.html>

¹⁵⁶ Обзор «Асбест: реальность, проблемы, рекомендации». – Режим доступа: http://www.wecf.eu/download/2008/2008_inventory_asbestos_rus_10.11.pdf

atunci când se datorează regulilor procedurale administrative ale părții respective, au acces la procedura de revizuire a deciziilor luate în instanță judecătorească și / sau de un alt organ independent și imparțial stabilit în conformitate cu scopul de a contesta legalitatea oricărei decizii, acțiuni sau omisiuni din punct de vedere juridic și procedural¹⁵⁷.

Curtea administrativă de la Kiev a considerat numărul de caz administrativ 826/15456/17 cererea Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina la Ministerul de justiției al Ucrainei, Serviciul de reglementare de stat al Ucrainei cu privire la decizia opusă de reglementare a Ministerului de justiției al Ucrainei pentru decizia cu privire la înregistrarea de stat a Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina pe 03.29.2017, numărul 339 «cu privire la aprobarea regulilor și normelor sanitare de stat» privind siguranța și protecția lucrătorilor împotriva efectelor nocive ale azbestului și a materialelor și produselor care conțin azbest», care a fost înregistrată Ministerului de justiției al Ucrainei 06.09.2017 de №702 / 30570¹⁵⁸.

Cazul are o publicitate largă și este considerată la nivelul Curții de apel administrativ din Kiev din cadrul Ministerului de justiției al Ucrainei și Uniunii «Asociației ucrainene de cristolin» decizia Curții administrative din Kiev la 16 mai 2018, în cazul de contencios administrativ a Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina la Ministerul de justiției al Ucrainei, Serviciul de reglementare de stat al Ucrainei terț: ONG-ul ucrainean de apărarea mediului înconjurător «МАМА-86» Uniunii «Asociației ucrainene de cristolin», Societatea cu răspundere limitată «Фабрика «Валів Ніпрului», pentru recunoașterea și anularea abuzivă a ordinului¹⁵⁹ și Curtea Supremă a Ucrainei pentru a

¹⁵⁷ Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu de la 25.06.1998 – URL: <http://www.cncan.ro/assets/Legislatie/Tratate-acorduri-conventii/Conventii/Conventia-privind-accesul-la-informatie-participarea-publicului-la-luarea-deciziei-si-ccesul-la-justitie-in-probleme-de-mediu.pdf>

¹⁵⁸ Рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 16.05.2018 р. у справі № 826/15456/17 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74483592>

¹⁵⁹ Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 02.07.2018 р. у справі № 826/15456/17 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75046892>

verifica recursul în cadrul Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina cu privire la decizia Curții administrative din Kiev la 26 decembrie 2017 și decizia Curții administrative Kiev a recurs la 14 martie 2018, în cazul împotriva Ministerul de protecției a sănătății din Ucraina la Ministerul de justiției al Ucrainei, de Serviciul de reglementare de stat al Ucrainei, terț: ONG-ul ucrainean de apărarea mediului înconjurător «MAMA-86» Uniunii «Asociației ucrainene de cristolin», Societatea cu răspundere limitată «Fabrica «Valul Niprului», pentru recunoașterea și anularea abuzivă a ordinului¹⁶⁰.

În cazul satisfacerii proceselor de către instanțele din cadrul Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina și «MAMA-86», hotărârea judecătorească va afecta drepturile de mediu și sănătatea cetățenilor, deoarece va fi interzisă producerea de produse din azbest (azbest-ciment, ardezie) periculoase pentru oameni și mediul înconjurător.

Ordinul în litigiu al Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina, care a aprobat regulile și normele sanitare de stat «Cu privire la siguranța și protecția lucrătorilor împotriva efectelor dăunătoare ale azbestului și a materialelor și produselor care conțin azbest»¹⁶¹ nu intră în vigoare deoarece decizia privind înregistrarea de stat a ordinului a fost anulată în conformitate cu ordinul Ministerului de justiției al Ucrainei și a fost exclusă din Registrul de Stat al actelor normative ale ministerelor și ale altor organe executive¹⁶². Deși normele și regulamentele sanitare de stat privind siguranța și protecția lucrătorilor împotriva efectelor nocive ale azbestului și a materialelor și produselor care conțin azbest prevăd o perioadă de tranziție pentru întreprinderi și posibilitatea societăților și

¹⁶⁰ Ухвала Верховного Суду України від 24.04.2018 р. у справі № 826/15456/17 провадження № К/9901/48227/18 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73604608>

¹⁶¹ Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Про безпеку і захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс] від 29.03.2017 р. за № 339 // Ліга Закон. – 1 файл. – Re30570.LHT. – Назва з екрана.

¹⁶² Про скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акта: Наказ Мін'юсту України від 11.09.2017 р. за № 2859/5 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 85 (31.10.2017). – Ст. 2597.

cetățenilor de a continua să utilizeze materialele și obiectele care conțin azbest deja în caz, înainte ca acestea să fie înlocuite sau eliminate.

În ceea ce privește argumentele producătorilor ucraineni și ale Serviciului de Stat pentru Reglementarea Ucrainei privind siguranța azbestului cristolin, ar trebui remarcat faptul că, conform studiilor oficiale ale Agenției internaționale pentru cercetare a cancerului, parte componentă a Organizației Mondiale a Sănătății, toate formele de azbest sunt cancerigene pentru oameni¹⁶³.

Comitetul pentru revizuirea substanțelor chimice din Convenția de la Rotterdam¹⁶⁴ accentul a fost pus pe procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză a anumitor produse chimice și pesticide periculoase în comerțul internațional, la a doua sesiune, care a avut loc la Geneva în perioada 13-17 februarie 2006. Evaluarea independentă a riscurilor a confirmat că toate tipurile de azbest pot provoca cancer pulmonar, mezoteliom și azbestoză, precum și faptul că este imposibil să se determine nivelul marginal al expunerii sub care azbestul nu prezintă un pericol carcinogen, este imposibil.¹⁶⁵

Ministerul de justiției al Ucrainei, care anulează ordinul Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina, face trimitere la Directiva 1999/77 / CE a Comisiei din 26 iulie 1999 de adaptare pentru a șasea oară la progresul tehnic a anexei I la Directiva 76/769 / CEE a Consiliului privind apropierea legilor, și dispozițiile administrative ale statelor membre privind restricționarea comerțului și utilizarea anumitor

¹⁶³ Asbestos (cristoline, amosite, crocidolite, tremolite, actinolite, andanthophyllite) International Agency for Researchon Cancer [Electronic Resource]. – Accessmode: <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol100C/mono100C-11.pdf>. – (accessed 10 December 2017).

¹⁶⁴ Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză, aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticide care fac obiectul comerțului internațional din 10.09.1998 – URL: <https://lege5.ro/Gratuit/ge4daojw/conventia-de-la-rotterdam-privind-procedura-de-consimtamant-prealabil-in-cunostinta-de-cauza-aplicabila-anumitor-produsi-chimici-periculosi-si-pesticide-care-fac-obiectul-comertului-international-din->

¹⁶⁵ Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade – URL: UNEP/FAO/RC/CRC.2/19, стр. 11.

substanțe și preparate periculoase (azbestoză)¹⁶⁶. În art. 2 din prezenta directivă impune statelor membre să pună în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 1 ianuarie 2005 cel târziu și informează de îndată Comisia cu privire la aceasta. Astfel, în țările CEE de la începutul anului 2005 există o interdicție privind utilizarea tuturor tipurilor de azbest.

Dintre țările europene, cu excepția Belarusiei, numai Moldova – ultima țară din Europa, care până de curând a fost autorizată să importe, să depoziteze și să vândă produse care conțin azbest cristolin. Placile de ardezie au fost importate în Moldova din Rusia și Ucraina, dar până la sfârșitul anului 2017, Parlamentul Moldovei va interzice utilizarea azbestului cristolin printr-o lege deja în prima lectură. «Desigur, acest lucru nu va face apel la importatori și distribuitori, dar sănătatea cetățenilor și starea mediului înconjurător sunt mai importante», – spun oficialii Moldovei¹⁶⁷.

Prin urmare, Ministerul de protecției a sănătății din Ucraina, aprobând regulile și normele sanitare de stat «Cu privire la siguranța și protecția lucrătorilor împotriva efectelor nocive ale azbestului și a materialelor și produselor care conțin azbest», a luat în considerare practica mondială de manipulare a tuturor tipurilor de azbest, inclusiv cristolin în Ucraina.

Producătorii de produse din azbest indică argumente privind siguranța azbestului cristolin și faptul că în Ucraina nu au fost înregistrate cazuri de boală profesională asociată gestionării azbestului. Dar, în iunie 2005, operatorul mașinii de andocare, în calitate de reclamant, a făcut apel la instanța de judecată întreprinderii de stat «Portul comercial al mării Illichivsk» să recunoască prezența unei boli profesionale sub formă de mezoteliom; angajamentul certificatului eliberării «SCPI» pe formularul U-4 la recomandarea Comitetului Central ucrainean Centrul de clinica medicală cu ocupația patologică bolilor profesionale Institutul de Medicina Academia Ocupationala de Științe Medicale din Ucraina

¹⁶⁶ Site-ul oficial Ministerului de justiția al Ucraina. URL: <http://old.minjust.gov.ua/45875>

¹⁶⁷ În Moldova, toate tipurile de azbest vor fi interzise. URL: http://www.trm.md/ru/social/importul-si-comercializarea-produselor-de-azbest-va-fi-interzis/http://noi.md/ru/news_id/257202

numărul 4510 din 4 noiembrie 2004; angajamentul «SCPI» directe solicitantul la comisie medicală și socială pentru a stabili cauzele de invaliditate, pierderea la suta din eficiența și dovada faptului prejudiciului moral cauzat solicitantului ca urmare a unor boli profesionale¹⁶⁸.

În susținerea cererii sale, solicitantul sa referit la faptul că în perioada 15.03.1970 – 12.04.2005 (peste 35 de ani) a lucrat la întreprinderea de stat «SCPI» de un mecanic de doc. Ucraineană Comisia Centrală cu ocupația patologică clinică centrului medical de bolile profesionale Institutul de Medicina Muncii al Academiei de Științe Medicale din Ucraina 02.11.2004 p. Cu condiția concluzia că solicitantul boala mezoteliom pleural I-II-lea stadiu. Boala este recunoscută pe baza cerințelor profesionale de muncă disponibile în zona de respirație a lucrătorilor la concentrații de praf de azbest care depășesc CFA.

Prin decizia Curții din Illicivsk din regiunea Odesa din 24 iulie 2006, a fost confirmat în mod efectiv că, în perioada 8 iunie 1970 – 9 iunie 1981, solicitantul, care a lucrat la întreprinderea de stat «SCPI» de un mecanic de doc, a descărcat încărcătura, inclusiv și azbest, care a fost ambalat în saci de iută și în timpul reîncărcării sale, a existat o concentrație ridicată de praf de azbest.

Având în vedere că Ucraina continuă să exporte tranzitul de azbest în țări terțe prin porturi maritime, punând în pericol viața cetățenilor, «MAMA-86», îndeplinind obiectivele statutare, susține cerințele ordinului Ministerului de protecție a sănătății din Ucraina din 29 martie 2017. 339 «Cu privire la aprobarea regulilor și normelor sanitare de stat privind siguranța și protecția lucrătorilor împotriva efectelor nocive ale azbestului și a materialelor și produselor care conțin azbest», înregistrată la Ministerul de justiție al Ucrainei la 9 iunie 2017 sub nr. 702/30570.

«MAMA-86» a investigat litigii privind apelurile cetățenilor la instanțele judecătorești cu cerințe de a opri utilizarea produselor de azbociment în viața cotidiană. Ca exemplu al jurisprudenței ucrainene privind impactul negativ al utilizării produselor din azbest în gospodărie, este posibil să se analizeze un proces de eliminare a obstacolelor în

¹⁶⁸ Ухвала судової палати в цивільних справах апеляційного суду Одеської області від 29.08.2007 р. у справі № 22ц-3190/2007 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/2181016#>

utilizarea unei clădiri rezidențiale, colectarea daunelor materiale și morale¹⁶⁹, potrivit căruia decizia a fost luată la 1 noiembrie 2011 de către curtea Komunarsky din Zaporijia privind înlăturarea obstacolelor în utilizarea unei clădiri rezidențiale, colectarea daunelor materiale și morale. În vara anului 2008, respondentul a eliminat unilateral gardul dintre parcelele de teren și a instalat un gard surd din plăcile de ciment de-a lungul întregii frontiere, al cărui înălțime este de 1,6 m și de 2,85 m în locul unde se află casa solicitantului. solicitantul a solicitat instanței să solicite pârâtei de a demola ilegal instalat gardul său, ținând cont de faptul că contactul cu azbest efect nociv asupra sănătății umane și poate provoca boli grave. La fiica solicitantului, după o pauză de zece ani a reapărut nepotul alergic a început să sufere de alergii, de asemenea. Cu toate acestea, instanța judecătorească a luat în considerare răspunsul la cererea «Institutului de Medicina al Academiei de Științe Medicale din Ucraina» cu privire la faptul că Ucraina nu este interzisă utilizarea produselor din azbociment realizate cu azbest crisotil. Azbestul în astfel de produse este legat și nu poate avea un impact negativ asupra sănătății.

Utilizarea de foi de azbociment în gospodării pentru construcția de garduri cerând vecini pe acest material în legătură cu utilizarea de ea ca un gard solid din partea altor gospodării. În parcelele de dimensiuni mici din orașe și sate, gardurile de ciment creează riscuri suplimentare pentru sănătatea oamenilor și a clădirilor. Locul de amplasare gard surd cu foi de azbociment pe zona locală împiedică aerul înconjurător pentru a efectua drenarea solului și amenajare de grădină, cauzând umiditate crescută și afectează în mod negativ nu doar clădirea, ci și de plantare și a solului pe terenurile adiacente. Reclamanții cer să înlocuiască azbest gard gard materiale insolovanyh la în grădini, în cazul împotriva procurorului districtului Șevcenko din Cernăuți, în interesul comitetului executiv al districtului Șevcenko din Cernăuți un terț pe partea laterală a PERSOANA_2 reclamant la obligația de a face _3 acțiune și PERSOANA_3 reconvențională Comitetului executiv în districtul Șevcenko din Cernăuți, un terț pe partea inculpatului PERSOANA_2

¹⁶⁹ Рішення Комунарського районного суду м. Запоріжжя від 01.11.2011 р. за № 2-186/11 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/19451458> (дата звернення: 11.07.2018).

decizia curtea din districtul Șevcenko de la Cernăuți №120 / 10 din 23 septembrie 2009¹⁷⁰.

Instanța/curtea în decizia sa¹⁷¹ înlocuirea gardului complet din foile de ciment la gardul din materiale izolante prevazute la art. 103 Codul Funciar al Ucrainei, care prevede obligații ale utilizatorilor terenurilor și care trebuie să aleagă cum să folosească aceste terenuri, în conformitate cu scopul lor, în care proprietarii, utilizatorii de terenuri adiacente provocat cele mai puține inconveniente (umbrire, fum, mirosuri, zgomot poluarea, etc.), și n. 29.14 utilizarea și dezvoltarea orașului Cernăuți¹⁷². Aceste reglementări stipulează că aranjamentul de împrejmuire a parcelelor de teren se realizează ținând cont de cerințele de reglementare pentru insularea teritoriilor terenurilor adiacente.

Combaterea gestionării ilegale a deșeurilor de către organizațiile obșteti, care exercită controlul asupra utilizării azbestului. Da, organizarea orașul Sevastopol în «Libertatea» a apelat la Procurorul General al Ucrainei, ministrul pentru Situații de Urgență al Ucrainei, procurorul de Sevastopol și Consiliul municipal Sevastopol cu obligația de a verifica faptele de depozitare ilegală a azbestului depozitate pe teritoriul SAP «Fabrica maritimă din Sevastopol» (o. Inkerman, Consiliul local din Sebastopol), din 1993, fără a respecta normele necesare de siguranță a mediului înconjurător. În plus, ONG-ul trebuie să verifice că eliminarea ilegală a unor cantități mari de azbest SAP «Fabrica maritimă din Sevastopol» pe teritoriul Sevastopol depozit de deșeuri¹⁷³.

Potrivit estimărilor brute, cantitatea totală de substanță toxică, care a fost făcută pe teritoriul întreprinderii în perioada 1993-1994, este de aproximativ 300 de tone, ceea ce amenință constant sănătatea și viața

¹⁷⁰ Рішення Шевченківського районного суду м. Чернівці від 28.12.2010 р. № 2-559/10 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/14765208>

¹⁷¹ Tot acolo.

¹⁷² Рішення Чернівецької міської ради «Про затвердження Правил використання та забудови території міста Чернівців» [Електронний ресурс] від 07.07.2005 р. за № 763 // Ліга Закон. – 1 файл. – hv050077.LHT – Назва з екрана.

¹⁷³ Севастопольська «Свобода» вимагає перевірити факт незаконного зберігання азбесту в Інкермані, 15 липня 2009 р., Прес-служба ВО «Свобода» [Електронний ресурс] // сайт ВО «Свобода». – Режим доступу: – <http://www.svoboda.org.ua/diyalnist/novyny/011267/>

locuitorilor și oaspeților din Sevastopol. Prin urmare, organizația «Libertatea» solicită urmărirea în justiție a oficialilor responsabili de crearea unei amenințări tehnologice. Activiștii publici sunt, de asemenea, rugați să verifice utilizarea de către oficialii «Fabricii maritime din Sevastopol» a fondurilor vizate în valoare de 3 milioane 200 de mii de dolari. Statele Unite au primit 300 de tone de azbest pentru reciclare. Astfel, organizația orașului Sevastopol «Libertatea» forțează autoritățile să elimine pericolul pentru viața și sănătatea cetățenilor Ucrainei, locuitorii din Sevastopol, precum și eliberarea mediului din cauza efectelor negative ale azbestului.

Utilizarea azbestului de către «Fabricii maritime din Sevastopol» ridică problema diviziunii internaționale a muncii, care câștigă dinamism în lume. În ultimele decenii, companiile multinaționale au căutat să economisească costurile de producție. Prin urmare, așa-numita «producție murdară» – dezasamblarea navelor din azbest, etc., a fost transferată în «țările lumii a treia». Ele poluează mediul înconjurător și scurtează vârsta populației, astfel încât țările dezvoltate încearcă să o ia pentru limitele lor, ceea ce este destul de ușor de înțeles¹⁷⁴. Sarcina ONG-urilor de mediu și a publicului interesat într-o astfel de situație ar trebui să fie campanii de advocacy care să nu permită plasarea producției pe teritoriul Ucrainei, care va afecta în viitor negativ mediul și sănătatea națiunii.

Un exemplu pozitiv de manipulare a azbestului poate fi polonia vecină, unde din 1997 se interzice utilizarea azbestului. Pentru acoperirea acoperișului de azbest al clădirii, persoana vinovată va fi pusă la răspundere legală. Până în 2032, toate obiectele care conțin acest material ar trebui eliminate¹⁷⁵.

¹⁷⁴ Charles Duhigg and Keith Bradsher, How the U.S. Lost Out on iPhone Work від 21 січня 2012 року [Електронний ресурс] // The New York Times, Business Day: офіційний сайт. – Режим доступу: http://www.nytimes.com/2012/01/22/business/apple-america-and-a-squeezed-middle-class.html?_r=4&pagewanted=1&ref=general&src=me

¹⁷⁵ Томанек Адам. Люблінська інформація [Електронний ресурс] // Україно-Польський двотижневик «Волинський монітор», офіційний сайт. – Режим доступу: http://monitor-press.com/index.php?option=com_content&view=article&id=782%3A2012-02-23-11-49-17&catid=55%3A2009-07-20-15-01-25&Itemid=303&lang=uk (дата звернення: 11.07.2018)

Autoritățile judiciare raportează din ce în ce mai mult nocivitatea azbestului la mediul înconjurător și sănătatea oamenilor. Astfel, Tribunalul de la Torino (Italia) a fost găsit vinovat și un condamnat și miliardar din Elveția, Ștefan Schmidaini, și baronul belgian Jean Louis de Cartier, proprietarul țesăturii Eternit SA din Elveția. Au fost încarcerați timp de 16 ani pentru daunele aduse mediului înconjurător, neglijarea măsurilor de securitate care au cauzat decesul peste trei mii de persoane care lucrează, sau o trăit apiropierea acestei întreprinderi.

Fabrica Eternit SA, care din anii 80 a făcut materiale de construcție care conțin azbest, a fost numit pentru prima dată «un miracol cu adevărat economic». Cu toate acestea, după un timp, oamenii care au lucrat acolo au început să moară. Cauza decesului a fost una – mezoteliom. Acesta este un tip special de cancer cauzat de contactul prelungit cu praful de azbest și are o latență lungă. Fabrica a oprit producția de aproape 30 de ani, însă consecințele activităților sale nu pot scăpa de aceasta până acum. Pana în prezent, 2900 sunt considerați morți, iar 600 de oameni sunt bolnavi. Cu toate acestea, numărul total de victime este încă prea devreme, deoarece perioada de îmbolnăvire cu o astfel de infecție poate ajunge la 40 de ani.

Instanța de la Torino a decis, de asemenea, să despăgubească INAIL (Institutul Național pentru Asigurarea Accidentelor la locul de muncă) în valoare de 15 milioane 100 mii euro pentru fiecare sindicat implicat în proces, 100 de mii de euro ai Asociației Familiilor Victimelor de Azbest, 70 mii euro pentru WWF (World Wildlife Fund), 4 milioane de euro pentru comuna Cavanaugh (Piemont), 25 de milioane de euro pentru comuna Casal Monferrato și 20 de milioane de euro pentru regiunea Piemont¹⁷⁶.

Astfel, după analizarea celor de mai sus, se poate rezuma problema juridică a sănătății umane și a mediului din cauza efectelor negative ale azbestului. Substanțele care conțin azbest au un efect negativ asupra sănătății umane și asupra mediului, nu numai în țările din Comunitatea Europeană, ci și în altele. O astfel de problemă a apărut în Ucraina, unde

¹⁷⁶ Завод в Швейцарии привел к смерти более 3 тысяч людей [Электронный ресурс] // Rosukrinform. Агентство информационного влияния. – 20 лютого 2012 р. – Режим доступа: <http://rosukrinform.com/categ-news/item/2177-zavod-v-shveicarii-privel-k-smerti-bolee-3-tisyach-ludei>

această substanță este utilizată în industrie și / sau ca material de construcție, deoarece restricțiile legale privind utilizarea azbestului nu au fost introduse pe deplin. După investigarea litigiilor privind manipularea azbestului în străinătate și în Ucraina, putem concluziona că cetățenii noștri au început să apară nu doar forța de muncă, ci și drepturile de mediu. Protejați-le drepturile lor într-un mediu sănătos în timp ce nu permite politica de mediu și de lobby noastre producătorii de stat azbestocimentu, care se reflectă în normele de muncă, de mediu, terenuri, comerciale și în alte domenii de drept. Pe baza experienței europene și mondiale, se poate afirma că o interdicție legală privind utilizarea oricărui tip de azbest contribuie la protecția sănătății lucrătorilor, populației și conservării mediului natural.

Anularea înregistrării de stat și încetarea utilizării pesticidului fosfură de zinc (Zn3P2) pe teritoriul Ucrainei

În aprilie 2013 Fondul de caritate din districtul Dnipro din Kiev «Centrul ecologic și cultural din Kiev»¹⁷⁷ și Organizația Dreptului Ecologic Public «EcoPravo-Kiev»¹⁷⁸ a apelat la Curtea Administrativă District din Kiev cu un proces administrativ al Fondului de caritate din districtul Dnipro de la Kiev «Centrul ecologic și cultural din Kiev» al organizației obștesti a drepturilor de mediu «EcoPravo-Kiev» către Ministerul ecologiei și resurselor naturale din Ucraina privind recunoașterea inactivității drept ilegală¹⁷⁹. Într-un proces, organizațiile obștesti au cerut instanței să recunoască inacțiunea ilegală a Ministerului ecologiei și resurselor naturale din Ucraina și să-i oblige să acționeze în

¹⁷⁷ Сегодня суд запретил самый страшный яд – фосфид цинка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ecoethics.ru/segodnya-sud-zapretil-samyiy-strashnyiy-yad-fosfid-tsinka/>

¹⁷⁸ Судові справи громадської еколого-правової організації «ЕКОПРАВО-КИЇВ» [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://ekopravo.kiev.ua/diyalist/sudovi-spravi-organizatsiyi/sudovij-protses-shhodo-ckasuvannya-derzhavnoyi-reyestratsiyi-ta-pripinennya-zastosuvannya-pestitsidu-fosfid-tsinku-zn3p2-ukrayina-2013-2014/>

¹⁷⁹ Постанова Окружного адміністративного суду міста Києва від 12.06.2013 р. у справі № 826/6195/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступа: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32247839>

ceea ce privește eliminarea înregistrării de stat a pesticidului de fosfid de zinc și a tuturor formelor sale pregătitoare autorizate pentru utilizare pe teritoriul Ucrainei și excluderea lor din Registrul de stat al pesticidelor și agrochimicalelor¹⁸⁰, a permis utilizarea pe teritoriul Ucrainei^{181,182}.

Fosfina de zinc (Zn3P2) este o otravă^{183,184}, un pesticid care, în conformitate cu obiectul de aplicare, se referă la o varietate de zoicide și la speciile lor – rodenticide, adică compuși chimici utilizați pentru protejarea culturilor și a stocurilor acestora. de la rozătoare asemănătoare mouse-ului. Pentru a crește eficiența fosfidei de zinc, se eliberează în formulări (de exemplu, pulberi, amestecuri de cereale (momeală), brichete de parafină). Interesant, în conformitate cu reglementările de utilizare a acestor medicamente, în anumite cazuri, să fie plasate în vizuini momeală de rozătoare. Cu toate acestea, în practică, astfel de farmec pur și simplu se împrăștie pe câmpul în care mănâncă animale,

¹⁸⁰ Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolenih-do-vikoristannya-v-ukraini-dopovnennya-z-01012017-zgidno-vimog-postanovi-kabinetu-ministriv-ukraini-vid-21112007--1328.html>

¹⁸¹ Доступ до правосуддя в галузі охорони довкілля: практичний посібник /Алексеева Є. А., Левіна Г. М., Шуміло О. М., Шутяк С. В., Кравченко О. В.; Міжнародна благодійна організація «Екологія–Право–Людина». – Львів: Норма, 2015. – С. 66.

¹⁸² Стратегічні судові справи на захисті екологічних прав та довкілля / Професор Бонайн Дж., Алексеева Є., Кравченко О., (розділ I), Кравченко О., Мелень-Забрамна О. (розділ II), Мелень-Забрамна О., (розділ III), Шутяк С. (розділ IV), Алексеева Є. (розділ V); за заг. ред. Кравченко О. – Львів, 2014. – С. 35–39.

¹⁸³ Фосфид цинка. Сельско-хозяйственный энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия. Главный редактор: В. К. Месяц. 1989. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://agricultural_dictionary.academic.ru/5126/%D0%A4%D0%9E%D0%A1%D0%A4%D0%98%D0%94_%D0%A6%D0%98%D0%9D%D0%9A%D0%90

¹⁸⁴ Ратокс 80% (фосфид цинка) – порошковий концентрат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biohim.by/rodenticity/koncentraty/item/115-raroks-fosfid-cinka-poroshkovyj-koncentrat.html>

inclusiv din «Cartea Roșie», care sunt protejate de Legea Ucrainei «Cu privire la Cartea Roșie a Ucrainei»¹⁸⁵ și pe care nu le îngrijorează.

Deoarece pesticidele sunt otrăvitoare, utilizarea lor este permisă de stat și este strict reglementată de lege. După teste pozitive, examinări și alte măsuri care confirmă eficacitatea și siguranța medicamentului, statul recunoaște că pesticidul este aplicabil în Ucraina și efectuează înregistrarea de stat, iar medicamentul însuși intră în Registrul de stat al pesticidelor și agrochimicelor.

Ministerul de ecologie și a resurselor naturale din Ucraina acceptă o decizie privind o astfel de înregistrare de stat și introducerea medicamentului în registrul de stat. Decizia este în timp util: pesticidele sunt înregistrate timp de până la zece ani. Ordinul special prevede posibilitatea anulării precocă a înregistrării de stat a medicamentelor, în special în cazul primirii date anterioare necunoscute privind pericolele medicamentului sau lipsa eficacității biologice a utilizării sale¹⁸⁶.

Reclamanții în parteneriat cu ONG-urile și cu colegii:

- Societatea Ucraineană pentru Protecția Păsărilor¹⁸⁷;
- Organizația obștească ucraineană a sferei de protecție a naturii «Planeta vie»¹⁸⁸;
- ONG-ul ucrainean «Asociația organizațiilor de protecție a animalelor din Ucraina»(AOPZ)¹⁸⁹;
- jurnalistul ecologic al Ucrainei, Oleg Listopad¹⁹⁰. –

¹⁸⁵ Про Червону книгу України: Закон України від 07.02.2002 р. за № 3055-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 30 (26.07.2002). – Ст. 201.

¹⁸⁶ Про затвердження Порядку проведення державних випробувань, державної реєстрації та перереєстрації, ведення переліків пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні: Постанова КМ України від 04.03.1996 р. за № 295 // Зібрання постанов Уряду України. – 1996. – № 8. – Ст. 253.

¹⁸⁷ Societatea Ucraineană pentru Protecția Păsărilor. – URL: <http://www.birdlife.org.ua/>

¹⁸⁸ Organizația obștească ucraineană a sferei de protecție a naturii «Planeta viei» – URL: <http://www.zhiva-planeta.org.ua/>

¹⁸⁹ ONG-ul ucrainean «Asociația organizațiilor de protecție a animalelor din Ucraina» – URL: <https://azou.org.ua/>

¹⁹⁰ Блог Олега Листопада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pryroda.in.ua/lystopad/>

și alți cetățeni și specialiști indiferenți, de mult timp implicați în rezolvarea problemei în ordinea de dinaintea procesului și colectarea informațiilor necesare.

Printre măsurile precontencioase s-au numărat, în special, recursurile:

1) la principala instituție științifică din Ucraina – Institutul de Zoologie le. I.I. Șmalgauzen Academiei Naționale de Științe a Ucrainei¹⁹¹, care a confirmat reducerea rapidă a biomasei în țară datorită utilizării necontrolate a pesticidelor și includerii lor parțiale în Cartea Rosie a Ucrainei; despre pierderea dăunătorilor agricoli a amenințării reale de recoltare, precum și ineficiența combaterii acestora la nivelul diverselor pesticide;

2) la Ministerul politicii agrare și alimentației din Ucraina, care a confirmat disponibilitatea unor alternative mai sigure și eficiente de fosfid de zinc în Ucraina și a susținut anularea înregistrării de stat a rodenticidelor pe bază de fosfid zinc;

3) la Serviciul Vamal de Stat din Ucraina, care a interzis importul de fosfură de zinc pe teritoriul Ucrainei;

4) la societățile comerciale care dețin un certificat de înregistrare de stat a preparatelor de fosfură de zinc;

5) organelor de stat special autorizate, care, în 22 de răspunsuri oficiale, au confirmat decesele cauzate de otrăvirea cu fosfat de zinc a altor animale care nu sunt relevante. Acestea au fost apeluri: până la 24 de departamente de mediu de stat în zonele Ministerului ecologiei și resurselor naturale din Ucraina; inspecțiile de mediu ale statului în zonele Inspectoratului Ecologic de Stat al Ucrainei; până la 25 de departamente principale de medicină veterinară din regiuni și ARC din cadrul Serviciului veterinar și fitosanitar de stat al Ucrainei (cu laboratoarele regionale de stat).

Dar după toate acțiunile de mai sus a ajuns la concluzia cu privire la necesitatea de a rezolva problema în instanță judecătorească. Este prevăzută o interdicție legislativă privind utilizarea pesticidului cu fosfură de zinc:

¹⁹¹ Institutul de Zoologie le. I.I. Șmalgauzen Academiei Naționale de Științe a Ucrainei – URL: <http://www.izan.kiev.ua/>

- Legea Ucrainei «Cu privire la protecția animalelor împotriva tratamentelor crude»¹⁹², care interzice folosirea metodelor inumane de ucidere a animalelor care duc la moartea lor de otrăviri (al. 3 p. 2 art. 17);

- Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale europene¹⁹³, care interzice toate formele de distrugere deliberată a animalelor incluse în anexa II la Convenție și care prevede că mijloacele și metodele interzise de distrugere a animalelor sălbatice pentru mamifere sunt există otrăvire sau farmec otrăvitor.

Procesul în primă instanță a fost condus de Curtea administrativă din Kiev. În iunie 2013, a fost adoptat un decret, în care cererea organizațiilor obșteti a fost parțial satisfăcută. Printr-un recurs, o decizie a instanței de primă instanță, cu excepția inculpatului, cu o plângere separată una dintre firmele care au primit certificatul sa întors de asemenea cu privire la înregistrarea de stat a medicamentului – Societatea cu răspundere limitată «Compania» Ukravit», care ocupă poziția de lider în asigurarea mijloacelor de dezinfectare și deratizare a serviciilor specializate ale Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina¹⁹⁴.

Decizia Curții administrative de apel din Kiev este susținută de decizia instanței de primă instanță și în satisfacerea a două contestații separate din partea respondentului și din Societatea cu răspundere limitată «Compania» Ukravit»¹⁹⁵ – a refuzat complet¹⁹⁶.

Decizia Curții Supreme Administrative a Ucrainei (în apelul nr. K / 800/57513/13), recursul respondentului de respingere a fost respins, iar

¹⁹² Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21.02.2006 р. за № 3447-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 27 (07.07.2006). – Ст. 230.

¹⁹³ Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale europene în Europa de la 19.09.1979 p. ETS № 104 – URL: <https://lege5.ro/Gratuit/he3dmmbz/conventia-privind-conservarea-vietii-salbatice-si-a-habitatelor-naturale-din-europa-din-19091979>.

¹⁹⁴ Про державну реєстрацію (перереєстрацію) дезінфекційних засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс] від 26.05.2006 р. за № 330 // Ліга Закон. – 1 файл. – MOZ5748.LHT. – Назва з екрана.

¹⁹⁵ Сайт компанії UKRAVIT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukravit.ua/uk/misiya-ta-tsinnosti-kompaniyi/>

¹⁹⁶ Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 24.09.2013 р. у справі № 826/6195/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33915422>

decizia instanței de judecată a primului și instanței de apel a rămas neschimbată¹⁹⁷.

Datorită reticenței respondentului de a executa imediat hotărârile judecătorești, reclamantii, împreună cu colegii, au fost forțați să efectueze o întreagă campanie pentru executarea lor. Printre campaniile de advocacy au fost, în special:

1) Curtea administrativă de apel din Ucraina, cu o declarație cu privire la clarificarea deciziei instanței de primă instanță (decizia Curtei administrative din Ucraina – a fost negat de satisfacție)¹⁹⁸;

2) numeroase întâlniri cu conducerea Ministerului ecologiei și resurselor naturale din Ucraina și șefii diviziunilor sale structurale;

3) scrisorile tuturor persoanelor care au primit un certificat de înregistrare de stat a preparatelor bazate pe fosfură de zinc;

4) patru pichete: două pichete ale respondentului (Ministerul de protecției mediului înconjurător din Ucraina) din Kiev, un pichet al Cabinetului de Miniștri al Ucrainei la Kiev, un pichet al companiei care a avut certificatul de înregistrare de stat a preparatelor bazate pe fosfură de zinc Societatea cu răspundere limitată- «NERUTUS» din Harkov;

5) patru conferințe de presă la Kiev și interviuri regulate cu reprezentanții mass-media;

6) raid cu reprezentanții mass-media pe piața «Pădurilor» din Kiev;

7) «Concedierea» Internetului din numeroasele propuneri de implementare a medicamentelor bazate pe fosfid de zinc (căutarea subiecților care au oferit vânzarea de droguri și altele, trimiterea de scrisori care solicită eliminarea anunțurilor / informațiilor de la care aproape toți erau satisfăcuți;

8) verificarea tuturor piețelor regionale din Ucraina pentru vânzarea de produse pe bază de fosfură de zinc;

¹⁹⁷ Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 17.04.2014 р. у справі № 826/6195/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38795873>

¹⁹⁸ Ухвала Окружного адміністративного суду міста Києва від 11.12.2013 р. у справі № 826/6195/13-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36042551>

9) întâlnire cu conducerea respondentului cu o zi înainte de cel deal treilea pichet al Ministerului ecologiei și resurselor naturale din Ucraina (în timpul evenimentelor revoluționare din Ucraina în 2013).

Sub presiunea unei campanii pentru drepturile omului, Ministerul ecologiei și resurselor naturale din Ucraina a adoptat Ordinul «Cu privire la abolirea înregistrării de stat a pesticidului de fosfid de zinc și a tuturor formelor sale pregătitoare»¹⁹⁹. Acest proces în advocacy al companiei a fost strategic important în astfel de chestiuni:

- deciziile instanțelor în acest caz au un interes național, domeniul lor de aplicare se extinde pe tot teritoriul Ucrainei și promovează conservarea lumii animalelor;

- primul precedent judiciar din Ucraina a fost stabilit pentru revocarea judiciară a înregistrării de stat și excluderea din registrul de stat a pesticidului de fosfid de zinc și a tuturor formelor sale preparative din baza obținerii datelor necunoscute anterior privind pericolele medicamentului și lipsa eficacității biologice a utilizării sale;

- deciziile instanțelor judecătorești privind organizațiile obșteti au recunoscut dreptul de a se adresa unei instanțe cu afirmații similare, prezența intereselor de mediu care pot fi protejate de o instanță;

- posibilitatea de asociere temporară a ONG-urilor obșteti de mediu și a activiștilor pentru a rezolva o problemă ecologică specifică;

- creșterea nivelului de încredere în sistemul judiciar în rândul altor ONG-uri și activiști de mediu publici, precum și din partea autorităților.

Lupta ONG-urilor de mediul înconjurătorcu structurile guvernamentale și întreprinderile împotriva construirii de centrale hidroelectrice mici în Ucraina

În orașul Ciortkiv din regiunea Ternopil continuă construcția activă a unei centrale hidroelectrice pe râul Siret, în zona străzii. Biletskaia. Compania privată Kamenetz-Podilsky «Energoperspektiva»este în curs

¹⁹⁹ Про скасування державної реєстрації пестициду фосфіду цинку та всіх його препаративних форм: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс] від 05.12.2013 р. за № 500 // Ліга Закон. – 1 файл. – fin96090.LHT. – Назва з екрана.

de construire – licențiată pentru dreptul de a desfășura activități de producere a energiei electrice pe teritoriul Ucrainei timp de douăzeci de ani²⁰⁰. Investitorul nu distribuie informații despre consecințele acestei construcții, iar publicul este interesat – pentru că înțelege că construcția centralei hidroelectrice și a barajului va afecta starea ecologică a râului Siret, va avea anumite consecințe asupra locuitorilor din Ciortkiv și a satelor din jur. La urma urmei, râul nu recunoaște limitele administrative și toți cei interesați de conservarea sa: atât cei care trăiesc în amonte, cât și cei care sunt mai mici²⁰¹.

Construcția barajului are întotdeauna anumite consecințe asupra mediului și afectează drepturile comunității. Deci, satul comunitar Ripintsi Kamianets-Podilskyi din regiunea Hmelnițki cere să se întoarcă o cascadă pe râul Jvancik²⁰². Locuitorii locali sunt extrem de indignați de faptul că direcția societăților cu răspundere limitată a grupurilor de companii Energoperspektiva, care au construit o centrală hidroelectrică pe locul unei vechi moară, a făcut imposibilă o odihnă pe o cascadă locală pe care oamenii o folosesc înainte.

Datorită utilizării apei ca sursă de energie, debitul a fost blocat, ceea ce a cauzat curgerea râului. Vara, bovinele sunt lipsite de posibilitatea de a bea apă din râul Jvancik. Având în vedere inundarea râului și căldura, a devenit o problemă pentru locuitorii din mediul rural să-și pună în aplicare drepturile de mediu.

Cu plângerea lor sătenii s-au întors spre districtul de putere. Direcția de dezvoltare a infrastructurii și turismului examinează situația și intenționează să organizeze o întâlnire tripartită între guvern și comunitatea antreprenorilor pentru a rezolva problemele legate de cascadă.

²⁰⁰ Про видачу ліцензії з виробництва електричної енергії ТОВ «ГК ЕНЕРГОПЕРСПЕКТИВА»: Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики від 25.04.2013 р. за № 473 // Інформаційний бюлетень НКРЕ. – 2013. – 05. – № 5.

²⁰¹ Малі ГЕС із великими наслідками. Олександр Степаненко. ЕГО Зелений Світ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greenworld.in.ua/index.php?id=1518864308>

²⁰² Жителі кам'янецького села хочуть повернути свій водоспад // Незалежний громадський портал Оперативні новини Хмельниччини [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ngp-ua.info/2015/06/21243>

În iulie 2015, conducătorii Consiliului municipal Ciortkiv au organizat audieri obșteti în zidurile sale – în ceea ce privește intențiile societății cu răspundere limitată a grupului de companii «Energoperspektiva» de a construi o mică centrală hidroelectrică în oraș.

Pregătirea audierilor obșteti nu a fost anunțată în prealabil în mass-media, de aceea au fost prezenți oficialități ale aparatului consiliului orășenesc și niște persoane care nu au fost indiferenți. Nu s-au prezentat publicului sau reprezentanților publici ai SRL «Energoperspektiva» documente oficiale, inclusiv declarații privind intențiile și impactul proiectului asupra râului Siret asupra mediului. Cu toate acestea, ei au fost asigurați că, în calitate de investitor civilizat, sunt pentru dialog și cooperare. Ceea ce va acționa numai în cadrul legii și dacă unul dintre locuitorii interesați ai orașului își dorește să furnizeze toate informațiile necesare.

În schimb, reprezentanții «Lumii Verzi» au trebuit să meargă în instanță judecătorească²⁰³ în cazul litigiilor privind punerea în aplicare a drepturilor constituționale ale unei persoane, precum și realizarea statutului de deputat al unui organ reprezentativ de putere, organizarea activităților acestor organe, în special litigiile privind asigurarea dreptului unei persoane de a accesa informațiile obșteti.

ONG-ul de mediu înconjurător «Lumea Verde» a făcut apel la instanța judecătorească al unui funcționar public unei SRL «Energoperspektiva», care se opune refuzului informațiilor oficiale. În fundamentarea cererii, au remarcat că 27.08.2015. Conform Convenției de la Aarhus, Constituția Ucrainei și legile Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile publice» și «Cu privire la protecția mediului» se aplică unei SRL «Energoperspektiva» cu informații cerere numărul 04-08. 21.10.2015 g. Director al «Energoperspektiva», a trimis un răspuns, care a spus că legile Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile publice» este o listă completă a entităților legate în accesul la informațiile de interes public, în conformitate cu art. 13 de mai sus legea «Energoperspektiva» nu este un manager de informații, deoarece legea nu se aplică societății în ceea ce

²⁰³ Постанова Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області від 29.02.2016 р. у справі № 676/163/16-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/56325784>

privește executarea obligației de a furniza informații. În plus, art. 4 din Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu, entitatea obligată să furnizeze informații trebuie să fie o autoritate obștească. Informațiile solicitate de reclamant la pârât se referă la impactul posibil al activității proiectului asupra construirii unei centrale microhidrocentrale pe teritoriul Consiliului municipal Ciortkiv din regiunea Ternopil asupra stării mediului pe teritoriul Consiliului municipal Ciortkiv. Cu toate acestea, pârâta a refuzat să furnizeze astfel de informații, și potrivit solicitantului, o astfel de refuz este ilegală, așa cum se aplică în instanță judecătorească.

Instanța judecătorească nu a satisfăcut ONG-ul de mediu «Lumea Verde» din următoarele motive. Cererea lor un număr foaie de răspuns 2110-02 din anul 10.21.2015, directorul SRL «Energoperspektiva», indicând faptul că Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile publice» este o listă completă a entităților afiliate în accesul la informații obșteti, în conformitate cu art. 13 din Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile publice», SRL «Energoperspektiva» nu este administratorul de informații și, prin urmare, funcționarea acestei legi nu se aplică întreprinderii în ceea ce privește îndeplinirea obligației de a furniza informații. În plus, art. 4 din Convenția de la Aarhus, subiectul care este obligat să furnizeze informații trebuie să fie în mod necesar o autoritate obștească²⁰⁴. Potrivit art. 15 din Legea Ucrainei «Cu privire la protecția mediului înconjurător»²⁰⁵ responsabilitatea pentru starea mediului este suportată de consiliile locale. În ceea ce privește primirea informațiilor și a copiilor documentelor solicitate de reclamant, pârâtul este sfătuit să contacteze autoritățile locale, care sunt administratorii informațiilor solicitate.

²⁰⁴ Алексей Шумило. Орхусская конвенция как правовой инструмент общественных природоохранных организаций Украины и Молдовы// «Традиție și inovare în cercetarea științifică», colloquia professorum (8; 2018; Bălți). Традиție și inovare în cercetarea științifică, Ediția a 8-a: Materialele Colloquia Professorum din 12 octombrie 2018 / com. șt.: Natalia Gașițoi (președinte) [et al.]; col. red.: Valentina Prițcan [et al.]. – Bălți: US «Alec Russo», 2019. – P. 335. URL: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4318>

²⁰⁵ Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. за № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41 (08.10.91). – Ст. 546.

Astfel, secțiunea din proiectul «Evaluarea impactului asupra mediului», după refuzul SRL «Energoperspektiva» de a le furniza la cererea publicului interesat, a fost posibilă numai după pronunțarea Hotărârii Curții administrative de apel din Vinița²⁰⁶, corespondența lungă deja după proces și cerințele proclamate înainte de ședința consiliului orașenesc «investitor civilizată» a fost nevoită să ofere acea evaluare a impactului asupra mediului pentru familiarizare.

Organul de apel consideră că pârâțul societății cu răspundere limitată «Energoperspektiva», în conformitate cu Legea Ucrainei «Cu privire la accesul la informațiile publice» este managerul de informații, luând în considerare următoarele. În conformitate cu partea 2 din art. 13 din lege stipulează că administratorilor de informații, obligați să obșteti și să furnizeze la cerere informațiile specificate în acest articol, în ordine, prevăzute de prezenta lege, egalizează entitățile economice posedate:

- 1) informații privind starea mediului înconjurător;
- 2) informații privind calitatea produselor alimentare și a articolelor de uz casnic;
- 3) informații privind accidente, catastrofele, fenomenele naturale periculoase și alte situații de urgență care au avut loc sau se pot produce și care amenință sănătatea și siguranța cetățenilor;
- 4) alte informații de interes public (informații necesare publicului).

Declarație obligatorie privind consecințele asupra mediului ale proiectului său, conform art. 35 din Legea Ucrainei «Cu privire la expertiza de mediu»²⁰⁷, care ar trebui să precede în realitate discuțiile obșteti și expertiza de mediu a statului, SRL «Energoperspektiva», o societate pe acțiuni, publicată în publicația de publicitate Ternopil²⁰⁸ din 10 iulie 2017, adică la doi ani după audieri.

«Lumea Verde» a instruit și a aflat că nu există un singur abonat la acest ziar în oraș și că nu a fost vândut la magazinele «Torgpressi». De ce

²⁰⁶ Постанова Вінницького апеляційного адміністративного суду від 26.05.2016 р. у справі № 676/163/16-а [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/57982907>

²⁰⁷ Про екологічну експертизу: Закон України від 09.02.1995 р. за № 45/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 8 (21.02.95). – Ст. 54.

²⁰⁸ Ziarul meu – anunțuri utile – URL: <http://www.moyagazeta.com.ua/>

investitorul a ales un ziar publicitar dintr-un alt oraș, când în Ciortkiv au propriile publicații tipărite și online? În cele din urmă, există site-uri oficiale ale consiliilor locale și consiliilor raionale.

Scopul a fost clar – astfel încât nimeni interesat de public și informații despre impactul asupra mediului nu au ajuns în ochi, astfel încât nimeni nu a avut o întrebare inutilă pentru ei.

Astfel, SRL «Energoperspektiva» și Consiliul Local Ciortkiv nu respectă cerințele Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu, care are forța de drept – impune. Aceștia au oferit asistență și orientare obștească în obținerea accesului la informații, contribuind la procesul de luare a deciziilor în probleme legate de mediu.

Care este situația cu construirea unei mici centrale hidroelectrice în Ciortkiv? Terenul cu suprafața de 0,5379 hectare al SRL «Energoperspektiva» a primit în anul 2016 de la comunitatea orașului pentru un termen de 1 an. Înainte, în decembrie 2014, SRL au achiziționat rămășițele barajului vechi și ale porților din oraș. Capacitatea unității hidroelectrice a viitoarei centrale hidroelectrice va fi de 193 kW. Electricitatea va fi vândută la rețeaua energetică generală a țării la un «tarif ecologic» redus, conform art. 65 din Legea Ucrainei «Pe piața energiei electrice»²⁰⁹, care este acum instalat la o centrală electrică de o astfel de capacitate la nivelul de 3,4–5,6 UAH/kW. Astfel, răspunderea limitată va fi profitabilă – cel puțin până când se va anula «tariful verde». Dacă va veni un astfel de moment, această activitate va înceta imediat să fie profitabilă. Astfel, se mențin condițiile de «seră» pentru îmbogățirea «perspectivei energetice» pe râurile mici până la epuizarea lor completă.

Noile posturi la viitoarea centrală hidroelectrică mică nu sunt societăți cu răspundere limitată «Energoperspektiva» pentru rezidenții locali, deoarece vor fi administrate centralizat, într-un mod automat, personalul pentru întreținerea lor nu este aproape necesar.

În prezent se construiește o nouă construcție a barajului – lângă malul drept al râului. Nivelul apei din rezervor superior va crește după construcție, a format un rezervor artificial. În ceea ce privește nivelul apei

²⁰⁹ Про ринок електричної енергії: Закон України від 13.04.2017 р. за № 2019-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 27–28 (14.07.2017). – Ст. 312.

se ridică deasupra hidrocentralelor mici și cât de mare este «pariuri» – nu foarte clar. În unele materiale ale proiectului se precizează că nu va exista nici o ridicare a nivelului, alții – ridicarea a 0,6 metri și chiar 1,1 metri. Diferența nivelurilor de apă din râul Siret de deasupra și dedesubtul centralei hidroelectrice mici va fi de aproximativ 2,7 metri. În cele din urmă, estimarea nivelului apei în râu pe un fundal al schimbărilor climatice progresive este «ghicitul pe motive de cafea». Deoarece doi ani de apă mici – 2015 și 2016 – care nu erau în istoria observațiilor meteorologice din Ucraina. Potrivit Serviciului hidrometeorologic din Ucraina, conținutul de apă al bazinului râului Nistru, în lunile de vară, sa ridicat la 20-40% din multi-standarde. Timp de mulți ani nu există apă de izvor în râurile noastre. Canalele lor în ochi devin supraaglomerate și murdare. În unele râuri ale bazinului Nistru, scurgerea a fost oprită complet. Deteriorarea calității apei – deoarece volumul de ape uzate municipale contaminate deversate în râuri, nu scad. Dacă această tendință continuă, apa din râul Siret va continua să scadă, calitatea apei se va deteriora.

Cum vor reacționa operatorii viitoarei centrale hidroelectrice la apele uzate, desigur, vor opri apa din rezervorul superior, iar în ora de vârf (când rețeaua actuală trebuie să furnizeze «energie de vârf» pentru a stabili rețeaua) o va arunca la turbină. Deci, este probabil ca locuitorii din Ciortkiv, Ugrina și Rosohacia să fie văzuți mai mult sau mai puțin sub centralele hidroelectrice în acele «ore de vârf». Și într-o altă zi a zilei – se vor familiariza cu particularitățile fundului gol al râului.

Unitatea hidroelectrică a centralei electrice va fi echipată cu o turbină tipică orizontală Kaplan de producție poloneză. Șansa de a trece printr-un pește viu este zero. Nu există instalații de reproducere care să permită, cel puțin teoretic, migrarea peștilor prin baraj, proiectul de centrale hidroelectrice mici nu este prevăzut. Deasupra unității de apă vor fi instalate doar rețele de protecție pentru pești. Designerii afirmă că din aceste laturi va exista un efect dacă viteza apei din admisie nu va depăși 0,22 m/s.

Este demn de reamintit faptul că râul Siret sunt în prezent destul de puternic reglementate. În plus față de cascada continuă de iazuri mari în cursul superior al râului – aproape la granița regiunii Lvov cu Ternopil – există patru hidroelectrică privat, Ianiv, Skorodinești, Bilciom-Zolotețka și Kasper, adăugat în curând la cinci – Ciortkivskaia. Fragmentarea

barajelor râurilor care provoacă schimbări negative în ecosistemul său: a crescut evaporarea de la suprafața de rezervoare este constant proces continuu colmatarea. Astăzi vedem că 50 de ani de HPS în Skorodînești și Bilciom și apele lor noroioase, litieră și năpădită de buruieni vegetație de mlaștină. Infiltrarea apei prin pereții rezervorului – provocând inundarea zonelor înconjurătoare și sub conținutul de apă în continuare redus hidroelectrice²¹⁰. În apa stătătoare, conținutul de oxigen dizolvat scade – prin urmare, capacitatea râului de auto-purificare se pierde. Degradarea reziduurilor organice din fundul rezervoarelor duce la eliberarea metanului – cel mai activ gaz care provoacă schimbările climatice prin «efectul de seră»²¹¹. Sub barajul stației hidroelectrice este oprită prin sosirea nisipului și a pietrișului, care este important pentru terenurile de reproducere – băncile sale umple treptat noroiul. Dispăreați de specii de pești care trăiesc în apă curentă. Cele mai multe baraje de pe râu, cu atât mai repede se degradează. În conformitate cu legislația ucraineană, toate centralele termice, indiferent de capacitatea lor conform clauzei 11 Lista activităților periculoase pentru mediu ²¹² clasificate ca activități periculoase din punct de vedere ecologic.

Deși lucrările privind construcția unei centrale hidroelectrice au fost începute înainte de încheierea concluziei. Lucrările au durat deja din septembrie până în octombrie 2017, când orașul Ciortkiv nu a luat decizia de a prelungi termenul de închiriere cu SR «Energoperspektiva» a terenului²¹³.

Ministerul de ecologie și a resurselor naturale al Ucrainei, la

²¹⁰ Загальна характеристика гідрологічного режиму водних об'єктів України у 2015 р. [Електронний ресурс]. – URL: http://meteo.gov.ua/ua/33536/hydrology/hydr_month_review/

²¹¹ *Fenomenul din atmosfera Pământului și a altor planete, în care energia luminii solare, care reflectă de la suprafață, nu se poate reveni în spațiu, deoarece este întârziată de molecule de gaze diferite, ceea ce duce la o creștere a temperaturii suprafeței.*

²¹² Додаток № 2 до Інструкції про здійснення державної екологічної експертизи: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України [Електронний ресурс] від 20.09.1994 р. за № 89 // Ліга Закон. – 1 файл. – REG493.LHT. – Назва з екрана.

²¹³ Архів висновків державної екологічної експертизи за 2017 рік [Електронний ресурс]. – URL: <http://old.menr.gov.ua/index.php/expertyza/vysnovky>

emiterea unei concluzii pozitive, a luat în considerare scrisoarea Consiliului municipal din Ciortkiv din data de 11.08.2017, pe care primăria a confirmat-o, «pretinsa lipsă de propuneri și comentarii de la publicul Ciortkova» cu privire la proiectul de centrale termice mici.

Trebuie remarcat faptul că consiliul municipal în această confruntare nu ia în considerare propunerea publicului în cauză. Deși această chestiune a fost discutată de mai multe ori la sesiunile Consiliului, criticile reprezentanților organizației ecologice neguvernamentale «Lumea Verde» au fost exprimate de fiecare dată în legătură cu proiectul. Din anul 2015, pe site-ul organizației se află textul unei poziții oficiale privind centralele hidroelectrice mici de pe Siret²¹⁴.

Acesta afirmă că «Lumea Verde» salută în general dezvoltarea energiei mici, apropiată de consumator, folosind surse regenerabile de energie: soarele, vântul, apa, biomasa – sub formă de deșeuri din agricultură, comună și silvicultură. Aceste surse ar trebui să reducă în viitor dependența de surse de combustibili fosili care dăunează mediului, să consolideze securitatea energetică a țării și să promoveze dezvoltarea economică a comunităților locale.

Organizația de mediu înconjurător «Lumea Verde» ca o organizație pentru drepturile omului a raportat că pot sprijini construirea de hidrocentrale mici în Ciortkiv în condițiile care să asigure o minimă interferență antropică cu starea ecosistemelor râurilor și garantează participarea publicului la luarea deciziilor. Printre posibilele soluții de proiectare ne-am propus să ia în considerare următoarele: neefectuarea hidroelectrice tip canal de râu plin de acoperire, respectiv, – refuzul de a crea iazuri artificiale și demontarea parțială a uzinelor de apă vechi cu scăderea nivelului apei, utilizarea unor tipuri ecologice de turbine cu viteză redusă (de exemplu – «șurub» model), crearea condițiilor pentru pești deplasa prin circuitul de apă. Organizația de mediu «Lumea Verde», de asemenea, ia în considerare este oportun investitorilor pentru utilizarea temporară a terenurilor din banda de protecție de coastă Siret deasupra și dedesubtul centralelor hidroelectrice mici – pentru măsurile de îmbunătățire a ei și să se întoarcă valea râului la starea naturală.

²¹⁴ Позиція ЕГО «Зелений Світ» щодо проекту спорудження малої ГЕС на річці Серет у межах міста Чорткова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greenworld.in.ua/index.php?id=1437490736>

Publicul interesat consideră că dezvoltarea micului hidroenergetic ar trebui să aibă loc pe principiile minimizării impactului asupra mediului și participării obșteti la luarea deciziilor, ținând cont de normele Constituției și ale legilor Ucrainei, care stabilesc că apa și alte resurse naturale constituie obiectul drepturilor de proprietate ale poporului ucrainean, și că statul garantează cetățenilor săi dreptul la acces liber la informațiile despre mediu și dreptul de a participa la luarea deciziilor privind mediul.

De exemplu, ONG-urile de mediu implementează sarcinile statutare care protejează mediul²¹⁵ și realizarea dreptului cetățenilor la un mediu sănătos.

Aproape tot anul, acțiunile de protest public care vizau oprirea planurilor ilegale ale «UkrHidroEnergо» au continuat să construiască o cascadă de șase centrale hidroelectrice de pe Nistru, în cadrul Parcului Național Natural (PNN) «Canionul Nistrului». Sub presiunea publicului, a fost luată decizia de a interzice construcția consiliilor regionale Ivano-Frankivsk și Ternopil²¹⁶, oamenii de știință de la Universitatea Pedagogică Națională din Ternopil au făcut o evaluare negativă a proiectului²¹⁷, Consiliul științific și tehnic PNN «Canionul Nistrului», un aviz critic de experți – Institutul de Ecologie Carpatică al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, poziția proprie pe planurile de lobby scandaloase a fost publicată de «Lumea Verde»²¹⁸ și alte organizații neguvernamentale²¹⁹.

²¹⁵ Резолюція семінару «Програма розвитку гідроенергетики до 2026 року: регіональний рівень (басейн Дністра)» м. Чернівці, 28.07.2017 р. [Електронний ресурс]. – URL: <http://greenworld.in.ua/index.php?id=1515857028>

²¹⁶ ГЕС на Дністрі: економічна вигода і екологічне лихо [Електронний ресурс]. – URL: <https://dt.ua/business/ges-na-dnistri-ekonomichna-vigoda-i-ekologichne-liho-.html>

²¹⁷ Науковці з ТНПУ ім. В. Гнатюка про доцільність будівництва Верхньодністровського каскаду ГЕС [Електронний ресурс]. – URL: <http://tnpu.edu.ua/news/268/>

²¹⁸ Наміри ПАТ «Укргідроенерго» збудувати каскад ГЕС на Дністровському каньйоні є правовою, економічною та екологічною авантюрою [Електронний ресурс]. – URL: <http://greenworld.in.ua/index.php?id=1456872793>

²¹⁹ Розділ «Екологічні права», Олександр Степаненко, виконавчий директор ЕГО «Зелений світ», голова ГО «Гельсінська ініціатива – XXI» [Електронний ресурс]. – URL: <http://greenworld.in.ua/files/docs/1513542328.pdf>

**Neprezintarea de către agenția «Moldsilva» informații de mediu
înconjurător Asociației internaționale de gardieni ai râului
«ECO-TIRAS»**

În conformitate cu Convenția de la Aarhus, precum și cu legislația actuală a Ucrainei și Moldovei, practic orice persoană care a solicitat să furnizeze informații de mediu înconjurător, dar a primit un refuz (sub forma unui refuz formal sau absența unui răspuns) sau informații insuficiente poate contesta acest act sau inacțiune «în fața instanței. În plus, orice persoană poate contesta o încălcare a dreptului său de a avea acces la informații (de exemplu, atunci când informațiile trebuie comunicate publicului în legătură cu o situație de urgență, dar acest lucru nu sa întâmplat).

Ilustrarea accesului la justiție în ceea ce privește accesul la informații relevante pentru mediu înconjurător poate fi confruntarea Asociației Internaționale a Gardienilor din râul «ECO-TIRAS»²²⁰ împotriva Agenției «Moldsilva»²²¹. Agenția este autoritatea administrativă centrală în domeniul silviculturii, care funcționează în contextul promovării politicii obșteti în acest domeniu, și anume: punerea în aplicare a lucrărilor privind creșterea, restaurarea și conservarea, reconstrucția ecologică, utilizarea rațională a resurselor forestiere, protecția, protecția și dezvoltarea fondului forestier național. Obiectul activității agenției este gestionarea pădurilor în conformitate cu principiile de mediu, pe baza gestionării planificate a fondurilor forestiere și de vânătoare.

La data de 9 ianuarie 2008, asociația «ECO-TIRAS» a trimis o scrisoare agenției «Moldsilva», solicitând copia contractelor de închiriere a tuturor spațiilor forestiere încheiate de agenție cu persoane fizice și / sau persoane juridice și începând cu 1 ianuarie 2008. Această scrisoare a fost precedată de o cerere de furnizare a copiilor a două contracte pentru închirierea de zone ale fondului forestier de stat, care a primit un răspuns negativ.

În răspunsul său din 31 ianuarie 2008, agenția a informat solicitantul cu privire la necesitatea de a motiva cererea de a furniza copii

²²⁰ Asociației Internaționale a Gardienilor din râul «Eco-Tiraz». – URL: <https://www.eco-TIRAS.org/>

²²¹ Agenției «Moldsilva». – URL: <http://www.moldsilva.gov.md/?l=en>

ale tuturor contractelor solicitate, precum și o listă de documente de urgență și de dorit. Mai târziu, în data de 21 februarie 2008, solicitantul a depus din nou solicitarea solicitând aceleași informații. În scrisoarea nr. 01-07 / 362 din 14 martie 2008, referitoare la art. 48 dispoziții privind închirierea unui fond forestier pentru scopuri de vânătoare și / sau de agrement²²², Agenția a raportat că nu poate satisface în mod legitim cererea asociației. Art. 48 dispozițiile privind închirierea unui fond forestier în scopuri de vânătoare și / sau de agrement presupune, în special, că proprietarul este obligat să asigure confidențialitatea și securitatea informațiilor furnizate de locatar.

Astfel, agenția de stat pentru silvicultură «Moldsilva» și-a justificat refuzul din următoarele motive:

- necesitatea de a indica motivul pentru obținerea de copii ale contractelor;
- necesitatea de a furniza o listă de documente dezirabile și urgente;
- confidențialitatea informațiilor solicitate.

Având în vedere refuzul de a furniza informațiile nerezonabile și contrar dreptului național și internațional, solicitantul a intentat un proces în camerele de procedură civilă ale Curții de apel din Chișinău printr-o citație către o instanță, solicitând să declare un refuz ilegal de informare și obligarea pârâtului de a furniza copii ale tuturor contractelor de arendă de teren zone ale fondului forestier al Republicii Moldova.

Asociația ascendentă «ECO-TIRAS» a declarat încălcarea dreptului la informație despre mediu prevăzut de legislația națională a Republicii Moldova, în special:

- art.34 (Dreptul la informare) și p. 2²²³ art. 37 (Dreptul la un mediu favorabil) al Constituției Republicii Moldova²²⁴;
- p. 1 art. 4 (Principiile politicii de stat de a intra în zona de acces

²²² Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau de recreere de la 20.02.2008 № 187. – URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=21919

²²³ *Statul garantează fiecărei persoane dreptul la acces liber la informații fiabile cu privire la starea mediului înconjurător, a condițiilor de viață și a forței de muncă, a produselor alimentare și a bunurilor de uz casnic și a distribuției sale.*

²²⁴ Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?id=311496&lang=2>.

la informațiile oficiale), p. 3 art. 7 (Informații oficiale restricționate) și art. 11 (Obligațiile furnizorilor de informații) Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație»²²⁵;

– p. a art. 30 (Statul recunoaște dreptul tuturor persoanelor la un mediu sănătos și, în acest scop, le asigură, în conformitate cu legislația în vigoare, accesul general, la timp și neîngrădit la informațiile privind starea mediului și sănătatea populației) din Legea Republicii Moldova «Privind protecția mediului înconjurător»²²⁶.

De asemenea, în opinia solicitantului, refuzul de a furniza informațiile solicitate contravine dispozițiilor art. 4 Convenția de la Aarhus. În special, p. 1 (a) art. 4 Convenția de la Aarhus recomandă ca părțile să furnizeze informații la cerere, fără a fi nevoie să își formuleze interesul.

Punctul 4 (d) art. 4 Convenția de la Aarhus prevede motivele refuzului de a furniza informații care încalcă confidențialitatea. Natura confidențială a acestor informații trebuie să fie strict protejată de legislația națională. Aceasta înseamnă că informațiile în cauză trebuie incluse în lista informațiilor comerciale sau industriale confidențiale. Cu toate acestea, Asociația «ECO-TIRAS» nu a solicitat date protejate de Legea Republicii Moldova «Cu privire la secretele comerciale»²²⁷. În același timp, dacă proprietarul informațiilor constată că anumite date sunt clasificate drept «confidențiale», acest lucru nu dă dreptul de a refuza să furnizeze toate celelalte informații. În consecință, în cazul în care numai anumite segmente ale informațiilor intră sub incidența limitării de mai sus, toate celelalte date trebuie separate și puse la dispoziția solicitantului, fără a încălca confidențialitatea. Excepțiile sunt stabilite în clauza 6 a art. 4 din Convenția de la Aarhus.

Potrivit p. 7 art. 4 Convenția de la Aarhus, refuzul trebuie să indice motivele și să furnizeze informații relevante privind accesul la procedurile de revizuire a deciziei în conformitate cu art. 9 din Convenția de la Aarhus.

²²⁵ Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație» № 982 de la 11.05.2000 – URL: <http://lex.justice.md/ru/311759/>

²²⁶ Legea Republicii Moldova «Privind protecția mediului înconjurător» – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=311604&lang=2>

²²⁷ Legea Republicii Moldova «Cu privire la secretul comercial». – URL: <http://lex.justice.md/ru/312792/>

În plus, într-un proces, solicitantul a menționat, de asemenea, că trimiterea pârâtului la art. 48 Decretul guvernamental «Cu privire la aprobarea» prevederilor privind acordarea de păduri funciare pentru vânatoare și / sau recreere²²⁸, care, în sub-secțiunea e), obligă să asigure confidențialitatea și securitatea informațiilor care conțin date cu caracter personal furnizate de locatar, nu are nicio legătură cu cererea, deoarece se referă doar la anumite părți ale contractelor și, în al doilea rând, contractele de închiriere, au fost revendicate, sunt clasificate drept «Informații privind mediul», prevăzute în clauza 3 a art. 1 din Convenția de la Aarhus.

Contestația adresată instanței agenției «Moldsilva» se bazează pe prevederile părții 1 a art. 4, clauza 3 din art. 7, art. 11, art. 21, art. 25 din Legea Republicii Moldova «Cu privire la accesul la informație» și art. 5, art. 14, art. 16, art. 24, clauza 1 b din art. 25 din Legea Republicii Moldova «Contenciosul administrativă»²²⁹.

Printr-o hotărâre din 23 iunie 2008, Camera de caz civil a Curții de apel din Chișinău a fost pe deplin mulțumită de pretenția Asociației Internaționale a Gardienilor din râul «ECO-TIRAS» împotriva agenției «Moldsilva»²³⁰.

De asemenea, instanța a obligat solicitantul la plata cheltuielilor de judecată pentru instanță.

Solicitantul, la rândul său, nu a contestat decizia instanței. Astfel, Asociația Internațională a Gardienilor din râul «ECO-TIRAS» urma să primească informații de mediu din partea Agenției «Moldsilva» pentru îndeplinirea obiectivelor sale statutare..

Agencia de stat «Moldsilva» nu respectă o decizie finală făcută de Camera de cauze civile a Curții de apel Chișinău 23 iunie 2008, în cadrul căreia agenția «Moldsilva» pentru a oferi autorului mesajului solicitat copiile contractelor. Asociația Internațională a polițiștilor de râu «ECO-TIRAS» a făcut apel la Comitetul de conformitate al Convenției privind

²²⁸ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau de recreere de la 20.02.2008 № 187. – URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=21919

²²⁹ Legea Republicii Moldova «Contenciosul administrativ» № 793 de le 10.02.2000 – URL: <http://lex.justice.md/ru/311729/>

²³⁰ The Moldsilva case. – URL: <https://www.informea.org/en/court-decision/moldsilva-case>

accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu în ceea ce privește non-hotărârea de informații. Comitetul a explicat că, dacă agenția de stat are posibilitatea de a nu respecta o hotărâre judecătorească, menționată la paragraful 1 al art. 9 din Convenția de la Aarhus, pot apărea îndoieli cu privire la forța obligatorie a hotărârilor judecătorești în cadrul acestui sistem juridic. Ținând cont de prevederile clauzei 1 a art. 9, care prevede că hotărârile definitive sau de alt organ independent și imparțial stabilit prin lege, sunt obligatorii și, prin urmare, ar trebui să exercite autoritățile obștesti, eșecul Agenției de Stat pentru Silvicultură «Moldsilva» decizie finală completă a Casei În cauzele civile ale Curții de Țară Chișinău, adoptat la 23 iunie 2008, nerespectarea de către partea relevantă a paragrafului 1 al art. 9 din Convenția de la Aarhus²³¹.

Comitetul pentru respectarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu, însoțit de paragraful 36 (b) din anexa la Decizia I / 7 și ținând cont de acordul părții interesate pentru ca Comitetul să ia măsuri, menționată la punctul 37 litera (b) din anexa la Decizia I / 7, recomandă Guvernului Republicii Moldova:

a) asigurarea executării complete a hotărârii definitive a Camerei de cauze civile a Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2008, potrivit căreia Agenția «Moldsilva» este invitată să transmită autorului mesajul copiilor solicitate ale tratatelor;

b) să ia măsuri eficiente legislative și / sau practice pentru a consolida controlul asupra executării de către organele de stat a hotărârilor judecătorești definitive în conformitate cu clauza 1 din art. 9 din Convenția de la Aarhus;

c) să adopte măsuri eficiente (de exemplu, să dezvolte și să asigure punerea în aplicare a unor norme adecvate și eficiente, să stabilească și să consolideze pedeapsa administrativă a funcționarilor publici care nu respectă cerințele legale privind transparența informațiilor și / sau pentru a asigura punerea în aplicare a acestora, să implice publicul să participe la procedurile de control, și obștească date statistice privind propunerile legate de furnizarea de informații) pentru a consolida controlul asupra

²³¹ Practica comitetului de conformitate al Convenției de la Aarhus, URL: ACCC/C/2008/30; ECE/MP.PP/C.1/2009/6/Add.3, 8 februarie 2011, punctul 35.

punerii în aplicare a dispozițiilor Convenției de la Aarhus și a Republicii Moldova konodavstva privind transparența și informarea pentru a preveni orice încălcări viitoare ale drepturilor obșteti consacrate în Convenția de la Aarhus și cu legislația relevantă a Moldovei de către autoritățile obșteti;

d) să modifice art. 48 (e) Rezoluția nr. 187, pentru a exclude posibilitatea interpretării sale, care contravine prevederilor art. 4 din Convenția de la Aarhus;

e) să organizeze cursuri de formare, să obșteti publicații și să organizeze conferințe pentru a crește gradul de conștientizare a funcționarilor publici, inclusiv a angajaților Agenției de Stat pentru Silvicultură «Moldsilva» și a angajaților altor agenții de stat responsabile cu colectarea, prelucrarea și / , precum și angajații instanțelor, cu privire la dispozițiile Convenției de la Aarhus;

f) în cooperare cu reprezentanții publicului și a experților independenți, să analizeze cadrul legal al Moldovei pentru accesul la informații în scopul identificării oricăror prevederi care ar putea să nu respecte prevederile Convenției de la Aarhus și să ia decizii corespunzătoare cu privire la necesitatea unor schimbări;

g) să interzică includerea în acordurile de închiriere a terenurilor gestionate de Fondul forestier de stat a oricăror dispoziții privind confidențialitatea care contravin cerințelor al. (4) art. 4 din Convenția de la Aarhus;

h) să elaboreze și să adopte un plan de acțiune pentru punerea în aplicare a Convenției de la Aarhus, care prevede, în special, măsurile recomandate de Comitet în paragrafele c), e) și f)²³².

În concluzie, trebuie remarcat faptul că Agenția de Stat pentru Silvicultură Moldsilva nu a dorit să respecte în mod voluntar deciziile Camerei de Cazuri Civile a Curții de apel din Chișinău, în legătură cu care Asociația internațională a gardienilor râului «ECO-TIRAS» a adresat Comitetului pentru Accesul la Acces informarea, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu²³³, care a condus la aprobarea de către Guvernul Moldovei în 2011

²³² Practica comitetului de conformitate al Convenției de la Aarhus, URL: [ACCC/C/2008/30; ECE/MP.PP/C.1/2009/6/Add.3](https://www.aarhusconvention.com/ACCC/C/2008/30;ECE/MP.PP/C.1/2009/6/Add.3), 8 februarie 2011, punctul 42.

²³³ Практика Комитета по вопросам соблюдения Орхусской конвенции (2004–2011) / под ред. А. Андрусевич, Т. Алге, К. Конрад, З. Козак. – Львов, 2012. – 238 с.

a aprobării Planului național de acțiuni pentru implementarea în Republica Moldova a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (2011–2015)²³⁴. În același timp, guvernul a exercitat presiuni asupra Agenției de Stat pentru Silvicultură «Moldsilva» de a furniza informații de mediu Asociației «Eco-TIRAS». Asta a fost un caz de ignorare a unei hotărâri judecătorești de către o autoritate de stat emisă în favoarea unui ONG.

Interacțiunea dintre ONG-urile de mediu înconjurător din Belarus, Germania, Polonia și Ucraina în confruntarea proiectului de restaurare a căii navigabile E-40

Organizațiile de mediu din Belarus, Ucraina, Polonia și Germania au atras atenția asupra impactului nociv asupra mediului și asupra riscurilor de investiții sporite ale proiectului de reînnoire a căilor navigabile E-40 (Desenul 1) și solicită respingerea punerii sale în aplicare, concentrându-se asupra altor proiecte transfrontaliere de transport și logistică.

Implementarea proiectului de cale ferată internațională continentală E-40 Gdansk-Herson a atras atenția în primul rând ONG-urilor de mediu, cum ar fi Centrul ecologic național al Ucrainei. Ei ca specialiști, interesați de mesajul din spațiul informațional^{235,236} despre intențiile Ministerului al infrastructurii din Ucraina de a desfășura activități practice destinate implementării proiectului proiectului continental E-40 în Ucraina, datorită amenințărilor catastrofice de mediu pe care le creează.

Societatea obștească ucraineană nu este bine informată cu privire la proiectul E-40 din Ucraina, deoarece riscurile sale sociale și de mediu

²³⁴ Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea în Republica Moldova a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (2011–2015). – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=339051&lang=2>

²³⁵ Стратегічний план розвитку річкового транспорту на період до 2020 року. – URL: <https://mtu.gov.ua/projects/40/>

²³⁶ Віктор Довгань взяв участь у 19- тій Міжнародній виставці та конференції BALTEXPO – URL: <https://mtu.gov.ua/news/29092.html>

înconjurător nu au fost studiate în mod corespunzător și nici o dezbatere obștească nu a avut loc. Proiectul implică în primul rând schimbări semnificative râuri: regimuri hidrologice în schimbare și topografie, construcția și reconstrucția structurilor hidraulice, creșterea dimensiunii pazei, râuri aliniere, construirea de rezervoare, dragarea și mai mult. Nimeni nu știe ce se întâmplă cu depozitele radioactive de pe râurile Pripiaț, Niprul de Sus și Rezervația de la Kiev în timpul executării lucrărilor de dragare prevăzute. Evaluarea impactului asupra mediului și a impactului social²³⁷ nu ia în considerare efectul lucrărilor de dragare.

Publicul este de asemenea preocupat de faptul că activitățile din cadrul proiectului pot începe înainte de elaborarea și aprobarea planurilor de gestionare a bazinelor hidrografice pentru râurile Nipru și Pripiaț. Implementarea proiectului E-40 va depăși, de fapt, implementarea principiului de gestionare a bazinelor, atât Nipru, cât și Pripiaț. În schimb, reprezentantul Ucrainei în cadrul Consiliului bazinului Pripiaț nu este încă prevăzut.

Nu este clar ce spun reprezentanții Ministerului al infrastructurii că un avantaj semnificativ (în afară de altele) al proiectului este acela că proiectul trebuie să îmbunătățească alimentarea cu apă a Ucrainei (scrisoarea Ministerului al infrastructurii din data de 01.03.2018, nr. 1940/27 / 10-18)²³⁸. Acest lucru se datorează faptului că există previziuni complet diferite (din scrisoarea Ministerului pentru protecția mediului înconjurător către Consiliul național de securitate și apărare din 12.03.2018, № 5/4-7/2450-18²³⁹):

– gura râului Pripiaț a suferit o contaminare semnificativă cu radionuclizi ca urmare a accidentului de la Cernobîl. O mare parte din

²³⁷ Impactul asupra mediului înconjurător – orice consecințe ale activităților planificate asupra mediului înconjurător, inclusiv consecințele asupra siguranței oamenilor și a sănătății, florei, faunei, biodiversității, solului, aerului, apei, climei, peisajului, teritoriilor și obiectelor naturale, monumente istorice și alte obiecte materiale sau pentru agregarea acestor factori, precum și consecințele pentru obiectele de patrimoniu cultural sau condițiile socio-economice care rezultă din modificarea acestor factori. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. за № 2059-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 29 (21.07.2017). – Ст. 315.

²³⁸ Архів НЕЦУ.

²³⁹ Архів НЕЦУ.

substanțele radioactive s-au așezat atât în partea de jos a râului Pripiat, cât și în partea de jos a rezervorului din Kiev. În timpul lucrărilor de dragare la limita râului, pe teritoriul zonei de excludere și a zonei de reinstalare necondiționată (obligatorie) și în partea superioară a rezervorului de la Kiev, va exista probabil o deteriorare a calității apei datorată înfundării sedimentelor radioactive;

- posibila schimbare a regimului de apă al Pripiatului superior prin creșterea volumului de drenaj din râul Pripiat pentru a satisface cerințele navigării în creștere în canalul Nipru-Bug;

- dacă creșterea navigației prin transportul pe apă E-40 poate crește de mai multe ori consumul de apă al Canalului Nipru-Bug din râul Pripiat, ceea ce poate duce la o scădere a conținutului de apă al râului Pripiat în partea ucraineană a bazinului.

Centrul național ecologic al Ucrainei a cerut, în scrisoarea sa, să informeze când Ministerul al infrastructurii din Ucraina intenționează să inițieze consultări obștesti cu privire la proiectul E-40, precum și să furnizeze versiunea finală a materialelor de raport ale proiectului E-40 (termenii de referință, raportul de evaluare a mediului, 40).

În cadrul Programului de cooperare transfrontalieră Polonia-Belarus-Ucraina a Uniunii Europene pentru perioada 2007-2013 a fost implementat proiectul «Restaurarea E-40 Principala Cale navigabilă pe zona Nipru-Vistla: strategie de planificare»²⁴⁰ cu finanțarea de 912 657 de euro. Centrul ecologic național din Ucraina a trimis scrisori de solicitare Ministerului al infrastructurii din Ucraina, instituțiilor financiare internaționale, cu o cerere de informare a publicului cu privire la atitudinea lor față de proiectul E-40 și intențiile de finanțare. Banca Mondială²⁴¹ de exemplu, el a răspuns că nu intenționa să finanțeze un astfel de controversat²⁴² proiectul.

Proiectul a fost chemat să determine versiunea optimă a recuperării căii navigabile E-40, care ar putea conecta Marea Baltică și Marea Neagră. Calea de navigație E-40 începe în Gdansk, apoi în secțiunea poloneză trece

²⁴⁰ Регламент работы комиссии по вопросам развития воднотранспортного соединения E-40 на участке Днепр – Висла [Електронний ресурс]. – URL: <http://e40restoration.eu/ua/>

²⁴¹ Світовий банк в Україні, офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁴² *ambiguă, controversată, ne clar.*

de-a lungul Vistului și a râului Bug de Vest spre Terespol și apoi spre granița dintre Polonia și Belarus. În Belarus, această rută trece de-a lungul râului Muhovets, Canalul Nipru-Bug, râurile Pina și Pripiat la granița dintre Belarus și Ucraina. În Ucraina, căile navigabile E-40 ar trebui să formeze râurile Pripiat și Nipru, care conduc la Herson și Marea Neagră. Lungimea totală a căilor navigabile este mai mare de 2000 km.

Desenul 1. Schema de transport pe apă E-40

Reabilitarea căii navigabile E-40 presupune următoarele măsuri: în Polonia ar trebui construit un canal artificial în lungime de aproximativ 160 km; Au fost realizate modernizarea și construirea de structuri hidrotehnice pe canalele Vistula, Nipru Pripiat și Nipru-Bug în trei țări (inclusiv creșterea dimensiunii pistei, construirea de noi unități hidrologice pe râuri, construirea suplimentară a rezervoarelor etc.). Institutul Maritim (Polonia) a elaborat un studiu de fezabilitate pentru implementarea unui astfel de proiect.

Organizațiile obștești «BAGNA» *BAHNA*²⁴³ și «Protecția păsărilor din patrie» *APB – Birdlife*²⁴⁴ și alte organizații neguvernamentale din Belarus, organizațiile de mediu din Ucraina, Centrul Ecologic Național al Ucrainei (CENU) *NECU – National Ecological Centre of Ukraine*²⁴⁵, Societatea poloneză pentru protecția păsărilor *Polish Society for the Protection of Birds (OTOP)*²⁴⁶ și Societatea Zoologică din Frankfurt, *Frankfurt Zoological Society*²⁴⁷ din Germania se opun implementării unui astfel de proiect deoarece, datorită implementării acestuia, există o amenințare directă a pierderii habitatelor speciilor rare de specii sălbatice și a plantelor sălbatice, a habitatelor rare și a peisajelor naturale, deteriorarea regimului hidrologic, reducerea stocurilor de pește etc.

O coaliție internațională a ONG-urilor din domeniul mediului din patru țări lucrează pentru a se asigura că publicul, pe cât posibil, cunoaște amenințările pe care Proiectul E-40 le aduce mediului și oamenilor. Vor fi efectuate cercetări suplimentare pentru a arăta falsitatea proiectului:

- Garda de păsări patronală – Birdlife este o organizație parteneră din Belarus, a cărei misiune este de a conserva biodiversitatea în beneficiul generațiilor actuale și viitoare și de a angaja oamenii în măsuri de conservare active. Zonele cheie ale activităților organizației sunt studiul și conservarea păsărilor sălbatice, precum și participarea la identificarea, conservarea și restaurarea habitatelor importante pentru păsări;

- BAGNA, – Belarus are drept scop prevenirea degradării ulterioare a mediului și conservarea habitatelor naturale și a biodiversității pe teritoriul Belarusului. Obiectivele principale pentru perioada următoare sunt crearea noilor «conservatori» ai vieții sălbatice și

²⁴³ Громадська організація «На захист білоруських боліт» БАГНА, офіційний сайт <http://bahna.land/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁴⁴ Громадська організація «Охорона птичок Батьківщини», офіційний сайт <http://ptushki.org/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁴⁵ Національний екологічний центр України (НЕЦУ), офіційний сайт <http://necu.org.ua/about/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁴⁶ Польське товариство захисту птичок, офіційний сайт <https://www.birdlife.org/europe-and-central-asia/partners/poland-%E2%80%93-polish-society-protection-birds-otop> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁴⁷ Франкфуртське зоологічне товариство, офіційний сайт <https://fzs.org/en/> (дата звернення: 11.07.2018).

extinderea celor existente, sporind eficacitatea acestora; dezvoltarea și promovarea dezvoltării științifice și metodologice în acest domeniu; îmbunătățirea cadrelor legislative și de reglementare pentru politica de mediu și dezvoltarea strategiilor de gestionare a mediului. Organizația coordonează acțiunile societății civile împotriva căilor navigabile interioare E-40 (IWW)²⁴⁸ în Belarusia.

- Societatea Zoologică din Frankfurt FZS, Germania, investește în viața sălbatică de importanță globală, în ceea ce numim «moștenirea peisajelor» – zone de valori estetice și naturale, peisaje virgine, importante procese ecosistemice (cum ar fi migrația) sau valori ecosistemice și includ specii endemice și pe cale de dispariție.

- OTOP – societatea poloneză pentru protecția păsărilor este o organizație parteneră a Birdlife în Polonia, care are misiunea de a proteja păsările și habitatele acestora, precum și crearea și gestionarea rezervelor de păsări noi. Organizația desfășoară activități educaționale pentru a crește sprijinul public pentru conservarea naturii.

- Centrul ecologic național din Ucraina (NECU) este o organizație neguvernamentală non-profit, unind oameni pentru acțiuni comune pentru protecția mediului. Printre membrii organizației se numără oameni de știință, jurnaliști, artiști, studenți și alte persoane care sunt gata să depună eforturi pentru a proteja mediul. Organizația are unități în multe orașe din Ucraina. Acesta urmărește să atragă atenția asupra aspectelor de mediu în procesul de luare a deciziilor.

În timpul implementării proiectului E-40, zonele inevitabile de protecție a mediului vor fi inevitabile, inclusiv cele cu statut de conservare internațională. În Ucraina, punerea în aplicare a proiectului va crea o amenințare de încălcare a păstrate în partea de jos a rezervorului Kiev de depozite radioactive de apele de inundații ale râului Pripiat în 1986 din zona de daune radioactive de la dezastrul de la Cernobil.

Impactul antropic asupra căilor navigabile va crește datorită creșterii încărcăturii de transport și extinderii porturilor, ceea ce va agrava calitatea apei și va avea un impact negativ asupra componentei biologice. În plus, în Ucraina, aproximativ 30 de milioane de oameni

²⁴⁸ Inland waterways https://ec.europa.eu/transport/modes/inland_en

consumă apă potabilă din râul Nipru²⁴⁹, a căror poluare suplimentară va constitui o încălcare a dreptului constituțional al ucrainenilor la un mediu sigur pentru viață și sănătate. Aceasta va fi o problemă a mediului la nivel local, regional și chiar global. Potrivit dezvoltatorilor proiectului, costul ecologic de compensare estimat va fi de aproximativ 3-5 milioane de euro.

În timpul construirii căii navigabile E-40, ar putea fi încălcate zone special protejate de importanță națională, precum și zone internaționale protejate de Convenția Ramsar²⁵⁰, și anume terenurile și teritoriile importante pentru păsări. O mare parte din aceste zone sunt incluse în Rețeaua Emerald²⁵¹, aprobat de Secretariatul Convenției privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale europene în Europa (Convenția de la Berna)²⁵² în noiembrie 2016. Prin urmare, punerea în aplicare a acestui proiect este în contradicție cu obligațiile care decurg din punerea în aplicare a Convenției de la Berna, Convenția de la Bonn²⁵³ și alte acte juridice internaționale în domeniul protecției mediului și

²⁴⁹ Оцінка екологічних проблем басейну Дніпра в контексті загроз національній безпеці України: Аналітична записка Національний інститут стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua/articles/1372/>

²⁵⁰ Convenția privind zonele umede de importanță internațională, în special conservarea păsărilor acvatice de apă de la 02.02.1971 – URL: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.hp_act_text?idt=28030.

²⁵¹ Rețeaua de Emerald (CM, *Emerald Network*) este o rețea de teritorii cu valoare specială și interes pentru conservare (*Areas of special conservation interest – ASCI*). Ar trebui să fie pusă în aplicare în părțile contractante la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și habitatelor naturale europene (Convenția de la Berna, 1979) și a statelor observatoare. Pentru statele membre ale UE, rețeaua de emerald include deja rețeaua Natura 2000. Pentru Ucraina în perioada 2009-2011 s-au efectuat lucrări de identificare a obiectelor potențiale ale rețelei de emerald și, în acest stadiu, sa propus deja includerea rețelelor de emerald pentru a include teritoriile fondului de rezervă naturală alte teritorii, precum și studii suplimentare pentru a justifica includerea lor în rețeaua de emerald în viitor..

²⁵² Convența de la Berna privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale europene în Europa de la 19.09.1979 p. ETS № 104 – URL: <https://lege5.ro/Gratuit/he3dmmbz/conventia-privind-conservarea-vietii-salbatice-si-a-habitatelor-naturale-din-europa-din-19091979>.

²⁵³ Convenția de la Bonn privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice din 23.06.1979 – URL: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=359897>.

conservării biodiversității. Activitățile privind schimbarea canalului de la Pripiat și a regimului său de inundații contravin Legii privind ariile protejate din Republica Belarus²⁵⁴, încalcă regimul de funcționare al parcului național «Pripiat»²⁵⁵, Rezervația peisagistică republicană «Pripiatul mijlociu»²⁵⁶, Institutul de Stat de cercetări și dezvoltare a mediului înconjurător «Radiația de Stat Polisia și rezervația ecologică»²⁵⁷ și altele.

Una dintre sarcinile posibile pentru transportul cu E-40 este produsele petroliere de la Fabrica de rafinării petrolului din Mozir²⁵⁸. Din moment ce designerii consideră că sunt mai fezabili din punct de vedere tehnic și economic decât cele mai multe alte bunuri, ele sunt potrivite pentru transportul pe apă.

În iunie 2017, Ministrul infrastructurii din Ucraina, Victor Dovgan, a declarat că Belarus și Ucraina intenționează să restaureze transportul internațional de pasageri pe râul Nipru, astfel încât «produsele potasi și produse petroliere din Belarus să fie pregătite să meargă mai departe de-a lungul râului Nipru către Marea Neagră și de acolo să exporte»²⁵⁹.

²⁵⁴ Закон Республики Беларусь от 20 октября 1994 года «Об особо охраняемых природных территориях» в редакции Закона Республики Беларусь от 23 мая 2000 года // Ведомости Верховного Совета Республики Беларусь, 1994 г., № 35, Ст. 570.

²⁵⁵ Site-ul oficial al parcului național «Pripiat». – URL: <http://www.npp.by/>

²⁵⁶ Site-ul rezervației naționale «Mlaștinile olmani». – URL: <http://www.stolinzrby.by/ru/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D0%BB%D0%B0%D0%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%BD%D1%8B%D0%B9%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D0%BA%C2%AB%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D1%8F%D1%8F%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BF%D1%8F%D1%82%D1%8C%C2%BB>

²⁵⁷ Statul de cercetare și dezvoltare a mediului, instituție de raportare rațională și ecologică a statului Polessky. – URL: <http://www.zapovednik.by/>

²⁵⁸ ОАО «Мозырский НПЗ», офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <https://mnpz.by/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁵⁹ Білорусь і Україна відновлять вантажоперевезення Дніпром; Аграрне інформаційне агентство Agravery.com сайт [Електронний ресурс]. – URL: <http://agravery.com/uk/posts/show/bilorus-i-ukraina-vidnovlat-vantazoperevezenna-dniprom>

Anterior, susținătorii proiectului a Belarusiei au declarat posibilitatea transportului de produse petroliere de către E-40.

Am dori să atragem atenția asupra faptului că aprovizionarea cu produse petroliere de-a lungul râurilor din Europa de Est va pune zone enorme de risc de dezastre provocate de om. Se știe că accidente de cisterne sunt însoțite de pierderi semnificative de mediu și economice.

Proiectul E-40 nu este primul proiect transfrontalier din regiune. Atât de mult timp planificat pentru a construi canalul «Riga-Herson»²⁶⁰, sau «calea de tranzit Daugava (Dvina Occidentală) – Nipru», creând astfel o căi de tranzit cu o lungime de 2330 kilometri. Ideea creării unei astfel de căi navigabile a apărut în ultimul secol. În 1854, acest proiect a fost examinat și aprobat de ministrul transporturilor din Imperiul Rus. În 1911, Duma de Stat a Imperiului Rus a adoptat un plan pentru construirea căilor navigabile. Au existat trei opțiuni pentru conectarea nordului și sudului Europei:

- conectarea Vistula cu Nistrul;
- conectarea Niprului prin Pripiat cu Bug – Vistula;
- conectarea Canalului Nipru cu Daugava (Dvina de Vest).

Rezultatul a fost ales a treia opțiune – direcția de «Riga-Herson», care este o posibilitate relativ ieftină și rezolvabil punct de vedere tehnic de construire a unui canal în apropierea Vitebsk, Orșă (lungime aproximativ 82 km). Proiectul se numește «Numele canalului Riga Herson de Nicolae al II-lea» y adâncime 3,65 m. Costul estimat al proiectului în acest exemplu de realizare a fost de 300 de milioane de ruble, ceea ce este un curs comparativ 5,4-6,0 miliarde de dolari astăzi și la costul infrastructurii care nu poate intra în structura juridică a proiectului – 25,0-37,0 miliarde Statele Unite ale Americii.

«Legătura dintre Marea Baltică și Marea Neagră ar avea o mare importanță pentru comerțul internațional și pentru porturile din Marea Baltică și, în special, pentru Herson. Calea navigabilă «Riga-Herson» ar fi provocat o răsturnare radicală», a scris Bruno von Gernet în 1914 în raportul său întocmit în numele Comitetului Bursei de la Riga. Dar

²⁶⁰ Херсон-Рига: как в Латвии не построили водный путь, подобный Е-40. Сайт БАГНА [Электронный ресурс]. – URL: <http://bahna.land/2018/07/11/xerson-riga-latvia/> (дата звернения: 11.07.2018).

proiectul real «Riga-Herson» a devenit interesant abia în 2002 în Fondul pentru dezvoltare de mediu și energie din Letonia LAVERA²⁶¹.

Comitetul de transport intern Comisia Economică Europeană al ONU, a auzit mesajul inițiativa guvernelor din Belarus, Letonia și Ucraina privind eventuala creare a unei «căi de tranzit Daugava (Dvina Occidentală) – Nipru», care leagă Marea Baltică și Marea Neagră, a cerut să studieze posibilitatea de a sprijini acest proiect, în special, prin înființarea unui grup de vorbitori pe această temă. Pentru a facilita discutarea acestei probleme la următoarea sesiune a 47-a Grupului de lucru pentru Secretariatul pentru transport intern de apă reproduce mai jos nota explicativă la proiectul «calea de tranzit Daugava (Dvina Occidentală) – Nipru» a primit din partea letonă²⁶². Componenta ecologică a acestui proiect nu a fost considerată în acel moment și riscurile nu au fost luate în considerare. Deși pentru crearea sa în districtul Iecabils se presupune că a fost inundat de la 327 la 963 de hectare de teren, în timp ce râul Daugava a fost transformat într-un canal, ridicându-l în mare măsură nivelul apei.

Cum a influențat publicul decizia? Astfel, Ministerul a comunicatilor din Letonia, pe baza ordinului ministrului din 02.11.2000, a creat un Grup de Lucru pentru a evalua posibilitatile proiectului «Transit Daugava (Dnevna Dvina)». Organizația obștească «Fondul pentru Dezvoltarea Mediului și Dezvoltarea Energiei din Letonia «LAVERA»²⁶³» au fost autorizate să efectueze cercetări preliminare și să

²⁶¹ Стельмашук Наталія. Україна хоче рити канал між Балтійським і Чорним морями. Проект. POSTUP – ПОСТУП №183 (841), 30 листопада 2001 року [Електронний ресурс]. – URL: http://postup.brama.com/011130/183_5_4.html

²⁶² Обмен информацией о мерах, направленных на стимулирование перевозок по внутренним водным путям. Пояснительная записка до Проекту «Транзитний шлях Даугава (Західна Двіна) – Дніпро», отримана від Латвії Distr. GENERAL TRANS/SC.3/2003/13 28 July 2003 Original: RUSSIAN [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2003/sc3/TRANS-SC3-2003-13r.pdf>

²⁶³ Un exemplu clasic de creație BiNGO – BiznesONU, care este creat pentru a sprijini proiectele de afacerii «publicului interesat». O astfel de organizație a ajutat la distribuirea acțiunilor proiectului, vândute pentru 5 euro – pensionari înșelați, spunând că toată lumea ar trebui să-i dea cel puțin o parte. Se așteaptă ca, pentru o mică sumă de bani, pensionarii să investească și să exercite presiuni în calitate de electorat, reprezentând prima societate pe acțiuni la nivel național. În paralel,

atrage fonduri din partea investitorilor locali și străini. Grupuri de lucru similare au fost create în Ucraina și Belarus. La a doua întâlnire a grupurilor de lucru și a experților din țările participante la Riga, 22-23 noiembrie 2001, a fost înființată posibilitatea tehnică de a crea o astfel de rută de tranzit prin conectarea râului Daugava (Dvina Occidentală) și a canalului Nipru (lungime aproximativ 82 km) în vecinătatea orașelor Vitebsk-Orsha (Belarus).

Care a fost problema de mediu a proiectului «Calea de tranzit a Daugavei (Dvina Occidentală) – Nipru». Ca urmare a proiectului, Daugava a încetat să mai existe ca un râu și a devenit un canal de transport maritim – în partea de sus se apropie de granița cu Belarus, nu există suficientă adâncime pentru a trece barje. Ar fi trebuit să se adâncească fundul, iar acesta este o zonă protejată – parcul natural «Arcele Daugava»²⁶⁴ – la fel ca în Pripiat de-a lungul rutei E-40. Teritoriul va suferi schimbări geomorfologice puternice. În plus, Marea Baltică și, astfel, sub amenințarea mare de mediu, echilibrul biologic al fragil sale. Multe specii de pești și mamifere marine sunt obișnuiți cu o mică concentrație de sare în mediul înconjurător și nu vor supraviețui dacă salinitatea va crește după deschiderea căii spre Marea Neagră. Există, de asemenea, multe rase agresive care pot perturba ecosistemul Mării Baltice²⁶⁵. Prin urmare, din cauza ONG-urilor de mediu, a structurilor de afaceri și a guvernelor țărilor interesate, în ciuda lobby-ului la Bruxelles, care încearcă să includă în planul european lista implementării unor proiecte importante de transport pentru UE, nu a reușit să pună în aplicare.

colectarea de semnături a fost pentru Daugava (Dvin) să concedieze la o societate pe acțiuni timp de 99 de ani – de fapt, în proprietate privată.

²⁶⁴ Arcele Daugava este o rezervație naturală, care cuprinde 8 arcuri pe drumul de la Kraslava la Naine. Parcul natural «Daugavas loki», ca parte a județului de peisaje protejate din Augsdaugava, în anul 2004 a fost recunoscut ca teritoriu NATURA 2000, iar în 2011 a fost inclus în Registrul național al patrimoniului mondial al UNESCO din Letonia. – URL:

https://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_parki/daugavas_loki/

²⁶⁵ Херсон-Рига: как в Латвии не построили водный путь, подобный Е-40 сайт БАГНА [Электронный ресурс]. – URL: <http://bahna.land/2018/07/11/xerson-riga-latvia/> (дата звернения: 11.07.2018).

ONG-urile din domeniul mediului consideră că este inacceptabil să organizeze livrarea de produse petroliere pe E-40 și intenționează să lupte cu hotărâre pentru încheierea unui astfel de transport. În cascada rezervoarelor Dniprovsk din Ucraina, se află Kanivsky²⁶⁶ și Dniprovski-Orilsk²⁶⁷ rezervații naturale, parcuri naționale «Marele Lug»²⁶⁸, «Silezia inferioară»²⁶⁹, «Nijnedneprovsk»²⁷⁰, precum și aproximativ 20 de arii protejate de importanță locală²⁷¹. Valea Pripiat include, de asemenea, o serie de parcuri naționale²⁷² și Rezervația Biosferei Ecologice din Cernobil²⁷³. Întreaga cascadă de rezervoare este inclusă în Rețeaua de Emerald^{274,275}.

²⁶⁶ Канівський природний заповідник, офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <http://kanivbiosfera.at.ua/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁶⁷ Природний заповідник «Дніпровсько-Орільський», офіційний сайт [Електронний ресурс]. <https://dopzsite.wordpress.com/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁶⁸ Національний природний парк «Великий Луг», офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <http://grandmeadow.org.ua/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁶⁹ Національний природний парк «Нижньосульський», офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <http://nppns.at.ua/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁷⁰ Національний природний парк «Нижньодніпровський», офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <http://nppn.org.ua/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁷¹ Заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва залежно від їх екологічної і наукової, історико-культурної цінності можуть бути загальнодержавного або місцевого значення. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. за № 2456-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34 (25.08.92). – Ст. 502.

²⁷² Про створення національного природного парку «Прип'ять-Стохід» Указ Президента України від 13.08.2007 р. за № 699/2007 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 62 (31.08.2007). – Ст. 2441.

²⁷³ Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник, офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsinovyny/2263-chornobilskij-radiatsijno-ekologichnij-biosfernij-zapovidnik-unikalna-pam-yatka-prirodi-z-nepovtornim-prirodnim-seredovishchem> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁷⁴ Залучення громадськості та науковців до проектування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні / Полянська К. В., Борисенко К. А., Павlachик П. (Paweł Pawlaczyk), Василюк О. В., Марущак О. Ю., Ширяєва Д. В., Куземко А. А., Осирко О. С. та ін. / під ред. д.б.н. А. Куземко. – Київ, 2017. – 304 с.

De asemenea, publicul atrage atenția asupra riscurilor crescute de investiții ale proiectului de reînnoire a căii navigabile E-40. Pe de o parte, proiectul necesită costuri semnificative. Da, doar pentru a crea un cub de apă²⁷⁶ la granița dintre Belarus și Ucraina, precum și partea de jos a Niprului, potrivit estimărilor Ministerului al infrastructurii, va necesita cel puțin 30 de milioane de dolari. În același timp, așteptările de a atrage volume semnificative de marfă pe această cale navigabilă nu pot fi justificate. De exemplu, partea ucraineană se bazează pe îngrășămintele de potasiu din Belarus care sunt transportate în mod activ pe teritoriul Niprului. Astfel de transporturi au fost deja efectuate în anii '90, dar în cele din urmă li s-a refuzat puterea de inexpediență economică²⁷⁷.

Exporturile de îngrășămintele de potasiu din Belarus sunt în mare parte efectuate pe piețe îndepărtate din Asia de Sud-Est și America de Sud. Chiar dacă presupunem că livrarea lor de la granița dintre Belarus și Ucraina va fi organizată de nave fluviale, eliminând supraîncărcarea în porturile Mării Negre, astfel de nave aflate la «umerul îndepărtat» al traficului vor pierde marfa maritimă mare, acum încărcată cu îngrășămintele de potasiu în porturile maritime baltice cu logistică deja stabilită.

Livrările de produse petroliere din Belarus sunt efectuate în cel mai scurt mod posibil prin porturile maritime din Lituania și Letonia în direcția Europei de Vest, unde se concentrează principalii consumatori. Chiar și încercările repetate ale Rusiei de a transfera rute de aprovizionare cu petrol către porturile rusești, inclusiv reduceri substanțiale la livrare, nu au schimbat rutele tradiționale prin porturile baltice. Există riscuri că transportul de produse petroliere pe Nipru va fi neregulat, dar suficient pentru a crea o amenințare a dezastrelor provocate de om.

Livrarea altor tipuri de mărfuri de către E-40, inclusiv pe Nipru, va avea un potențial limitat datorită faptului că logistica transportului pe

²⁷⁵ Смарагдова мережа в Україні / О.Р. Болтачов [та ін.] ; під ред. Л. Д. Проценка. – Київ: Хімджест, 2011. – 191 с.

²⁷⁶ Україна та Білорусь створять річковий портовий хаб. Економічна правда [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/05/10/624598/> (дата звернення: 11.07.2018).

²⁷⁷ Днепр может вернуть всю славу судоходной реки Телеканал Украина [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YZft4mFGHTU>

căile navigabile interioare pierde în mod obiectiv posibilitățile de livrare rutieră și feroviară în ceea ce privește viteza, capacitatea de a opera loturi mici de mărfuri și apariția unor unități suplimentare în suprasarcină, care, pe cont propriu, prezintă riscuri ridicate de efecte negative asupra mediului.

În funcție de factorii agregați ai investițiilor în amenajarea căilor navigabile interioare, există riscul unei cheltuieli ineficiente a fondurilor bugetare și a banilor investitorilor privați, garantând în același timp daune mediului.

Având în vedere perspectivele economice discutabile și riscurile ecologice colosale, ONG-urile de mediu înconjurător solicită abandonarea planurilor E-40 pentru căile navigabile interioare. În schimb, propun să se concentreze asupra altor proiecte de transport și logistică care vizează dezvoltarea comerțului transfrontalier în regiunea Europei de Est. Astfel de proiecte, în opinia noastră, ar trebui să devină:

- Modernizarea și promovarea celui de-al IX-lea Coridor internațional de Transport, precum și sucursala sa IXB, care leagă Finlanda, Lituania, Rusia, Belarus, Ucraina, Moldova, România, Bulgaria și Grecia.

- Implementarea proiectului go Highway privind construcția unei noi autostrăzi de mare viteză Gdansk – Odesa.

- Modernizarea terminalelor de trecere a frontierei și a terminalelor vamale pentru a crea condiții fără obstacole pentru livrarea de mărfuri între regiunile Baltice și Marea Neagră.

- Dezvoltarea infrastructurii feroviare și a transportului internațional de mărfuri prin acest mod de transport, în special în direcția China – Europa de Nord – China, care utilizează feriboturi feroviare între porturile din Georgia, Turcia și Ucraina.

- Crearea infrastructurii logistice adaptate pentru prelucrarea mărfurilor care circulă între Marea Neagră și regiunea Baltică.

Investitorii europeni, inclusiv cei instituționali, sunt gata să sprijine implementarea acestor proiecte, deoarece vor avea un efect economic garantat și pe termen lung, fără riscuri semnificative pentru mediu și cetățeni.

Pe baza studiului de fezabilitate al proiectului, se așteaptă ca concluziile experților oamenilor de știință să rezulte din implementarea proiectului E-40:

în domeniul ecologiei:

- Habitatul speciilor rare de păsări și alte animale va fi distrus, vor fi amenințate grupuri valoroase de floră, câmpii de inundații și alte oceane.

- Calea navigabilă E-40 va trece prin rezervația radioecologică polisiană din Belarus și Rezervația Biosferei ecologice de la Cernobîl din Ucraina, o zonă în care există în prezent un nivel ridicat de poluare prin radiații care pune în pericol viața și sănătatea oamenilor și nu permite activitatea economică.

- Schimbarea cursului de apă al Pripiatului și al altor râuri, prin care va trece canalul navigabil E-40, va duce la distrugerea unei mari părți a terenurilor de reproducere a peștelui, nivelul poluării apei va crește, ceea ce va submina stocurile de pește.

- Încălcarea depozitelor radioactive situate în partea de jos a rezervorului de la Kiev va crea o amenințare la adresa siguranței alimentării cu apă potabilă a 30 de milioane de persoane din Ucraina, precum și crearea condițiilor pentru contaminarea radioactivă posibilă a capitalei Ucrainei – Kiev.

- O amenințare importantă la adresa mediului în cadrul E-40 este organizarea transportului de produse petroliere. Livrarea unor astfel de încărcături creează riscul dezastrelor majore provocate de om pe toată lungimea E-40;

în sfera socială:

- Construcția căii navigabile E-40 va duce la pierderea turiștilor care vin în Polesia, în principal, pentru a vedea Pripiat, unul dintre ultimele râuri mari din Europa, care a rămas în formă puțin recondiționată. Astfel, o sumă semnificativă a populației, concentrată pe obținerea de venituri din furnizarea de servicii către turiști și vânzarea produselor, își va pierde locurile de muncă și veniturile.

- Construcția de structuri hidrotehnice va duce la distrugerea multor obiecte de patrimoniu istoric și cultural, a monumentelor arheologice situate pe maluri și în luncile Pripiat.

▪ Vânătoarea și pescuitul, ca destinații tradiționale ale vieții sălbatice și principala sursă de venit pentru localnici, vor fi, de asemenea, imposibile din cauza reducerii numărului de animale de vânătoare și a reducerii resurselor de pește în corpurile de apă, care sunt planificate să efectueze lucrări în cadrul proiectului de redresare E40;

în domeniul economiei:

– Abilitatea de a aduce sarcini de E-40 într-o cantitate suficientă pentru a se asigura că cel puțin costul curent de lucru pe flotă fluvială și întreținerea infrastructurii este plătit este extrem de discutabil. Conform estimărilor Institutului Naval din Gdansk, acest trafic ar trebui să fie de cel puțin 6 milioane de tone pe an.

– E-40 nu are avantaje evidente pentru tranzitul mărfurilor de tranzit și, prin urmare, există riscul ca planurile de implicare să nu fie realizate. Transportul pe căile navigabile interioare prin parametrii cheie ai competitivității este inferior transportului auto și feroviar, inclusiv viteza de livrare, capacitatea de a opera cantități mici de bunuri, utilizarea unor scheme logistice flexibile, prezența restricțiilor sezoniere. De asemenea, atunci când conduceți pe căile navigabile interioare, de obicei, în cadrul lanțului de aprovizionare, există legături suplimentare pentru transbordare a mărfurilor, întârziind costurile de transport și de transport sunt împovărătoare.

– E-40 nu creează avantaje clare și incontestabile, chiar și pentru livrarea gamei specificate de mărfuri care, prin caracteristicile lor tehnice și economice, sunt potrivite pentru transportul pe căi navigabile interioare. Astfel, piețele-cheie pentru îngrășămintele de potasiu din Belarus sunt regiuni geografice îndepărtate – China, India, America de Sud, Asia de Sud-Est, Australia.

– Rentabilitatea costurilor de capital nu este vizibilă, precum și efectul multiplicator al investițiilor asupra economiei este discutabil. După cum sa menționat în studiul de fezabilitate al proiectului, în viitorul apropiat, returnarea cheltuielilor de capital pentru facilitatea E-40 nu este vizibilă. Este posibil să se țină cont doar de rambursarea cheltuielilor curente pentru lucrările și întreținerea infrastructurii flotei, cu condiția să se atingă volumele regulate de transport de peste 6 milioane de tone de mărfuri pe an.

– Conform combinației de factori, este asigurat doar efectul economic pe termen scurt pentru perioada de dezvoltare a investițiilor și

executarea lucrărilor contractuale pe infrastructura E-40. În efectele pe termen mediu și lung ale punerii în aplicare a acestui proiect de investiții poate fi zero sau chiar negativă. Asemenea perspective nu respectă principiile dezvoltării durabile, care ar trebui să fie baza proiectelor de infrastructură. Transportul pe apă din cauza competitivității scăzute este cea mai subvenționată industrie pe unitate de marfă. Deci, pentru Belarus în 2015, subvențiile bugetare specifice pentru transportul apei sa ridicat la 2,5 miliarde de ruble la 1 milion de tone. Este aproape o mie și jumătate mai mare decât în transportul auto sau feroviar, unde subvențiile au stabilit 1,8 milioane de ruble. și 1,7 milioane de ruble la 1 milion de tone. km cifra de afaceri! Cu o asemenea profunzime de subvenționare, redistribuirea traficului de marfă în favoarea E-40 nu poate produce decât un «efect multiplicator» pentru țară – o creștere semnificativă a cheltuielilor bugetare anuale.

– Efectul economic promis de creare a locurilor de muncă în transportul de apă și infrastructura sa va fi compensat de posibila reducere a locurilor de muncă în sectoarele transportului rutier și feroviar și de deteriorarea performanței economice a transportatorilor. Pierderile transportatorilor rutieri pot ajunge la aproximativ 80 milioane de dolari. pe an. În cazul creării unui sistem de structuri hidraulice pe râul Pripiat, pe care proiectul o are în vedere, vor fi necesare investiții uriașe anuale pentru a sprijini și asigura funcționarea acestor structuri. Proiectul nu răspunde la întrebarea: în detrimentul mijloacelor financiare E-40 care vor fi menținute într-o stare funcțională;

aspect transfrontalier

✓ Eventualele accidente din Polonia și Belarus vor avea efecte transfrontaliere asupra mediului înconjurător în Ucraina.

✓ Crearea canalelor suplimentare ale bazinelor hidrografice ale Mării Baltice și Mării Negre poate deveni un canal pentru migrarea noilor specii invazive de floră și faună, ale căror consecințe atât pentru ecosisteme, cât și pentru economie.

Având în vedere cele de mai sus, ONG-urile de mediu din Belarus, Ucraina și Polonia intenționează să împiedice crearea structurilor hidrotehnice pe scară largă pe râurile Pripiat și Vistula în toate etapele proiectului și, dacă se creează o astfel de infrastructură – să solicite dezmembrarea.

ONG-urile din mediul înconjurător îndeamnă guvernele din trei țări și investitorii instituționali să se concentreze asupra altor proiecte mai eficiente în dezvoltarea transportului și logisticii.

Profund convins de Coaliția Organizațiilor obșteti de protecție a mediului înconjurător, proiectul E-40 nu trebuie implementat datorită faptului că:

- afectează negativ zonele protejate și astfel amenință biodiversitatea și habitatele pe zonele umede;
- acest lucru nu este în concordanță cu politicile de mediu existente, inclusiv cu diverse convenții internaționale;
- nu ține seama de principiile dezvoltării durabile, acordându-se o atenție deosebită fundamentării economice și sănătății oamenilor în anumite locuri, de exemplu sub nivelul curent din zona de excludere de la Cernobil²⁷⁸, de-a lungul acestuia, lungimea de 2000 km.
- calculul economic ignoră conceptul de servicii ecosistemice, de exemplu, soluții de resurse naturale pentru atenuarea efectelor inundațiilor și a schimbărilor climatice.

Astfel, o coaliție de ONG-uri și comunitatea de mediu puternic împotriva proiectului E-40 în Belarus, Ucraina și Polonia și trebuie să ia în considerare opinia ONG-urilor de mediu în a decide cu privire la implementarea acestuia. Opinii cu privire la proiectul de E-40, pe baza Convenției a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice și acordul de la Paris la acesta, Convenția de la Berna, Convenția privind diversitatea biologică, Convenția privind zonele umede, Convenția de la Bonn privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, Convenția Ramsar privind apa Zonele umede și alte convenții privind protecția mediului.

²⁷⁸ Територія, з якої проведено евакуацію населення в 1986 році; Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27.02.1991 р. за № 791а-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 16 (16.04.91). – Ст. 198.

GLOSARIU

A

Acord de caritate – asistență specifică sub formă de valută pentru a fi utilizată de beneficiar în intervalul de timp specificat de beneficiar.

Activitate benevolentă – activitățile legate de acordarea de asistență și sprijin celor care au nevoie, pe baza principiilor omenerii umanității și asistenței reciproce, care se desfășoară exclusiv fără egoism (fără scopul de a obține un profit sau alt beneficiu).

Activitate caritabilă – asistență voluntară personală și / sau de proprietate pentru îndeplinirea obiectivelor specificate în prezenta lege, care nu implică primirea unui beneficiar beneficiar al profitului, precum și plata oricărei remunerații sau despăgubiri către beneficiar în numele sau în numele beneficiarului.

Activitate de patronaj – activități caritabile în sfera educației, culturii și artei, protecția patrimoniului cultural, știință și cercetare, desfășurată în conformitate cu procedura stabilită de Legea Ucrainei «Cu privire la activitățile caritabile și organizațiile caritabile» și alte legi ale Ucrainei.

Activitatea de voluntariat – forma activității caritabile – activități voluntare, orientate social, non-profit, realizate de voluntari prin asistență voluntară.

Adaptarea legislației la legislația UE – procesul de aducere în concordanță cu legile Ucrainei și a altor acte legislative normative cu *acquis communautaire*.

Administrator al Registrului Uniform de Formări obșteti – întreprinderea de Stat «Sistemele Informatice Naționale», care desfășoară activități de creare și întreținere a software-ului Unified Register, acordând acces la Registrul Unificat, asigură păstrarea și protecția datelor conținute în Registrul Unificat, emite extrase din Registrul Unificat și îndeplinește alte funcții prevăzute de Situația.

Advocacy – procesul care vizează schimbarea politicilor, a legilor și a practicilor pe care le utilizează persoanele, grupurile și instituțiile cu influență.

Ajutor pentru adrese – plata unică sau periodică în numerar sau furnizarea de bunuri, care se efectuează în baza unor decizii speciale ale autorităților și ale organizațiilor de conducere sau organizații obștesti. Legislația prevede următoarele tipuri de asistență specifică: subvenții specifice, asistență specifică pentru viață, asistență umanitară și caritabilă.

Ajutor pentru voluntari – lucrări și servicii oferite gratuit de către voluntari.

Ajutor umanitar – donații în numerar sau în natură vizate, sub formă de asistență financiară sau donații sau asistență sub formă de lucrări sau servicii furnizate de externe le și donatorilor interni sub terenuri umanitare beneficiarilor de ajutoare umanitare pentru Ucraina sau în străinătate, care are nevoie de ea din cauza vulnerabilității sociale, insecuritate materială, situație financiară dificilă, starea de urgență, în special ca urmare a unor dezastre naturale, accidente, epidemii și epizootii, dezastre ecologice, tehnologice și de altă natură, care pun în pericol viața și sănătatea, sau boli grave ale anumitor persoane, precum și să se pregătească pentru apărarea armată a statului și protecția sa, în cazul unei agresiuni armate sau de conflict armat. Ajutorul umanitar este un fel de filantropie și ar trebui direcționat în funcție de circumstanțe, nevoi obiective, consimțământul beneficiarilor și supus cerințelor art. 3 din Legea Ucrainei «Cu privire la activitățile caritabile și organizațiile caritabile».

Asistență gratuită (expediere, execuție lucrări, prestări de servicii) – acordarea de asistență umanitară fără niciun fel de compensație financiară, materială sau de altă natură donatorilor.

Asociația obștească – asocierea voluntară a persoanelor și / sau a persoanelor juridice de drept privat pentru implementarea și protecția drepturilor și libertăților, satisfacerea intereselor sociale, în special economice, sociale, culturale, de mediu și de altă natură. Cu statut de persoană juridică, o asociație obștească este o societate non-profit, al cărei scop principal nu este profitul.

Asociația Organizațiilor Angajatorilor – o organizație non-profit non-profit care unește organizațiile patronale și asociațiile acestora.

Audieri obștesti – întâlnirea cu deputații din consiliul relevant și cu oficiali ai autoguvernării locale, pe parcursul căreia membrii comunității teritoriale le pot auzi, ridică probleme și pot face propuneri

cu privire la problemele locale ale autoguvernării locale. Acestea se desfășoară cel puțin o dată pe an, iar propunerile făcute privind rezultatele audierilor obșteti fac obiectul unei revizuirii obligatorii din partea autorităților locale autonome.

B

Beneficiar – dobânditor de caritate (o persoană fizică, o organizație non-profit sau o comunitate teritorială) care primește asistență de la unul sau mai mulți binefăcători pentru realizarea obiectivelor definite de Legea Ucrainei «Cu privire la activitățile caritabile și organizațiile caritabile».

Beneficiarii asistenței umanitare – persoanele fizice și juridice care au nevoie de ele și care sunt direct asigurate.

Binefăcător – o persoană fizică capabilă sau o persoană juridică de drept privat (inclusiv o organizație caritabilă) care se angajează voluntar să desfășoare unul sau mai multe tipuri de activități caritabile.

D

Declarația Registrului unic de stat al persoanelor juridice, persoanelor fizice – antreprenorilor și asociațiilor obșteti – documentul electronic sau în cazul în care Legea Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și fizice – antreprenori și asociații obșteti», în formă de hârtie, care se formează și se actualizează rezultatele activităților de înregistrare și furnizează informații cu privire la persoana juridică sau divizarea acesteia separată, individuale – antreprenor (inclusiv înregistrarea în statisticile guvernamentale și servicii fiscale de stat, licențe și permise de documente) sau formarea socială, nu m statutul unei persoane juridice.

Discuție obștească (audiere obștească sau întâlnire deschisă) – procedura de identificare a opiniei obșteti pentru a fi luată în considerare atunci când se iau decizii ale autorităților executive cu privire la chestiuni care cauzează sau pot avea un impact negativ asupra stării mediului (eliberarea deliberată a organelor modificate genetic, cazare, proiectare, construcție sau reconstrucție de obiecte, acte etc.).

Donație caritabilă – donarea gratuită de fonduri, alte proprietăți, drepturi de proprietate asupra dreptului de proprietate al beneficiarilor pentru a atinge anumite obiective predeterminate ale activităților

caritabile, în conformitate cu Legea Ucrainei «Cu privire la activitățile caritabile și organizațiile caritabile».

Donatori (străini, casnici) – persoane juridice și persoane fizice din Ucraina sau din străinătate care oferă în mod voluntar asistență umanitară beneficiarilor de asistență umanitară în Ucraina sau în străinătate.

Dreptul la libertatea de asociere în partidele politice și asociațiile obștești (art. 36 din Constituția Ucrainei) – oportunitatea garantată de stat de asociere liberă a cetățenilor la partidele politice și la organizațiile obștești pentru realizarea și protejarea drepturilor și libertăților lor și satisfacerea intereselor lor politice, economice, sociale, culturale și de altă natură, cu excepția restricțiilor stabilite prin lege în interesul siguranței naționale și al ordinii obștești, al sănătății obștești sau al protejării drepturilor și libertăților altora.

F

Fondatori ai unei asociații obștești – cetățeni ai Ucrainei, străini și apatrizi care au reședința legală în Ucraina sub vârsta de 18 ani și organizații comunitare pentru tineri și copii – 14 ani. Numărul de fondatori nu poate fi mai mic de două persoane.

Formarea obștească – partidele politice, formațiunile structurale ale partidelor politice, asociațiile obștești, sucursalele locale ale unei asociații obștești cu statut de persoană juridică, syndicatele, asociațiile lor, organizațiile syndicale, prevăzute de statutul syndicatelor și asociațiilor lor, uniunile creative, syndicatele, curțile permanente de arbitraj, organizațiile patronale, asociațiile acestora, subdiviziunile separate ale organizațiilor neguvernamentale străine, reprezentanțele, sucursalele organizațiilor caritabile străine.

G

Grefier al Registrului Asociațiilor obștești – o persoană autorizată a Ministerului de justiție și a organului său teritorial.

Î

Înregistrarea de stat a persoanelor juridice, a formațiunilor obștești care nu au statut de persoană juridică și a persoanelor fizice – antreprenori – recunoașterea oficială de către stat certifică faptul

creării sau încetarea unei persoane juridice, o clădire obștească, care nu are statut legal, care atestă existența respectivului statut de asociații obștești, syndicate, organizații sau asociații ale acestora, partide politice, organizații ale angajatorilor, la «asociațiile patronale și simbolurile lor, care certifică faptul de intrare sau de retragere a statutului de întreprinzător individual, modificări ale informațiilor conținute în USR a persoanelor juridice și fizice – precum și a altor acțiuni de înregistrare prevăzute de Legea Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și fizice – antreprenori și asociații obștești».

Întreprinderi fără scop lucrativ, instituții și organizații – întreprindere, instituție și organizație care îndeplinește simultan aceste cerințe:

- formate și înregistrate în conformitate cu procedura stabilită de legea care reglementează activitățile organizației nonprofit relevante;
- ale căror acte constitutive conțin o interdicție privind distribuirea veniturilor (profiturilor) sau a părților lor în rândul fondatorilor (participanților), membrilor unei astfel de organizații, angajaților (cu excepția muncii lor, acumularea unei singure contribuții sociale), membrii organelor de conducere și alte persoane legate de acestea;
- ale căror acte constitutive prevăd transferul activelor către una sau mai multe organizații nonprofit de tip corespunzător sau venituri bugetare în cazul rezilierii persoanei juridice (ca urmare a lichidării, fuziunii, divizării, aderării sau transformării sale);
- introduse de organul de control în Registrul instituțiilor și organizațiilor non-profit.

Întreprinderi fără scop lucrativ, instituții și organizații – nu este contribuabil pentru profitul întreprinderilor în conformitate cu clauza 133.4 din art. 133 din Codul fiscal al Ucrainei.

L

Libertatea conștiinței – libertatea de a avea, de a accepta și de a schimba religia sau convingerea în alegerile lor și de libertatea de a se exprima în mod deschis și liber pentru a-și disemina credințele religioase sau ateiste, singure sau în asociere cu alții.

M

Membru a sindicatului – un membru al sindicatului își recunoaște statutul și plătește comisioane de membru.

Mesaj de telecomunicație caritabil – un mesaj vocal inițiat de la echipamentul utilizatorului final, un mesaj text, un set de un anumit număr, utilizarea tonurilor de ton vocal fixate de echipamentul operatorului de telecomunicații la numărul de telefon alocat pentru strângerea de fonduri în scopuri caritabile.

Mișcarea Internațională a Crucii Roșii – Mișcarea Internațională a Crucii Roșii și a Semilunii Roșii, ale cărei componente sunt Comitetul Internațional al Crucii Roșii, Federația Internațională a Societăților Crucii Roșii și Semilunii Roșii și Societățile Naționale de Cruce Roșie și Semilună Roșie.

O

ONG-uri pentru tineret – asocierea cetățenilor cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani, al cărei scop este exercitarea și protejarea drepturilor și libertăților acestora și satisfacerea intereselor comune politice, economice, sociale, culturale și de alte interese.

Opoziția obștească – organizațiile obșteti și asociațiile acestora, grupurile de cetățeni și cetățenii individuali ale căror interese legitime nu sunt luate în considerare (ignoreate) de acțiunile practice ale puterii actuale de stat.

Opoziție politică – partidele politice, coaliția (blocurile) ale căror obiective și sarcini ale programului nu sunt în concordanță cu cursul oficial al actualei puteri de stat.

Organizarea obștească – asociația obștească, fondatorii și membrii (participanții) ai căror persoane sunt persoane fizice.

Organizarea obștească a culturii fizice și a orientării sportive – asociație de cetățeni, care este creată pentru a satisface nevoile membrilor săi în domeniul culturii fizice și al sportului.

Organizația sindicală primară – o uniune voluntară a membrilor sindicalilor, care lucrează de obicei în cadrul aceleiași întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de forma de proprietate și de tipul conducerii sau de o persoană care utilizează forța de muncă angajată sau care se ocupă singură de muncă sau de studii într-o instituție de învățământ.

Organizație caritabilă – o persoană juridică de drept privat a cărei acte fondatoare definesc activități caritabile în unul sau mai multe domenii definite de legislația în vigoare drept principalul scop al activității sale.

Organizație religioasă – o organizație formată în scopul satisfacerii nevoilor religioase ale cetățenilor de a profesa și răspândi credința și de a acționa în conformitate cu structura ierarhică și instituțională a acestora, aleg, numeste și înlocuiește personalul în conformitate cu statutele sale (regulamentele).

Organizații non-profit – persoane juridice (altele decât organele de stat, organele administrației de stat și instituțiile de stat și proprietatea comună) care nu sunt instituții financiare create pentru desfășurarea activităților științifice, educaționale, culturale, recreative, de mediu, religioase, caritabile, sociale, politice și de altă natură nevoile și interesele cetățenilor în limitele definite de legislația Ucrainei, fără scop de profit.

Organizațiile angajatorilor – organizațiile statutare autoguvernare, formate pe principiile voluntariatului și egalității în scopul reprezentării și protejării intereselor legitime ale angajatorilor. Organizațiile patronale pot fi unite în sindicate și alte asociații patronale statutare.

Organizațiile obștesti pentru copii – asociația cetățenilor cu vârste între 6 și 18 ani, al cărei scop este de a desfășura activități care vizează realizarea și protejarea drepturilor și libertăților lor, abilități creative, satisfacerea propriilor interese care nu contravin legislației și formarea socială ca membri cu drepturi depline ai societății.

Organizațiile sindicale – unitățile organizaționale ale sindicatelor, definite prin actul constitutiv al uniunii, care acționează în cadrul competențelor prevăzute de statut și de legislația în vigoare.

Organul suprem de conducere al unei organizații neguvernamentale – În funcție de amploarea activităților organizației și de numărul membrilor săi, pot exista: o adunare generală, o conferință sau un congres. Se întrunește o dată pe an pentru a lua cele mai importante decizii: crearea sau lichidarea organizației, aprobarea Cartei, acceptarea și demiterea membrilor organizației, alegerea și retragerea membrilor Consiliului de administrație, Comisia de Audit etc. Puterile sale nu pot fi delegate.

P

Partid politic – conform legii, o asociație voluntară de cetățeni – aderenți ai unui anumit program național de dezvoltare socială, care urmărește să promoveze formarea și exprimarea voinței politice a cetățenilor, participă la alegeri și alte evenimente politice.

Principiul autogovernării – dreptul membrilor (participanților) unei asociații obștești de a gestiona în mod independent activitățile unei asociații obștești în conformitate cu scopul (obiectivele) acesteia, de a determina direcțiile de activitate, precum și neintervenția autorităților de stat, a altor organe de stat, autorităților din Republica Autonomă Crimeea, asociație obștească, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Principiul egalității în fața legii – asociațiile obștești sunt egale în drepturile și obligațiile lor în conformitate cu legea, ținând seama de forma și forma organizatorică și juridică, tipul și / sau statutul unei astfel de asociații.

Principiul liberei alegeri a teritoriului activității ONG-urilor – dreptul asociațiilor obștești (organizațiile patronale, sindicatele, asociațiile lor) de a determina în mod independent teritoriul activităților lor, cu excepția cazurilor stabilite de lege.

Principiul lipsei de interes pentru proprietate – membrii (participanții) unei asociații obștești nu au dreptul să împartă proprietatea unei asociații obștești și nu sunt responsabili pentru obligațiile sale. Venitul sau proprietatea (bunurile) unei asociații obștești nu este supusă distribuirii între membrii săi (participanți) și nu poate fi folosită în beneficiul unui membru (participant) al unei asociații obștești, al funcționarilor săi (cu excepția plății forței de muncă și a deducerilor sociale ia măsuri).

Principiul publicității – asociațiile obștești informează publicul cu privire la obiectivele și activitățile lor.

Principiul transparenței, al deschiderii – dreptul tuturor membrilor (participanților) unei asociații obștești de a avea acces liber la informații despre activitățile sale, inclusiv deciziile și măsurile luate de asociațiile obștești, precum și obligația unei asociații obștești de a asigura acest acces.

Principiul voluntariatului – dreptul unei persoane de a participa liber sau nu într-o asociație obștească, inclusiv în constituirea acesteia,

admiterea la o astfel de asociere sau încetarea participării (participării) la ea.

Program de caritate – un complex de evenimente caritabile în domeniile definite de legislația în vigoare.

Public interesat – un public care are sau este probabil să influențeze procesul de luare a deciziilor cu privire la problemele de mediu sau care are un interes în acest proces.

R

Registrul asociațiilor obștești – singura bază de date electronică creată și desfășurată în scopul contabilizării asociațiilor obștești și oferind acces la informații despre asociațiile obștești.

Registrul instituțiilor și organizațiilor fără scop lucrativ – un sistem automat de colectare, colectare și prelucrare a datelor privind întreprinderile, instituțiile și organizațiile fără scop lucrativ în conformitate cu clauza 133.4 din art. 33 din Codul fiscal al Ucrainei.

Reprezentant sindical – conducătorul sindicatului, organizarea acestuia, uniunea sindicatelor, organul sindical, organizația profesională sau altă persoană autorizată să reprezinte statutul sau decizia relevantă a organului sindical.

S

Semnarea organizației necomerciale – este atribuit grupurilor individuale de întreprinderi, instituții și organizații (0031 – 0048) în conformitate cu subsecțiunile. 133.4.6 p. 133.4 din art. 133 de bucați din Ucraina.

Serviciu alternativ – este introdus în loc să se supună serviciului militar și este destinat să îndeplinească obligația față de societate.

Sindicatul – un organ creat în conformitate cu statutul (regulamentele) sindicatului, uniunea sindicatelor, prin care sindicatul își exercită puterile.

Sindicatul profesional (sindicat) – до організація обстеască necomercială voluntară care unește cetățenii cu interese comune pe tipuri de activități profesionale (de lucru).

Singurul registru al formațiunilor obștești – baza electronică care conține informații privind legalizarea (înregistrarea): partide politice; organizații obștești; organizații caritabile; sindicate creative; camere de

comerț și industrie; instanțele de arbitraj permanente; Statute: Statutul Fondului de Asigurări Sociale împotriva Accidentelor Industriale și Bolilor Ocupaționale, statutele altor fonduri de asigurări sociale de stat obligatorii, statutele comunităților teritoriale; asociații ale organelor autoguvernării locale. URL: <http://rgf.informjust.ua/>

Singurul registru de stat al persoanelor juridice, persoane fizice – antreprenori și asociațiilor obștresti – singurul sistem informațional de stat care asigură colectarea, acumularea, prelucrarea, protecția, înregistrarea și furnizarea de informații despre persoane juridice, persoane fizice – antreprenori și entități obștresti care nu au personalitate juridică.

Societatea Crucii Roșii din Ucraina – o parte integrantă a mișcării Crucii Roșii Internaționale, o organizație umanitară voluntară total-ucraineană. Societatea Crucii Roșii din Ucraina ajută statul să acorde asistență medicală și umanitară în vremuri de conflict armat și timp de pace, participă la acordarea de asistență internațională în caz de dezastre și urgențe, oferă asistență medicală și socială celor mai vulnerabile grupuri ale populației.

Societatea obștească – libertatea oamenilor liberi, egali, fiecare dintre care statul oferă oportunități legale de a fi proprietar, să se bucure de libertatea economică și de protecție socială fiabilă, precum și să participe la viața politică.

Statutul de stat ucrainean al unei asociații obștești – o asociație obștească, înregistrată în conformitate cu procedura stabilită prin lege, dacă are unități separate în majoritatea unităților administrativ-teritoriale specificate în p. 2 a art. 133 din Constituția Ucrainei și dacă o astfel de asociație obștească a confirmat acest statut în conformitate cu procedura stabilită prin Legea Ucrainei «Cu privire la înregistrarea de stat a entităților juridice, persoanelor fizice – antreprenorilor și asociațiilor obștești».

U

Uniunea creativă – asociația voluntară a lucrătorilor creativi profesioniști din direcția profesională corespunzătoare în domeniul culturii și artei, care are o componentă fixă și operează pe baza cartei.

Uniunea obștească – asociația obștească, fondatorii căreia sunt persoane juridice de drept privat și membri (participanți) pot fi persoane juridice de drept privat și persoane fizice.

Uniuni de sindicale – asociațiile voluntare ale organizațiilor sindicale (primare, locale, regionale, regionale, sucursale) pentru implementarea sarcinilor și funcțiilor definite de Legea Ucrainei «Cu privire la sindicatele, drepturile și garanțiile lor de activitate».

V

Venituri (profituri) ale organizațiilor non-profit – sunt utilizate exclusiv pentru finanțarea cheltuielilor pentru întreținerea unei astfel de organizații non-profit, realizarea obiectivelor (scopuri, obiective) și a direcțiilor de activitate determinate de documentele sale constitutive.

Veniturile organizațiilor religioase fără scop lucrativ – sunt utilizate pentru desfășurarea activităților non-profit (caritabile) prevăzute de lege pentru organizațiile religioase, inclusiv acordarea de asistență umanitară, activități caritabile, caritate.

Voluntar – o persoană care desfășoară în mod voluntar activități nonprofit direcționate social prin furnizarea de asistență voluntară.

LITERATURA RECOMENDATĂ

Acte normative și juridice

Acte normative internaționale

1. Pactul internațional privind drepturile civile și politice de la 16 decembrie 1966. – URL: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/82590>

2. Convenția de la Geneva privitoare la tratamentul prizonierilor de război de la 12 august 1949. – URL: <https://crucearosie.ro/assets/Uploads/Conventia-de-la-Geneva-III.pdf>

3. Carta Națiunilor Unite și Statutul Curții Internaționale de Justiție. – URL: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/19362>

4. Carta socială a Europei URL: <https://rm.coe.int/168047e170>
Carta socială a Europei (revazuită) – URL: <http://www.dri.gov.ro/carta-sociala-europeana-revizuita/>

5. Convenția de la Bonn privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice din 23.06.1979 – URL: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=359897>

6. Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză, aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticide care fac obiectul comerțului internațional din 10.09.1998 – URL: <https://lege5.ro/Gratuit/ge4daojw/conventia-de-la-rotterdam-privind-procedura-de-consimtamant-prealabil-in-cunostinta-de-cauza-aplicabila-anumitor-produsi-chimici-periculosi-si-pesticide-care-fac-obiectul-comertului-international-din->

7. Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante – URL: <https://rm.coe.int/16806dbac4>

8. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (data semnării: 04.11.1950) URL: <http://www.dri.gov.ro/conventia-europeana-pentru-apararea-drepturilor-omului-si-a-libertatilor-fundamentale-roma-4-xi-1950/>

9. Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu de la 25.06.1998 – URL: <http://www.cncan.ro/assets/Legislatie/Tratate-acorduri-conventii/Conventii/Conven-tia-privind-accesul-la-informatie-participarea-publicului-la-luarea-deciziei-si-ccesul-la-justitie-in-probleme-de-mediu.pdf>

10. Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale de la 01.02.1995.– URL: http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Conventia_Cadru_pe_ntru_Protectia_Minoritatilor_Nationale.pdf

11. Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale europene în Europa de la 19.09.1979 p. ETS № 104 – URL: <https://lege5.ro/Gratuit/he3dmmmbz/conventia-privind-conservarea-vietii-salbatice-si-a-habitatelor-naturale-din-europa-din-19091979>

12. Convenția privind zonele umede de importanță internațională, în special conservarea păsărilor acvatice de apă de la 02.02.1971 – URL: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=28030

13. Declarația Universală a Drepturilor Omului de la 10.12.1948 URL: <http://datepersonale.md/md/international004/>

14. Primul protocol și protocolurile nr. 2, 4, 7 și 11 la Convenție privind drepturilor omului și libertățile fundamentale din anii 1950 – URL: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=28152

15. Principii fundamentale cu privire la statutul organizațiilor neguvernamentale în Europa și expunerea motivelor. Adoptată de participanții la reuniunea multilaterală organizată de Consiliul Europei, Strasbourg, 5 iulie 2002. ULR: http://cc.sibimol.bnrm.md/opac/_view/580335;jsessionid=FF366D2D9D08C32DA94A18D8363A7597

Acte normative constituționale și codificate ale Republica Moldova

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?id=311496&lang=2>

2. Codul civil al Republicii Moldova № 1107 de la 06.06.2002 – URL: <http://lex.justice.md/ru/325085/>

3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova № 225 de la 30.05.2003 .– URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=286229&lang>

4. Legea Republicii Moldova «Contenciosul administrativ» № 793 de la 10.02.2000 – URL: <http://lex.justice.md/ru/311729/>

5. Legea Republicii Moldova «Privind protecția mediului înconjurător» – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=311604&lang=2>

6. Legea Republicii Moldova «Privind accesul la informație» № 982 de la 11.05.2000 – URL: <http://lex.justice.md/ru/311759/>

7. Legea Republicii Moldova «Cu privire la secretul comercial». – URL: <http://lex.justice.md/ru/312792/>

Hotărârile Guvernamentului Republicii Moldova

1. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau de recreere de la 20.02.2008 № 187. – URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=21919

2. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea în Republica Moldova a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (2011-2015). – URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=339051&lang=2>

Acte normative constituționale și codificate ale Ucrainei

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII.

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.

4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.

5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X.

Legile Ucrainei

1. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.12.2001 р. № 2365-III.
2. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р. № 4572-VI.
3. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 01.12.1998 р. № 281-XIV.
4. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999 р. № 1045-XIV.
5. Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 07.10.1997 р. № 554/97-ВР.
6. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22.06.2012 р. № 5026-VI.
7. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 р. № 5073-VI.
8. Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 р. № 3236-VI.
9. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23.04.1991 р. № 987-XII.
10. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 р. № 1835-III.
11. Закон України «Про Товариство Червоного Хреста України» від 28.11.2002 р. № 330-IV.
12. Закон України «Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні» від 08.07.1999 р. № 862-XIV
13. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р. № 460-VI.
14. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» від 23.12.2010 р. № 2862-VI.
15. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03.03.1998 р. № 137/98-ВР.
16. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 р. № 755-IV.

Decretele Președintelui Ucrainei

1. Указ Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» від 24.03.2012 р. № 212/2012.

2. Указ Президента України «Питання сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» від 25.01.2012 р. № 32.

3. Указ Президента України «Про План заходів щодо реалізації у 2013 році Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» від 25.06.2013 р. № 342/2013.

4. Указ Президента України «Питання Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства» від 25.06.2013 р. № 343/2013.

Hotărârile și dispozițiile Cabinetului de Miniștri al Ucrainei

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка» від 12.10.2011 р. № 1049.

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 15.05.2013 р. № 386-р.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення плану дій з впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство “Відкритий Уряд”»» від 05.04.2012 № 220-р.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію статей 9, 11 Закону України «Про політичні партії в Україні»» від 13.07.2001 р. № 840.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реєстрацію символіки громадського об'єднання» від 19.12.2012 р. № 1209.

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження зразків свідоцтв про реєстрацію громадського об'єднання як громадської організації чи громадської спілки та про акредитацію відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації» від 26.12.2012 р. № 1193.

7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання спілці професійних творчих працівників статусу творчої спілки як суб'єкта творчої діяльності» від 01.06.1998 р. № 762.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання державної реєстрації творчих спілок» від 06.07.1998 р. № 1017.

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок надання статусу національних всеукраїнським творчим спілкам» від 06.07.1998 р. № 1015.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового статуту громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, описів зразків бланка посвідчення і наукової пов'язки члена такого формування» від 20.12.2000 р. № 1872.

11. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону» від 08.02.2006 р. № 73-р.

Ordine, explicații ale ministerelor și altor departamente

1. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження форм заяв про реєстрацію політичної партії та її структурного утворення, форми відомостей про склад керівних органів політичної партії» від 04.04.2005 р. № 26/5.

2. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження форми Списку підписів громадян України, зібраних на підтримку рішення про створення політичної партії» від 20.10.2004 р. № 119/5.

3. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження форм документів, надання (надсилання) яких встановлено Законом України «Про громадські об'єднання» від 14.12.2012 р. № 1842/5.

4. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження форм заяв про реєстрацію політичної партії та її структурного утворення, форми відомостей про склад керівних органів політичної партії» від 04.04.2005 р. № 26/5.

5. Роз'яснення Мін'юсту України «Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства» від 24.01.2011 р.

6. Роз'яснення Мін'юсту України «Молодь: її права та соціальне становлення в сучасній Україні» від 13.09.2012 р.

7. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження зразка свідоцтва про легалізацію профспілки, об'єднання профспілок» від 24.09.2003 р. № 117/5.

8. Наказ Мін'юсту «Про затвердження зразка свідоцтва про легалізацію профспілки, об'єднання профспілок» від 24.09.2003 р. № 117/5

9. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок придбання, видачі та зберігання спеціальних засобів членів громадських формувань з охорони громадського порядку» від 27.04.2009 р. № 183.

10. Методичні рекомендації про залучення громадських формувань з охорони громадського порядку, створених на базі недержавних охоронних структур до охорони правопорядку [Електронний ресурс]. – Київ : МВС України, 2010. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/44541>

11. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України «Про деякі питання, що виникають при застосуванні Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»» від 29.02.1996 р. № 02-5/109.

12. Лист Вищого Арбітражного Суду «Про Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»» від 26.10.1999 р. № 01-8/505.

13. Роз'яснення Міністерства юстиції України «Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства» від 03.02.2011 р.

Manuale

1. Марцеляк О. В. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник / О. В. Марцеляк, А. О. Червяцова, М. М. Воронов. – Харків : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 223 с.

2. Кельман М. С. Загальна теорія держави та права : підручник / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. – Київ : Кондор, 2008. – 477 с.

3. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник для вузів / О. В. Філонов, В. М. Субботін, О. С. Денисова, О. П. Кудлай ; за ред. В. М. Бесчастний. – Київ : Знання, 2007. – 415 с.

4. Червяцова А. О. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник / А. О. Червяцова. – Харків : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. – 327 с.

Manuale și literatură auxiliară

1. Партійна система України: особливості становлення, проблеми функціонування, тенденції еволюції. Аналітична доповідь центру Разумкова // Національна безпека і оборона. – 2013. – № 5. – С. 2–46.

2. Ідеологічне позиціонування політичних партій в Україні / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. ; С. Г. Конончук, О. А. Ярош. – Київ : Агентство «Україна», 2013. – 52 с.

3. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства. Методичні рекомендації / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. ; А. О. Красносільська, М. В. Лациба, А. В. Волошина, В. О. Купрій, Н. М. Чермошенцева, О. Л. Ващук. – Київ : Агентство «Україна», 2013. – 180 с.

4. Красносільська А. О. Публічні гроші для інститутів громадянського суспільства: скільки, для кого, в який спосіб [Електронний ресурс] / А. О. Красносільська. – Київ : Укр. незалежн. центр політ. дослідж., 2013.. – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства.

5. Методичні рекомендації / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. : А. О. Красносільська, М. В. Лациба, А. В. Волошина, В. О. Купрій, Н. М. Чермошенцева, О. Л. Ващук – Київ : Агентство «Україна», 2013. – 180 с.

6. Лациба М. В. Як розуміти новий закон «Про громадські об'єднання» [Електронний ресурс] / М. В. Лациба, А. О. Шимчук. – Київ : Укр. незалежн. центр політ. дослідж., 2013. – Режим доступу : <http://www.ucipr.kiev.ua>

7. Показники розвитку громадянського суспільства в Україні / О. Ю. Вінніков, А. О. Красносільська, М. В. Лациба ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – Київ : [Агентство «Україна»], 2012. – 80 с.

8. Лисик В. М. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві : монографія / В. М. Лисик. – Одеса : Фенікс, 2012. – 208 с.

9. Березін Є. Є. Вплив оновленого правового статусу роботодавців, організацій роботодавців та їх об'єднань на розвиток законодавства про колективні трудові спори [Електронний ресурс] / Є. Є. Березін. – Режим доступу : http://nspp-lugansk.ucoz.ua/publ/vpliv_onovlenogo_pravovogo_statusu_robotodavciv_organizacij_robotodavciv_ta_jikh_ob_ednan_na_rozvitok_zakonodavstva_pro_kts_k/1-1-0-21

10. Журенок Т. В. Правовий статус та види громадських об'єднань / Т. В. Журенок // Форум права. – 2012. – № 4. – С. 356–361.

11. Коцюрuba О. Особливості правового статусу громадських організацій як одержувачів бюджетних коштів / О. Коцюрuba // Вісник Львівського університету. Сер. юрид. – 2012. – С. 118–126.

12. Буздуган Я. М. Правові засади участі громадських організацій у здійсненні громадського контролю / Я. М. Буздуган // Віче. – 2012. – № 12. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/3165/>

13. Долгий С. А. Актуальні проблеми правового статусу благодійних організацій у римському праві / С. А. Долгий // Наука і правоохоронна діяльність. – 2012. – № 3. – С. 280–283.

14. Долгий С. А. Генезис правового регулювання благодійництва в епоху античності / С. А. Долгий // Наука і правоохоронна діяльність. – 2012. – № 4. – С. 267–270.

15. Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства: монографія / Мін-во освіти і науки, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; за науковою ред. В. П. Беха ; редкол. : В. П. Бех (голова), Г. О. Нестеренко (заст. голови) [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 680 с.

16. Долгий С. А. Особливості правового регулювання благодійної діяльності у Київській Русі / С. А. Долгий // Наука і правоохоронна. – 2011. – № 1. – С. 234–238.

17. Семьоркіна О. Громадські формування як інститути громадянського суспільства / О. Семьоркіна // Юридичний вісник України. – 2011. – № 3 (821). – С. 13–16.

18. Буздуган Я. Правові форми та принципи благодійної діяльності як джерела фінансового забезпечення соціально-

культурної сфери в Україні / Я. Буздуган // Віче. – Київ, 2011. – № 8. – С. 17–20.

19. Буздуган Я. Правові й організаційні проблеми та перспективи розвитку благодійної діяльності в Україні / Я. Буздуган // Підприємництво, господарство і право. – Київ, 2011. – № 1. – С. 11–14.

20. Буздуган Я. Правова характеристика благодійності, благодійництва та благодійної діяльності / Я. Буздуган // Віче. – Київ, 2011. – № 4. – С. 7–10.

21. Правові умови розвитку громадянського суспільства в Україні. Що потрібно зробити? / М. В. Лациба, А. О. Красносільська [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – Київ : Агентство «Україна», 2011. – 132 с.

22. Долгий С. А. Теоретико-правовий аналіз визначень інституту благодійництва та благодійної діяльності / С. А. Долгий // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 2. – С. 68–70.

23. Легалізація та державна реєстрація громадських, благодійних організацій, інших громадських ініціатив у сфері місцевого розвитку від А до Я : практичний посібник. – Львів : Галицький друкар, 2010. – 286 с.

24. Піддубна В. Ф. Релігійні організації як суб'єкти цивільних правовідносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / В. Ф. Піддубна. – 2009. – 26 с.

25. Профспілкові організації та їх діяльність : Нормативно-правове регулювання / упоряд. О. М. Роїна. – Київ : КНТ, ВД «Скіф». – 2010. – 84 с.

26. Шаповал Т. Право на свободу об'єднання як важлива передумова демократизму виборчого процесу / Т. Шаповал // Вісник центральної виборчої комісії. – 2009. – № 1 (15). – С. 73–80.

27. Лаврик Г. В. Правове регулювання свободи совісті, віросповідання і діяльності релігійних організацій у радянській Україні (1919–1929 рр.) : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / Г. В. Лаврик. – 2008.

28. Пристінський І. О. Адміністративно-правовий статус релігійних організацій / І. О. Пристінський. – Сімферополь : Вид-во ДІАЙП. – 2010. – 192 с.

29. Рудева Л. С. Сутність волонтерського руху як виду соціально-психологічної роботи / Л. С. Рудева // Вісник психології та педагогіки. – 2010. – № 4. – С. 23–27.

30. Харченко С. Я. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні : навчальний посібник / С. Я. Харченко. – Луганськ : Вид. ЛНУ ім. Т. Шевченко, 2008. – 320 с.

31. Кабалов Д. С. Адміністративно-правовий статус членів громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону : автореф. ... канд. юрид. наук / Д. С. Кабалов. – Харків, 2008. – 22 с.

32. Долгополов А. М. Організаційно-правові питання діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. М. Долгополов. – 2008. – 23 с.

33. Ганчев Д. Д. Взаємодія дільничного інспектора міліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку [Електронний ресурс] / Д. Д. Ганчев. – Режим доступу : http://www.naia.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/2003_1/_zmist_06/ganch.htm

34. Тинкован О. В. Неурядові організації як суб'єкти вироблення державної політики : автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління : 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / О. В. Тинкован. – Д., 2007. – 20 с.

35. Новохацький В. Д. Неурядові організації як фактор розбудови громадянського суспільства в Україні : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / В. Д. Новохацький. – Д., 2005 – 18 с.

36. Рекомендация СМ/ЯЕС(2007) 14 Комитета министров государств-членов : принята Комитетом министров на 1006 заседании заместителей министров от 10 октября 2007 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_937

37. Anheier H. Nonprofit Organizations. Theory, Management, Policy / H. Anheier. – London & New York: Routledge, 2006. – 450 p.

38. Cordes J. J. Dimensions of Nonprofit Entrepreneurship: An Exploratory Essay / J. J. Cordes, C. E. Steuerle, E. Twombly // Public policy and the economics of entrepreneurship / ed. by D. Holtz-Eakin and H. S. Rosen. – Cambridge, Mass. : MIT Press, 2004. – P. 115-151.

39. Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі (Прийнято учасниками багатосторонньої зустрічі, організованої Радою Європи) Страсбург, 5 липня 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_209&p=1282279540530744

40. Ондрушек Д. Хрестоматия для некоммерческих организаций / О. Душан, Г. Бианки, Л. Бриестенски [и др.]. – Братислава, 2003. – 312 с.

41. Марцеляк О. В. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник / О. В. Марцеляк, А. О. Червяцова, М. М. Воронов. – Харків : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 223 с.

42. Кельман М. С. Загальна теорія держави та права : підручник / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. – Київ : Кондор, 2008. – 477 с.

43. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник для вузів / О. В. Філонов, В. М. Субботін, О. С. Денисова, О. П. Кудлай ; за ред. В. М. Бесчастний. – Київ : Знання, 2007. – 415 с.

44. Червяцова А. О. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник / А. О. Червяцова. – Харків : Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. – 327 с.

45. Шумило Алексей. Орхусская конвенция как правовой инструмент общественных природоохранных организаций Украины и Молдовы // «Tradiție și inovare în cercetarea științifică», colloquia professorum (8; 2018; Bălți). Tradiție și inovare în cercetarea științifică, Ediția a 8-a: Materialele Colloquia Professorum din 12 octombrie 2018 / com. șt.: Natalia Gașitoi (președinte) [et al.]; col. red.: Valentina Pritcan [et al.]. – Bălți: US «Alec Russo», 2019. – P. 335. URL: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4318>

Cadrul normativ-juridic al disciplinei

Partidele politice

1. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 р. № 2365-III.

2. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження форм заяв про реєстрацію політичної партії та її структурного утворення, форми відомостей про склад керівних органів політичної партії» від 04.04.2005 р. № 26/5.

3. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження форми Списку підписів громадян України, зібраних на підтримку рішення про створення політичної партії» від 20.10.2004 р. № 119/5.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію статей 9, 11 Закону України «Про політичні партії в Україні»» від 13.07.2001 р. № 840.

5. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження форм заяв про реєстрацію політичної партії та її структурного утворення, форми відомостей про склад керівних органів політичної партії» від 04.04.2005 р. № 26/5.

6. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції «Про затвердження форми Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» від 09.06.2016 р. № 3.

7. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції «Про затвердження Положення про аналіз Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» від 08.09.2016 р. № 26.

8. Рішення Конституційного Суду України «У справі за конституційним поданням Міністерства юстиції України про офіційне тлумачення положень ч. 6 ст. 11 Закону України «Про політичні партії в Україні» (справа про утворення та реєстрацію партійних організацій)» від 16.10.2007 р. № 9-рп/2007.

Organizațiile obștești

1. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р. № 4572-VI.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реєстрацію символіки громадського об'єднання» від 19.12.2012 р. № 1209.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження зразків свідоцтв про реєстрацію громадського об'єднання як громадської організації чи громадської спілки та про акредитацію відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації» від 26.12.2012 р. № 1193.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Реєстру громадських об'єднань» № 1212 від 19.12.2012 р.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку ведення Реєстру громадських об'єднань та обміну відомостями між зазначеним Реєстром і Єдиним державним реєстром юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 18.02.2015 р. № 57.

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення органами державного нагляду (контролю) консультацій з громадськістю за ініціативою громадських об'єднань» від 24.05.2017 р. № 398.

7. Про реєстрацію представництва громадської (неурядової) організації зарубіжної держави в Україні: наказ Міністерства юстиції України від 19.11.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v2203323-09>

8. Наказ Державної служби статистики України «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-громадська організація (річна) «Звіт про діяльність громадської організації» від 23.11.2016 р. № 221.

9. Наказ Державної реєстраційної служби України «Про створення Методичної ради з питань реєстрації громадських об'єднань при Державній реєстраційній службі України» від 02.01.2013 р. № 1.

10. Лист Мін'юсту України «Про надання інформації [стосовно Методичних рекомендацій щодо взаємодії територіальних органів Міністерства юстиції України з центрами надання адміністративних послуг, центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги при проведенні державної реєстрації громадських об'єднань]» від 09.09.2016 р. № 6539/19/26-16.

Organizațiile obștești pentru tineret și copii

1. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 1.12.1998 р. № 281-XIV.

2. Указ Президента України «Про Стратегію розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року» від 27.09.2013 р. № 532/2013.

3. Роз'яснення Мін'юсту України «Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства» від 24.01.2011 р.

4. Роз'яснення Мін'юсту України «Молодь: її права та соціальне становлення в сучасній Україні» від 13.09.2012 р.

5. Рішення Конституційного Суду України «У справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абз. 4 ст. 2, ч. 2 ст. 6, ч. ч. 1, 2 ст. 10 Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (справа про молодіжні організації)» від 13.12.2001 р. № 18-рп/2001.

6. Наказ Державної служби молоді та спорту України «Про деякі питання надання фінансової підтримки всеукраїнським молодіжним та дитячим громадським організаціям» від 11.05.2012 р. № 1948.

7. Рішення Закарпатської обласної ради народних депутатів «Про Регіональну програму «Молодь Закарпаття» на 2016–2020 роки» від 22.12.2015 р. № 90.

Sindicatele profesionale

1. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999 р. № 1045-XIV.

2. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження зразка свідоцтва про легалізацію профспілки, об'єднання профспілок» від 24.09.2003 р. № 117/5.

3. Лист Вищого Арбітражного Суду «Про Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 26.10.1999 р. № 01-8/505.

4. Роз'яснення Мін'юсту України «Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства» від 03.02.2011 р.

5. Галузева угода між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2016–2020 роки від 23.11.2016 р.

6. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження зразка свідоцтва про легалізацію профспілки, об'єднання профспілок» від 24.09.2003 р. № 117/5.

Sindicatele creative

1. Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 7.10.1997 р. № 554/97-ВР.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання спілці професійних творчих працівників статусу творчої спілки як суб'єкта творчої діяльності» від 1.06.1998 р. № 762.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання державної реєстрації творчих спілок» від 6.07.1998 р. № 1017.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок надання статусу національних всеукраїнським творчим спілкам» від 06.07.1998 р. № 1015.

Organizarea angajatorilor

1. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22.06.2012 р. № 5026-VI.

2. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» від 23.12.2010 р. № 2862-VI.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку утворення спеціальних комісій для вжиття заходів щодо запобігання різкому зростанню безробіття під час масового вивільнення працівників» від 22.04.2013 р. № 305.

Organizații caritabile

1. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 5.07.2012 р. № 5073-VI.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності міжнародних благодійних організацій, їх філій та представництв» від 22.04.2015 р. № 397.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації отримувачів гуманітарної допомоги» від 30.01.2013 р. № 39.

4. Лист Державної реєстраційної служби України «Щодо реалізації Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»» від 12.03.2013 р. № 367-08-14-13.

5. Лист Вищого арбітражного суду України «Про Закон України «Про благодійництво та благодійні організації»» від 14.01.1998 р. № 01-8/9.

6. Закон України «Про гуманітарну допомогу» від 22.10.1999 р. № 1192-XIV.

Organizații de voluntariat

1. Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 р. № 3236-VI.

2. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності» від 05.08.2015 р. № 556.

3. Наказ Мін'юсту України «Про затвердження Положення про організацію діяльності волонтерів пробації» від 17.01.2017 р. № 98/5.

4. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження примірного зразка посвідчення волонтера» від 29.12.2014 р. № 1100.

Organizații religioase

1. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23.04.1991 р. № 987-XII.

2. Указ Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» від 24.03.2012 р. № 212/2012.

3. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України «Про деякі питання, що виникають при застосуванні Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»» від 29.02.1996 р. № 02-5/109.

Formațiunile publice pentru protecția ordinii publice și a frontierelor de stat

1. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 р. № 1835-III.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового статуту громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, описів зразків бланка посвідчення і наруквної пов'язки члена такого формування» від 20.12.2000 р. № 1872.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону» від 08.02.2006 р. № 73-р.

4. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок придбання, видачі та зберігання спеціальних засобів членів громадських формувань з охорони громадського порядку» від 27.04.2009 р. № 183.

Societatea Crucii Roșii din Ucraina

1. Закон України «Про Товариство Червоного Хреста України» від 28.11.2002 р. № 330-IV.

2. Закон України «Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні» від 08.07.1999 р. № 862-XIV.

APLICAȚII

Anexa 1. Organizații internaționale de protecției a drepturilor omului

- «Martor» (grupul pentru drepturile omului)
- Alianța Internațională a Femeilor
- Amazon Watch
- Amnesty International
- Anti-Slavery International
- Asociația avocaților umanitari
- Asociația Internațională a Avocaților și Avocaților Evrei
- Asociația Internațională pentru Protejarea Libertății de Vorbit
- Avocați fără frontiere
- Avocații pentru drepturile omului
- Brigăzile internaționale de pace
- Carter Center
- Centrul de Responsabilitate Globală pentru Protecție
- Centrul Internațional de Justiție Transițională
- Centrul Internațional pentru Drepturile Omului și Dezvoltarea

Democratică

- Centrul Internațional pentru Studiarea Drepturilor Omului
- Centrul Mondial pentru Studiul Popoarelor Indigene
- Centrul pentru Drepturile Economice și Sociale
- Centrul pentru Drepturile Omului și Dreptul Umanitar
- Coaliția Internațională împotriva dispariției forțate
- Coaliția pentru Curtea Penală Internațională
- Coaliția pentru încetarea torturii și sprijinirea victimelor
- Comisia Africană pentru drepturile omului și popoare
- Comisia Internațională a Avocaților

- Comisia Islamică pentru Drepturile Omului
- Comisia pentru Drepturile Copilului (CRC)
- Comisia pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale (CESCR)
- Comisia pentru drepturile lucrătorilor migranți (CMW)
- Comisia pentru drepturile persoanelor cu handicap (CRPD)
- Comisia pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW)
- Comisia pentru eliminarea discriminării rasiale (CERD)
- Comisia pentru protecția jurnaliștilor
- Comitetul de cercetători interesați
- Comitetul împotriva torturii (CAT)
- Comitetul Internațional de Salvare
- Comitetul Național al Muncii pentru a sprijini drepturile omului și lucrătorii
- Comitetul pentru dispariția forțată (CED)
- Comitetul pentru Drepturile Omului (CCPR)
- Consiliul Internațional pentru Reabilitarea Victimelor Torturii
- Consiliul Norvegian pentru Refugiați
- Cultural Survival
- Curtea Africană a Drepturilor Omului și a Popoarelor
- Curtea Europeană a Drepturilor Omului
- Curtea Inter-Americană pentru Drepturile Omului
- Curtea Internațională
- Curtea Penală Internațională
- Disabled Peoples' International
- Drepturile omului fără frontiere
- Enough Project
- Equality Now

Roșii

- Federația Internațională a Societăților Crucii Roșii și Semilunii
- Federația Internațională pentru Drepturile Omului
- Federația Internațională pentru Drepturile Omului din Helsinki
- Freedom from Torture
- Freedom House
- Fundația «Punctul de pace»
- Fundația Internațională pentru Drepturile Omului și Toleranță
- Global Rights
- Grupul de lucru internațional privind problemele indigene
- Grupul internațional pentru minorități
- Habitat International Coalition
- Helsinki Watch
- Human Life International
- Human Rights First
- Human Rights Internet
- Human Rights Watch
- Indicele drepturilor de proprietate internațională
- Inițiativa comunității privind drepturile omului
- Institutul Danez pentru Drepturile Omului (Danemarca)
- Institutul de Război și Pace
- Institutul Internațional al Drepturilor Omului
- Medicii pentru drepturile omului
- Medicii pentru responsabilitate socială
- Mind Freedom International
- Mișcarea Internațională a Crucii Roșii și Semilunii Roșii
- No Peace Without Justice
- O rețea internațională în sprijinul Tibetului
- Organizația Internațională pentru Drepturile Omului IOHR

(OIDO)

- Organizația internațională pentru progres
- Organizația Mondială împotriva Torturii
- Organizația Mondială pentru Toleranță
- Parteneriatul internațional pentru drepturile omului (IPHR)
- People & Planet
- Procedura de examinare a plângerilor din partea Consiliului pentru Drepturile Omului
 - Proceduri speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului
 - Protection International
 - Refugees International
 - Release International
 - Reporterii fără frontiere
 - Rețea pentru educație și drepturile academice
 - Rețeaua Națională pentru Imigranți și Refugiați
 - Serviciul internațional pentru drepturile omului
 - Societatea Internațională pentru Drepturile Omului
 - Transparency International
 - UN Watch
 - Unitarian Universalist Service Committee

Anexa 2. Legea Republicii Moldova «Cu privire la asociațiile obștești» (fragmente)

cu modificări și completări la data de 10.07.2019.

Prezenta lege reglementează relațiile sociale legate de realizarea dreptului de asociere al persoanelor și stabilește principiile de constituire, înregistrare, desfășurare și încetare a activității asociațiilor obștești.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiunea de asociație obștească

1. Asociația obștească este o organizație necomercială, independentă de autoritățile publice, constituită benevol de cel puțin trei persoane fizice și/sau juridice (asociații obștești), asociate prin comunitate de interese în vederea realizării, în condițiile legii, a unor drepturi legitime.

2. Asociații obștești se consideră asociațiile pacifiste, de apărare și de promovare a drepturilor omului, asociațiile de femei, de veterani, ale persoanelor cu dizabilități, de tineret și de copii, societățile științifice, tehnice, ecologiste, cultural-educative, sportive, uniunile de creație, comunitățile național-culturale, alte asociații ale persoanelor fizice și/sau juridice (asociații obștești) legal constituite.

3. Sub incidența prezentei legi nu cad partidele și alte organizații social-politice, sindicatele, asociațiile de patronat, organizațiile religioase și persoanele juridice create de acestea, organizațiile create de autoritățile publice, organizațiile cooperatiste și alte organizații, modul de constituire și funcționare al cărora este prevăzut de legi speciale.

Articolul 2. Scopurile constituirii și activității asociațiilor obștești

1. Asociațiile obștești se constituie și își desfășoară activitatea în scopul realizării și apărării drepturilor civile, economice, sociale, culturale, a altor drepturi și libertăți legitime; dezvoltării activismului

social și spiritului de inițiativă al persoanelor, satisfacerii intereselor lor profesionale și de amatori în domeniul creației științifice, tehnice, artistice; ocrotirii sănătății populației antrenării acesteia în activitatea filantropică, în practicarea sportului de masă și a culturii fizice; desfășurării activității de culturalizare a populației; ocrotirii naturii, monumentelor de istorie și cultură; educației patriotice și umanistice; extinderii contactelor internaționale; consolidării păcii și prieteniei între popoare; desfășurării altor activități neinterzise de legislație.

2. Asociațiile obștești se împart în asociații ce urmăresc beneficiul public și asociații ce urmăresc beneficiul mutual:

3. Asociații obștești ce urmăresc beneficiul public sînt asociațiile al căror obiect de activitate este în exclusivitate apărarea drepturilor omului, învățămîntul, dobîndirea și propagarea cunoștințelor, ocrotirea sănătății, asistența socială, cultura, arta, sportul de amatori, lichidarea efectelor calamităților naturale, protecția mediului înconjurător și alte domenii cu caracter social-util.

4. Asociațiile obștești ce urmăresc beneficiul mutual se constituie în vederea satisfacerii intereselor particulare și corporative ale membrilor acestor asociații.

4-1. Organizațiile necomerciale cu statut de utilitate obștească sînt organizațiile a căror activitate corespunde prevederilor art. 30 și care întrunesc condițiile art. 30¹.

5. Asociațiile obștești pot contribui, prin activitatea lor, la realizarea de către autoritățile publice a scopurilor și sarcinilor de importanță și utilitate publice.

Articolul 3. Principiile de constituire și de activitate ale asociațiilor obștești

1. Asociațiile obștești sînt egale în fața legii și își desfășoară activitatea conform programelor și statutelor lor, în conformitate cu Constituția și cu legislația Republicii Moldova.

2. Asociațiile obștești se constituie și își desfășoară activitatea pe principiile liberului consimțămînt, autonomiei, autogestiunii, egalității în

drepturi a tuturor membrilor. În statutul asociației obștești urmează a fi specificate normele prin care asociația obștească își va face obștească activitatea, informația cu privire la documentele de constituire și cele programatice fiind accesibilă tuturor. Asociațiile obștești sînt libere să-și stabilească structura internă, să-și aleagă scopurile, formele și metodele de activitate

3. Participarea persoanei la activitatea asociației obștești nu poate servi drept temei pentru limitarea drepturilor acestuia sau pentru acordarea de către stat a cărorva înlesniri și privilegii, precum și drept condiție pentru încadrarea sau drept cauză pentru neîncadrarea într-o funcție obștească, cu excepția temeiurilor prevăzute la art.4 alin. (4). Este inadmisibilă orice cerință de a indica în documentele oficiale calitatea de membru al unei sau altei asociații obștești.

4. Activitatea asociațiilor obștești bazată pe principiul supunerii necondiționate a membrilor asociației conducerii acesteia se interzice..

Articolul 4. Restricții la constituirea și activitatea asociațiilor obștești

1. Nu se admite constituirea și desfășurarea activității asociațiilor obștești care își propun drept scop sau își aleg drept mod de acțiune schimbarea prin violență a regimului constituțional, subminarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, propaganda războiului, violenței și a cruzimii, ațîțarea urii sociale, rasiale, naționale sau religioase, alte fapte pasibile de pedeapsă în conformitate cu legislația. Stipularea în statutul asociației obștești a clauzelor privind apărarea principiilor echității sociale nu poate fi considerată drept ațîțare a urii sociale.

2. Se interzice constituirea asociațiilor obștești paramilitare și a formațiunilor armate.

3. Se interzice constituirea și desfășurarea activității asociațiilor obștești care atentează la drepturile și interesele legitime ale persoanelor, la sănătatea oamenilor și la morala obștească.

4. Funcționarii publici în obligațiile de serviciu ale cărora intră înregistrarea asociațiilor obștești și controlul asupra activității lor nu pot fi fondatori ai asociațiilor obștești. Fondatori ai asociațiilor obștești și membri ai organelor lor de conducere, executive, de control și revizie nu pot fi membrii Guvernului și funcționarii publici în obligațiile de serviciu ale cărora intră promovarea politicii de stat în domeniile prioritare, conform statutelor, pentru aceste asociații obștești. Prin lege pot fi stabilite și alte restricții la constituirea anumitelor tipuri de asociații obștești și la intrarea în aceste asociații a unor categorii concrete de funcționari publici.

Articolul 5. Asociația obștească

1. Asociația obștească este constituită pe baza consemnării calității de membru, pentru desfășurarea în comun a activității în vederea realizării scopurilor statutare ale persoanelor asociate și apărării intereselor lor comune.

2. Organul suprem de conducere al asociației obștești este congresul (conferința) sau adunarea generală. Organul de conducere permanent al asociației obștești este un organ colegial, eligibil, subordonat congresului (conferinței) sau adunării generale, care după înregistrarea asociației obștești exercită drepturile persoanei juridice în numele asociației obștești și îndeplinește obligațiile acesteia în conformitate cu statutul.

Articolul 6. Uniunile de asociații obștești

Asociațiile obștești au dreptul să creeze pe baza liberului consimțământ, în temeiul contractului de constituire, uniuni de asociații obștești, înființând astfel o nouă persoană juridică. Modul de organizare și încetare a activității uniunilor de asociații obștești este stabilit de prezenta lege.

Articolul 7. Apărarea dreptului de asociere al persoanelor. Protecția juridică a asociațiilor obștești

1. Dreptul de asociere al persoanelor este apărât în cadrul supravegherii de stat asupra respectării legalității, pe cale judiciară sau

administrativă. Din inițiativa persoanelor, acțiunile organelor și organizațiilor de stat, ale persoanelor cu funcții de răspundere care creează dificultăți la constituirea asociațiilor obștești și desfășurarea activității lor legitime pot fi reclamate în justiție sau petiționate.

2. Apărarea judiciară sau administrativă poate avea ca urmare restabilirea dreptului violat, curmarea acțiunilor organelor și organizațiilor de stat, ale persoanelor cu funcții de răspundere care creează dificultăți la exercitarea dreptului de asociere al persoanelor, repararea prejudiciului cauzat prin violarea acestui drept.

3. Statul garantează asociațiilor obștești apărarea drepturilor și intereselor lor legitime.

4. Problemele ce aduc atingere intereselor asociațiilor obștești se soluționează, în cazurile prevăzute de legislație, de organele de stat, cu participarea reprezentanților asociațiilor respective sau de comun acord cu aceștia

5. Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale asociațiilor obștești, precum și a intereselor de importanță obștească, se realizează pe cale judiciară, dacă legislația nu prevede altfel.

6. Amestecul neîntemeiat al organelor și organizațiilor de stat, al persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea asociațiilor obștești, precum și amestecul asociațiilor obștești în activitatea organelor și organizațiilor de stat, a persoanelor cu funcții de răspundere nu se admite, cu excepția cazurilor expres prevăzute de legislație.

7. Lucrătorii aparatului asociațiilor obștești cad sub incidența legislației muncii, precum și a legislației cu privire la asistența socială și la asigurarea socială. Asistența socială și asigurarea socială a lucrătorilor din aparatul asociațiilor obștești – cetățeni străini, care nu-și au domiciliul în Republica Moldova, se efectuează în modul prevăzut de Legea cu privire la concesiuni.

Articolul 8. Relațiile dintre stat și asociațiile obștești. Sprijinul acordat de stat asociațiilor obștești

1. Statul poate să acorde sprijin asociațiilor obștești prin finanțarea cu destinație specială, la cererea acestora, a unor programe sociale, științifice și culturale, prin încheierea unor contracte pentru executare de lucrări și prestare de servicii, precum și prin plasarea, pe bază de concurs, a unor comenzi sociale de realizare a diferitelor programe de stat unui număr nelimitat de asociații obștești. Statul contribuie la desfășurarea activității asociațiilor obștești ce urmăresc beneficiul public, colaborând cu acestea și promovând față de ele o politică fiscală preferențială. În relațiile cu asociațiile obștești care desfășoară activitate în același domeniu, organele de stat nu trebuie să acorde preferințe nici uneia din ele.

2. Asociațiile obștești ce urmăresc beneficiul public pot fi scutite parțial sau integral de plata unor impozite în conformitate cu legislația fiscală și cu prezenta lege. Arendarea de către asociațiile obștești ce urmăresc beneficiul public a încăperilor și clădirilor proprietate obștească se face în condiții preferențiale, în modul stabilit de Guvern. Scutirea asociațiilor obștești de impozite și acordarea, cu titlu individual, a altor înlesniri și privilegii nu se admite.

3. Asociațiile obștești de tineret și de copii beneficiază de sprijinul material și financiar al statului. Statul acordă organizațiilor de copii dreptul de a folosi gratuit sau în condiții preferențiale încăperile școlilor, liceelor, colegiilor și instituțiilor extrașcolare, căminele culturale, palatele și casele de cultură, amenajările sportive.

4. Asociațiile obștești și persoanele lor juridice care, în perioada alegerilor autorităților publice, desfășoară agitație pro sau contra partidelor politice, organizațiilor social-politice, blocurilor și candidaților aparte sînt private de dreptul la sprijin financiar de stat cu destinație specială, la impunere, finanțare și creditare preferențială. Mijloacele financiare primite de ele în conformitate cu programele speciale de stat, în calitate de granturi și subvenții urmează să fie restituite la bugetul de

stat, în temeiul hotărîrii judecătorești, în conformitate cu legislația. Organele de conducere ale asociației obștești, în numele căreia membrii asociației sau alte persoane au desfășurat agitație preelectorală fără știrea și asentimentul acestor organe, urmează să declare, fără întârziere, neparticiparea asociației pe care o conduc la aceste acțiuni, iar organul de informare în masă, prin al cărui intermediu s-a făcut agitație, este obligat să difuzeze în cel mai scurt timp dezmințirea. Persoanele care acționează în numele asociației obștești fără sancțiunea organelor de conducere poartă răspundere în conformitate cu legislația.

5. Asociațiile obștești și persoanele lor juridice nu au dreptul să utilizeze mijloacele bănești și valorile materiale, primite de la persoane fizice și juridice străine, autohtone, precum și de la stat, pentru susținerea partidelor politice, organizațiilor social-politice, blocurilor și candidaților aparte în cadrul alegerilor autorităților publice. Încălcarea acestor restricții se pedepsește conform legislației în vigoare. Mijloacele bănești și valorile materiale utilizate în scopurile menționate urmează să fie expropriate, cu titlu gratuit, în venitul bugetului de stat, în temeiul hotărîrii judecătorești.

Articolul 10. Legislația cu privire la asociațiile obștești

1. Legislația cu privire la asociațiile obștești se constituie din prezenta lege și din alte acte legislative.

2. Uniunile internaționale de asociații obștești se constituie, își desfășoară și își încetează activitatea pe teritoriul Republicii Moldova în modul prevăzut de prezenta lege pentru asociațiile obștești.

3. Filialele, secțiile, reprezentanțele și alte structuri organizatorice ale asociațiilor obștești străine (neguvernamentale, nonprofit) se constituie, își desfășoară și își încetează activitatea pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte legislative.

4. Activitatea filantropică și de sponsorizare în sfera de activitate a asociațiilor obștești se reglementează de Legea cu privire la filantropie și sponsorizare și de legislația fiscală.

5. Actele subordonate legii, care reglementează modul de realizare a dreptului de asociere al persoanelor și stabilesc statutul unor tipuri distincte de asociații, în partea în care contravin prevederilor prezentei legi, nu au putere juridică.

Capitolul II

CONSTRUIREA ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

Articolul 11. Constituirea asociațiilor obștești

1. Asociațiile obștești se constituie din inițiativa fondatorilor care pot fi persoane fizice – cetățeni cu capacitate de exercițiu deplină și persoane juridice – asociații obștești.

2. Fondatori ai asociațiilor obștești de tineret și de copii pot fi persoanele fizice cu capacitatea de exercițiu deplină sau asociațiile obștești prevăzute la alin.(1) din prezentul articol.

3. Autoritățile publice nu pot fi fondatori, membri ai asociațiilor obștești.

4. Cetățenii străini și apatrizii domiciliați în Republica Moldova pot fonda asociații obștești pe aceleași baze ca și cetățenii Republicii Moldova, dacă legislația cu privire la tipurile distincte de asociații obștești nu prevede altfel.

5. La constituirea asociațiilor obștești, fondatorii devin de drept membri ai acestora, titulari ai drepturilor și obligațiilor respective, stabilite prin statutele asociațiilor obștești.

6. Decizia de constituire a asociației obștești se adoptă la congresul (conferința) sau adunarea generală a inițiatorilor constituirii asociației, concomitent cu aprobarea statutului, alegerea organelor de conducere, de control și revizie și desemnarea persoanei (persoanelor) învestite să reprezinte asociația în procesul înregistrării.

Articolul 12. Membri asociațiilor obștești

1. Membri ai asociațiilor obștești pot fi cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini și apatrizi, dacă legislația cu privire la tipurile distincte de asociații obștești nu prevede altfel.

2. În asociațiile obștești, calitatea de membru este consemnată.

3. Calitatea de membru al asociației obștești se confirmă prin decizia organului competent cu privire la primirea în rândurile asociației obștești, potrivit statutului asociației obștești.

5. Membri ai asociațiilor obștești de tineret pot fi persoanele care au atins vârsta de 14 ani.

6. Membri ai asociațiilor obștești de copii pot fi persoanele care au atins vârsta de 10 ani.

7. Asociațiile obștești pot intra, cu drepturi de membru, în componența altor asociații obștești, dacă astfel este prevăzut de statutele asociațiilor.

8. Membrii asociației obștești participă la activitatea asociației pe principii de egalitate și în conformitate cu bunele principii ale democrației.

Articolul 13. Conducătorii asociațiilor obștești

1. Conducători ai asociațiilor obștești, precum și membri ai organelor de control și revizie ale asociațiilor obștești pot fi persoanele fizice cu capacitatea de exercițiu deplină, domiciliare în Republica Moldova.

2. Membrii organelor de conducere ale asociațiilor obștești nu pot fi concomitent și membri ai organelor de control și revizie.

Articolul 14. Denumirea și simbolică asociației obștești

1. Asociația obștească participă la raporturile juridice numai sub denumirea proprie, indicată în actul de constituire și înregistrată în modul stabil.

2. Denumirea asociației obștești trebuie să includă forma sa juridică de organizare, scrisă în limba de stat.

3. Asociația obștească nu poate folosi în denumirea sa cuvinte sau abrevieri care ar induce în eroare cu privire la forma sa juridică de organizare.

4. Denumirea, steagurile, emblemele, fanioanele și alte simboluri ale asociației obștești, dacă acestea există, trebuie să difere de denumirea și simbolica altor persoane juridice deja înregistrate, inclusiv ale acelor care, în conformitate cu prevederile art.36 alin.(4), au fost dizolvate prin hotărâre judecătorească și și-au încetat activitatea.

5. Simbolica asociației obștești nu trebuie să coincidă cu simbolica de stat a Republicii Moldova sau a unor state străine, nici cu cea a organelor internaționale recunoscute. Folosirea stemei de stat pe foile cu antet ale asociațiilor obștești nu se admite.

6. Denumirea și simbolica asociației obștești nu pot servi la propagarea scopurilor și modurilor de acțiune indicate la art.4 alin.(1).

7. Asociația obștească are dreptul să folosească în denumirea sa numele unei persoane fizice numai cu consimțământul acesteia, iar în caz de deces al persoanei respective, în temeiul unui testament autentificat de notar. Dacă nu există un testament, numele persoanei decedate poate fi folosit cu consimțământul comun al tuturor moștenitorilor.

8. Simbolica asociației obștești se aprobă de către organele de conducere ale acesteia în conformitate cu statutul asociației și se înregistrează de către organul de stat care înregistrează (a înregistrat) asociația obștească.

9. Pentru înregistrarea simbolicii asociației obștești se încasează o taxă de stat în mărime de 90 de lei, cu excepția cazurilor în care simbolica este înregistrată concomitent cu statutul asociației.

Articolul 15. Sediul asociației obștești

1. Asociația obștească dispune de un sediu, a cărui adresă este indicată în actele de constituire.

2. Stabilirea și schimbarea sediului asociației obștești sînt opozabile părților din momentul înregistrării de stat a asociației.

3. Adresa poștală a asociației obștești este cea a sediului. Asociația obștească poate avea și alte adrese pentru a purta corespondență.

Articolul 16. Statutul asociației obștești

1. Statutul asociației obștești trebuie să prevadă:

- a) forma juridică de organizare a asociației;
- b) denumirea asociației;
- c) sediul asociației și teritoriul în limitele căruia ea își desfășoară activitatea;
- d) scopurile asociației și metodele de realizare a acestora;
- e) condițiile și procedura de primire a noi membri în asociația obștească, precum și cele de retragere din rîndurile ei;
- f) drepturile și obligațiile membrilor asociației obștești;
- g) structura asociației obștești, procedura de constituire, denumirea exactă, structura, competența și durata mandatului organelor de conducere, organelor executive, ale celor de control și revizie ale asociației;
- h) procedura de adoptare, de modificare și completare a statutului;
- i) sursele, modul de formare și de folosire a proprietății și a altor bunuri ale asociației obștești; cuantumul cotizațiilor de membru; organul care este în drept să ia decizii cu privire la procurarea, distribuirea și înstrăinarea proprietății;
- j) procedura și termenele de convocare a adunărilor generale, conferințelor, congreselor;
- k) procedura de constituire, statutul, structura și metodele de activitate ale organizațiilor primare ale asociației obștești;
- l) parametrii principali ai dării de seamă financiară și modul în care aceasta este dată publicității;
- m) procedura de reorganizare și de încetare a activității asociației obștești.

2. Statutul asociației obștești poate să conțină descrierea simbolică a asociației.

3. Statutul asociației obștești poate să conțină și alte prevederi referitoare la activitatea asociației, care nu contravin legislației.

4. Statutul este semnat de către toți fondatorii asociației obștești în momentul constituirii acesteia.

Articolul 17. Înregistrarea asociației obștești

1. Asociațiile obștești, filialele și reprezentanțele acestora se înregistrează de către Agenția Servicii Publice în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ultima fiind aplicată doar în măsura în care nu contravine prezentei legi.

2. Capacitatea juridică a asociației obștești, în calitatea sa de persoană juridică, intervine de la data înregistrării asociației de către organul de stat autorizat. Asociația obștească care nu este înregistrată nu are capacitatea juridică a persoanei juridice, este o asociație neformală de persoane particulare, care nu cade sub incidența prezentei legi.

5. Pentru înregistrare, asociația obștească prezintă, în termen de 1 lună de la data aprobării statutului, la organul de stat respectiv, următoarele documente, a căror listă nu poate fi extinsă:

a) cererea, semnată de toți membrii organului de conducere al asociației obștești, în care se va indica domiciliul fiecăruia;

b) statutul, în două exemplare;

c) două copii de pe procesul-verbal al congresului (conferinței) de constituire sau adunării generale la care a fost adoptat statutul asociației obștești. Procesul-verbal trebuie să conțină date despre constituirea asociației obștești, aprobarea statutului, alegerea organelor de conducere, de control și revizie și despre desemnarea persoanei (persoanelor) investite să reprezinte asociația obștească în procesul înregistrării;

d) lista fondatorilor asociației obștești, autenticată prin semnăturile acestora, cu indicarea numelui, datei nașterii, domiciliului, cetățeniei fiecăruia și cu anexarea copiilor de pe actele de identitate ale acestora (în cazul persoanelor fizice); în cazul în care fondator este o persoană juridică (asociație obștească), se prezintă extrasul din Registrul de stat al

persoanelor juridice și extrasul din procesul-verbal al ședinței organului său de conducere autorizat, în care este consemnată decizia de constituire a unei noi asociații obștești;

e) declarația prin care persoanele indicate la art.14 alin.(7) consimt la folosirea numelui persoanei fizice în denumirea asociației obștești;

f) documentul prin care se adeverește stabilirea sediului;

g) documentul bancar care face dovada achitării taxei de înregistrare în mărime de 90 de lei;

h) avizul organului de specialitate al administrației publice, în cazurile prevăzute de legislație.

6. Modificările și completările

6¹. Pentru înregistrarea modificărilor cu privire la alegerea/realegerea conducătorului, asociația obștească prezintă organului de înregistrare, în termen de o lună de la data adoptării deciziei, următoarele acte:

a) procesul-verbal de alegere/realegere a conducătorului asociației obștești;

b) copia de pe buletinul de identitate al conducătorului asociației obștești.

8. Pentru înregistrarea asociației obștești, a modificărilor și completărilor se percepe taxa de înregistrare, în mărime de 90 de lei, în modul prevăzut de legislație. Pentru folosirea în denumirea asociației obștești a denumirii statului «Moldova», «Republica Moldova», precum și a denumirilor de localități, taxa nu se percepe.

9. Pentru înregistrarea filialelor și reprezentanțelor asociațiilor obștești străine se va prezenta decizia organului de conducere al asociației obștești privind constituirea filialei sau reprezentanței, cu indicarea persoanei abilitate de a reprezenta asociația obștească în Republica Moldova, statutul asociației obștești cu traducerea în limba română, precum și documentele enumerate la alin. (5) lit. a), b), d)–h). Actele de constituire ale asociației obștești și decizia de constituire a filialei sau reprezentanței urmează a fi prezentate Agenției Servicii Publice cu respectarea cerințelor stabilite în acordurile internaționale.

Articolul 18. Decizia privind înregistrarea asociației obștești

Organul de înregistrare de stat este obligat să adopte, în termen de 15 zile, una dintre următoarele decizii: să înregistreze asociația obștească sau să refuze înregistrarea acesteia.

Articolul 21. Refuzul de a înregistra asociația obștească

1. Înregistrarea asociației obștești poate fi refuzată din următoarele motive:

1) statutul acesteia contravine Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor acte legislative;

2) anterior a fost înregistrată o asociație obștească cu aceeași denumire;

3) cererea de înregistrare a asociației obștești a fost depusă înainte de expirarea unui an din ziua în care a rămas definitivă hotărârea instanței de judecată privind încetarea activității asociației respective;

4) organul de înregistrare constată că documentele prezentate de asociație conțin informație neautentică;

5) denumirea asociației obștești atinge morala obștească, sentimentele naționale și religioase ale persoanelor;

6) nu au fost prezentate toate actele indicate la art. 17 alin. (5).

2. Refuzul de a înregistra asociația obștească pe motivul inoportunității constituirii asociației sau în legătură cu faptul că sediul pus la dispoziția asociației obștești este domiciliul unei persoane, nu se admite.

3. În cazul în care înregistrarea asociației obștești se refuză, fondatorilor asociației obștești li se comunică despre aceasta în scris, în termenul stabilit pentru înregistrare, indicându-se motivul refuzului.

4. Refuzul de a înregistra asociația obștească nu poate fi un obstacol pentru depunerea repetată a documentelor pentru înregistrare.

5. Examinarea adresării repetate către organul de înregistrare și adoptarea deciziei respective se fac pe baze generale, în modul prevăzut de prezenta lege, percepându-se taxa de înregistrare.

Articolul 22. Exercițarea căii de atac împotriva refuzului de a înregistra asociația obștească

Refuzul de a înregistra asociația obștească în termenul stabilit sau pentru motive pe care fondatorii le consideră neîntemeiate poate fi atacat în instanța de contencios administrativ competentă în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei de refuz.

Capitolul III DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI CONDIȚIILE ACTIVITĂȚII ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

Articolul 24. Drepturile asociațiilor obștești

Asociația obștească are dreptul:

- a) să difuzeze liber informația despre activitatea sa;
- b) să fondeze mijloace de informare în masă proprii;
- c) să desfășoare activitate editorială;
- d) să reprezinte și să apere interesele legitime ale membrilor săi în organele și organizațiile de stat;
- e) să obțină de la autoritățile publice informația necesară pentru desfășurarea activității statutare, cu omisiunile reglementate de legislație;
- f) să creeze, în funcție de necesități, pe contul mijloacelor proprii, subdiviziuni structurale locale;
- g) să desfășoare o activitate economică ce rezultă nemijlocit din scopurile prevăzute în statut, inclusiv cu ajutorul unor societăți comerciale și cooperative create în acest scop;
- h) să participe la concursuri naționale și internaționale în vederea obținerii de comenzi sociale și dotații din partea statului, precum și în vederea obținerii de granturi și burse de la alte țări, de la fundații și organizații naționale, străine și internaționale și de la persoane particulare;
- i) să încheie cu persoane fizice și juridice acorduri bilaterale și multilaterale de colaborare tehnico-științifică, economică, financiară și de

producție, de executare de lucrări și de prestare de servicii în vederea realizării scopurilor și sarcinilor statutare;

j) să încheie cu persoanele fizice și juridice contracte de utilizare a obiectelor de proprietate intelectuală care le aparțin cu drept exclusiv;

k) să execute lucrări de cercetare științifică, de proiectare, să efectueze expertiza obștească a proiectelor și programelor de importanță socială, să participe la lucrările comisiilor mixte atunci când se examinează aceste proiecte, cu condiția stipulării acestor activități în statut;

l) să aibă denumire și simbolică proprie;

m) să exercite în volum deplin atribuțiile care nu contravin legislației cu privire la asociațiile obștești, conferite persoanelor juridice de Codul civil și Codul de procedură civilă;

n) să organizeze, în condițiile legii, întruniri și alte acțiuni publice.

Articolul 25. Obligațiile

1. Asociația obștească este obligată:

a) să respecte Constituția și legislația Republicii Moldova, normele de drept internațional referitoare la domeniul de activitate al asociațiilor obștești, precum și normele prevăzute de statutul asociației;

b) să introducă modificările necesare în documentele de constituire, în cazul modificării legislației sau constatării necorespunderii acestor documente cu legislația;

c) să informeze anual organul de înregistrare asupra continuării activității asociației, indicând denumirea acesteia, sediul organului de conducere, datele privind conducătorii asociației, carese includ în Registrul de stat al persoanelor juridice . Această prevedere se aplică doar asociațiilor obștești care au obținut statut de utilitate obștească sau au primit finanțări din fonduri publice în anul precedent;

d) să verse la bugetul public național impozitele și alte plăți obligatorii, în conformitate cu legislația.

2. Neprezentarea datelor noi, în vederea includerii în Registrul de stat al persoanelor juridice, precum și neinformarea în decurs de 2 ani a organului de înregistrare asupra continuării activității asociației atrag

excluderea asociației obștești din Registrul de stat și pierderea de către asociație a calității de persoană juridică, prevăzută de prezenta lege, în temeiul hotărârii judecătorești.

Articolul 26. Activitatea economică a asociației obștești

1. Asociația obștească este în drept să desfășoare activitate economică ce rezultă nemijlocit din scopurile prevăzute în statut în exclusivitate pentru realizarea scopurilor și sarcinilor statutare.

2. Pentru a practica o activitate economică, ce nu rezultă nemijlocit din scopurile prevăzute în statut, asociația obștească poate fonda societăți comerciale și cooperative.

3. Asociația obștească are dreptul să procure complexuri patrimoniale necesare desfășurării activității tehnico-științifice, pedagogice, cultural-educative, sportive, de întremare, activității de întreprinzător și altei activități permise de legislație. Asociațiile obștești ale persoanelor cu dizabilități sînt în drept să creeze întreprinderi specializate în scopul utilizării forței de muncă a persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Se consideră întreprinderi specializate ale asociațiilor obștești ale persoanelor cu dizabilități întreprinderile create pentru realizarea scopurilor statutare ale acestor asociații și în care nu mai puțin de 50% din numărul total de salariați sînt persoane cu dizabilități.

4. Întreprinderile asociațiilor obștești își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și cu statutele asociațiilor care le-au creat.

5. Veniturile realizate de asociația obștească din activitatea economică nu pot fi distribuite între membrii acestei asociații și se folosesc în exclusivitate pentru realizarea scopurilor și sarcinilor statutare. Se permite folosirea veniturilor în scopuri filantropice, chiar dacă acest lucru nu este stipulat în statut.

6. Persoanele juridice cu scop lucrativ fondate de către asociațiile obștești varsă la buget plățile în modul și în cuantumul stabilite de legislație.

7. Pentru a desfășura activitate economică, prevăzută în statut, asociațiile obștești și persoanele juridice fondate de ele sînt obligate să obțină licențe pentru activitățile care se desfășoară pe bază de licență.

Articolul 26-1. Activitatea de antreprenoriat social a asociației obștești

1. Antreprenoriatul social este o formă a activității economice a asociației obștești.

2. Asociația obștească poate desfășura activități de antreprenoriat social în conformitate cu prevederile Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi de sine stătător sau prin întreprinderile sociale pe care le fondează sub formă juridică de organizare de societăți cu răspundere limitată sau cooperative de producție.

Capitolul VI

ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI

Articolul 34. Încetarea activității asociațiilor obștești

1. ÎAsociația obștească își încetează activitatea în cazul:

- 1) reorganizării prin fuziune, dezmembrare sau transformare;
- 2) dizolvării.

2. Procedura de încetare a activității asociației obștești se stabilește de fondator (fondatori) și este stipulată în statutul asociației.

Articolul 35. Reorganizarea

1. Asociația obștească se reorganizează prin decizie a congresului (conferinței) sau adunării generale a membrilor asociației. Înregistrarea asociației obștești nou-constituite se face în modul stabilit la art. 17.

2. În cazul reorganizării asociației obștești, patrimoniul ei se transmite persoanelor juridice nou-constituite în modul prevăzut de Codul civil.

Articolul 36. Dizolvarea

1. Asociația obștească se dizolvă prin decizie a congresului (conferinței) sau adunării generale a membrilor asociației, la expirarea termenului pentru care a fost constituită, sau prin hotărâre a instanței de judecată..

2. Bunurile rămase după dizolvarea asociației obștești și executarea creanțelor creditorilor sînt folosite pentru realizarea scopurilor și sarcinilor statutare, iar în caz de lipsă a capitolelor respective în statut, sînt folosite pentru realizarea scopurilor și sarcinilor stabilite prin decizia de dizolvare adoptată de congresul (conferința) sau adunarea generală a membrilor asociației sau prin hotărîrea pronunțată de instanța de judecată.

3. Dacă, la lichidarea asociației obștești, congresul (conferința) sau adunarea generală a membrilor asociației nu a soluționat problema folosirii bunurilor rămase, atunci, după executarea creanțelor creditorilor, prin decizie a organelor de conducere ale asociației obștești, aceste bunuri sînt folosite pentru realizarea scopurilor și sarcinilor statutare ale asociației obștești lichidate. Decizia privind folosirea bunurilor rămase se obștească în presă.

4. Asociația obștească poate fi dizolvată prin hotărîre a instanței de judecată în cazurile de:

a) pregătire și/sau înfăptuire a acțiunilor de schimbare prin violență a regimului constituțional sau de subminare a integrității teritoriale a Republicii Moldova;

b) pregătire și/sau înfăptuire a acțiunilor de răsturnare a autorităților publice legal constituite;

c) ațîtare a urii și discordiei sociale, rasiale, naționale sau religioase;

d) violare a drepturilor și libertăților legitime ale persoanelor;

e) creare a formațiunilor paramilitare;

f) avertizare repetată a asociației obștești asupra necesității lichidării încălcărilor legislației, făcută, în decursul unui an, de organul care a înregistrat asociația, în cazul în care încălcările nu au fost lichidate.

5. Bunurile asociației obștești dizolvate prin hotărîre a instanței de judecată, rămase după executarea creanțelor creditorilor, se trec, cu titlu gratuit, în proprietatea statului, pentru a fi utilizate în scopuri de caritate.

6. Activele și mijloacele financiare rămase în urma dizolvării asociației obștești de utilitate obștească după executarea creanțelor se transferă, la decizia organului care administrează procesul de dizolvare, unei alte asociații obștești de utilitate obștească cu scopuri similare celor ale asociației dizolvate.

Articolul 37. Exercițarea căii de atac împotriva hotărîrii instanței de judecată privind dizolvarea asociației obștești

1. Hotărîrea instanței de judecată privind dizolvarea asociației obștești poate fi atacată, de către organul ei de conducere, în instanța de judecată ierarhic superioară, în modul stabilit de legislație.

2. Recunoașterea hotărîrii instanței de judecată cu privire la dizolvarea asociației obștești ca fiind în contradicție cu prezenta lege atrage anularea acestei hotărîri și repararea, în modul stabilit, a prejudiciului cauzat.

Capitolul VII

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI

Articolul 38. Controlul asupra activității asociațiilor obștești

1. Controlul asupra corespunderii activității asociației obștești scopurilor și sarcinilor statutare îl exercită organul care a înregistrat asociația. Persoanele cu funcții de răspundere din acest organ au dreptul să obțină informații referitoare la toate aspectele activității asociației, să ia cunoștință de documentele asociației și să asiste la toate acțiunile ei.

2. Controlul asupra surselor de venit, cuantumului mijloacelor obținute, plății impozitelor și asupra altei activități financiare a asociației obștești îl exercită organele de control financiar și administrare fiscală. Modul de efectuare a controlului asupra activității financiare a asociației obștești este stabilit de legislație.

2-¹. La solicitarea organelor de drept, în baza ordonanțelor emise în cadrul desfășurării urmăririi penale, organele de expertiză judiciară efectuează expertiza economico-financiară a activității asociațiilor obștești, pe tematica prevăzută în ordonanțele organelor de drept.

3. Alt amestec în activitatea asociației obștești este interzis.

Articolul 39. Temeiurile răspunderii

1. Încălcarea legislației cu privire la asociațiile obștești atrage răspunderea disciplinară, materială, administrativă, penală și de altă natură în conformitate cu legislația.

2. Temeiurile și procedura tragerii la răspundere disciplinară, materială, administrativă și penală sînt reglementate de codurile respective.

Articolul 40. Egalitatea temeiurilor răspunderii

1. Statul, în persoana autorităților publice, agenții economici, asociațiile obștești și persoanele fizice aparte poartă în egală măsură răspundere pentru încălcarea legislației cu privire la asociațiile obștești.

2. Statul, în persoana autorităților publice, agenții economici, asociațiile obștești și persoanele fizice aparte, ale căror drepturi acordate de prezenta lege au fost lezate, sînt în drept să adreseze instanței de judecată și organelor administrative o cerere (petiție) pentru tragerea vinovaților la răspundere.

Articolul 41. Răspunderea autorităților publice pentru încălcarea legislației cu privire la asociațiile obștești

Autoritățile publice, precum și persoanele cu funcții de răspundere care înregistrează asociațiile obștești și exercită controlul asupra activității lor sau influențează în alt mod asupra constituirii și activității acestor asociații poartă răspundere disciplinară, materială, administrativă, penală și de altă natură, prevăzută de legislație, pentru încălcarea legislației cu privire la asociațiile obștești.

Articolul 42. Răspunderea asociațiilor obștești pentru încălcarea legislației

1. Asociația obștească, în cazul în care încalcă legislația, poartă răspunderea prevăzută de această legislație.

2. Asociația obștească care, prin acțiunile sale nelegitime, a cauzat persoanelor fizice sau juridice prejudicii materiale sau morale este obligată să le repare în condițiile legii.

3. În cazul în care asociația obștească a întreprins acțiuni prin care se încalcă legislația, Ministerul Justiției poate avertiza în scris organul de conducere al asociației.

Articolul 43. Suspendarea activității asociației obștești

1. În cazul în care asociația obștească a fost avertizată, cerîndu-i-se să lichideze încălcările de legislație depistate, și nu a îndeplinit această cerință în termen de 10 zile, activitatea asociației obștești, la propunerea Ministerului Justiției, poate fi suspendată prin hotărîre a instanței de judecată, pe un termen de pînă la 6 luni.

2. Suspendarea activității asociației obștești atrage suspendarea exercitării următoarelor drepturi:

- a) de a fonda mijloace de informare în masă;
- b) de a organiza congrese, conferințe, întruniri, mitinguri, demonstrații, pichetări și alte acțiuni publice;
- c) de a folosi toate tipurile de depuneri bancare, cu excepția cazurilor cînd sînt necesare decontări cu contractanții, în cadrul activității economice productive și altei activități de întreprinzător, decontări aferente contractelor individuale de muncă, precum și decontări privind repararea prejudiciilor cauzate prin acțiunile asociației obștești, privind plata amenzilor (penalităților, despăgubirilor).

INDICATORI DE CAZURI JUDICIARE

- Cazul în apel la Ministerul de justiție al Ucrainei și Asociația «Asociației ucrainene de crisolit» decizia Curții administrative din regiune Kiev de la 16 mai 2018, în cazul procesului administrativ al Ministerului Sănătății al Ucrainei la Ministerul de justiție al Ucrainei, Serviciul de Stat al Ucrainei pentru reglementare, terțe persoane: ONG-ul ucrainean ecologic ««MAMA-86»», Asociația «Unirea ucraineană de crisolit» Societatea cu răspundere limitată «Fabrica» valul Niprului» de invalidare și anularea comenzii 112
- Cazul asupra procesului de inspecție fiscală interdisciplinară Dolina din regiunea Kirovohrad a Serviciului fiscal de stat cu Legea privind protecția ordinii obștesti «Askold» privind încetarea unei persoane juridice..... 64
- Cazul privind examinarea recursului Ministerul de protecției a sănătății din Ucraina cu privire la hotărârea Curții administrative din regiunea Kiev de la 26 decembrie 2017 și decizia Curții administrative de apel din regiunea Kiev de la 14 martie 2018, în cazul împotriva Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina la Ministerul de justiție al Ucrainei, Serviciul de Stat al Ucrainei pentru reglementare, terțe părți: ONG-ul ucrainean ecologic ««MAMA-86»», Asociația «Unirea ucraineană de crisolit» Societatea cu răspundere limitată «Fabrica» valul Niprului» de invalidare și anularea comenzii..... 113
- Cazul asupra procesului de judecată în fața Curții de apel din Chișinău cu o cerere de recunoaștere a refuzului ilegal de informare și obligarea inculpatului de a furniza copii ale tuturor contractelor de închiriere a terenurilor din fondul forestier din Republica Moldova 138
- Caz asupra procesului de judecată al Asociației Internaționale a gardienilor din râului «ECO-TIRAZ» împotriva Agenției «Moldsilva»..... 140

- Cazul procesului de consiliul municipal din Harkiv către organizația obștească «Marea Rusia» în persoana președintelui PERSOANA_6 privind restricționarea dreptului la întrunire pașnică..... 78
- Cazul privind revendicarea Inspectoratului fiscal de stat Șepetivka din cadrul Departamentului principal al Ministerului de venituri din regiunea Helnițki către organizația obștească «Protecția Legii și Ordinului» din Hryțiv pentru privind încetarea persoanei juridice... 66
- Cazul privind examinarea unei declarații a revendicării organizației obștesti «Contract social» în interesul PERSOANA_1 către Președintele Ucrainei Viktor Ianukovici, a treia persoană – Procurorul General al Ucrainei V.P. Pșonka, despre recunoașterea acțiunilor ilegale și obligația de a efectua anumite acțiuni 84
- Cazul revendicării Fondului de caritate din districtul Dnipro din regiunea Kiev «Centrul ecologic și cultural din Kiev» al organizației obștesti a Drepturilor de Mediu «EcoPravo-Kiev» către Ministerul ecologiei și resurselor naturale a Ucrainei privind recunoașterea inactivității ilegale 121
- Cazul cu privire la procesul organizației obștesti ucrainene «Comitetul de control constituțional și juridic al Ucrainei» la rectorul instituției de învățământ superior de stat «Universitatea de Stat de Chimie din Ucraina» Burmistro M.V. despre recunoașterea actului ilegal..... 86
- Cazul asupra procesului organizației obștesti ucrainene «Comitetul de control constituțional și juridic al Ucrainei» de la Universitatea Națională din Cernăuți la Rectorul al Universității Naționale Cernăuți, numit după Iurli Fedkovici Petrișin R.I, despre recunoașterea acțiunilor ilegale 85
- Cazul privind cazul Inspecției fiscale de stat din Districtul Amur-Nijnedneprovsk din orașul Dnipropetrovsk din Direcția principală a Ministerului de venituri din regiunea Dnipropetrovsk la ONG-ul «Asociația din orașul Dnipropetrovsk «Satul Fericit» despre încetarea unei persoanei juridice..... 67

- Cazul cu privire la procesul la întreprinderea de stat «Portul comercial maritim din Illicivsk» privind recunoașterea prezenței unei boli profesionale sub formă de mezoteliom; angajamentul certificatului eliberării SE «SCPI» pe formularul U-4 la recomandarea Comitetului Central ucrainean de clinica medicala patologic profesional bolilor profesionale Institutul de Medicina Academia de Științe Medicale din Ucraina numărul 4510 din 4 noiembrie 2004; angajamentul SE «SCPI» directe solicitantul la comisie medicală și socială pentru a stabili cauzele de invaliditate, pierderea la suta din eficienta si dovada faptului prejudiciului moral cauzat solicitantului ca urmare a unor boli profesionale 115
- Cazul inițiat de către Administrația orașului Kiev stat la ONG-ul «Nația sănătoasă», «Perspectiva sobră asupra vieții», «Kievul sobru», «Mișcarea GPL», «Comitetul parental al Ucrainei», Asociația credincioșilor ortodocși Biserica Greco-Catolică Ucraineană, Frăția Ortodoxă a Bisericii Ortodoxe ucrainene Sf. Arhanghel Mihail, președintele organizației obșteti ucrainene «Donna» Yaschenko LO, un membru al Comitetului de organizare a «Kiev Pride 2013» Naumenko V.A., organizațiile Uniunii Komsomolului «Uniunea leninistă a Tineretului Comunist», a treia persoană -. Departamentul al Ministerului afacerilor interne al Ucrainei la Kiev, pentru a limita dreptul la întrunire pașnică 78
- Cazul privind cererea Ministerul de protecției a sănătății din Ucraina la Ministerul de justiție al Ucrainei, Serviciul de Stat de reglementare al Ucrainei cu privire la abrogarea deciziei Ministerului de justiției al Ucrainei de a anula decizia privind înregistrarea de stat a ordinului Ministerului de protecției a sănătății din Ucraina din data de 29 martie 2017 Nr. 339 «Cu privire la aprobarea regulilor și normelor sanitare privind siguranța și protecția lucrătorilor împotriva efectelor nocive ale azbestului și a materialelor și obiectelor care conțin azbest înregistrate de Ministerul de justiției al Ucrainei la 9 iunie 2017 sub numărul 702/30570..... 112

- Cazul cu privire la pretenția de a elimina obstacolele în utilizarea unei case, colectarea de materiale și morale prejudiciu 116
- Cazul privind procurorul din districtul Șevcenko din Cernăuți în interesul comitetului executiv al raionului Șevcenko din orașul Cernăuți, a treia persoană pe partea solicitantului PERSOANA_2, lui PERSOANA_3 despre obligația de a acționa și despre cererea reconvențională PERSOANA_3 comitetului executiv al districtului Șevcenko din Cernăuți de dragul persoanei a treia din partea inculpatului PERSOANA_2 privind anularea deciziei comitetului executiv al districtului Șevcenko din Cernăuți nr.120 / 10 din 23 septembrie 2009. 117
- Cazul asupra procesului de asociere a organizației de afaceri «Solidaritatea» din cadrul organizației Herson către Inspectoratul fiscal de stat de la Herson din Direcția principală a Ministerului de venituri din regiunea Herson a depus cererea de apărare a drepturilor unui membru al organizației – un antreprenor individual 81
- Cazul procesului de la Inspectoratul fiscal de stat din cadrul Serviciului fiscal de stat din regiunea Lugansk către Organizația Sindicală Primară a Sindicatului Independent de Minerii din Ucraina «Mina Partizanska» privind încetarea unei persoane juridice..... 62
- Cazul privind comitetul executiv al Consiliului municipal Mukacevo către șeful bătrânilor Kanalos S. E., membru al bătrânilor Borshodi Y. Y., membru al bătrânilor Mandich E. E., membru al bătrânilor Balog O. O., terți: I. Y. N., a așezării de romi din orașul Mukacevo Gorvat G. O., privind restricționarea dreptului la întrunire pașnică..... 77
- Cazul asupra procesului de inspecție unite fiscale de stat din Krivorojsk de Nord al Direcției Principale a Ministerului de venituri în regiunea Dnipropetrovsk la asociația obștească din districtul Jovtnevâi «Edelweiss», privind rezilierea unei entități juridice 61
- Cazul se bazează pe afirmația lui Shkuro D.S. către Departamentul de justiție din districtul Kalanciansk din regiunea Herson, a treia persoană este organizația obștească locală a vânătorilor «Ciobanul

roșie» din Kalanciansk, recunoașterea acțiunilor ilegale și obligația de a efectua anumite acțiuni.....	57
Cazul unui proces administrativ al comitetului executiv al consiliului municipal Cerkasî către organizația regională Cerkasî a Partidului Comunist din Ucraina privind stabilirea restricțiilor privind exercitarea dreptului la întrunire pașnică.....	77
Cazul privind examinarea litigiilor privind aplicarea drepturilor constituționale ale unei persoane, precum și aplicarea statutului de deputat al unui organ reprezentativ de putere, organizarea activităților acestor organe, în special din litigiile privind dreptul persoanei de a accesa informațiile obșteti	128

INDICATORUL DE SUBIECTE

A

Actio popularis, 114
Accesul la informațiile oficiale, 147
Accesul la justiție, 145
Activist pentru apărarea drepturile omului, 35, 102
Activitățile ilegale ale asociațiilor obștești, 52
Acțiuni de protest public, 144
Adunarea generală, 59
Adunarea generală a ONG-urilor, 61
Advocacy, 110
Apel în instanță, 123
Asistență juridică, 36
Asociația, 31
Asociația Antreprenorilor, 31
Asociația coproprietarilor unei clădiri de apartamente, 31
Asociația Obștească, 25, 27
Auto-organizarea populației, 32
Audituri ONG-uri planificate, 97
Audieri obștești, 136

C

Campanie de advocacy, 133, 134
Cererea de informații, 145
Certificat de verificare, 98
Coaliția ONG-urilor, 156, 169
Cooperarea internațională a organizațiilor obștești, 156
Comunitatea locală, 143
Confidențialitatea informațiilor, 146
Congresul, 31
Controlul preliminar al ONG-urilor, 95
Controlul ONG-urilor, 95
Controlul ONG-urilor externe, 94
Controlul statului asupra ONG-urilor, 94

Controlul selectiv al ONG-urilor, 96
Controlul unui ONG intern, 94

D

Datoria ONG-urilor, 47
Declarația privind impactul asupra mediului înconjurător, 139
Declarația privind organizarea unei întruniri pașnice, 84
Discuții obștești, 153
Drepturile de mediu, 136
Drepturile omului, 16
Dreptul asociațiilor obștești la reuniuni, 80
Dreptul cetățenilor la întrunire pașnică, 84
Dreptul de acces la informații 145
Dreptul de acces la informațiile obștești, 137
Dreptul la informații privind mediul, 147
Dreptul de a primi informații obștești, 92
Dreptul la libertatea de asociere, 24, 25, 52
Dreptul unui ONG de a acționa în interesul membrilor săi, 88
Dreptul ONG-urilor de a accesa informațiile obștești, 90
Dreptul unui ONG de a reprezenta interesele membrilor săi, 85

F

Finanțarea obștească a ONG-urilor, 77
Fondul de caritate, 30, 31
Formele de control al ONG-urilor de stat, 95
Forme de activitate a ONG-urilor, 50

Fundația, 31
Fondul național pentru dezvoltarea
societății obștești, 77

I

Informații despre mediul
înconjurător, 139
Ignorarea unei hotărâri judecătorești,
152
Informații restricționate, 92, 147
Informații obștești, 48, 90, 137
Informații comerciale sau industriale,
148
Informații confidențiale, 148
Instituție caritabilă, 30, 31
Inspectorul public, 79
Inspecția ONG-urilor, 98
Interferența cu activitățile legale ale
organizațiilor obștești, 52, 54
Interferența cu activitățile legale ale
sindicatelor, 53
Interferența cu activitățile legitime
ale partidelor politice, 54
Interzicerea activităților ONG-urilor,
72
Interzicerea întrunirii pașnice;
Interzicerea formării și activităților
ONG-urilor, 45

Î

Încetarea forțată a ONG-urilor, 69
Înregistrarea asociațiilor obștești, 58
Înregistrarea ONG-urilor, 47

L

Lipsa de acțiune ilegală, 129
Legalizarea ONG-urilor, 57, 99
Legalizarea corpului, 98
Liga, 31

M

Misiune, 31
Mișcarea socială, 31

Mișcarea social-politică, 32
Mișcarea obștească, 33
Mișcarea apărării drepturilor omului,
16, 34
Motive de încetare a ONG-urilor, 69,
71

N

Neprezentarea documentelor de
raportare financiară ale ONG-
urilor, 69

O

ONG-uri de mediu înconjurător, 117,
135, 156, 162, 168, 169
Organizația caritabilă, 29, 31, 32
Organizațiile de Stat pentru
Drepturile Omului, 36
Organizația copiilor, 31
Organizația femeilor, 31
Organizația internațională
neguvernamentală, 32
Organizație de cercetare și
consultanță, 32
Organizația de tineret, 31
Organul de supraveghere al ONG-
urilor, 43
Organizații neguvernamentale pentru
protecția drepturile omului, 36
Organul de autoorganizare a
populației, 31
Organizația neguvernamentală, 17,
32
Organele de organizații obștești, 52
Organizarea minorităților naționale,
32
Organizația intermediare, 33
Organizație religioasă, 28
Organizația pentru protecția
drepturilor omului, 16, 32, 33, 36,
143
Organizația patronală, 30
Organizarea obștească, 26, 28

Organele de conducere ale ONG-urilor, 61
 Organizația de lobby, 33
 Organul suprem de conducere al ONG-urilor, 61

P

Partidul politic, 28
 Participarea publicului la luarea deciziilor, 143
 Participarea la o organizație obștească, 62
 Protecția drepturilor omului, 34, 36
 Planul de inspecție pentru ONG, 98
 Protecția grupurilor social vulnerabile, 36
 Personalitatea juridică a ONG-urilor, 44
 Protocol al adunării constitutive a ONG-urilor, 46
 Principiul deschiderii, 40, 42, 45
 Principiul lipsei intereselor de proprietate ale membrilor (participanților) ONG-urilor, 40
 Principiul liberei alegeri a teritoriului activității ONG-urilor, 40
 Principiul voluntariatului, 40
 Principiul legalității, 43
 Principiul transparenței, 40, 42, 45
 Principiul publicității, 40
 Principiul egalității în fața legii, 40
 Principiul autogovernării, 40
 Principiile ONG-urilor, 40
 Publicul, 145, 169
 Public interesat, 117, 135, 139, 143

R

Raportați donatorii cu privire la utilizarea contribuțiilor caritabile, 43

Raportarea financiară, 43
 Răspundere civilă, 100
 Răspunderea penală, 52
 Refuzul de a furniza informații, 146
 Rețeaua este o coalitiție de organizații, 33
 Reprezentant al unei organizații obștesti, 78
 Reprezentarea ONG-urilor, 86
 Realizarea drepturilor constituționale, 136
 Registrul asociațiilor obștești, 62
 Rețeaua ONG, 117
 Responsabilitatea ONG-urilor, 43

S

Sindicatele sindicale, 29
 Sindicatele Angajatorilor, 31
 Scopul (scopurile) activității ONG-urilor, 46
 Societate obștească, 33, 35, 153
 Sprijinul statului ONG-urilor, 44
 Sindicatul, 24, 28, 32
 Starea dezactivată, 61
 Statutul ONG-ului, 46
 Subvenție de stat, 77
 Standardele europene, 42

T

Terminarea activității ONG-urilor, 63, 64, 67

U

Uniunea obștească, 26, 28
 Uniunea Veteranilor, 31
 Uniune, 31
 Uniunea creativă, 29

Descrierea CIP al Camerei Naționale a Cărții

Șumilo, A. M.

Rolul organizațiilor neguvernamentale în domeniul formării și dezvoltării drepturilor omului: (exemple de activism succesiv în domeniul protecției drepturilor omului): Manual/ A. M. Șumilo, N. I. Kravciuk; Org. Obștească Ecologică Ucraineană „MAMA-86” (Ucraina), Org. Obștească „Centrul Republican „GUTTA-CLUB” (Rep. Moldova). – Chișinău: Cartea Militară, 2019 (Tipogr. „Print-Caro”). – 228 p.

Bibliogr.: p. 175-192. – Referințe bibliogr. în subsol. – Indicatorul de subiecte : p. 224-226. – Apare cu sprijinul Progr. Uniunii Europene ERASMUS+573861-EPP-1-2016-1-EE-EPPKA2-CBHE-JP „European Human Rights Law for Universities of Ukraine and Moldova” – HRLAW. – 50 ex.

ISBN 978-9975-3363-4-5.

342.7+061.2(075.8)

Ș 95

Manualul a furnizat materiale pentru studierea disciplinei «Rolul organizațiilor neguvernamentale în domeniul formării și dezvoltării drepturilor omului (exemple de activism succesiv în domeniul protecției drepturilor omului)». Sunt descrise principiile de bază ale activității organizațiilor neguvernamentale, precum și sprijinul normativ-juridic al funcționării acestora. Sunt evidențiate aspectele practice ale activităților organizațiilor neguvernamentale naționale și internaționale. Publicația conține un plan tematic exemplar al cursului, texte de lectură, dicționarul terminologiei și exemple de activiști de succes ai drepturilor omului din organizațiile neguvernamentale.

Este destinat studenților, absolvenților, studenți postuniversitari, profesorilor universităților de toate specialitățile, ofițerilor de poliție, ecologiștilor, membrilor organizațiilor obșteti și tuturor celor interesați de această problemă.

Publicație educațională

**Alexei Mihailovici ȘUMILO
Natalia Iuriivna KRAVCIUK**

**ROLUL ORGANIZAȚIILOR
NEGVERNAMENTALE ÎN DOMENIUL FORMĂRII
ȘI DEZVOLTĂRII DREPTURILOR OMULUI**

(exemple de activism siccceșiv în domeniul protecției drepturilor omului)

**Manual pentru studenții
instituțiilor de învățământ superior**

În limba română

**Traducere în limba română:
L.G. BZOVA**

**Concepție grafică & design:
I.S. KORDIUK**

**Redactor tehnic:
L.A. PUSTOVOITOVA**